

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
1225

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

69 Π
Ομήρου Όδω

ΟΜΗΡΟΥ

ΜΕΤΑ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Γ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑ

ΑΠΟ ΤΩ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩ ΤΩΝ ΔΙΔΑΚΤ. ΒΙΒΛΙΩΝ

ΔΙΑ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑΝ 1906-1911

Υ Π Ο

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΝΙΔΑΡΗ—ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΛΛΑΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ»

11 β — Όδός 'Αριστείδου — 11 β

1916

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΕΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τοὺς κ. κ. Κονιδάρην καὶ Γ. Καλαρᾶν.

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει τὸν νόμον ΒΤΓ' τῆς 12ης Ἰουλίου 1895, τὸ σχετικὸν Β. Διάταγμα τῆς 28ης Ὀκτωβρίου ἰδίου ἔτους, τὰς προκηρῦξεις περὶ διαγωνισμοῦ διδακτικῶν βιβλίων τῆς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς οἰκείας Ἐπιτροπείας, δηλοῦμεν ὑμῖν, ὅτι ἐγκρίνομεν τὴν ὑφ' ἡμῶν εἰς τὸν διαγωνισμὸν ὑποβληθεῖσον ΟΔΥΣΣΕΙΑΝ, ὅπως εἰσαχθῆ ἔπι πενταετίαν ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς σχολικοῦ ἔτους ὡς διδακτικὸν βιβλίον διὰ τοὺς μαθητὰς τῆς Γης τάξεως τῶν δημοτικῶν σχολείων, δημοσίων, δημοσυντηρητῶν καὶ ἰδιωτικῶν.

Καλεῖσθε δέ, ὅπως ἐκτελέσητε τὰ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Νόμου κτλ. ὑπαγορευόμενα καὶ τὰς ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπείας ἀναγραφόμενας παρατηρήσεις.

Ὁ Ὑπουργός

Α. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΑΣ

Στεφ. Παρίσης

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν κάτωθι ὑπογραφήν ἐνὸς τῶν συγγραφέων.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ὁ Πάρις ἐν Ἑλλάδι.

Εἰς τὴν βορειοδυτικὴν ἄκραν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὑπάρχει πεδιάς διαρροεμένη ὑπὸ πολλῶν μικρῶν ποταμῶν. Περιβάλλεται δ' αὐτὴ πανταχόθεν ὑπὸ ὑψωμάτων καὶ μόνον πρὸς βορρᾶν ἐξαπλοῦται πρὸς τὴν θάλασσαν.

Ἐπὶ τῆς πεδιάδος ταύτης ἔκειτο κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους μεταξὺ τῶν ποταμῶν Σιμόεντος καὶ Σκαμάνδρου, πόλις ὄχυρά καὶ πλουσία, ἣτις ἔκαλεῖτο Τροία.

Ἐκεῖ ἐβασίλευε κατὰ το 1200 πρὸ Χρ. ἔτος ὁ Πρίαμος, ἡγεμῶν ἰσχυρότατος, ἔχων μέγαν πλοῦτον καὶ πολλοὺς υἱοὺς καὶ θυγατέρας. Ἐκ πάντων δὲ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὁ ὠραιότατος ἦτο ὁ Πάρις, ὁ καὶ ἄλλως Ἀλέξανδρος καλούμενος.

Ὁ Πάρις ἦτο ἄστατος καὶ φιλοτάραχος. Δὲν εὐχαριστεῖτο νὰ διαμένῃ πλησίον τῶν γονέων του. Ἐπεθύμει πολὺ νὰ ταξιδεύσῃ μακρὰν τῆς πατρίδος αὐτοῦ, νὰ διαπλεύσῃ θάλασσαν καὶ νὰ ἐπισκεφθῇ ξένας χώρας καὶ πόλεις.

Ὁ Πρίαμος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀποτρέψῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς τολμηρᾶς ταύτης ἀποφάσεως. Βλέπων τὴν μεγάλην ἐπιμονὴν τοῦ Πάριδος ὑπεχώρησεν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ καὶ τῷ ἐπέτρεψε νὰ πλεύσῃ πρὸς ἐπίσκεψιν ξένων τόπων.

Ὁ Πάρις ἐξοπίστας ταχὺ πλοῖον, ἐπέβη μετὰ τινῶν φίλων

του ἐπ' αὐτοῦ καὶ διηυθύνθη πρὸς τὴν ἀριστερόθεν τοῦ Αἰγαίου Πελάγους κειμένην χώραν, ἣτις σήμερον καλεῖται Ἑλλάς.

2. Φιλόξενος δεξίωσις τοῦ Πάριδος ἐν Σπάρτῃ.

Ἄνεμος καὶ θάλασσα ὑπῆρξαν εὐνοῖκοι εἰς τὸν περικαλλῆ υἱὸν τοῦ Πριάμου. Ὁ Πάρις μετ' ὀλίγας ἡμέρας προσωρμίσθη εἰς τὴν Λακωνικὴν παραλίαν. Ἐντεῦθεν δὲ ὁ νεανίας περιστοιχιζόμενος ὑπὸ λαμπρᾶς ἀκολουθίας, μετέβη εἰς τὴν Σπάρτην.

Ἐκεῖ ἐβασίλευεν ὁ Μενέλαος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως καὶ ἀδελφὸς τοῦ ἰσχυροῦ Ἀγαμέμνονος, βασιλείας τῶν Μυκηνῶν.

Ὁ οἶκος τοῦ Μενελάου ἔλαμπεν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Ὁ Πάρις ἔτυχεν ἐνταῦθα φιλοξενου δεξιώσεως ὑπὸ τοῦ Μενελάου καὶ τῆς συζύγου αὐτοῦ Ἑλένης, ἣτις ἦτο ὀνομαστὴ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν ἔξοχον αὐτῆς καλλονήν.

3. Ἀρπαγὴ τῆς Ἑλένης.

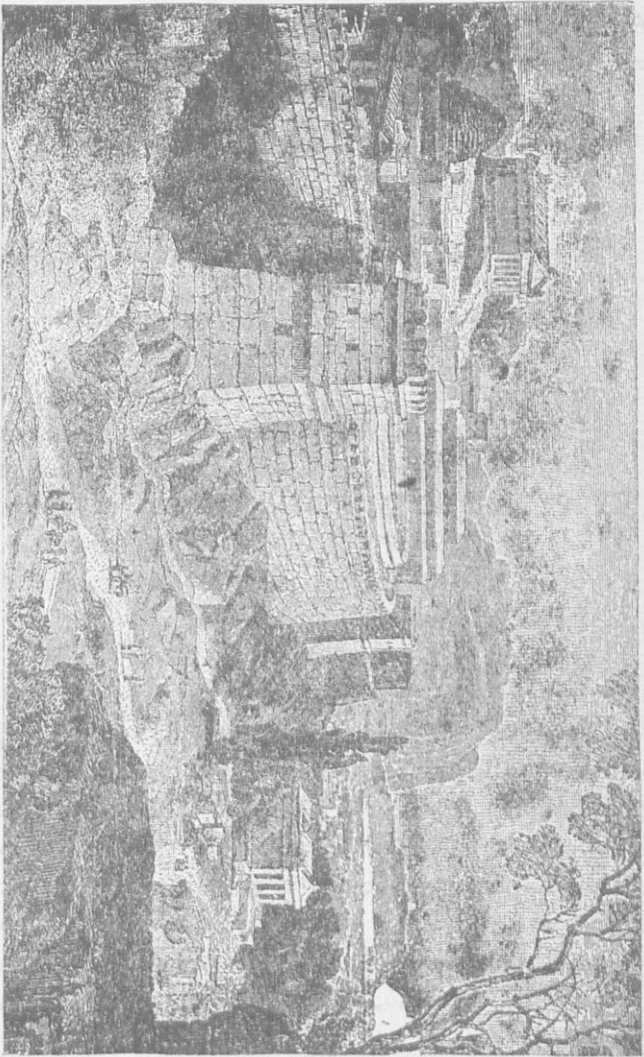
Ὁ Πάρις, ὡς εἶδε τὴν ὡραίαν Ἑλένην, ἐπεθύμησε νὰ λάβῃ αὐτὴν σύζυγον. Δὲν ἐσκέφθη ὁ ἀνόητος, ὅτι αὐτὴ ἦτο σύζυγος ἄλλου, ὅτι ἐφιλοξενεῖτο ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνου καὶ ὅτι ἐπομένως ὤφειλε νὰ μὴ διαταράξῃ τὴν συζυγικὴν εἰρήνην καὶ νὰ μὴ προσβάλῃ τὴν τιμὴν τοῦ φιλοξενουμένου αὐτόν.

Ὁ πιστὸς καὶ εἰλικρινὴς Μενέλαος, οὐδὲν κακὸν ὑποπτεύων, μετέβη εἰς Κρήτην, ἔνθα εἶχε κατεπεύγουσαν ἐργασίαν. Κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ ὁ ἀσεβὴς νέος ἀποπλανήσας τὴν Ἑλένην, ἐπέβη μετ' αὐτῆς καὶ πολλῶν θησαυρῶν ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ ἐπέστρεψεν εἰς Τροίαν.

Μαθὼν ὁ Μενέλαος τὴν φυγὴν τῆς ἀπίστου συζύγου, ἐπέστρεψε μετὰ σπουδῆς εἰς Σπάρτην, ἔνθα εὗρε τὰ ἀνάκτορα αὐτοῦ ἔρημα καὶ τοὺς θησαυροὺς ἀνηρπασμένους.

Μεγάλῃ ὀργῇ κατέλαβε τότε τὴν ψυχὴν του. Εὐθύς δὲ με-

Δι Μονήναι ἦσαν πόλις μεγάλη, ἔχουσα ἑκτασίαν ἑξακοσίων χιλιομέτρων πεδίου.

τέβη εἰς τὰς Μυκήνας πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Ἀγαμέμνονα, ἵνα συμβουλευθῆ αὐτὸν περὶ τοῦ πρακτέου.

Ὁ Ἀγαμέμνων ἐβασίλευε τῶν Μυκηνῶν καὶ ἦτο περί-βλεπτος ἀνά πᾶσαν τὴν Ἑλλάδα διὰ τὴν δύναμιν καὶ τὰ πλοῦτη του.

4. Πρεσβεία εἰς Τροίαν.

Ἀφοῦ οἱ δύο ἀδελφοὶ συνεσκέφθησαν περὶ τῆς σπουδαίας ταύτης ὑποθέσεως, ἀπεφάτισαν νὰ προσκαλέσωσιν ἅπαντας τοὺς Ἕλληνας ἡγεμόνας πρὸς κοινὸν ἐκδικητικὸν πόλεμον.

Πάντες οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἑλλάδος ἐδέχθησαν προθύμως τὴν πρόσκλησιν, πλὴν τοῦ Ὀδυσσεύς, βασιλέως τῆς Ἰθάκης, καὶ τοῦ Ἀχιλλεύς, βασιλέως τῶν Μυρμιδόνων.

Οἱ δύο οὗτοι βασιλεῖς δὲν ἤθελον νὰ συμμετάσχωσι τῆς ἐκστρατείας, διότι ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς εἶχε μάθει παρὰ τοῦ Μαντείου, ὅτι μόλις μετὰ εἴκοσιν ἔτη θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, καὶ διὰ τοῦτο προσεποιήθη τὸν μανιακόν. Ὁ δὲ Ἀχιλλεύς, διότι εἶπεν εἰς αὐτὸν ἡ μήτηρ του, ἡ θαλάσσιος θεὰ Θέτις, ὅτι ἡ θὰ ζήσῃ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἄδοξος μέχρις ἐσχάτου γήρατος, ἡ θὰ ἀποθάνῃ ἐν Τροίᾳ νέος μὲν, ἀλλ' ἔνδοξος. Διὰ τοῦτο μετέβη εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Σκύρου Λυκομήδην, ὅπου ἀνετρέφετο μετὰ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως ἐνδεδυμένος γυναικεῖα ἐνδύματα.

Δὲν ἠδυνήθησαν ὅμως καὶ οὗτοι ἐπὶ τέλους νὰ ἀποφύγωσι τὴν ἐκστρατείαν ταύτην, διότι ἡ μὲν προσποιητὴ μανία τοῦ Ὀδυσσεύς ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Παλαμήδους, βασιλέως τῆς Εὐβοίας, ὁ δὲ Ἀχιλλεύς ἀνευρέθη διὰ πανουργίας τοῦ σοφοῦ Ὀδυσσεύς.

Πρὶν ἢ ἐκπλεύσωσιν οἱ Ἕλληνες κατὰ τῆς Τροίας ἐστάλησαν εἰς αὐτὴν ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς, ἵνα ζητήσωσι τὴν ἀπόδοσιν τῆς Ἑλένης καὶ τῶν θησαυρῶν. Ἀλλ' ἐπέστρεψαν ἀπρακτοί. Οἱ Τροῖες ἀπέβουσαν τὴν ἀπαιτητικὴν πολιτικὴν ἔκτασιν.

5. Ὁ Ζεὺς προαναγγέλλει καλὰ εἰς τοὺς Ἕλληνας.

Μαθόντες οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ ἡγεμόνες τῆς Ἑλλάδος τὴν ἄπρακτον ἐπιστροφήν τῶν πρέσβειων ἠγανάκτησαν σφόδρα καὶ ἀπεφάσισαν νὰ τιμωρήσωσι τοὺς Τρῶας, ὅπως ἀποπλύνωσι τὴν εἰς τὸν ὁμόφυλον βασιλέα προσγενομένην ὕβριν.

Συνῆλθον δὲ πάντες μετὰ τῶν στρατευμάτων καὶ τῶν πλοίων αὐτῶν εἰς τὴν Αὐλίδα, πόλιν παραθαλασσίαν τῆς Βοιωτίας, ἀπέναντι τῆς Εὐβοίας.

Ἐκατὸν χιλιάδες Ἑλλήνων καὶ χίλια διακόσια πλοῖα συνήχθησαν ἐκεῖ ὑπὸ τὴν ὀδηγίαν ἐνδόξων καὶ ἀνδρείων στρατηγῶν.

Ἐκεῖ ἦλθον οἱ δύο Ἀτρεΐδαι, ὁ βασιλεὺς τῶν πολυχρύσων Μυκηνῶν Ἀγαμέμνων καὶ ὁ τῆς Σπάρτης Μενέλαος. Ἐκεῖ ὁ πολύπειρος καὶ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς, ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης. Ἐκεῖ οἱ δύο Αἴαντες. Ἐκεῖ ὁ συνετὸς γέρον Νέστωρ, ὁ βασιλεὺς τῆς Πύλου, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὸ στόμα ἔρρεον λόγοι γλυκύτεροι τοῦ μέλιτος. Ἐκεῖ ὁ Διομήδης ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως. Ἐκεῖ ὁ νεαρὸς τῶν Μυρμιδόνων ἀναξ Ἀχιλλεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ φίλου Πατρόκλου. Ἐκεῖ ὁ Ἰδομενεύς, ὁ βασιλεὺς τῆς Κρήτης.

Πάντων δὲ ἀρχιστράτηγος ἦτο ὁ Ἀγαμέμνων.

Ἡμέραν τινά, ἐνῶ οἱ Ἕλληνες προσέφερον ἐν Αὐλίδι θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς ἐπὶ τῶν βωμῶν, τοὺς ὁποίους ἀνήγειραν ὑπὸ ὑψηλὴν τινα πλάτανον, συνέβη μέγα θαῦμα.

Δράκων φοβερὸς ἐξεληθὼν ἐκ τινος βωμοῦ ὄρμησεν εἰς τὴν πλάτανον, ἐπὶ τοῦ ἀκροτάτου κλάδου τῆς ὁποίας ἐπῆρχε φωλεὰ στρουθοῦ. Ἐντὸς δὲ τῆς φωλεᾶς ὑπῆρχον ὀκτὼ στρουθία καὶ ἡ μήτηρ ἐννέα. Ὁ δράκων κατέφαγε τὰ οἰκτρῶς τερετίζοντα μικρὰ πτηνά, ἐνῶ ἡ μήτηρ ἐπέτα πέριξ θρηνοῦσα. Αἰφνης ὁμοῦς περιστραφεὶς ὁ ὄφις συλλαμβάνει καὶ τὴν μητέρα. Ἀφοῦ δὲ κατήρπασε καὶ αὐτὴν, μετεμορφώθη ὑπὸ τοῦ Διὸς εἰς

λίθον. Οἱ Ἕλληνες ἐξεπλάγησαν διὰ τὸ θαῦμα. Ὁ δὲ μάντις Κάλχας εἶπε πρὸς αὐτούς :

«Τί θαυμάζετε, Ἀχαιοί ; Ὁ πανίσχυρος Ζεὺς ἔστειλεν εἰς ἡμᾶς τὸ θαῦμα τοῦτο, ὅπερ θὰ ἐκτελεσθῆ ἄργά μὲν, ἀλλ' αἰώνιον θὰ διαμένῃ ἐν τῇ μνήμῃ τῶν ἀνθρώπων. Ὅπως ὁ δράκων κατέφαγε τὰ μικρὰ ταῦτα ὀκτῶ στρουθία, ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὴν τὴν μητέρα, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐννέα ἔτη θὰ πολεμῶμεν καὶ τὸ δέκατον θὰ κυριεύσωμεν τὴν εὐρύχωρον Τροίαν».

Ταῦτα προεφῆτευσεν ὁ Κάλχας.

6. Ὁργὴ τῆς Ἀρτέμιδος.

Ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἦτο ἕτοιμος πρὸς ἀπόπλουν, ἀλλ' ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἐπεκράτει νηγεμία. Οὐδεμίᾳ πνοῇ ἀνέμου ἔπνεεν. Ὁ στρατὸς ἔστενοχωρεῖτο καὶ ἐγόγγυζεν. Ἀσθένειαι κατεμάστιζον αὐτόν. Πάντες δὲ ὑπώπτευον, ὅτι θεὸς τις εἶνε ὄργισμένος κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Προσκληθεὶς δὲ ὁ Κάλχας, ἵνα φανερώσῃ τὴν αἰτίαν τοῦ κακοῦ, εἶπεν :

«Ἡ μεγάλη θεὰ Ἀρτεμις εἶνε ὄργισμένη ἐναντίον ἡμῶν, διότι ὁ Ἀγαμέμνων θηρεύων ἐφόνευσε τὴν ἱερὰν αὐτῆς ἔλαφον. Τότε δὲ μόνον θὰ παύσῃ ἡ ὄργή της, ὅταν ὁ Ἀγαμέμνων θυσίασῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἀγαπητὴν αὐτοῦ θυγατέρα Ἰφιγένειαν».

Ὁ στρατὸς συνεταράχθη ἐκ τῆς μαντείας, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων προσέταξε τὸν κήρυκα Ταλθύβιον, ἵνα ἀναγγεῖλῃ εἰς ἅπαντας, ὅτι οὐδέποτε θὰ ἀποφασίσῃ νὰ θυσίασῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. Ἐπομένως ἕκαστος εἶνε ἐλεύθερος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του.

Ἡ εἶδησις αὕτη ἐπέφερε γενικὴν ἐξέγερσιν καὶ λόγοι βαρεῖς ἤκούοντο κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ὁ δὲ Μενέλαος τεταραγμένος καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρῶν ἔχων πορεύεται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ τῷ λέγει :

«Ἀδελφέ μου, ἀληθῶς θὰ διαλύσῃς τὸν στρατόν ; Καὶ

τότε ποῦ μένει ἡ τιμή, ἡ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖον τῶν Ἄτρειδῶν; Τίς θὰ σέβεται πλέον τὸν Ἀγαμέμνονα ὡς προστάτην τῆς τιμῆς τῶν Ἑλλήνων; Ὅποια δὲ κατασχόνῃ εἰς ἐμέ, ἂν ἡ Ἐλένη μείνῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Πάριδος!»

Οἱ λόγοι οὗτοι συνεκίνησαν καὶ ἔπεισαν τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ θυσιάσῃ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ. Πάραυτα δὲ στέλλει ἐπιστολὴν πρὸς τὴν σύζυγον αὐτοῦ Κλυταιμνήστραν εἰς Μυκήνας καὶ παραγγέλλει εἰς αὐτὴν νὰ στείλῃ εἰς Αὐλίδα τὴν Ἴφιγένειαν, διότι δῆθεν ἔμελλε νὰ δώσῃ αὐτὴν σύζυγον εἰς τὸν Ἀχιλλέα.

7. Κλυταιμνήστρα καὶ Ἴφιγένεια ἐν Αὐλίδι.

Δὲν παρῆλθε δὲ πολὺς χρόνος ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ὑπηρέτου καὶ ὑπερίσχυσεν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἡ πρὸς τὸ τέκνον αὐτοῦ στοργή. Ὁ Ἀγαμέμνων μετενόησεν. Ἀμέσως δὲ προσκαλεῖ γέροντα πιστὸν ὑπηρέτην, τῷ δίδει ἄλλην ἐπιστολὴν καὶ λέγει πρὸς αὐτόν:

«Πιστέ μου θεράπον, φέρε ταχέως τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εἰς τὰς Μυκήνας πρὸς τὴν Κλυταιμνήστραν. Νίκησον τὴν ἀδυναμίαν τοῦ γήρατος· μῆτε ὑπὸ σκιὰν δένδρων νὰ καθίσῃς, μῆτε εἰς ὕπνον νὰ παραδοθῆς, ἀλλὰ νὰ φθάσῃς ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον εἰς Μυκήνας, διότι ἡ ζωὴ τῆς προσφιλεστάτης θυγατρὸς μου κινδυνεύει».

Ὁ καλὸς γέρον ἀπῆλθε. Συναντήσας ὅμως αὐτὸν ὁ Μενέλαος καὶ ἰδὼν ὅτι ἐκράτει ἐπιστολὴν, ἤρπασεν αὐτὴν διὰ τῆς βίας καὶ τὴν ἀνέγνωσε. Τότε εἰσέρχεται πλήρης ὀργῆς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ ἐπιπλήττει αὐτόν, ὅτι μετέβαλε γνώμην, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων κατηγορεῖ τὸν Μενέλαον, διότι ἤνοιξε τὴν ἐπιστολὴν.

Ἐνῶ δὲ οἱ δύο ἀδελφοὶ ἀντήλλασον βαρεῖς λόγους, εἰσέρχεται αἰφνης ἀγγελιαφόρος καὶ λέγει πρὸς τὸν Ἀγαμέμνονα:

«Ὁ Πανελλήνων βασιλεῦ Ἀγαμέμνων, κατὰ τὴν προσταγὴν σου ἦλθεν ἡ θυγάτηρ σου Ἴφιγένεια, μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ Κλυταιμνήστρα καὶ ὁ μικρὸς Ὀρέστης. Εἶνε ἐδῶ πλησίον. Ἀναπαύονται παρὰ δροσερὰν κρήνην ὑπὸ σκιὰν πυκνοφύλλων δένδρων. Ἐπὶ τῆς χλόης ἠτοιμάσαμεν δι' αὐτὰς πρόγευμα. Ἄπας ὁ στρατὸς ἔμαθεν ὅτι ἔφθασεν ἡ περικαλλῆς θυγάτηρ σου καὶ πάντες τρέχουσιν, ὅπως ἴδωσιν αὐτὴν καὶ θαυμάσωσι τὴν καλλονὴν τῆς.»

Ὁ Ἀγαμέμνων ἀκούσας ταῦτα ἐδάκρυσε καὶ τόσον θλιβεροὺς λόγους εἶπε πρὸς τὸν ἀδελφόν του, ὥστε ὁ Μενέλαος μετὰ συγκινήσεως ἀπεκρίθη : «Δός μοι, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, τὴν χεῖρά σου. Σὺ ἔχεις δίκαιον, ἐγὼ δὲ ἄδικον. Δὲν εἶνε δίκαιον νὰ θυσιάσῃς τὸ τέκνον σου.

Ἄς διαλυθῇ ὁ στρατὸς. Παῦσον τὰ δάκρυά σου, ἀδελφέ μου».

Ὁ Ἀγαμέμνων ὅμως ἀπήντησε :

«Σὲ ἐπαινῶ, Μενέλαε, διὰ τὰ ἀδελφικά σου αἰσθήματα, ἀλλὰ τώρα δὲν δύναμαι νὰ σώσω τὴν ζωὴν τῆς θυγατρὸς μου, διότι ἄπας ὁ στρατὸς ἔμαθεν, ὅτι ἦλθεν».

8. Ἡ Κλυταιμνήστρα καὶ ἡ Ἴφιγένεια μανθάνουσι τὴν ἀληθῆ αἰτίαν τῆς προσκλήσεώς των.

Μετ' ὀλίγον ἔφθασεν ἡ Ἴφιγένεια μετὰ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ μικροῦ αὐτῆς ἀδελφοῦ Ὀρέστου εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ Ἀγαμέμνονος. Μετὰ παιδικῆς δὲ χαρᾶς ἠσπάζετο αὐτὸν καὶ τῷ εἶπε :

«Πόσον καλὰ ἔκαμες, ὦ πάτερ, καὶ μὲ ἔφερες πλησίον σου ! Ἀλλὰ διατί φαίνεσαι λυπημένος ;»

Ὁ βασιλεὺς καὶ στρατηλάτης, κόρη μου, περὶ πολλῶν ἔχει τὰ φροντίζῃ», ἀπήντησεν ὁ Ἀγαμέμνων.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ Κλυταιμνήστρα καὶ ἡ Ἴφιγένεια μανθάνουσι τὴν φοβερὰν ἀλήθειαν, ὅτι ὁ Ἀγαμέμνων προσεχάλεσε τὴν θυγατέρα ἠφιόποιθη εἰς τὴν Αὐλίδα, ἵνα θυσιάσῃ αὐτήν. Καὶ

τότε ἡ μὲν μήτηρ παρακαλεῖ τὸν σύζυγον νὰ μὴ χύσῃ τὸ αἷμα τῆς ἀγαπητῆς αὐτῶν θυγατρὸς, ἡ δὲ Ἰφιγένεια ἐναγκαλισθεῖσα τὰ γόνατα τοῦ πατρὸς τῆς, λέγει πρὸς αὐτὸν κλαίουσα :

«ὦ πάτερ μου, ἃς εἶχον τὴν μαγευτικὴν φωνὴν τοῦ Ὀρφέως, ἵνα συγκινῶ καὶ τοὺς λίθους διὰ τῶν λόγων μου. Τώρα ὁμως δὲν ἔχω ἄλλο τι εἰμὴ τὰ δάκρυα. Διατί δὲν μὲ λυπεῖσαι, πάτερ ; Διατί θέλεις νὰ μὲ φονεύσῃς τόσον νέαν ; Μοὶ ἀρέσκει νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Τί ἔπταισα ἐγώ, πάτερ, ἵνα θυσιασθῶ ἐξ αἰτίας τοῦ Πάριδος καὶ τῆς Ἑλένης ; Παρατήρησόν με, πάτερ, παρατήρησόν με, δός μοι ἐν φίλημα. Ἴδου καὶ αὐτὸς ὁ μικρὸς ἀδελφός μου σιωπηλῶς σὲ παρακαλεῖ διὰ τὴν ζωὴν μου. Δὲν ὑπάρχει μεγαλυτέρα εὐδαιμονία εἰς τοὺς ἀνθρώπους παρὰ νὰ βλέπωσι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου».

Ὁ Ἀγαμέμνων ἀπεκρίθη μετὰ πόνου :

«ὦ Κλυταιμνήστρα καὶ σὺ ἀγαπητῆ μου Ἰφιγένεια, νομίζετε ὅτι δὲν αἰσθάνομαι οἶκτον ; Ῥαγίζεται καὶ σπαράσσεται ἡ καρδία μου, ἀλλ' ἔχω καθῆκον νὰ ἐκτελέσω τὴν θυσίαν ταύτην· εἰς δὲ τὸ καθῆκον πρέπει τὰ πάντα νὰ ὑποτάσσωμεν. Βλέπετε πόσος στρατὸς καὶ πόσος στόλος μὲ περικυκλώνει, πόσοι πάνοπλοι ἀνακτες τῶν Ἑλλήνων εἶνε συνηθροισμένοι : Ἄπαντες οὗτοι δὲν θὰ δυνηθῶσι νὰ πλεύσωσι κατὰ τῆς Τροίας καὶ νὰ τιμωρήσωσι τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδος, ἐὰν ἐγὼ δὲν σὲ θυσιάσω, κόρη μου. Σὲ θυσιάζω δὲ οὐχὶ χάριν τῆς Ἑλένης, ἀλλὰ χάριν τῆς Ἑλλάδος».

9. Θυσία Ἰφιγενείας.

Ἡ Ἰφιγένεια ἀκούσασα τοὺς γενναιόφρονας λόγους τοῦ πατρὸς τῆς, ὕψωσεν ὑπερηφάνως τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπεν ἀταράχως.

« Ἀδίκη φησὶ ἀποβλήθη ἀπὸ τὸ Ἰναπύτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς τοῦ πα-

πρός. Ἡ ἀπόφασίς μου εἶναι νὰ ἀποθάνω, καὶ θέλω νὰ ἀποθάνω μετὰ γενναιότητος, ἵνα μὴ ἀτιμάσω τὸ γένος μου.

Ἴδέ, ὦ μῆτερ, ἅπανα ἡ Ἑλλάς εἰς ἐμὲ ἔχει ἐστραμμένα τὰ βλέμματα. Ἀπ' ἐμοῦ ἐξαρτᾶται νὰ πλεύσῃ ὁ στόλος κατὰ τῆς Τροίας, νὰ νικήσωσιν οἱ Ἕλληνες, νὰ καταστραφῶσιν οἱ βάρβαροι. Τὸ δὲ ἔνομά μου, ὅτι ἀπέθανον ὑπὲρ τῆς τιμῆς τῆς Ἑλλάδος, θὰ μείνῃ ἀθάνατον.

Καὶ διατί, ὦ μῆτερ, νὰ ἀγαπῶ τὴν ζωὴν περισσότερο τῆς Πατρίδος; Δὲν μὲ ἐγέννητας διὰ σὲ αὐτὴν μόνην. Μυριάδες Ἑλλήνων ἔχουσι τὴν τόλμην καὶ τὴν γενναιότητα νὰ πολεμήσωσι καὶ νὰ ἀποθάνωσιν ὑπὲρ τῆς τιμῆς καὶ τῆς δόξης τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐγὼ νὰ γίνω ἐμπόδιον; Προσφέρω εὐχαρίστως τὸ αἷμά μου εἰς τὴν Πατρίδα. Θυσιάσατέ με, κυριεύσατε τὴν Τροίαν».

Οἱ λόγοι τῆς Ἰφιγενείας ἐνεποίησαν χαρὰν καὶ ἐνθουσιασμόν εἰς ἅπαν τὸ ἑλληνικὸν στρατόπεδον. Ἀφοῦ δὲ ἠτοιμάθησαν πάντα τὰ διὰ τὴν θυσίαν ἀναγκαιοῦντα, προσῆλθεν ἡ Ἰφιγένεια πλήρης θάρρους καὶ γενναιότητος πρὸς τὸν ἐστεμμένον βωμὸν τῆς Ἀρτέμιδος. Σταθεῖσα δὲ πλησίον τοῦ κλαίοντος πατρὸς, λέγει πρὸς αὐτόν :

«ὦ πάτερ, ἐκουσίως προσφέρω τὸ σῶμά μου ὑπὲρ τῆς Πατρίδος καὶ ὑπὲρ πάσης τῆς ἑλληνικῆς γῆς. Εὐτυχεῖτε, Ἕλληνες, [καὶ νικηταὶ ἐπιστρέψατε εἰς τὴν πατρίδα σας».

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ γενναία κόρη ἔτεινε τὸν τράχηλον αὐτῆς. Τότε ὁ Κάλχας σύρας ἐκ τῆς θήκης κοπτεράν μάχαιραν, κατέφερον ἰσχυρὸν κτύπημα κατὰ τοῦ τραχήλου τῆς Ἰφιγενείας. Ἄλλ' ὦ τοῦ θαύματος! τὸν μὲν κτύπον ἤκουσαν πάντες, τὸ σῶμα ὅμως τῆς κόρης ἔγινεν ἀφαντον. Ἐπὶ τῆς γῆς δ' ἔκειτο ἀσπαίρουσα ἔλαφος ὠραιότατη, τῆς ὁποίας τὸ κόκκινον αἷμα ἐρράντιζε τὸν βωμὸν τῆς θεᾶς. Ὁ δὲ μάντις στραφεὶς πρὸς τὸν κατάπληκτον στρατὸν εἶπεν :

«Ἡ θεὰ θαυμάσασα τὴν ἐθελουσίαν τῆς Ἰφιγενείας, δὲν Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ το Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ἠθέλησε νὰ μολύνη τὸν βωμόν τῆς διὰ τοῦ εὐγενοῦς αἵματος τῆς κόρης καὶ ἔφερεν ἀντ' αὐτῆς τὴν ἔλαφον ταύτην. Τώρα ἡ θεὰ ἐξιλεώθη. Δίδει εἰς ἡμᾶς πλοῦν αἴσιον. Ἄς εἰσέλθωμεν εἰς τὰ πλοῖα, καὶ ἄς πλεύσωμεν κατὰ τῶν ἐχθρῶν.»

Εὐθὺς τότε ἔπνευσεν οὐριος ἄνεμος καὶ οἱ Ἕλληνες μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἔφθασαν αἰσίως εἰς τὴν Τροίαν, τῆς ὁποίας ἤρχεν ὁ Πρίαμος, ὁ πατὴρ τοῦ Πάριδος.

10. Καταστροφή τῆς Τροίας.

Ἡ προφητεία τοῦ Κάλχαντος ἐξεπληρώθη. Ἐννέα ἔτη διήρκεσεν ὁ πόλεμος καὶ κατὰ τὸ δέκατον ἐκυρίευσαν οἱ Ἕλληνες τὴν Τροίαν διὰ πανουργίας τοῦ σοφοῦ Ὀδυσσεῶς.

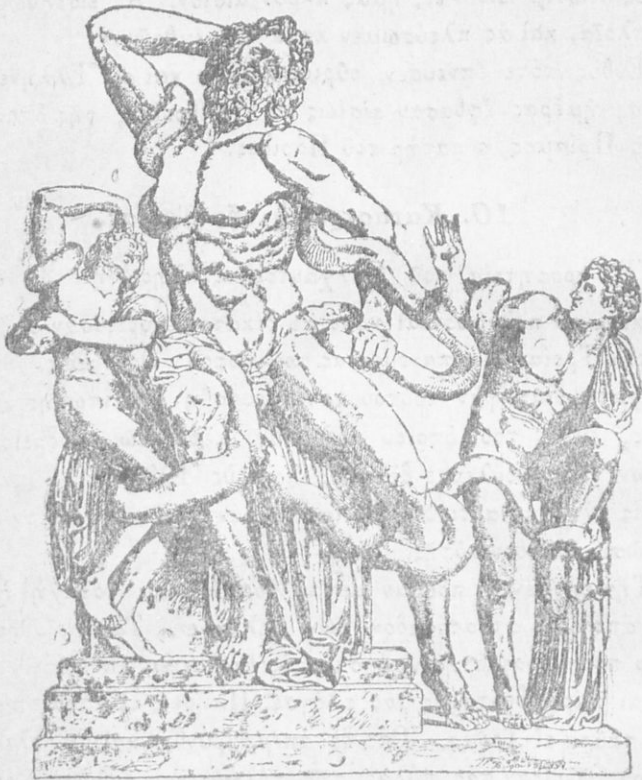
Κατὰ διαταγὴν τούτου κατεσκευάσθη γιγαντώδης ξύλινος ἵππος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκλείσθη μετὰ τῶν ἀνδρειοτάτων ἠρώων. Συνεβούλευσε δὲ τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας νὰ πλεύσωσιν εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς Τροίας κειμένην νῆσον Τένεδον καὶ νὰ κρυβῶσιν ὀπισθεν αὐτῆς.

Τὴν ἐπομένην πρωΐαν μέγας θόρυβος καὶ ταραχὴ ἠγέρθη καθ' ἅπαν τὸ στρατόπεδον τῶν Ἑλλήνων. Τὰ πλοῖα ἠτοιμάζοντο πρὸς ἀναχώρησιν, ὁ στρατὸς ἐπέβαινε ἐπ' αὐτῶν καὶ αἰσκηναὶ παρεδίδοντο εἰς τὰς φλόγας. Πλήρεις δὲ χαρᾶς παρετήρουν ταῦτα οἱ Τρῶες. Ὅτε δὲ ἀπεμακρύνθη καὶ τὸ τελευταῖον πλοῖον, ἤνοιξαν τὰς πύλας τῆς πόλεως καὶ ὤρμησαν εἰς τὴν πεδιάδα, περιεργαζόμενοι τὰ μέρη, ὅπου πρὸ ὀλίγου ὁ φοβερὸς ἐχθρὸς ἐστρατοπέδευεν. Ἰδόντες δὲ πλησίον τῆς παραλίας τὸν ξύλινον ἵππον καὶ νομίσαντες αὐτὸν ἀφιέρωμα τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς θεοὺς, ἀπεφάσισαν νὰ εἰσαγάγωσιν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν. Ἀλλὰ προσελθὼν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ποσειδῶνος Λαοκόων, ἀπέτρεπεν αὐτοὺς λέγων :

«Δυστυχεῖς, ὅποια παραφροσύνη ! Πιστεύετε ὅτι ἀνεχώρησεν ὁ ἐχθρὸς ; Οὕτω γνωρίζετε τὸν Ὀδυσσεῖα ; Ἐν τῷ ἵππῳ

τούτω ἤ ἔχθροί κρύπτονται ἢ ἄλλη τις πανουργία ὑπάρχει. Φοβεῖσθε τοὺς Δαναοὺς καὶ δῶρα φέροντας».

Ταῦτα εἰπὼν ἐκτύπησε διὰ τοῦ δόρατος τὴν κοιλίαν τοῦ

Ἴππου, τὰ δὲ ὄπλα τῶν ἐντὸς αὐτοῦ κεκρυμμένων ἡρώων ἀντήγησαν. Ἄλλὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ὤρμησαν ἐκ τῆς θαλάσσης δύο ὑπερμεγέθεις ὄφεις κατὰ τοῦ Λαοκόοντος καὶ ἐπνιξαν καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς δύο υἱοὺς του.

Οἱ Τρῶες ἐχλαβόντες τοῦτο ὡς τιμωρίαν τῶν θεῶν διὰ τὴν συμβουλήν αὐτοῦ, εἰσήγαγον τὸν Ἴππον ὡς ἀνάθημα εἰς τοὺς θεοὺς. Ἐπειτα παρεδόθησαν εἰς εὐωχίας καὶ χοροῦς, οὐδὲν κα-

κὸν ὑποπτεύοντες. Ὅτε ὁμῶς ἐπῆλθεν ἡ νύξ καὶ πάντες ἐκοιμῶντο ὕπνον βαθύν, ἐπανῆλθον τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων, τὰ ὁποῖα ἦσαν κεκρυμμένα ὀπισθεν τῆς Τενέδου, ἐξῆλθον δὲ καὶ οἱ ἐντὸς τοῦ ἵππου ὑπάρχοντες ἔνοπλοι ἥρωες καὶ ἐφορμήσαντες κατὰ τῆς πόλεως ἔσφαζον ἀνηλεῶς τοὺς Τρῶας. Πανταχοῦ ἠκούοντο θρῆνοι καὶ στεναγμοὶ τῶν φονευομένων καὶ πληγωμένων, αἱ δὲ φλόγες τῆς καιομένης πόλεως ἔφθανον μέχρι τοῦ οὐρανοῦ.

Ἡ Τροία κατεστράφη ὀλοτελῶς. Ὁ γηραιὸς βασιλεὺς Πρίαμος ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως Νεοπτολέμου, ἀφοῦ ματαίως ἐζήτησεν ἄσυλον εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Διός.

Ὀλίγοι τῶν Τρῶων ἠδυνήθησαν νὰ σωθῶσι διὰ τῆς φυγῆς. Πάντες δὲ οἱ ἄλλοι ἢ ἐσφάγησαν ἢ συνελήφθησαν αἰχμάλωτοι. Ἡ δὲ Ἑλένη, ἡ αἰτία τοῦ πολέμου, ἀπήχθη καὶ πάλιν εἰς τὴν Σπάρτην ὑπὸ τοῦ Μενελάου.

11. Ἑλλήνων συμφοραί.

Τοιοιουτρόπως μετὰ δεκαετῆ πολιορκίαν ἐξεπορθήθη ἡ Τροία καὶ ἀπωλέσθησαν ἢ τε πόλις καὶ οἱ ναοὶ καὶ οἱ βωμοὶ καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς. Ἀλλὰ καὶ οἱ νικηταὶ δὲν ὑπῆρξαν εὐτυχέστεροι τῶν νικηθέντων. Ἡ θεία δίκη ἐτιμώρησεν αὐτούς, διότι δὲν ἐσεβάσθησαν τὰ ἱερά τῆς πόλεως.

Πολλοὶ οὐδέποτε πλέον εἶδον τὴν φίλην πατρίδα, ὡς ὁ Αἶας, ὁ υἱὸς τοῦ Οἴλέως, ὅστις ἔσυρε βιαίως τὴν Κασσάνδραν, τὴν ὠραίαν θυγατέρα τοῦ Πριάμου, ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ βωμοῦ τῆς Παλλάδος Ἀθηνᾶς καὶ ἀπήγαγεν αὐτὴν αἰχμάλωτον. Ἄλλοι ἠναγκάσθησαν μετὰ μακρὰς περιπλανήσεις νὰ καταφύγωσιν εἰς ξένας γῶρας καὶ νὰ ἰδρῦσωσι πόλεις νέας.

Ἄλλοι ἐπιστρέψαντες εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν εὗρον θάνατον οἰκτρὸν, ὡς ὁ Ἀγαμέμνων, ὑπὸ τῆς ἀπίστου συζύγου Κλυ

ταιμνήστρας. Ἄλλοι δὲν ἐπέστρεψαν εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν, εἰμὴ μετὰ πολλὰς καὶ παραδόξους περιπλανήσεις ὡς ὁ Μενέλαος καὶ ὁ Ὀδυσσεύς.

Ὁ Μενέλαος κατὰ πρῶτον ἐρρίφθη ὑπὸ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων εἰς τὴν νῆσον Κρήτην. Κατόπιν περιεπλανήθη εἰς τὴν Κύπρον. Ἐκεῖθεν εἰς τὴν χώραν τῶν Φοινίκων, οἱ ὅποιοι μετέφερον τὰ πολύτιμα προϊόντα τῆς Ἀσίας καὶ ἐπώλουν εἰς χώρας μεμακρυσμένας. Πρὸς τούτοις δὲ καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον περιεπλανήθη οὗτος καὶ μόλις μετὰ παρέλευσιν ὀκτῶ ἐτῶν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Σπάρτην μετὰ τῆς Ἑλένης. Συνεφιλιώθη δὲ μετ' αὐτῆς καὶ ἔζησεν ἕκτοτε βίον ἡσυχον καὶ εὐδαίμονα.

Τώρα δὲ θὰ διηγηθῶμεν τὰ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ἀνδρός, ὁ ὅποιος περιεπλανήθη εἰς ἀπώτατα μέρη, ἐγνώρισε πολλῶν ἀνθρώπων ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ ὑπέστη πολλὰ δεινὰ καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ.

Οἶνοχόαι

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΟΔΥΣΣΕΩΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

12. Συνέλευσις τῶν Θεῶν ἐν Ὀλύμπῳ.

Πάντες οἱ Ἕλληνας, ὅσοι διέφυγον τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου καὶ τῆς θαλάσσης, ἐπέστρεψαν εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν. Μόνος δὲ ὁ δυστυχῆς Ὀδυσσεύς, ἂν καὶ ἐπόθει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν οἶκόν του, ἐκρατεῖτο ὑπὸ τῆς νύμφης Καλυψοῦς εἰς τὸ ἐν τῇ νήσῳ Ὠγυγία¹ σπήλαιόν της, διότι ἐπεθύμει νὰ λάβῃ αὐτὸν σύζυγον. Πάντες δὲ οἱ θεοὶ εὐσπλαγχνίζοντο τὸν Ὀδυσσεῦν καὶ ἤθελον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του, πλὴν τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις ἦτο φοβερὰ κατ' αὐτοῦ ὀργισμένος.

Ἡμέραν τινὰ ἅπαντες οἱ θεοί, πλὴν τοῦ Ποσειδῶνος, ὅστις ἔλειπεν εἰς τοὺς Αἰθίοπας,² εἶχον συναθροισθῆ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Διός. Τότε ὁ Ζεὺς, ὁ πατὴρ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐνεθυμήθη τὸν Αἰγισθον, τὸν ὁποῖον ἐφόνευσεν ὁ Ὀρέστης, ὁ ἐνδοξος υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος, καὶ εἶπε τοὺς ἐξῆς λόγους :

«Φοβερὸν πρᾶγμα ! αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι νομίζουσιν, ὅτι ἅπασαι αἱ δυστυχίαι των προέρχονται ἐξ ἡμῶν, ἐνῶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶνε ἡ αἰτία τούτων.

Οὕτω καὶ τῶρα ὁ Αἰγισθος ἔλαβε σύζυγον τὴν γυναῖκα τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἐφόνευσε δὲ καὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἐπανελθόντα εἰς

1) Νησὸς τις τῆς Μεσογείου θαλάσσης* κατὰ τινὰς ἢ παρὰ τὴν Μάλταν νησὸς Γαῦλος.

2) Λαὸς κατοικῶν κατὰ τὸν Ὀμηρον παρὰ τὸν ὠκεανὸν τὰς ἐσχατίας τῆς γῆς, εἰς δύο διηρημένος, εἰς τοὺς πρὸς ἀνατολὰς καὶ τοὺς πρὸς δυσμιάς. Οἱ πρὸς ἀνατολὰς κατοικοῦντες Αἰθίοπες παρίστανται ὡς ἄνθρωποι εὐσεβεῖς.

τὴν πατρίδα του, ἂν καὶ ἐγνώριζε τὸν φοβερὸν ὄλεθρόν του. Διότι ἡμεῖς ἐστελαμεν τὸν Ἑρμῆν, τὸν ταχύτατον ἡμῶν ἄγγελον, ὅστις προεῖπεν εἰς αὐτὸν νὰ μὴ συζευχθῆ τὴν Κλυταιμνήστραν καὶ νὰ μὴ φονεύσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα, διότι ὁ Ὀρέστης θὰ τιμωρήσῃ αὐτόν.

Ταῦτα τῷ εἶπεν ὁ Ἑρμῆς, ἀλλ' ἡ κεφαλὴ τοῦ Αἰγίσθου δὲν ἐπέθετο. Καὶ ἰδοὺ τώρα τί ἔπαθε, τὰ ἐπλήρωσεν ὄλα διὰ μιᾶς.»

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ἡ γλαυκῶπις ¹ Ἀθηνα :

«ὦ πάτερ μου, ὁ κακοῦργος Αἰγίσθος δικαίως ἐτιμωρήθη. Εἴθε δὲ νὰ τιμωρῶνται οὕτω πάντες, ὅσοι πράττουσι τοιαῦτα. Ἄλλ' ἡ καρδία μου αἰσθάνεται μεγάλην λύπην διὰ τὸν φρόνιμον Ὀδυσσεά, ὅστις εὐρισκόμενος ἐν τῇ νήσῳ Ὠγυγία, μακρὰν τῆς πατρίδος του, ὑποφέρει πολὺ.

Τὴν νῆσον ταύτην κατοικεῖ ἡ νύμφη Καλυψώ, ἡ ὁποία διὰ λόγων γλυκέων καὶ θελκτικῶν ἀποπλανᾷ αὐτόν, ὅπως λησμονήσῃ τὴν πατρίδα του. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς κλαίει καὶ ὀδύρεται καὶ ποθεῖ καὶ καπνὸν μόνον νὰ ἴδῃ ἐκ τῆς πατρίδος του ἀνυψούμενον καὶ ἄς ἀποθάνῃ.

Καὶ δὲν κάμπτεται δι' αὐτόν ἡ καρδία σου, Ὀλύμπιε ; Δὲν προσέφερε τόσας θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς ἐν Τροίᾳ ; Τί κακὸν ἔπραξεν, ὦ πάτερ, καὶ εἶσαι τόσον πολὺ κατ' αὐτοῦ ὠργισμένος ;»

Πρὸς ταύτην ἀπεκρίθη ὁ Ζεὺς· «Τέκνον μου, ποῖος λόγος διέφυγεν ἐκ τοῦ στόματός σου ; Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ λησμονήσω τὸν Ὀδυσσεά, τὸν φρονιμώτατον πάντων τῶν ἀνθρώπων, ὅστις προσέφερε τόσας θυσίας εἰς τοὺς ἀθανάτους, οἵτινες κατοικοῦσι τὸν εὐρὺν Ὀλυμπον ;

Ὁ Ποσειδῶν εἶνε φοβερὰ κατ' αὐτοῦ ὠργισμένος, διότι ἐτύφλωσε τὸν υἱὸν του Πυλῶφημον. Ἐκτοτε περιπλανᾷ αὐτόν μακρὰν τῆς πατρίδος του, χωρὶς ὁμῶς νὰ ἐπιθυμῇ καὶ τὸν θάνα-

1) Τὸ ἐπίθετον τοῦτο ἐδόθη εἰς τὴν Ἀθηναίαν, διότι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἦσαν φλογεροί, σπινθηροβολοῦντες· κατ' ἄλλους, διότι εἶχον χρῶμα κυανοῦν «γαλανομμάτα».

Συνέλευσις τῶν Θεῶν ἐν Ὀλύμπῳ.

τόν του. Ἄλλ' ἔλθετε νὰ σκεφθῶμεν περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ Ὀδυσσεύς εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ Ποσειδῶνος θὰ καταπαύσῃ, διότι ἐναντίον τῆς θελήσεως πάντων ἡμῶν οὐδὲν δύναται νὰ πράξῃ».

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἡ Ἀθηναῖα:

«ὦ πάτερ μου, ἂν ἅπαντες οἱ ἀθάνατοι θεοὶ θέλωσι νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν πατρίδα του, ἅς στείλωμεν τὸν ταχύτατον ἄγγελον ἡμῶν, τὸν Ἑρμῆν, εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν, ἵνα ἀναγγείλῃ εἰς τὴν εὐπλόκαμον* νύμφην τὴν ἀμετάτρεπτον ἡμῶν ἀπόφασιν περὶ τῆς ἐπανόδου τοῦ Ὀδυσσεύς εἰς τὴν πατρίδα του».

13. Ὁ Ἑρμῆς ἐν τῇ νήσῳ Ὠγυγία.

Ὁ Ἑρμῆς διετάχθη ὑπὸ τοῦ Διὸς νὰ μεταβῆ ἀμέσως εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν καὶ νὰ ἀναγγείλῃ εἰς τὴν ὠραίαν νύμφην τὴν ἀπόφασιν τῶν Θεῶν.

Ὁ ἄγγελος τῶν Θεῶν λαβὼν εἰς χεῖρας τὴν χρυσοῦν αὐτοῦ ράβδον, ἐπέτα ὡς γλᾶρος ὑπεράνω τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάσσης, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον, ἔνθα κατῴκει ἡ νύμφη Καλυψώ. Εὗρε δὲ ταύτην ἐντὸς σπηλαίου. Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν ἡ νύμφη ἔψαλλε μελωδικώτατα, ὑφαίνουσα πανίον διὰ χρυσοῦς κερκίδος.**

Ἐξῶθεν δὲ τοῦ σπηλαίου ἐθαλλον πυκνόφυλλα δένδρα, αἵ γειροὶ καὶ εὐώδεις κυπάρισσοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶχον τὰς φωλεὰς τῶν πλῆθῃ πτηνῶν, γλαῦκες, ἰέρακες, κορῶναι καὶ ἄλλα τοιαῦτα πτηνά.

Ὀλόγυρα δὲ τοῦ σπηλαίου περιεπλέκοντο ἀνθηρόταται κληματίδες βρίθουσαι σταφυλῶν. Τέσσαρες δὲ κρῆναι κατὰ σειρὰν ἔρρεον ψυχρὸν καὶ διαυγὲς ὕδωρ καὶ περὶ αὐτὰς ἔθαλλε λει-

* Τὴν ἔχουσαν ὠραίας πλεξίδας.

(**) Ῥάβδος ἐκ τῶν ἀνω πρὸς τὰ κάτω κινουμένη καὶ κρούουσα μεταξὺ τῶν στημόνων τὸ ὑφάλδιον, ἡ μετέπειτα καὶ μέχρι σήμερον καλουμένη «σπάθη».

μῶν ἀνθηρὸς καὶ ὠραῖος, πλήρης ἰῶν καὶ διαφόρων ἄλλων εὐδύσμων ἀνθέων. Ἐνταῦθα καὶ θεὸς ἂν ἤρχετο, ἤθελε θαυμάσει καὶ πολὺ θὰ εὐχαριστεῖτο.

Ὁ Ἑρμῆς, ἀφοῦ παρετήρησε πάντα ταῦτα, εἰσῆλθεν εἰς τὸ εὐρύχωρον σπήλαιον.

14. Ἡ Καλυψὼ ἐκτελεῖ τὴν διαταγὴν τοῦ Διός.

Ἡ Καλυψὼ εὐθὺς ἀνεγνώρισε τὸν Ἑρμῆν καὶ καθίσασα αὐτὸν ἐπὶ ὠραίου καὶ ἀκτινοβολοῦντος θρόνου παρέθεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ τράπεζαν μὲ ἀμβροσίαν καὶ νέκταρ.* Ἀφοῦ δὲ οὗτος ἔφαγε καὶ ἔπιεν, ἀνήγγειλεν εἰς τὴν νύμφην τὴν διαταγὴν τοῦ Διός, νὰ ἐξαποστείλῃ δηλαδὴ τὸν Ὀδυσσεῖα εἰς τὴν πατρίδα του. Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἑρμῆς καὶ ἀνεχώρησεν.

Ἡ Καλυψὼ, ἂν καὶ ἠσθάνθη βαθυτάτην λύπην ἐκ τῆς διαταγῆς ταύτης, εὐθὺς ὁμως ὑπήκουσε. Μεταβάσα δὲ εἰς τὴν ἀκτὴν, ἔνθα ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκάθητο κλαίων καὶ στενάζων, καὶ σταθεῖτα πλησίον αὐτοῦ εἶπε.

«Ταλαίπωρε, παῦσον πλέον νὰ κλαίῃς καὶ νὰ φθειρῆς τὴν ὑγίαν σου. Ἀπεφάσισα τέλος πάντων νὰ σὲ στείλω εἰς τὴν πατρίδα σου. Ἐγέρθητι λοιπὸν καὶ ὑπαγε νὰ κόψῃς μεγάλους κορμούς, ὅπως κατασκευάσῃς εὐρύχωρον σχεδίαν. Ἐγὼ δὲ θὰ θέσω ἐντὸς αὐτῆς ἄρτον, ὕδωρ καὶ οἶνον, θὰ σὲ ἐνδύσω λαμπρὰ ἐνδύματα καὶ θὰ σοὶ στείλω οὖριον ἄνεμον, ἵνα αἰσίως ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου.

Ταῦτα εἶπεν ἡ θεά. Ὁ Ὀδυσσεὺς ὁμως δὲν ἐπίστευσεν αὐτὴν καὶ εἶπεν :

«Ἄλλο τι ἔχεις κατὰ νοῦν, ὦ θεά, καὶ οὐχὶ νὰ μὲ ἀποστείλῃς εἰς τὴν πατρίδα μου, ἀφοῦ μὲ διατάττεις νὰ διαπλεύσω διὰ τοιοῦτου πλοιαρίου τόσον πολυχύμαντον καὶ φο-

(*) Ἡ μὲν ἀμβροσία ἦτο θεία τροφή ἔχουσα γεῦσιν καὶ ὁσμὴν λίαν εὐχάριστον, τὸ δὲ νέκταρ θεῖος ἐρυθρὸς οἶνος γλυκύτετος καὶ εὐωδέστατος.

θεράν θάλασσαν, τὴν ὁποίαν μόλις μεγάλη καὶ ταχέα πλοῖα δύνανται νὰ διαπλεύσωσι. Διὰ τοῦτο οὐδέποτε θὰ ἐπιβῶ ἐπὶ τῆς σχεδίας, ἂν πρότερον δὲν μὲ βεβαιώσης διὰ μεγάλου ὄρκου, ὅτι οὐδὲν κακὸν δι' ἐμὲ σκέπτεσαι».

Ἡ Καλυψὼ ἐμειδίασεν, ὡς ἤκουσε ταῦτα, καὶ εἶπεν: «Εἶσαι ἄνθρωπος πολὺ πανοῦργος καὶ φρόνιμος, ἀφοῦ ἐσκέφθης νὰ μοῦ εἴπῃς τοιοῦτους λόγους. Ὅρκίζομαι λοιπὸν εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὸ ὕδωρ τῆς Στυγός,* ὅτι οὐδὲν κακὸν κατὰ σοῦ σκέπτομαι καὶ σὲ συμβουλεύω νὰ πράξης ὅ,τι καὶ ἐγὼ αὐτὴ θὰ ἐπραττον, ἂν εὐρισκόμην εἰς τοιαύτην ἀνάγκην».

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ θεὰ ἐπορεύετο ἐμπρός, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς παρηκολούθει αὐτήν. Ἀφοῦ δ' ἔφθασαν εἰς τὸ εὐρὺ σπήλαιον, αὐτὸς μὲν ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνου, ἡ δὲ νύμφη παρέθεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ διάφορα φαγητὰ καὶ ποτὰ. Ἐπειτα ἐκάθισε καὶ αὐτὴ ἀντικρὺ τοῦ Ὀδυσσέως. Αἱ δὲ θεράπαινοι παρέθεσαν εἰς αὐτὴν ἄμβροσίαν καὶ νέκταρ.

Μετὰ τὸ φαγητὸν ἡ θεὰ διηγήθη εἰς τὸν Ὀδυσσεά πόσας συμφορὰς ἔμελλε νὰ ὑποστῇ, μέχρις οὔ φθάσῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐνῶ δὲ διηγεῖτο ταῦτα, ἐβασίλευσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος. Τότε ἐπορεύθη ἕκαστος εἰς τὴν κλίνην του, ἵνα κοιμηθῇ.

15. Ὁ Ὀδυσσεὺς ναυπηγεῖ πλοῖον καὶ ἀναχωρεῖ ἐκ τῆς νήσου.

Ὡς δ' ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, ἡ θεὰ ἔδωκεν εἰς τὸν Ὀδυσσεά μέγαν χαλκοῦν πέλεκυν δίκοπον καὶ λαμπρὸν σκέπαρνον. Κατόπιν δὲ ᾠδήγησεν αὐτὸν εἰς τὰ ἄκρα τῆς νήσου, ἔνθα ὑπῆρ-

(*) Ποταμὸς τοῦ Ἄδου, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ὁποίου ὀρκίζοντο οἱ θεοὶ τὸν φοβερώτατον καὶ ἱερώτατον ὄρκον.

χον μεγάλα δένδρα πρὸ πολλοῦ κατάξηρα καὶ ἐλαφρὰ πρὸς πλοῦν.

Οὗτος ἀμέσως ἤρχισε τότε νὰ κόπτη τοιαῦτα, ἡ δὲ ἐργασία του προέβαινε ταχέως. Εἴκοσι δένδρα ἔκοψε, τὰ ὁποῖα, ἀφοῦ ἐπελέκησε καὶ ἔξυσε τεχνικῶς, ἐτρύπησε ταῦτα καὶ προσήρμοσε πρὸς ἄλληλα διὰ ξυλίνων καρφίων. Κατεσκεύασε δὲ τὴν σχεδιάν αὐτοῦ τόσον εὐρεῖαν, ὅσον εἶνε τὸ κατάστρωμα φορητοῦ πλοίου.

Μετὰ ταῦτα ὕψωσε τὰς πλευρὰς τοῦ πλοίου καὶ συνέδεσε ταύτας διὰ διπλεύρων δοκῶν. Τέλος δ' ἔστησε τὸν ἰστόν, προσήρμοσεν εἰς αὐτὸν κεραίαν καὶ κατεσκεύασε πηδάλιον. Περιέφραξε δὲ τὴν σχεδιάν διὰ κλάδων λυγαριάς, ἵνα μὴ εἰσέρχωνται εἰς αὐτὴν τὰ κύματα, καὶ ἔθεσεν ἐντὸς πολὺ ἔρμα.

Τότε δ' ἔφερον εἰς αὐτὸν ἡ εὐπλόκαμος νύμφη πανίον, διὰ τοῦ ὁποίου κατεσκεύασε μετὰ πολλῆς τέχνης τὰ πανία. Καὶ ἀφοῦ ἐτοποθέτησε καταλλήλως τὰ σχοινία, ὤθησε διὰ μοχλῶν τὸ πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν.

Ἡ ἐργασία αὕτη ἐτελείωσεν ἐντὸς τεσσάρων ἡμερῶν. Τὴν δὲ πέμπτην, ἀφοῦ ἡ θεὰ ἔλουσε καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν ὠραῖα καὶ εὐώδη φορέματα, τῷ ἔδωκε τὴν ἀδειαν νὰ ἀναχωρήσῃ. Ἐντὸς ἔξ τοῦ πλοίου ἔθεσεν αὕτη ἀσκὸν πλήρη ἐρυθροῦ οἴνου, ἕτερον δὲ μεγαλύτερον πλήρη ὕδατος, πρὸς τούτοις δὲ πολλὰ νόστιμα φαγητά. Κατόπιν ἔστειλεν εἰς αὐτὸν οὐριον ἄνεμον βοθηθητικὸν καὶ γλυκύν.

Πλήρης χαρᾶς τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἠπλωσε τὰ πανία καὶ καθήμενος ἐπὶ τοῦ πηδαλίου διηύθυνε μετὰ πολλῆς τέχνης τὸ πλοῖον.

Ἄλλ' ὕπνος δὲν κατελάμβανεν αὐτόν, διότι ἀδιαλείπτως παρετῆρει τὸν οὐρανὸν καὶ τοὺς ἀστέρας, τοὺς ὁποίους εἶχεν ὀδηγούς εἰς τὸν πλοῦν. Δεκαεπτὰ ἡμέρας ἐταξίδευεν ὁ Ὀδυσ-

σεύς τοιουτοτρόπως, τὴν δὲ δεκάτην ὁγδόην ἐφάνησαν μακρόθεν τὰ σκιερὰ ὄρη τῆς χώρας τῶν Φαιάκων.*

16. Ναυάγιον Ὀδυσσέως.

Τότε εἶδεν αὐτὸν ὁ Ποσειδῶν, ὅστις ἐπανήρχετο ἐκ τῆς Αἰθιοπίας, καὶ ὠργίσθη ἔτι μᾶλλον κατ' αὐτοῦ· κινήσας δὲ τὴν κεφαλὴν του εἶπε καθ' ἑαυτόν.

«Φεῦ! οἱ θεοὶ μετέβαλον γνώμην περὶ τοῦ Ὀδυσσέως, καθ' ὃν χρόνον ἐγὼ ἤμην ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Αἰθιοπῶν. Καὶ ἰδοὺ μετ' ὀλίγον φθάνει εἰς τὴν νῆσον τῶν Φαιάκων, ἔνθα εἶνε πεπρωμένον νὰ παύσῃ τὰ δεινὰ του. Ἀλλὰ δύναμαι ἀκόμη νὰ βασιλεύσω αὐτόν».

Ταῦτα εἰπὼν συνάγει τὰς νεφέλας, ἐμβάλλει τὴν τρίαιναν αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ταρασσει τὸν πόντον, θέτει εἰς κίνησιν πάσας τὰς θυέλλας καὶ τὰς καταιγίδας, καλύπτει διὰ νεφῶν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ χύνει ἐξ οὐρανοῦ σκότος βαθύ.

Πάντες οἱ ἄνεμοι, ὁ Εὐρος καὶ ὁ Νότος, ὁ σφοδρὸς Ζέφυρος καὶ ὁ ὀρμητικὸς Βορρᾶς ἐμπίπτουσιν ὁμοῦ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀναταράττουσιν αὐτὴν μέχρι τοῦ πυθμένος. Τότε ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδιά τοῦ Ὀδυσσέως καὶ βαρέως στεναζὰς εἶπε :

«Δυστυχῆς ἐγὼ, πόσα ἀκόμη ἔχω νὰ ὑποφέρω! Τί σκοτεινὰ νέφη εἶναι αὐτά! Τί κύματα ἄγρια! Τί ἀνεμοστρόβιλοι! Ἀφεύκτως τώρα θὰ ἀπολεσθῶ. Τρὶς καὶ τετράκις εὐτυχεῖς οἱ Ἕλληνες οἱ πεσόντες ἐν Τροίᾳ χάριν τῆς πατρίδος των. Εἴθε νὰ ἀπέθνησκον καὶ ἐγὼ τότε, ὅτε ὄρμησαν

*) Φαίακες ὀνομάζοντο οἱ κάτοικοι τῆς Σχερίας, ἧτις κατὰ τινὰς ἦτο νῆσός τις κειμένη οὐ μακρὰν τῆς χώρας τῶν Θεσπρωτῶν. (Κατὰ τὴν ἔρμηνειάν τῶν παλαιῶν Σχερία ὀνομάζετο κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὀμήρου ἡ νῆσος Κέρκυρα).

τὰ πλήθη τῶν Τρώων νὰ λάβωσι τὸν νεκρὸν τοῦ Ἀχιλλέως! Τώρα ὁμως ἀποθνήσκω θάνατον οἰκτρὸν».

Μόλις εἶπε ταῦτα καὶ κῦμα μέγα μετὰ μανίας πολλῆς κτυπᾷ αὐτὸν καὶ ἀνατρέπει τὴν σχεδίαν. Τὸ πηδάλιον φεύγει ἐκ τῶν χειρῶν του, καὶ αὐτὸς ἐκσφενδονίζεται εἰς τὰ ἄγρια κύματα. Ὁ ἰστός θραύεται εἰς τὸ μέσον ὑπὸ τῆς φοβερᾶς θυέλλης, τὸ δὲ πανίον καὶ ἡ κεραία ἀναρπάζονται ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ ἀνέμου. Ἐπ' ἀρκετὴν δὲ ὥραν διέμεινεν ὁ Ὀδυσσεὺς ὑπὸ τὸ ὕδωρ, μάτην προσπαθῶν νὰ ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν. Ἐπὶ τέλους ὁμως κατάρθωσε τοῦτο, ἀποπτύων ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ τὴν πικρὰν θάλασσαν, ἥτις ὡς ποταμὸς ἔτρεχεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του.

Ἄλλ' ἂν καὶ εὐρίσκετο εἰς τοιαύτην δεινὴν θέσιν, δὲν ἐλησμόνησεν ὁμως τὴν σχεδίαν του, ἀλλ' ὀρμήσας διὰ τῶν κυμάτων φθάνει αὐτὴν καὶ κάθηται εἰς τὸ μέσον ἀποφυγῶν οὕτω τὸν θάνατον. Ἐφερον δὲ τὸ φοβερὰ κύματα αὐτὴν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὅπως σφοδρὸς βορρᾶς κατὰ τὸ φθινόπωρον διασκορπίζει τὰς ἀκάνθας εἰς τὴν πεδιάδα.

Τότε παρετήρησεν αὐτὸν ἡ κόρη τοῦ Κάδμου Λευκοθέα* καὶ τὸν εὐσπλαγχτίσθη. Σταθεῖσα δὲ ἐπὶ τῆς σχεδίας εἶπε πρὸς αὐτόν :

«Ταλαίπωρε, διατί ὁ Ποσειδῶν εἶνε τόσον πολὺ ὠργισμένος κατὰ σοῦ ; Μὴ φοβεῖσαι ὁμως καὶ δὲν θὰ πάθῃς τίποτε. Πρᾶξον δὲ ὅσα θὰ σοὶ εἶπω. Ἐκδύθητι τὰ φορέματά σου, ἄφες τὴν σχεδίαν εἰς τὴν διάκρισιν τῶν ἀνέμων καὶ προσπάθησον κολυμβῶν νὰ φθάσῃς εἰς τὴν γῆν τῶν Φαιάκων.

*) Λευκοθέα τούτεστι λευκὴ θεά, ὄνομα τῆς Ἰνοῦς τῆς θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, ἥτις μετωνομάσθη οὕτως, ἀφοῦ συγκατελέχθη εἰς τοὺς θαλασσίους θεοὺς. Αὕτη παρακινήσασα τὸν Ἀθάμαντα νὰ φονεύσῃ τὰ ἐκ τῆς προτέρας αὐτοῦ συζύγου τέκνα του, Φριξὸν καὶ Ἑλλην, καὶ διωκομένη ὑπ' αὐτοῦ, παραφρονήσαστος, ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ κατὰ μεσιτείαν τῆς Ἀφροδίτης μετεβλήθη εἰς θεὰν θαλάσσιον.

Λάβε τὸ κρήδεμνον* τοῦτο, ἀπλωσον αὐτὸ ἐπὶ τοῦ στήθους σου, καὶ τότε δὲν ἔχεις νὰ φοβηθῆς τίποτε. Ὅταν θὰ φθάσης εἰς τὴν ξηράν, αὐτὸ μὲν ρίψον πάλιν εἰς τὴν θάλασσαν, σὺ δὲ ἀπομακρύνθητι ἐκείθεν ταχέως».

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐδίσταζε νὰ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν τῆς θεᾶς φοβούμενος ἀπάτην. Μετ' ὀλίγον ὁμως κῦμα μέγα, φοβερὸν καὶ ὀγκῶδες μετὰ μανίας περισσοτέρας ἢ τὸ πρότερον ἐκσφενδονίζει αὐτὸν ἐκ δευτέρου εἰς τὴν ἐξηγριωμένην θάλασσαν. Ἡ σχεδιά γίνεται χίλια κομμάτια, τὰ ὅποια διασκορπίζονται εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ Ὀδυσσεὺς κατορθώνει καὶ λαμβάνει ἐν ἑξ' αὐτῶν, ἀναβαίνει ἐπ' αὐτοῦ, ἐκδύεται τὰ ἐνδύματά του, ἀπλώνει τὸ κρήδεμνον ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ πρηνῆς ρίπτεται εἰς τὴν θάλασσαν. Τὸν εἶδε δὲ ὁ Ποσειδῶν καὶ κινήσας τὴν κεφαλὴν του εἶπε καθ' ἑαυτόν :

«Πιστεύω, ὅτι δὲν θὰ ἐξέλθῃς δυσηρεσστημένος ἐκ τῆς θάλασσης, ἦτις ἱκανὸν χρόνον ἀκόμη θὰ σὲ ἔχῃ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς». Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐμάστιξε τοὺς ἵππους του καὶ ἀπῆλθεν.

17. Ὁ Ὀδυσσεὺς σῴζεται ἐπὶ τῆς νήσου Σχερίας.

Ἡ Ἀθηνα, ἡ κόρη τοῦ Διός, ἰδοῦσα τὸν Ὀδυσσεῖα εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὐσπλαγχνίσθη αὐτὸν καὶ εὐθύς διέταξεν ἅπαντας τοὺς ἀνέμους νὰ παύσωσι καὶ μόνον τὸν βορρᾶν ἀφῆκε νὰ πνέῃ.

Δύο ἡμέρας καὶ δύο νύκτας ἐβασανίζετο ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν θάλασσαν. Τὴν τρίτην ὁμως ἡμέραν, παύσαντος τοῦ ἀνέμου, ἔγινε γαλήνη, καὶ μετ' ὀλίγον εὐρέθη οὗτος πλησίον τῆς ξηρᾶς.

Ἄλλ' ἡ ἀκτὴ ἦτο ἀπόκρημιος. Οὐδὲν ἄλλο φαίνεται ἢ ἀφρός καὶ βράχοι. Πανταχοῦ τῆς ἀκτῆς ἀπότομα ἀκρωτή-

*) Γυναικεῖον κάλυμμα τῆς κεφαλῆς.

ρια, ἄγριοι βράχοι, τραχεῖαι
 ὑφαλοι! Εἰς χιλιάδας κομμά-
 τια θὰ ἐσχίζετο ὁ δυστυχῆς,
 ἐὰν ἐρρίπτετο ἐπὶ τῆς ἀγρίας
 ταύτης ἀκτῆς.

«Δυστυχῆς ἐγώ! λέγει τότε
 ὀδυρόμενος ὁ Ὀδυσσεύς. Εἰς μά-
 την ἐκοπίασα καὶ διέσχισα τὴν
 φοβερὰν θάλασσαν, ὅπως δια-
 φύγω τὸν ὄλεθρον. Τώρα πλέον
 πᾶσα ἐλπίς ἐξέλιπεν, ἀφοῦ δὲν
 ὑπάρχει μέρος κατάλληλον νὰ
 ἐξέλθω. Φοβοῦμαι δὲ μήπως,
 ἐὰν προσπαθῆσω νὰ πλησιάσω
 εἰς τὴν ξηρὰν, μὲ ἀρπάσωσι τὰ
 ὀρμητικὰ κύματα καὶ μὲ ἐκ-
 σφενδονίσωσι κατὰ τῶν ὀξέων
 τούτων βράχων καὶ τότε τὸ τέ-
 λος μου θὰ εἶνε οἰκτρόν. Ἄν
 δὲ πάλιν ἐξακολουθῆσω κολυμ-
 βῶν, μέχρις οὗ εὕρω φιλόξενόν
 τινα καὶ οὐχὶ τόσον ἀγρίαν πα-
 ραλίαν, φοβοῦμαι μὴ μὲ ἀρπά-
 σῃ ἢ θύελλα καὶ μὲ φέρῃ πάλιν
 εἰς τὸ πλήρες ἰχθύων πέλαγος
 ἢ μέγα τι κῆτος μὲ καταφάγῃ. Τί νὰ πράξω καὶ ἐγὼ δὲν
 ἠξεύρω!»

Ἐνῶ δὲ ἐσυλλογιζέτο ταῦτα, κύμα ἀγριον ῥίπτει αὐτὸν
 εἰς τὴν τραχεῖαν ἀκτὴν. Ἐκτείνει τὰς χεῖρας καὶ προφθά-
 νει ὁ δυστυχῆς νὰ στηρίξῃ αὐτὰς στερεὰ ἐπὶ τῶν βράχων.
 Τὸ πρῶτον κύμα παρέρχεται. Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον ἄλλο

Ἡ ΘΕΑ ΑΘΗΝΑ

κῦμα ἀγριώτερον αὐτοῦ φθάνει. Ἀποσπᾶ αὐτὸν ἐκ τῶν βράχων καὶ ἐκσφενδονίζει εἰς τὸ μέσον τοῦ βαθυτάτου πόντου. Πολλὴν ὥραν ἔμεινεν ὑπὸ τὰ ὕδατα. Τέλος ἀναφαίνεται πάλιν ἐπὶ τῶν κυμάτων.

Ἄλλ' ἡ παραλία εἶνε ἀρκετὰ μακράν. Ἀγωνίζεται, παλαίει, κολυμβᾷ ἀδιακόπως καὶ μετ' ἀπελπιστικούς ἀγῶνας διακρίνει ἐκεῖ ποῦ πλησίον τὸς ἐκβολὰς ποταμοῦ τινος.

Τὸ μέρος φαίνεται εἰς αὐτὸν κατάλληλον, ὅπως ἐξέλθη. Βράχους δὲν ἔχει, ἀνεμοὶ δὲν ταραττούσιν αὐτό. Ἐκεῖ λοιπὸν κατευθύνεται κολυμβῶν καὶ οὕτω σφύζεται ὁ δυστυχής. Ἐξελθὼν δὲ εἰς τὴν ξηρὰν ἔπεσεν ἄπνους καὶ ἄφωνος ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ κόπου. Τὰ γόνατα καὶ οἱ βραχίονες αὐτοῦ ἐκάμπτοντο, τὸ δὲ δέρμα του καθ' ὅλον τὸ σῶμα ἦτο ἐξωγκωμένον.

Ὅτε δὲ συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν, ἠγέρθη καὶ λύσας τὸ ὑγρὸν κρήδεμνον, ἔρριψεν αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν. Κατόπιν δέ, ἀφοῦ ἠσπᾶσθη τὴν γῆν, μετέβη εἰς μέρος δασῶδες πλησίον τοῦ ποταμοῦ, ἐνθα ἦσαν πλησίον ἀλλήλων μία ἐλαία καὶ μία ἀγριελαία, τῶν ὁποίων οἱ κλάδοι περιεπλέκοντο καὶ ἀπετέλουν ἀπόκρυφον καὶ ἀσφαλὲς καταφύγιον. Ἐκεῖ εἰσῆλθεν ὁ θεὸς Ὀδυσσεὺς καὶ κατεκλίθη, σχεπασθεὶς καλῶς διὰ πολλῶν ξηρῶν φύλλων ὡς σκεπάζει τις τὸ πῦρ διὰ τέφρας, ἵνα μὴ σβέσῃ.

18. Ἡ Ναυσικᾶ διὰ προτροπῆς τῆς Ἀθηνᾶς μεταβαίνει εἰς τὸν ποταμόν.

Ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκοιμᾶτο ὕπνον βαθύν, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων Ἀλκινόου, ἵνα προετοιμάσῃ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν πατρίδα. Ἐπορεύθη δὲ κατ' εὐθείαν εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἐκοιμᾶτο ἡ ὠραία θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Ναυσικᾶ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν :
«Ναυσικᾶ, διατί εἶσαι τόσον πολὺ ὀκνηρά; Εἶνε ἐντροπὴ γὰρ

ἔχῃς τὰ ἐνδύματά σου ῥυπαρά, ἐνῶ ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου σου πλησιάζει, κατὰ τὴν ὁποίαν καὶ σὺ πρέπει νὰ ἐνδυθῆς λαμπρὰ ἐνδύματα, νὰ προσφέρῃς δὲ τοιαῦτα καὶ εἰς τὸν σύζυγόν σου. Διὰ τῆς ἐργασίας ἀποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος καλὸν ὄνομα μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ πατήρ καὶ ἡ σεβασμία μήτηρ χαίρουσι πολὺ, ὅταν ἔχωσι τοιαῦτα τέκνα. Διὰ τοῦτο, εὐθὺς ὡς ἐξημερώσῃ, παρακάλεσον τὸν πατέρα σου νὰ σοῦ ἐτοιμάσῃ ἡμιόνους καὶ ἄμαξαν, ἵνα μεταφέρῃς τὰ φορέματα εἰς τὸν ποταμόν».

Ἡ Ναυσικᾶ, εὐθὺς ὡς ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, μετέβη εἰς τὰ δωμάτια τῶν γονέων αὐτῆς, ἵνα ἀναγγεῖλῃ τοῦτο. Συνήντησε δὲ τὸν πατέρα τῆς εἰς τὴν θύραν ἑτοιμὸν νὰ μεταβῆ εἰς τὴν συνεδρίασιν τῶν ἡγεμόνων τῶν Φαιάκων· σταθεῖσα δὲ πλησίον αὐτοῦ εἶπε :

«Πατερᾶκι μου, διάταξον τοὺς ὑπηρέτας νὰ μοὶ ἐτοιμάσωσι τὴν ἄμαξαν, ἵνα ὑπάγω εἰς τὸν ποταμόν καὶ πλύνω τὰ φορέματά μας. Εἶνε ὄλα ἄπλυτα, καὶ σὺ πρέπει νὰ φορῆς καθαρὰ φορέματα, ὅταν συνεδριάξῃς μετὰ τῶν ἀρίστων τῶν Φαιάκων. Ἔχεις δὲ πέντε υἱοὺς εἰς τὰ ἀνάκτορα. Οἱ δύο εἶνε νυμφευμένοι, οἱ δὲ ἄλλοι τρεῖς ἄγαμοι. Οὗτοι θέλουσι νὰ φορῶσι πάντοτε νεόπλυτα ἐνδύματα. Περί πάντων τούτων πρέπει ἐγὼ νὰ φροντίζω».

Ἀκούσας ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος διέταξεν εὐθὺς τοὺς ὑπηρέτας νὰ ζεύξωσι τὰς ἡμιόνους, οὗτοι δὲ ὑπήκουσαν προθύμως. Τότε ἡ ὡραία κόρη μετέφερεν ἐκ τοῦ θαλάμου τὰ φορέματα καὶ τὰ ἔθεσεν ἐντὸς τῆς ἀμάξης, ἡ δὲ μήτηρ αὐτῆς διάφορα φαγητὰ ἐντὸς κιβωτίου καὶ ἐρυθρὸν οἶνον ἐντὸς ἀσκοῦ.

Κατόπιν ἡ Ναυσικᾶ, ἀφοῦ ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἡ μήτηρ φιάλην πλήρη εὐώδους ἐλαίου, ὅπως ἀλειφθῆ μετὰ τὸ λουτρόν, ἀνέβη ἐπὶ τῆς ἀμάξης καὶ λαβοῦσα τὴν μᾶστιγα καὶ τὰ ἡνία εἰς τὰς χεῖρας ἐμάστιξε τὰς ἡμιόνους καὶ ἐξῆλθε τῆς πόλεως. Ἦκολούθουν δὲ αὐτὴν πεζῆ καὶ αἱ θαλαμηπόλοι.

19. Ὀδυσσεὺς καὶ Ναυσικᾶ.

Ἄφου ἔφθασαν τὰ κοράσια εἰς τὸ λαμπρὸν ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ, ἀπέζευξαν τὰς ἡμιόνους καὶ ἀπέλυσαν αὐτὰς παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ, ὅπως βοσκήτωσιν. Ἐπειτα ἔρριψαν τὰ ἐνδύματα εἰς τοὺς πλήρεις ὕδατος πλυνούς. Ἄφου δὲ ἐπλυναν καὶ ἐκαθάρισαν ταῦτα καλῶς, τὰ ἤπλωσαν κατὰ σειρὰν ἐπὶ τῶν καθαρῶν χαλίκων τοῦ ποταμοῦ.

Ἐνῶ δὲ ἐστέγνωνον ταῦτα, τὰ κοράσια ἐλούσθησαν δι' εὐώδους ἐλαίου καὶ ἐκάθισαν παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, ἵνα προγευματίσωσι. Μετὰ δὲ τὸ φαγητὸν ἤρχισαν νὰ παίζωσι τὴν σφαῖραν. Πρώτη δὲ ἡ λευκώλενος Ναυσικᾶ ἤρχισε τὸ παιγνίδιον. Διεκρίνετο δ' αὕτη μεταξὺ τῶν θεραπαινίδων τῆς, καθὼς ἡ Ἄρτεμις, ἡ κόρη τοῦ Διός, μεταξὺ τῶν νυμφῶν τῆς.

Ὅτε δὲ τὰ κοράσια ἐδίπλωσαν τὰ φορέματα καὶ ἐζέυξαν τὰς ἡμιόνους, ἐτοιμαζόμενα νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν οἰκίαν, ἡ βασιλόπαις ἔρριψε τὴν σφαῖραν πρὸς μίαν τῶν θαλαμηπόλων τῆς· ἡ σφαῖρα ὅμως ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ καὶ ἔπεσεν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ. Τότε πᾶσαι ἐκραύγασαν τόσον δυνατὰ, ὥστε ἐξύπνησεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, ὅστις τρίψας τοὺς ὀφθαλμούς διὰ τῆς χειρὸς, εἶπε καθ' ἑαυτὸν :

«ὦχ! εἰς τίνων ἀνθρώπων χώραν ἔφθασα πάλιν; Εἶνε ἄρά γε ἄγριοι καὶ ἄδικοι, ἢ φιλόξενοι καὶ θεοσεβεῖς; Μοὶ ἐφάνη ὡς νὰ ἤκουσα κραυγὴν γυναικειάν. Ἴσως εἶνε τῶν νυμφῶν, αἵτινες κατοικοῦσιν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν κορυφῶν τῶν ὄρεων, εἰς τὰς πηγὰς τῶν ποταμῶν καὶ εἰς τοὺς ἄχλοερούς λειμῶνας, ἢ ἀνθρώπων ἐδῶ πλησίον κατοικούντων. Ἄλλ' ἄς ἐγερθῶ νὰ ἴδω τί τρέχει».

Ταῦτα εἶπε καὶ ἐγερθεὶς ἐξῆλθε τῶν θάμνων. Ἐπειδὴ ὅμως ἦτο γυμνός, ἀπέσπασε διὰ τῆς στιβαρᾶς αὐτοῦ χειρὸς ἕκ τινος δένδρου πυκνόφυλλον κλάδον, ἵνα κρύψῃ τὴν γυμνότητά του. Εἰς τοιαύτην δὲ θέσιν εὕρισκόμενος, ἐπορεύθη πρὸς τὸ μέρος,

ἔπου ἤκουσε τὰς φωνάς. Ὡς δὲ εἶδον αὐτὸν τὰ κοράσια, φόβος καὶ τρόμος κατέλαβε ταῦτα καὶ διεσχορπίσθησαν κατὰ διαφόρους διευθύνσεις. Μόνη δὲ ἡ Ναυσικᾶ δὲν ἐφοβήθη καὶ ἔμεινεν εἰς τὴν θέσιν τῆς. Ταύτην δὲ ἰδὼν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐστάθη καὶ τῇ εἶπε.

«Εἰς τοὺς πόδας σου προσπίπτω, βασίλισσα, εἴτε θεὰ εἶσαι, εἴτε θνητή. Ἄν εἶσαι θεά, σὲ παρομοιάζω πρὸς τὴν Ἄρτεμιν καὶ κατὰ τὴν μορφήν καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ χάριν. Ἄν εἶσαι ὁμῶς θνητή, τρισευτυχισμένος ὁ πατήρ σου καὶ ἡ σεβασμία μήτηρ σου, τρισευτυχισμένοι καὶ οἱ ἀδελφοί σου. Βεβαίως εὐφραίνεται ἡ καρδία αὐτῶν, ὅταν βλέπωσι τοιοῦτον ὠραῖον βλαστὸν νὰ προβαίνει εἰς τὸν χορόν. Ἐκεῖνος δὲ θὰ εἶνε εὐτεχεστάτος πάντων, ὅστις λάβῃ τοιοῦτον πλάσμα σύζυγον. Διότι ἕως τώρα ἀκόμη δὲν εἶδον τοιαύτην ὠραιότητα, οὔτε εἰς ἄνδρα οὔτε εἰς γυναῖκα, καὶ θάμβος μὲ καταλαμβάνει, ὅταν σὲ βλέπω.

Εἰς τὴν Δῆλόν ποτε εἶδον πλησίον τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος τοιοῦτον ὠραῖον βλαστὸν νέου φοίνικος. Οὕτως ἐθαύμαζον καὶ τὸ δένδρον ἐκεῖνο, διότι ἡ γῆ δὲν ἐβλάστησεν ἀκόμη τοιοῦτον, ὅπως θαυμάζω καὶ σέ, ὦ γύναι, καὶ φοβούμαι νὰ σὲ πλησιάσω καὶ νὰ προσπέσω ἱκέτης εἰς τοὺς πόδας σου ἂν καὶ μεγάλη συμφορὰ μὲ κατέχη.

Ἀναχωρήσας ἐκ τῆς νήσου Ὠγυγίας περιεπλανώμην ἐπὶ εἰκοσιν ἡμέρας εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τῶν φοβερῶν κυμάτων καὶ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων. Τώρα δὲ θεός τις μὲ ἔρριψεν ἐνταῦθα χθές, ἵνα ὑποφέρω καὶ ἄλλας ταλαιπωρίας, διότι δὲν πιστεύω νὰ ἐτελείωσαν τὰ βάσανά μου. Ἐχω πολλὰ ἀκόμη νὰ ὑποφέρω. Ἄλλ' ὦ βασίλισσα, λάβε οἶκτον δι' ἐμέ, διότι σὲ πρώτην συναντῶ ἔπειτα ἀπὸ τόσας δυστυχίας. Ἐκ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, οἵτινες κατοικοῦσι τὴν πόλιν ταύτην, οὐδένα γνωρίζω. Δεῖξόν μοι, παρακαλῶ, τὴν πόλιν καὶ δὸς μοι κανὲν φόρεμα, ὅπως σκεπασθῶ, ἂν τυχόν

ἔχῃς τοιοῦτον. Ἐἴθε οἱ θεοὶ νὰ σὲ ἀνταμείψωσι διὰ τοῦτο. Ἐἴθε νὰ σοὶ δώσωσιν ὅσα ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ σου, ἄνδρα καὶ οἶκον καὶ εὐτυχῆ σύμπνοϊαν· διότι οὐδὲν ἄλλο εἶνε

Συνομιλία Ὀδυσσέως καὶ Ναυσικάς.

καλλίτερον εἰς τὸν βίον, ἢ ὅταν ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ ζῶσιν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ».

Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ἡ ὡραία Ναυσικά :

«Ἐένε, δὲν μοὶ φαίνεσαι ἄνθρωπος ἀγενῆς καὶ ἄφρων.

Ἐάν σήμερον ὑποφέρῃς πολὺ, παρηγορήσου· ὁ Ζεὺς μόνος διανέμει τὰ ἀγαθὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ εἰς τοὺς καλοὺς καὶ εἰς τοὺς κακοὺς, ὅπως θέλει. Καὶ εἰς σὲ ἔδωκε τὰς δυστυχίας ταύτας, τὰς ὁποίας ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ὑποφέρῃς.

Τώρα δέ, ὅτε ἤλθες εἰς τὴν χώραν μας, δὲν θὰ λάβῃς ἀνάγκην ἐνδυμάτων ἢ ἄλλου τινὸς πράγματος. Θὰ σοὶ δείξω δὲ καὶ τὴν πόλιν καὶ θὰ σοὶ εἴπω ποῖοι ἐνταῦθα κατοικοῦσιν. Οἱ κάτοικοι τῆς χώρας ταύτης ὀνομάζονται Φαίακες, ἐγὼ δὲ εἶμαι θυγάτηρ τοῦ Ἀλκινόου, τοῦ βασιλέως αὐτῶν».

Ταῦτα εἶπε καὶ στραφεῖσα πρὸς τὰς θεραπαινίδας ἔδωκεν εἰς αὐτάς θάρρος. Ἐπειτα δὲ διέταξε νὰ δώσωσιν εἰς τὸν ξένον τροφήν καὶ ποτὸν καὶ νὰ ὀδηγήσωσιν αὐτὸν εἰς μέρος τι τοῦ ποταμοῦ κατάλληλον, ἵνα λουσθῇ.

Ἄφου δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐλούσθη, ἠλείφθη δι' ἐλαίου καὶ ἐφόρεσε τὰ ἐνδύματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἡ Ναυσικᾶ, ἐφαίνετο ὑψηλότερος καὶ ὠραιότερος ἢ πρότερον. Κατόπιν τὰ χοράσια ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ὅ,τι ραγητὸν εἶχεν ἀπομείνει. Ἄφου δὲ ἔφαγεν, ἠτοιμάσθησαν πρὸς ἀναχώρησιν.

20. Φρόνησις Ναυσικᾶς καὶ ἄφιξις Ὀδυσσεὺς εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου.

Ἡ Ναυσικᾶ ἀντιβᾶσα ἐπὶ τῆς ἀμάξης εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα.

«Ἐτοιμάσου τώρα, ὦ ξένε, νὰ πορευθῶμεν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρός μου, ὅπου θὰ γνωρίσῃς τοὺς ἀρίστους τῶν Φαίακων. Ἐπειδὴ δὲ εἶσαι ἄνθρωπος φρόνιμος, σκέφθητι καλῶς ταῦτα, τὰ ὁποῖα τώρα θὰ σοὶ εἴπω. Ἐν ὅσῳ μὲν εἴμεθα μακρὰν τῆς πόλεως, δὲν

βλάπτει, ἀκολούθει καὶ σὺ ταχέως μετὰ τῶν θεραπεινίδων τὴν ἄμαξαν. Ὅταν ὁμως πλησιάσωμεν εἰς τὴν πόλιν, τότε παραμέρισον ὀλίγον καὶ περίμενε, μέχρις οὗ φθάσω εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρός μου, διότι φοβοῦμαι, ξένη, τὰς κατηγορίας τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἤθελον συναντήσῃ ἡμᾶς.

Ὡς δὲ ἐννοήσῃς, ὅτι ἔχω φθάσει ἐκεῖ, τότε εἰσελθε καὶ σὺ εἰς τὴν πόλιν καὶ ζήτησον τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός μου. Εἶνε δὲ πολὺ εὐκόλον καὶ μόνος νὰ εὔρης αὐτήν, διότι δὲν ὑπάρχει ἐν τῇ πόλει μεγαλυτέρα οἰκία τῆς ἰδικῆς μας. Ὅταν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὰ ἀνάκτορα, νὰ δράμῃς κατ' εὐθείαν εἰς τὴν μητέρα μου καὶ νὰ παρακαλέσῃς αὐτήν νὰ σὲ βοηθήσῃ, ὅπως φθάσῃς εἰς τὴν πατρίδα σου καὶ ἐπανίδῃς τοὺς φιλότατους σου».

Ταῦτα εἰπούσα ἡ Νausικᾶ ἐκτύπησε δ' ἰὰ τῆς λαμπρᾶς μᾶστιγος τὰς ἡμιόλους, αἵτινες εὐθὺς ἀφῆκαν τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ καὶ ἔτρεχον κατ' εὐθείαν εἰς τὴν πόλιν.

Ὅτε δὲ ἐβασίλευεν ὁ ἥλιος, ἔφθασαν εἰς τὸ πρὸ τῆς πόλεως ἄλλος τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπου ἐκάθισεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὅπως παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν ἡ Νausικᾶ.

Εἶχε δὲ φθάσει ἡ βασιλόπαις εἰς τὰ πολυτελεῆ ἀνάκτορα τοῦ πατρός της, ὅτε ὁ Ὀδυσσεύς ἐκίνησεν, ἵνα εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν. Δὲν εἶχε δὲ πολὺ προχωρήσει καὶ ἡ Ἀθηνᾶ λαβοῦσα τὴν μορφήν κόρης φερούσης στάμναν, ἐπαρουσιάσθη ἔμπροσθέν του.

«Καλή μου κόρη, εἶπε πρὸς αὐτήν ὁ Ὀδυσσεύς, δὲν μοῦ δεικνύεις τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως Ἀλκινόου; Εἶμαι ξένος καὶ πρώτην φοράν ἔρχομαι ἐνταῦθα».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ἡ Ἀθηνᾶ.

«Μετὰ χαρᾶς, ξένη πάτερ μου, ὁ βασιλεὺς εἶνε γείτων ἡμῶν. Ἀκολούθει με καὶ ἐγὼ θὰ σὲ ὀδηγήσω ἕως ἐκεῖ».

Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἐπορεύετο ἔμπρός, ὁ δὲ Ὀδυσσεύς παρηκολούθει αὐτήν. Μετ' ἐκπλήξεως δὲ παρετή-

πρει οὗτος τὸν ὠραῖον λιμένα, τὰ μεγάλα πλοῖα, τὴν εὐρύ-
χωρον ἀγορὰν καὶ τὰ ὑψηλὰ τείχη τῆς πόλεως. Ὅτε δὲ
ἐπλησίασαν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἐστάθη ἡ κόρη καὶ τῷ εἶπε.

«Ἴδού, ξένε, τὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως. Ἐἴσελθε εἰς
αὐτὰ μετὰ θάρρους. Θὰ εὖρης δὲ τὴν στιγμήν ταύτην τοὺς
βασιλεῖς εἰς τὴν τράπεζαν. Ὅταν εἰσέλθῃς ζήτησον κατὰ
πρῶτον τὴν βασιλισσαν, ἣτις καλεῖται Ἀρήτη. Αὕτη τιμᾶ-
ται καὶ ἀγαπᾶται πολὺ ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ πάντων τῶν
Φαιάκων διὰ τὴν σύνεσίν της. Ἐὰν ἡ βασίλισσα λάβῃ
συμπάθειαν πρὸς σέ, βεβαιότατα θὰ ἐπανέλθῃς εἰς τὴν πα-
τρίδα σου».

21. Τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου.

Ταῦτα εἶπεν ἡ θεὰ καὶ ἀνεχώρησεν. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς πλη-
σιάσας εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου, ἐξεπλάγη ἐκ τῆς ὠραι-
ότητος αὐτῶν. Οὐδέποτε οἱ ὀφθαλμοὶ του εἶδον τοσαύτην με-
γαλοπρέπειαν. Οἱ τοῖχοι, αἱ θύραι καὶ ἡ ὀροφή ἔστιλβον ὅπως
στίλβει ὁ ἥλιος. Τὰ ἔνδοξοι δὲ τῶν ἀνακτόρων ἦσαν ἀκόμη λαμ-
πρότερα. Ἐντὸς τῆς αἰθούσης ὑπῆρχον ἀναπαυτικώταται ἔδραι
κεκαλυμμέναι διὰ λεπτῶν καὶ πολυτελῶν σκεπασμάτων, ἔνθα
ἐκάθηντο οἱ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων καὶ εὐωχοῦντο· χρυσοὶ δὲ
νέοι ἴσταντο ἐπὶ ὠραίων βάθρων κρατοῦντες λαμπάδας εἰς τὰς
χεῖρας, ὅπως φωτίζωσι τὴν νύκτα ἐν καιρῷ συμποσίου τὴν
αἶθουσαν.

Πρὸ τῶν ἀνακτόρων ὑπῆρχεν αὐλὴ καὶ μετ' αὐτὴν κῆπος
πολὺ ὠραῖος. Ὁ κῆπος ἦτο διηρημένος εἰς τρία μέρη.

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος ὑπῆρχον ὀπωροφόρα δένδρα, φέροντα
ὠραιοτάτους καὶ γλυκυτάτους καρπούς, ἀπιδέαι, μηλέαι, ροιαί,
συκαῖ καὶ ἀνθηραὶ ἐλαῖαι.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ἦτο πεφυτευμένη ἄμπελος, βρί-
θουσα σταφυλῶν. Ἐκ τούτων δὲ ἄλλαι μὲν εἶχον ἀπὸ πολ-

λοῦ χρόνου ὠριμάσῃ, ἄλλαι δὲ ἔμενον εἰς τὰ κλήματα καὶ ἐξηραίνοντο ὑπὸ τοῦ ἡλίου· ἄλλαι ἦσαν ἤδη ὠριμοὶ καὶ ἐτρύγων αὐτὰς οἱ τρυγηταί· ἄλλαι μὲν μόλις τότε ἤρχιζον νὰ ὑποπερσάξωσι καὶ ἄλλαι ἦσαν ὅλως διόλου ἄωροι.

Εἰς δὲ τὸ τρίτον μέρος ἦσαν πεφυτευμένα παντὸς εἶδους λαχανικά. Ἐδῶ ἔρρεον καὶ δύο κρήναι, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν μία ἐπότιζε τὸν κῆπον, ἡ δὲ ἄλλη ἔρρεεν ὑπὸ τὸ κατώφλιον, τῆς θύρας καὶ ἐκεῖθεν ἐπρομηθεύοντο ὕδωρ οἱ κάτοικοι.

22. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Ἀλκινόου

Ἀφοῦ παρετήρησε πάντα ταῦτα μετὰ θαυμασμοῦ ὁ Ὀδυσσεὺς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν. Εὔρε δὲ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Φαιάκων τελοῦντας σπονδὰς εἰς τὸν Ἑρμῆν, διότι εἰς αὐτὸν προσέφερον τὰς τελευταίας σπονδὰς, ὅτε ἤρχετο ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου. Χωρὶς δὲ νὰ τὸν ἴδῃ κανεὶς ἔφθασεν ἐκεῖ, ὅπου ἐκάθητο ἡ βασίλισσα, καὶ πεσὼν εἰς τοὺς πόδας τῆς κέτευεν αὐτὴν λέγων :

«Ἀρήτη, θύγατερ τοῦ Ρηξήνορος, ἦλθον μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίας ἐκείτης πρὸς σὲ καὶ τὸν σύζυγόν σου καὶ πάντας τοὺς συνδαιτημένους τούτους. Εἶθε οἱ θεοὶ νὰ σὰς δώσωσι βίον εὐδαίμονα καὶ εὐτυχή καὶ νὰ ἀφήσητε εἰς τὰ τέκνα ἡμῶν τιμὴν καὶ πλοῦτον, ἐμὲ δὲ βοηθήσατε νὰ ἐπιστρέψω τάχιστα εἰς τὴν πατρίδα μου, διότι πολὺν καιρὸν περιπλανῶμαι μακρὰν αὐτῆς καὶ ὑποφέρω πολλὰς ταλαιπωρίας».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἐκάθισε παρὰ τὴν ἐστίαν. Πάντες δὲ εἶχον ἐστραμμένους πρὸς αὐτὸν ταὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸν παρετήρουν ἄφωνοι καὶ μετὰ θαυμασμοῦ. Μετ' ὀλίγον ὁμῶς διέκοψε τὴν σιωπὴν ὁ γέρων σοφὸς Ἐχένης εἰπὼν :

«Ἀλκίνοε, δὲν εἶνε πρέπον νὰ ἀφίνης τὸν ξένον νὰ κάθη-

ται εἰς τὴν ἐστίαν. Δὸς εἰς αὐτὸν κάθισμα καὶ διάταξον τοὺς κήρυκας νὰ χύσωσιν οἶνον εἰς τὰ ποτήρια, ἵνα τελέσωμεν σπονδὰς εἰς τὸν Δία, τὸν προστάτην τῶν ἱκετῶν. "Ἄς παραθέσῃ δὲ καὶ ἡ οἰκονόμος εἰς τὸν ξένον δεῖπνον ἐκ τῶν εὐρισκομένων».

Ὁ Ἀλκίνοος προθύμως ἐξετέλεσε τὴν συμβουλήν τοῦ σοφοῦ γέροντος.

Λαβὼν τὸν Ὀδυσσεά ἐκ τῆς χειρὸς ἐκάθισεν ἐπὶ λαμπροῦ θρόνου. Μετ' ὀλίγον δὲ ἡ ὑπηρέτρια κρατοῦσα χρυσοῦν πρόχουν καὶ ἀργυρᾶν λεκάνην ἔχυσεν εἰς τὸν ξένον ὕδωρ, ἵνα νιφθῇ. Ἐπειτα ἔστρωσεν ἡ οἰκονόμος τράπεζαν πλήρη φαγητῶν.

Ἐνῶ δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔτρωγε καὶ ἔπινε, κῆρυξ ἐπλήρωσεν οἶνου τὰ ποτήρια, ἵνα προσφέρωσι σπονδὰς εἰς τὸν Δία. Μετὰ δὲ τὴν σπονδὴν εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἀλκίνοος :

«Ἀκούσατε, ἡγεμόνες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων. Αὔριον θὰ φιλεύσωμεν τὸν ξένον εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ θὰ προσφέρωμεν εἰς τοὺς θεοὺς λαμπρὰν θυσίαν, ἔπειτα δὲ θὰ φροντίσωμεν πῶς καλλίτερον νὰ στείλωμεν αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα του».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος, πάντες δὲ ἐπεδοκίμασαν τοὺς λόγους του. Μετὰ ταῦτα οἱ ἡγεμόνες ἐπορεύθησαν εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν, ἵνα κοιμηθῶσιν.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔμεινεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἐκάθητο δὲ πλησίον αὐτοῦ ἡ Ἀρήτη καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος. Ἐνῶ δὲ συνωμίλουν, ἡ βασίλισσα ἀνεγνώρισε τὰ ἐνδύματα τοῦ Ὀδυσσεῶς, διότι αὐτὴ τὰ εἶχεν ὑφάνει, καὶ ἠρώτησεν αὐτόν :

«Ποῖος εἶσαι καὶ πόθεν ἔρχεσαι; Ποῖος σοὶ ἔδωκε τὰ ἐνδύματα ταῦτα; Δὲν εἶπες ὅτι ἦλθες ἐνταῦθα, ἀφοῦ περιεπλανήθης ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τὴν θάλασσαν;»

Ὁ Ὀδυσσεὺς τότε διηγῆθη εἰς τὴν βασίλισσαν τὴν ἑπταετῆ διαμονὴν του εἰς τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς, τὰς συμφορὰς, τὰς ὁποίας ὑπέφερον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ τὰς περιποιήσεις, τὰς ὁποίας ἔλαβεν ἀπὸ τὴν Ναυσικᾶν. Ὁ Ἀλκί-

νοος, ὡς ἤκουσε ταῦτα, ὑπεσχέθη καὶ πάλιν, ὅτι θὰ διατάξῃ νὰ ἐτοιμάσῃσι πλοῖον, ἵνα ἀποστείλῃ αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα του. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸν βασιλέα, μετέβη νὰ κοιμηθῇ εἰς τὴν ἀναπαυτικὴν κλίνην, τὴν ὁποίαν ἔστρωσαν αἱ ὑπηρέτριαι κατὰ διαταγὴν τῆς Ἀρήτης.

23. Συνέλευσις τῶν Φαιάκων.

Τὴν πρωΐαν ἐσηκώθησαν ἐκ τῆς κλίνης ὁ Ἀλκίνοος καὶ ὁ Ὀδυσσεύς καὶ μετέβησαν εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν Φαιάκων, ἧτις ἔκειτο παρὰ τὴν παραλίαν. Ἐκεῖ συνήχθησαν ἐκ περιέργιας πάντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι καὶ παρετήρουν τὸν Ὀδυσσεῆα μετὰ θαυμασμοῦ, διότι ἡ Ἀθηναῖα ἔκαμεν αὐτὸν νὰ φαίνηται ὠραιότερος, ὑψηλότερος καὶ μεγαλοπρεπέστερος. Ὅτε δὲ πάντες συνηθροίσθησαν, λαβὼν τὸν λόγον ὁ Ἀλκίνοος εἶπεν :

« Ἀκούσατε, ὦ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων. Ὁ ξένος οὗτος μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις καὶ συμφορὰς ἦλθεν εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ μὲ παρεκάλει νὰ τὸν ἀποστείλω εἰς τὴν πατρίδα του. Ἄς ρίψωμεν λοιπὸν ταχύτατον πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἄς ἐκλεχθῶσιν ἐκ τοῦ λαοῦ πενήκοντα δύο νέοι, οἱ ὅποιοι ἀφοῦ ἐτοιμάσῃσι πάντα τὰ πρὸς τὸ ταξειδίον ἀναγκαῖα, ἄς ἔλθωσιν εἰς τὸν οἶκόν μου, ἵνα γευματίσωσιν. Ὑμεῖς δέ, ὦ ἡγεμόνες, ἔλθετε εἰς τὰ ἀνάκτορα νὰ φιλεύσωμεν τὸν ξένον. Καλέσατε δὲ καὶ τὸν αἰοιδὸν Δημόδοκον, ἵνα διασκεδάσῃ ἐν καιρῷ τοῦ συμποσίου τὸν ξένον διὰ τῆς κιθάρας καὶ τῶν ἀσμάτων ».

Ταῦτα εἶπε καὶ ἐπορεύθη μετὰ τοῦ ξένου καὶ τῶν ἡγεμόνων εἰς τὰ ἀνάκτορα. Εὐθύς δὲ ἐκλεχθέντες οἱ πενήκοντα δύο νέοι ἔρριψαν τὸ πλοῖον εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ ἀφοῦ προητοίμασαν αὐτὸ πρὸς πλοῦν, ἦλθον εἰς τὰ ἀνάκτορα.

24. Συμπόσιον καὶ ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τοῦ Ὀδυσσεως.

Ὁ Ἀλκίνοος διέταξε τότε νὰ ἐτοιμάσῃσι πλούσιον καὶ

μεγαλοπρεπές γεῦμα πρὸς τιμὴν τοῦ ξένου.

Ἄφου ἠτοιμάσθη ἡ τράπεζα, ἤλθε καὶ ὁ Δημόδοκος, ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν τυφλός, ἀλλ' εἶχε τὸ θεῖον δῶρον νὰ τραγουδῇ γλυκύτατα. Τοῦτον ὠδήγησε καὶ ἐκάθισεν ὁ κῆρυξ ἐπὶ θρόνου, τὴν δὲ λύραν ἐκρέμασεν ἄνωθεν αὐτοῦ ἀπὸ πασάλου.

Ἄφου δὲ πάντες ἔφαγον καλὰ καὶ ἔπιον, ὁ Δημόδοκος ἔλαβε τὴν λύραν καὶ ἤρχισε νὰ τραγουδῇ τὴν ἐν Τροίᾳ ἔριδα τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Ὀδυσσεύς, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ μὲν Ἀχιλλεὺς ἔλεγεν, ὅτι ἡ Τροία θὰ κυριευθῇ διὰ τῆς βίας, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς διὰ τῆς ἀπάτης καὶ τοῦ δόλου.

Καὶ πάντες μὲν οἱ συνδαιτυμόνες ἐτέρποντο ἀκούοντες τὸ γλυκὺ τοῦτο ἄσμα, μόνον δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐλυπεῖτο καὶ δάκρυα ἐπλήρουν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. Ἐσπόγγιζε δὲ ταῦτα κρυφίως, διότι δὲν ἤθελε νὰ τὸν ἴδωσιν οἱ συνδαιτυμόνες.

Ὁ Ἀλκίνοος ὅμως ἐννοήσας ὅτι τὸ ἄσμα τοῦ Δημόδοκου ἐλύπει πολὺ τὸν Ὀδυσσεῖα, εἶπεν ὅτι καλὸν εἶνε νὰ παύσῃσι τὰ ἄσματα καὶ νὰ ἀρχίσωσιν οἱ ἀγῶνες, ἵνα ἴδῃ ὁ ξένος τὴν δεξιότητα τῶν Φαιάκων.

Πάντες τότε ἠγέρθησαν καὶ διηυθύνθησαν εἰς τὴν ἀγορὰν, τοῦ βασιλέως προηγουμένου. Τοὺς ἠκολούθησε δὲ καὶ πολὺς λαός.

Ἄφου δὲ ἐκάθισαν οἱ ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων εἰς τὰς ἑδρας αὐτῶν, πολλοὶ νέοι ἤρχισαν νῆ ἀγωνίζονται ἄλλοι μὲν εἰς τὴν πάλην, ἄλλοι δὲ εἰς τὸν δίσκον, ἄλλοι εἰς δρόμον, ἄλλοι εἰς τὸ πῆδημα καὶ ἄλλοι εἰς τὴν πυγμὴν.

Ἐνῶ δὲ πάντες διεσκέδαζον ἐκ τῆς θέας τῶν ἀγῶνων, ὁ Λαοδάμας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλκινόου, εἶπε πρὸς τοὺς φίλους του

«Ἄς παρακαλέσωμεν τὸν ξένον νὰ συμμετάσχη τῶν ἀγῶνων, διότι αἱ κνήμαι, οἱ ἰσχυροὶ βραχίονες, ὁ παχὺς τράχηλος καὶ τὸ λαμπρὸν του ἀνάστημα δὲν δεικνύουσιν ἀνθρώπον ἀνανδρον».

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς.

Λαοδάμα, πῶς δύναμαι ἐγὼ νὰ συμμετάσχω τῶν ἀγώνων καὶ νὰ αἰσθάνωμαι εὐχαρίστησιν εἰς αὐτούς, ἀφοῦ τόσας συμφορὰς ὑπέστην καὶ ἤδη κάθημαι ἐν τῇ πόλει ἡμῶν ἰκετεύων τὸν βασιλέα Ἀλκίνοον καὶ ὑμᾶς ἅπαντας, ὅπως μὲ ἀποστείλητε εἰς τὴν πατρίδα μου ;»

Τότε ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν εἰρωνικῶς ὁ Εὐρύαλος :

«Δίκαιον ἔχεις, ὦ ξένε, διότι ἐκ τοῦ προσώπου πᾶν ἄλλο φαίνεσαι ἢ ἀγωνιστής. Σὺ ὁμοιάζεις πρὸς ἐπιστάτην ἐμπορικοῦ πλοίου, ὅστις φροντίζει νὰ καταγράφη τὰ ἐμπορεύματα καὶ νὰ κερδίζῃ ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα χρήματα».

Ὁ Ὀδυσσεὺς πολὺ ἐλυπήθη ἀκούσας τοὺς ὑβριστικούς τούτους λόγους καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ὠργισμένος.

«Φίλε, δὲν μοὶ φαίνεσαι ἄνθρωπος φρόνιμος. Οἱ θεοὶ βεβαίως δὲν παρέχουσιν εἰς τοὺς ἀνθρώπους πάντα τὰ δῶρα ἐξ ἔσου. Καὶ εἰς σὲ ἔδωκαν ἔξοχον κάλλος ἀλλὰ σὲ ἐστέρησαν κρίσεως καὶ νοῦ καὶ διὰ τοῦτο οἱ λόγοι σου οὐδεμίαν χάριν ἔχουσι. Μάθε δέ, ὅτι δὲν εἶμαι ἄπειρος ἀγώνων, ὡς σὺ νομίζεις. Ὅτε ἤμην νέος καὶ αἱ ταλαιπωρίαι δὲν μὲ εἶχον καταβάλλει, ἤμην ἐκ τῶν πρώτων ἀγωνιστῶν. Ἀλλὰ καὶ τώρα, ἂν καὶ εὐρυσκωμαι εἰς τοιαύτην δεινὴν θέσιν, θὰ ἀγωνισθῶ, διότι οἱ ἀπρεπεῖς λόγοι σου πολὺ μὲ ἠρέθισαν».

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε δίσκον μέγαν καὶ πολὺ βαρύτερον ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἔρριπτον οἱ Φαίακες, καὶ ἀφοῦ περιέστρεψεν αὐτὸν διὰ τῆς στιβαρᾶς χειρὸς του, τὸν ἔρριψεν. Ὁ λίθος ἐδόμδησε καὶ κατέπεσε μετὰ κρότου πολὺ μακρὰν τῶν ἄλλων σημείων.

Τότε ἡ Ἀθηναῖα λαβοῦσα μορφήν Φαίακος ἔθεσε σημεῖον ἐκεῖ, ὅπου ὁ λίθος κατέπεσε, καὶ εἶπε.

«Καὶ τυφλὸς δύναται νὰ διακρίνῃ διὰ τῆς ἀφῆς τὸ σημεῖόν σου, ὦ ξένε, τόσον μακρὰν τῶν ἄλλων εἶνε. Μένε λοιπὸν ἦσυχος καὶ καθόλου νὰ μὴ φοβῆσαι, διότι οὐδεὶς τῶν Φαίακων θὰ δυνηθῇ νὰ σὲ φθάσῃ, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον νὰ σὲ ὑπερβῇ».

Ἄναθαρρυνθείς ἐκ τῶν λόγων τούτων ὁ Ὀδυσσεύς εἶπε πρὸς τοὺς Φαίακας.

«Ἐμπρός, Φαίακες, προσπαθήσατε νὰ μὲ φθάσητε. Ἐὰν δὲ ἐπιθυμῇ τις νὰ ἀγωνισθῇ πρὸς ἐμὲ εἰς τὴν πυγμὴν, εἰς τὴν πάλην καὶ εἰς τὸν δρόμον, ἄς ἔλθῃ».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, πάντες δὲ ἐσιώπων· καὶ μόνον ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπεν.

«Ἀγαπητὲ ξένε, οὐδεὶς ἀμφιβάλλει περὶ τῆς ἀνδρείας σου. Ἡμεῖς δὲν καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα καλοὶ πυγμάχοι καὶ παλαισταί, εἴμεθα ὅμως ἄριστοι εἰς τὸν χορὸν καὶ εἰς τὸν δρόμον καὶ ἀνυπέρβλητοι εἰς τὴν ναυτιλίαν. Ἐμπρὸς λοιπόν, Φαίακες, χορεύσατε, ἵνα ἴδῃ ὁ ξένος καὶ διηγῆται εἰς τοὺς ἰδικούς του, ὅταν φθάσῃ εἰς τὸν οἶκόν του, πόσον ἡμεῖς ὑπερέχομεν τῶν ἄλλων κατὰ τοῦτο. Ἄς τρέξῃ δὲ ὁ κῆρυξ εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἵνα φέρῃ τὴν κιθάραν τοῦ Δημοδόκου».

26. Χορὸς τῶν Φαιάκων.

Οἱ νέοι προθύμως ἐξετέλεσαν τὴν διαταγὴν τοῦ βασιλέως. Ταχθέντες κατὰ σειράν, ἤρχισαν τὸν χορὸν, ὁ δὲ Δημοδόκος ἰστάμενος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ χοροῦ ἔπαιζε τὴν κιθάραν καὶ ἐτραγουδοῦσε μετὰ μελωδικῆς φωνῆς.

Ὁ Ὀδυσσεύς ἐβλεπε καὶ ἐθαύμαζε τὰς ταχεῖας καὶ κανονικὰς κινήσεις τῶν ποδῶν αὐτῶν.

Καὶ πάντες μὲν ἐχόρευον καλῶς, ἰδίως ὅμως οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως Ἄλιος καὶ Λαοδάμας. Ὁ εἷς ἐκ τούτων ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του ὠραίαν πορφυρᾶν σφαῖραν καὶ κλίνων τὸ σῶμά του πρὸς τὰ ὀπίσω ἔρριπτεν αὐτὴν μέχρι τῶν νεφρῶν, ὁ δὲ ἄλλος ἀναπηδῶν ἤρπαζεν αὐτὴν μετὰ μεγίστης εὐκολίας, χωρὶς νὰ πατῇ εἰς τὴν γῆν. Οὕτω δὲ ἐχόρευον ἀμφοτέροι, κάμνοντες πολυειδεῖς περιστροφάς, οἱ δὲ ἄλλοι νέοι κέριξ ἰστάμενοι ἐκτύπων τὰς χεῖρας κατὰ τὸν ρυθμόν.

Ὁ Ὀδυσσεύς εἶπε τότε πρὸς τὸν Ἀλκίνοον:

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, δίκαιον ἔχεις ἐπαινῶν τοὺς Φαίακας. Τῷ ὄντι οὐδεὶς ὑπερβαίνει αὐτοὺς εἰς τὸν χορόν. Ἐγὼ αἰσθάνομαι μεγίστην εὐχαρίστησιν βλέπων αὐτοὺς χορεύοντας».

Ὁ Ἀλκίνοος ἀκούσας ταῦτα ἐχάρη πολὺ καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς Φαίακας εἶπεν :

«Ἀκούσατε, ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων. Ὁ ξένος μοὶ φαίνεται ἄνθρωπος, ἔχων πολλήν φρόνησιν καὶ νοῦν. Πρέπον λοιπὸν εἶνε νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸν δῶρα ξενίας. Εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ὑπάρχουσι δώδεκα βασιλεῖς καὶ ἐγὼ δέκατος τρίτος. Ἄς προσφέρῃ λοιπὸν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν εἰς αὐτὸν ὡς δῶρον λαμπρὸν ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα καὶ τάλαντον χρυσοῦν. Ὁ δὲ Εὐρύαλος ἄς ἐξιλεώσῃ διὰ δώρων τὸν ξένον, διότι ἀδίκως προσέβαλεν αὐτόν».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος. Πάντες δὲ οἱ βασιλεῖς παρεδέχθησαν τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ ἕκαστος ἔπεμψε τὸν κήρυκα εἰς τὸν οἶκον του, ὅπως φέρῃ τὰ δῶρα. Ὁ δὲ Εὐρύαλος εἶπε :

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, θὰ ἱκανοποιήσω τὸν ξένον ὡς διατάττεις. Θὰ τὸ χαρίσω τὸ λαμπρὸν τοῦτο ξίφος μου, τοῦ ὁποίου ἡ λαβὴ εἶνε ἀργυρᾶ καὶ ἡ θήκη ἐξ ἐλέφαντος».

Κατόπιν πλησιάσας τὸν Ὀδυσσεῆα προσέφερεν εἰς αὐτὸν τὸ ξίφος καὶ εἶπε :

«Χαῖρε, ὦ ξένε πάτερ, καὶ ἂν ἐξέφυγεν ἐκ τοῦ στόματός μου προσβλητικὸς τις λόγος, ἄς τὸν πάρωσιν οἱ ἄνεμοι, σὲ δὲ εἴθε νὰ βοηθήσωσιν οἱ θεοὶ νὰ ἐπανέλθῃς εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ νὰ ἴδῃς τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα σου, διότι ἱκανὸν χρόνον ταλαιπωρεῖσαι μακρὰν αὐτῶν».

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν εὐθὺς ὁ Ὀδυσσεύς :

«Φίλε, καὶ σὺ χαῖρε· εἴθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ σοὶ δώσωσι πᾶν ἀγαθὸν καὶ οὐδέποτε νὰ λάβῃς ἀνάγκην τοῦ ξίφους τούτου».

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔλαβε τὸ ξίφος καὶ τὸ ἐκρέμασεν ἀπὸ τῶν ὤμων του. Ἐβασίλευσε δὲ ὁ ἥλιος καὶ οἱ κήρυκες ἐφε-

ραν εἰς τὸν βασιλικὸν οἶκον τὰ δῶρα, τὰ ὅποια παρέλαβεν ἡ βασίλισσα Ἀρήτη.

Τότε ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος ᾠδήγησε τοὺς Φαίακας εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ἀφοῦ δὲ ἐκάθησαν πάντες ἐπὶ ὑψηλῶν θρόνων, εἶπεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ θέσῃ ἐντὸς ὠραίου κιβωτίου τὰ πολύτιμα δῶρα καὶ ἓν λαμπρὸν ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα.

Ἡ Ἀρήτη εὐθὺς ἐξετέλεσε τὴν θέλησιν τοῦ συζύγου αὐτῆς. Προσκαλέσασα δὲ τὸν Ὀδυσσεά, ᾠδήγησεν αὐτὸν τίνι τρόπῳ νὰ κλείῃ καὶ νὰ ἀνοίγῃ τὸ κιβώτιον.

Κατόπιν μετέβη οὗτος εἰς τὸν λουτρῶνα, ἔπου ἐλούσθη, ἠλείφθη μὲ ἔλαιον καὶ ἐνεδύθη λαμπρὰ ἐνδύματα. Ἐνῶ δὲ μετέβαινεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἀνδρῶν, ἡ ὠραία Ναυσικᾶ, ἥτις ἴστατο παρὰ τὴν θύραν, εἶπεν εἰς αὐτόν.

«Χαῖρε, ὦ ξένε· ὅταν ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, ἐνθυμοῦ πάντοτε τὴν Ναυσικᾶν, εἰς τὴν ὁποίαν κατὰ πρῶτον ὀφείλεις τὴν ζωὴν σου».

Πρὸς ταύτην ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς:

«Εἶθε νὰ μὲ ἀξιώσωσιν οἱ θεοὶ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν πατρίδα μου, καὶ καθ' ἐκάστην θὰ σ' ἐνθυμῶμαι καὶ θὰ σὲ λατρεύω ὡς θεάν, διότι σὺ μὲ ἔσωσες, καλὴ κόρη.»

Καὶ ταῦτα εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐνθα εἶχε παρατεθῆ πλουσία τράπεζα.

26. Ὁ Ὀδυσσεὺς διηγεῖται τὰ παθήματά του.

Ἀφοῦ δὲ πάντες ἔφαγον καλὰ καὶ ἔπιον, ὁ Ὀδυσσεὺς παρεκάλεσε τὸν Δημόδοκον, νὰ τραγουδήσῃ τὸ ᾄσμα περὶ τοῦ Δουρείου ἔππου, διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Ὀδυσσεὺς ἠπάτησε τοὺς Τρῶας. Ἐνῶ δὲ ὁ ἀοιδὸς ἐτραγουδοῦσε τὴν καταστροφὴν τῆς Τροίας, ὁ Ὀδυσσεὺς ἐτήκετο ὑπὸ τῆς λύπης καὶ δάκρυα ἔβρεχον τὰς παρειὰς αὐτοῦ. Ὁ Ἀλκίνοος παρατηρήσας τοῦτο εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Καλὸν εἶνε, ὦ ἡγεμόνες καὶ πρόκριτοι τῶν Φαιάκων, νὰ παύσῃ τὸ ἄσμα ὁ Δημόδικος. διότι δὲν εἶνε εἰς πάντας εὐχάριστον. Ἄφ' οὗτου οὕτως ἤρξατο νὰ τραγουδῇ, ὁ ξένος ἡμῶν δὲν ἔπαυσεν ἀπὸ τοῦ νὰ κλαίῃ. Φαίνεται ὅτι θλίψις βαρεῖα κατέχει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. Ἄς παύσῃ λοιπὸν τὸ ἄσμα, ἵνα πάντες εἴμεθα εὐθυμοὶ, καὶ μάλιστα ὁ ἡμέτερος ξένος, διότι χάριν αὐτοῦ γίνονται πάντα ταῦτα.

Σὺ δέ, ὦ ξέने, μὴ ἀποκρύψῃς τι, ἀλλ' εἰπὲ εἰς ἡμᾶς τὸ ὄνομά σου καὶ τὴν πατρίδα σου, ὅπως σὲ μεταφέρωμεν ἐκεῖ διὰ τῶν πλοίων μας. Εἰπὲ προσέτι εἰς τίνας χώρας καὶ πόλεις περιεπλανήθης, καὶ διατί κλαίεις καὶ θρηνεῖς, ὁσάκις ἀκούεις νὰ διηγῆται ὁ Δημόδικος τὰ παθήματα τῶν Ἑλλήνων ἐν Τροίᾳ. Μὴ ἐφονεύθῃ ἐκεῖ γαμβρὸς σου, ἢ πενθερὸς σου, ἢ φίλος σου ἀγαπητὸς; Διότι καὶ ὁ καλὸς καὶ εἰλικρινῆς φίλος εἶνε ἴσος πρὸς ἀδελφόν».

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς :

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἀφοῦ ἐπιθυμεῖς νὰ μάθῃς τὰς συμφοράς μου, ἔνεκα τῶν ὁποίων στενάζω καὶ ὀδύρομαι, εὐχαρίστως θὰ σοὶ διηγῆθῶ ταύτας.

Καὶ πρῶτον θὰ σοὶ εἶπω τὸ ὄνομά μου, ἵνα μὲ γνωρίσητε πάντες καὶ ἔχητε φίλον. Εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, καὶ κατοικῶ ἐν Ἰθάκῃ, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὑφούται τὸ δασῶδες ὄρος Νήριτον. Πέριξ δὲ αὐτῆς κεῖνται πολλαὶ νῆσοι, ἢ μία πλησίον τῆς ἄλλης, ἢ Σάμη, τὸ Δουλίχιον καὶ ἡ δασώδης Ζάκυθος. Ἡ Ἰθάκη εἶνε μὲν νῆσος πετρώδης, τρέφει ὁμοῦς γενναίους ἄνδρας. Τὸ κατ' ἐμὲ κανὲν ἄλλο πρᾶγμα δὲν ἀγαπῶ τόσον, ὅσον τὴν πατρίδα μου.

Ἄφοῦ ἐτελείωσεν ὁ Τρωικὸς πόλεμος, ἀνεχώρησα μετὰ τῶν συντρόφων μου καὶ τῶν δώδεκα πλοίων μου εἰς τὴν πατρίδα, ἀλλ' ἄνεμος σφοδρὸς ἔφερεν ἡμᾶς εἰς τὴν πόλιν τῶν Κικόνων* Ἰσμαρον, τὴν ὁποίαν ἐλαφυραγωγῆσαμεν. Τότε ἐγώ

* Κίκοι, ἔθνος Θρακικὸν κατοικοῦν τὴν μεσημβρινὴν παραλίαν τῆς Θράκης.

παρεκίνουν τους [συντρόφους μου να φύγωμεν, εκείνοι όμως οί άνόητοι δέν έπείθοντο εις τους λόγους μου, αλλά καθίσαντες παρά τήν παραλίαν έσφαζον πλήθος προβάτων και βοών και έτρωγον. 'Αλλ' έν τούτῳ τῷ μεταξὺ οί Κίκονες έπέπεσον καθ' ήμῶν. 'Ησαν δέ τόσοι, ὅσα εἶνε τὰ φύλλα και τὰ άνθη τῶν δένδρων κατά τὸ έαρ.

Και έν ὅσῳ μέν ήτο πρῶί, ήμεῖς άπεκρούομεν τὰς προσβολὰς αὐτῶν, άν και εκείνοι ήσαν περισσότεροι. "Ότε όμως έκλινεν ὁ ήλιος πρὸς τήν δύσιν, οί Κίκονες ένίκησαν και έτρεψαν ήμὰς εις φυγήν. 'Εφρονεύθησαν δέ έξ έκάστου πλοίου έξ άνδρες, οί δέ άλλοι έσώθημεν δι' ίσχυρὰς κωπηλασίας.

27. Περιπλάνησις 'Οδυσσέως εις τούς Κύκλωπας.

'Αναχωρήσαντες εκείθεν έπλέομεν πάντοτε πρὸς δυσμὰς παρά τὰ έλληνικά παράλια και έπιστεύομεν, ὅτι τὰ βάσανα ήμῶν έτελείωσαν πλέον. 'Αλλ' ήπατήθημεν σκληρῶς' διότι, ὅτε έμέλλομεν να περιπλεύσωμεν τὸ άκρωτήριο Μαλέαν, ήγέρθη φεβερὰ τριχυμία, ήτις ὤθησε τὰ πλοῖα ήμῶν πέραν τῶν Κυθήρων.

'Εννέα ήμέρας και έννέα νύκτας περιπλανώμεθα εις τὸν πόντον, τήν δέ δεκάτην έφθάσαμεν εις τήν χώραν τῶν Κυκλώπων, * ανθρώπων άλαζόνων και παρανόμων, οί ὅποιοι τὰ πάντα περιμένουσιν έκ τῶν θεῶν, και διά τούτο οὔτε φυτεύουσι φυτόν τι, οὔτε καλλιεργοῦσι τήν γήν, αλλά πάντα φύονται μόνα και ὁ σῖτος και ή κριθή και αἱ άμπελοι, αἵτινες φέρουσιν έκλεκτόν οἶνον. Οὔτοι οὔτε συνεδριάσεις έχουσιν, οὔτε νόμους, αλλά κατοικοῦσιν εις τὰς κορυφὰς τῶν ύψηλῶν ὀρέων έντός κοίλων σπηλαίων και έκαστος διοικεί τὸν οἶκον αὐτοῦ, οὐδὲλως φροντίζων περι τοῦ άλλου.

Πολὺ δέ πλησίον τοῦ λιμένος τῆς χώρας ταύτης εκτεί-

*) 'Εθνος άγριον επί τῆς νήσου Σικελίας.

νεται νῆσός τις πλήρης δένδρων παμμεγίστων, ἔρημος ἐντε-
λῶς. Πὺς ἀνθρώπου οὐδέποτε ἐπάτησεν ἐπ' αὐτῆς. Εἰς τοὺς
δρυμῶνας καὶ εἰς τὰ ὄρη αὐτῆς ποτὲ δὲν ἐκυνήγησε κυνη-
γός, ποτὲ δὲν ἐποίμαναν τὰ ποιμνία αὐτῶν ποιμένες. Τὰς πε-
διάδας καὶ τὰς κοιλάδας αὐτῆς ποτὲ δὲν ἐκαλλιέργησε γεωρ-
γός. Μόνον ἄγριαι αἶγες κατὰ χιλιάδας καὶ μυριάδας ἐλεύθε-
ραι καὶ ἄφοβοι περιφέρονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Οἱ γείτονες τῆς γῆς
ταύτης Κύκλωπες δὲν ἔχουσι πλοῖα, ὅπως περαιωθῶσιν εἰς
αὐτήν.

Ἡ νῆσος αὕτη, ἐὰν ἐκαλλιεργεῖτο, θὰ ἦτο λίαν καρποφόρος.
Ὁ λιμὴν αὐτῆς εἶνε ἀσφαλέστατος, τὰ δὲ πλοῖα εὐρισκόμενα
ἐντὸς αὐτοῦ οὔτε ἀγκύρας ἔχουσιν ἀνάγκη οὔτε σχοινίων.

Εἰς τὸ ἐνδότερον δὲ μέρος τοῦ λιμένος ὑπάρχει βαθὺ σπή-
λαιον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ κρήνη, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ εἶνε διαυγές
καὶ χρυσταλλῶδες. Πέριξ δὲ τοῦ σπηλαίου πυκναὶ ὑψοῦνται
λεῦκαι ὑψηλόταται καὶ θαλερώταται.

Εἰς τὴν νῆσον ταύτην κατεπλέομεν, θεὸς δὲ τις ὠδήγησεν
ἡμᾶς ἐκεῖ κατὰ τὴν σκοτεινὴν ἐκείνην νύκτα, διότι καθόλου
δὲν ἐβλέπομεν ποῦ ἐπλέομεν. Εἰσελθόντες δὲ εἰς τὸν λιμένα
αὐτῆς, κατεβιάσαμεν τὰ ἱστία καὶ ἐξήλθομεν εἰς τὴν παραλίαν,
ὅπου ἐκοιμήθημεν μέχρι τῆς πρωίας.

Ὡς δὲ ἐφάνη ἡ αὐγή, περιερχόμεθα τὴν νῆσον θαυμάζον-
τες αὐτήν. Ἐπειτα δὲ λαβόντες ἐκ τῶν πλοίων τὰ τόξα καὶ
τὰ ἀκόντια, συνελάβομεν ἄφθονον κυνήγιον. Ἐκαστον τῶν
δῶδεκα πλοίων μας ἔλαβεν ὡς μερίδιον ἐννέα αἶγας, μόνον δὲ
τὸ ἰδικόν μου κατ' ἐξαίρεσιν ἔλαβε δέκα.

Ὅλην δὲ τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς ἰδύσεως τοῦ ἡλίου ἐκαθή-
μεθα τρώγοντες καὶ πίνοντες. Ἐβλέπομεν δὲ ἀπέναντι τὴν
χώραν τῶν Κυκλώπων καὶ ἤκούομεν τὰς φωνὰς αὐτῶν καὶ
τῶν προβάτων καὶ τῶν αἰγῶν. Ὅτε δὲ ἐβασίλευσεν ὁ ἥλιος
καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος, ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς παραλίας. Τὴν δὲ
πρωίαν ἐκάλεσα πάντας τοὺς συντρόφους μου καὶ εἶπον πρὸς
αὐτούς :

«Πιστοί μου σύντροφοι, μείνατε σεις ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐδῶ, ἐγὼ δὲ μετὰ τοῦ πλοίου μου καὶ τῶν ἐντὸς αὐτοῦ συντρόφων μου θὰ μεταβῶ εἰς τὴν ἀπέναντι ξηράν, ἵνα ἴδω ποιοὶ ἄνθρωποι κατοικοῦσιν ἐκεῖ· εἶνε ἄγριοι καὶ ἀδικοὶ ἢ φιλόξενοι καὶ θεοσεβεῖς.»

Ταῦτα εἰπὼν ἀνέβην ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ διέταξα καὶ τοὺς συντρόφους μου νὰ ἀναβῶσιν, ἀφοῦ λύσωσι τὰ πρυμνήσια. Ὡς δὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ἀντικρὺ ξηράν, παρετηρήσαμεν παμμέγιστον σπήλαιον κατάσκιον ἐκ δαφνῶν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου διενυκτέρευον πολλὰ πρόβατα καὶ αἶγες. Πέριξ δὲ αὐτοῦ ὑπῆρχεν αὐλή, τὴν ὁποίαν ἔφρασσον μεγάλοι λίθοι καὶ ὑψίκομα δένδρα. Ἐνταῦθα κατῴκει ἀνὴρ πελώριος, ὅστις μόνος ἔβασκε τὰ πρόβατά του καὶ δὲν συνανεστρέφετο μετ' ἄλλων. Οὗτος δὲν ὠμοίαζε πρὸς ἄνθρωπον, ἀλλὰ μᾶλλον πρὸς δασώδη βράχον ὑψηλοῦ ὄρους.

Τότε τοὺς μὲν ἄλλους συντρόφους μου ἀφῆκα εἰς τὸ πλοῖον, ἵνα φυλάττωσιν αὐτό, ἐγὼ δὲ ἐκλέξας δώδεκα, τοὺς γενναϊότερους, ἐπορεύθην εἰς τὸ σπήλαιον, συμπαραλαβὼν καὶ ἀσκὸν πλήρη γλυκέος οἴνου, τὸν ὁποῖον μοὶ ἐδώρησεν ἐν Ἰσμάρῳ ὁ Μάρων, ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος. Φθάσαντες δὲ μετ' ὀλίγον εἰς τὸ σπήλαιον, δὲν εὔρομεν τὸν ἄνδρα ἐντὸς, διότι ἔβασκεν ἔξω εἰς τὸν λειμῶνα τὰ πρόβατά του. Εἰσελθόντες δὲ εἰς αὐτὸ παρετηροῦμεν τὰ πάντα. Τὰ τυροβόλια ἦσαν πλήρη τυρῶν, τὰ δὲ ποιμνιοστάσια πλήρη ἀρνίων καὶ ἐριφίων. Καὶ χωριστὰ μὲν ἦσαν κεκλεισμένα τὰ πρῶιμα ἀρνία καὶ ἐρίφια, χωριστὰ τὰ τῆς μέσης ἡλικίας καὶ χωριστὰ τὰ ὄσιμα. Ὡσαύτως πάντα τὰ ἀγγεῖα, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἤμελγεν, ἦσαν πλήρη τυρογάλου.

Οἱ σύντροφοί μου τότε μὲ παρεκίνουν νὰ λάβωμεν τυρὸν καὶ νὰ φάγωμεν, ἔπειτα δὲ νὰ ἀρπάσωμεν τὰ ἀρνία καὶ τὰ ἐρίφια, νὰ ὀδηγήσωμεν ταῦτα εἰς τὸ πλοῖον καὶ νὰ ἀναχωρήσωμεν. Ἄλλ' ἐγὼ δὲν ἐπέισθην, διότι ἤμην περιέργος νὰ γνω-

ρίσω τὸν ἄνδρα ἤλπιζον δὲ νὰ λάβω παρ' αὐτοῦ καὶ δῶρόν τι φιλοξενίας.

Ἦνάψαμεν λοιπὸν πῦρ, καὶ ἀφοῦ ἐτελέσαμεν θυσίαν εἰς τοὺς θεοὺς, ἐλάβομεν τυρὸν καὶ ἐτρώγομεν, μέχρις οὗ ἐπέστρεψεν ὁ Κύκλωψ ἐκ τῆς βοσκῆς. Ἐπανῆλθε δὲ περὶ τὴν ἐσπέραν φέρων μέγα φορτίον ξηρῶν ξύλων, ὅπως ἀνάψῃ πυρὰν.

Ὁ Κύκλωψ εἰσήγαγεν εἰς τὸ σπήλαιον ὄσα πρόβατα ἤμελγε, τὰ δὲ ἄρρενα ἀφῆκεν ἔξω ἐντὸς τῆς αὐλῆς. Ἐπειτα ἠσφάλισε τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου δι' ἑνὸς λίθου, τὸν ὅποιον εἶκοσι δύο τετράτροχοι ἄμαξαι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ μετακινήσωσι. Καθήμενος δὲ ἤμελγε κατὰ σειρὰν τὰς προβατίνας καὶ τὰς αἰγας καὶ εἰς ἐκάστην ἐξ αὐτῶν ἀπέλυε καὶ τὸ μικρὸν της. Καὶ τὸ μὲν ἡμισυ τοῦ λευκοῦ γάλακτος ἐπηξεν εὐθύς καὶ ἔθηκεν εἰς μικρὰ καλάθια, τὸ δὲ ἄλλο ἡμισυ ἀφῆκεν εἰς τὰ ἄγγεϊα διὰ νὰ πίνη κατὰ τὸ δεῖπνόν του. Ἀφοῦ δὲ ἐτελείωσε τὴν ἐργασίαν ταύτην, ἤναψε πυρὰν καὶ διακρίνας ἡμᾶς εἶπεν :

«ὦ ξένοι, ποῖοι εἰσθε καὶ πόθεν ἔρχεσθε ; Ἐχετε ἔργον τι, ἢ περιπλανᾶσθε ὡς ληστὰι κακοποιοῦντες τοὺς ἀνθρώπους ;»

Ταῦτα ἐκεῖνος εἶπεν ἡμῶν δὲ ἔτρεμον τὰ γόνατα καὶ ἡ καρδιά ἐκ τῆς φοβερᾶς φωνῆς του. Ἦν τούτοις ἐγὼ εὖρον λέξεις καὶ ἀπεκρίθην :

Εἴμεθα Ἕλληνες καὶ ἐρχόμεθα ἐκ τῆς Τροίας. Σκοπὸς τοῦ ταξιδίου ἡμῶν ἦτο νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα μας, ἀλλ' ἄνεμοι ἐναντίοι ἔρριψαν ἡμᾶς ἐνταῦθα. Εἴμεθα δὲ ἐκ τῶν πολεμιστῶν τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος, τοῦ ὁποίου ἡ δόξα εἶνε μεγίστη, διότι ἐκυρίευσεν ἰσχυρὰν πόλιν καὶ ἠφάνισε πολυαρίθμους λαοὺς. Τώρα δὲ προσπίπτομεν εἰς τὰ γόνατά σου, ἵνα φιλοξενήσῃς ἡμᾶς. Φοβοῦ τοὺς Θεοὺς, ἰσχυρότατε, καὶ προστάτευσον ἡμᾶς, οἱ ὅποιοι εἴμεθα τώρα ἰκέται σου. Ὁ Ζεὺς εἶνε προστάτης τῶν ἰκετῶν καὶ τῶν ξένων, τιμωρῶν πᾶν εἰς αὐτοὺς γινόμενον ἀδίκημα».

Ταῦτα εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀσπλάγχχνως ἀπεκρίθη :

«Ἡ ἀνόητος εἶσαι ξένη, ἢ ἀπὸ πολὺ μακρὰν ἔρχεσαι διὰ

νά με συμβουλευής νά φοβῶμαι τοὺς θεοὺς. Οἱ Κύκλωπες ἀ-
 διαφοροῦσι περὶ τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων θεῶν, διότι εἴμεθα
 πολὺ ἰσχυρότεροι ἐκείνων. Οὐδέποτε δὲ θέλω φεισθῆ ὅτε σοῦ
 οὔτε τῶν συντρόφων σου, ὅπως ἀποφύγω τὴν ὄργην τοῦ
 Διός, ἐκτὸς ἂν τὸ θέλη ἡ καρδιά μου. Ἄλλ' εἰπέ μοι ποῦ
 ἀφῆκες τὸ πλοῖόν σου, μακρὰν ἢ ἐδῶ πλησίον ; »

Ταῦτα εἶπε θέλων νά με ἀπατήσῃ. Ἐγὼ ὅμως ἐνόησα
 τὴν παγίδα καὶ ἀπεκρίθην πρὸς αὐτὸν δολίως :

«Τὸ πλοῖόν μου συνέτριψεν ἡ τριχυμία εἰς τοὺς βράχους
 τῆς χώρας σου, καὶ ἂν δὲν ἐγνωρίζομεν νά κολυμβῶμεν, ἅπαν-
 τες θὰ ἐπνιγόμεθα.»

Ταῦτα εἶπον, οὗτος δὲ ὁ ἄσπλαγχνος οὐδὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ'
 ἐγερθεὶς ἤρπασε δύο ἐκ τῶν συντρόφων μου καὶ ἐκτύπησεν
 αὐτοὺς κατὰ γῆς ὡς σκυλάκια, ἐχύθη δὲ χαμαὶ ὁ ἐγκέφαλος
 αὐτῶν καὶ κατέβρεξε τὴν γῆν. Ἐπειτα κατεμέλισε καὶ κα-
 τέφαγεν αὐτούς, ὡς ὁ λέων τοῦ ἔρους τρώγει τὸ κυνήγιόν του.
 Δὲν ἀφῆκε δὲ τίποτε, οὔτε ὄσται, οὔτε σάρκας, οὔτε τρίχας,
 οὔτε ἐντόσθια. Ἡμεῖς δὲ κλαίοντες ἀνυψώσαμεν πρὸς τὸν Δία
 τὰς χεῖρας καὶ ἀπελπισία μεγάλη κατέλαβε τὴν ψυχὴν μας.

29. Κύκλωπος τύφλωσις ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεύος.

Ἀφοῦ δὲ ὁ Κύκλωψ ἐπλήρωσε τὴν ἀχόρταστον κοιλίαν
 αὐτοῦ τρώγων ἀνθρώπινα κρέατα καὶ πίνων ἄδολον γάλα, ἐξη-
 πλώθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σπηλαίου καὶ ἐκοιμήθη.

Τότε ἐσκέφθη νά πλησιάσω αὐτὸν καὶ κτυπήσω θανατη-
 φόρως διὰ τοῦ ξίφους μου εἰς τὴν καρδίαν. Ἄλλ' ἡ σκέψις
 αὕτη δὲν ἦτο φρόνιμος, διότι καὶ ἡμεῖς ἠθέλομεν ἀπολεσθῆ
 τότε, καθ' ὅσον οὐδέποτε θὰ ἠδυνάμεθα νά ἀπωθήσωμεν διὰ
 τῶν χειρῶν ἐκ τῆς θύρας τὸν τεράστιον ἐκεῖνον βράχον.

Ὅτῳ λοιπὸν τότε λυπούμενοι καὶ στενάζοντες διήλθομεν
 τὴν νύκτα ἐκείνην. Ὅτε δὲ ἤρχισε νά φωτίζῃ ἡ ἡμέρα, ἐξύ-
 πνησε τὸ τέρας καί, ἀφοῦ ἤναψε πυρὰν καὶ ἤμελξε τὰ πρόβατα

αὐτοῦ, ἤρπασε δύο ἐκ τῶν συντρόφων μου καὶ κατέφαγεν αὐτούς. Μετὰ τοῦτο ἀφήρεσε τὸν λίθον ἀπὸ τῆς θύρας, ἐξέβαλε τοῦ σπηλαίου τὰ παχέα πρόβατα καὶ πάλιν ἐπέθηκεν αὐτόν. Ἐνῶ δὲ ὁ Κύκλωψ ᾠδήγει μετὰ πολλῶν συριγμῶν τὰ πρόβατα πρὸς τὸ ὄρος, ἐγὼ ἐσκεπτόμην ἐν τῷ σπηλαίῳ νὰ ἐκδικηθῶ αὐτόν. Αὕτη δὲ μοὶ ἐφαίνετο ἡ ἀρίστη σκέψις.

Ἐν τῷ σπηλαίῳ ὑπῆρχε μέγα ρόπαλον χλωρόν, ἐκ ξύλου ἀγριελαίας, ὅμοιον κατὰ τὸ μῆκος καὶ τὸ πάχος πρὸς ἰστὸν πλοίου. Ἐκ τούτου ἀπέκοψα ἐν τεμάχιον ἕως μίαν ὀργυιάν, ὅπερ ἔδωκα εἰς τοὺς συντρόφους μου, ἵνα ζύσωσι καὶ καταστήσωσι λεῖον. Κατόπιν, ἀφοῦ ἐγὼ κατέστησα ὀξὺ τὸ ἐν ἄκρον τοῦ ξύλου καὶ τὸ ἐπυράκτωσα, ἔκρυψα τοῦτο εἰς τὴν κόπρον, ἣτις ἦτο ἄφθονος ἐν τῷ σπηλαίῳ. Ἐπειτα διὰ κλήρου ὠρίσθησαν τέσσαρες ἐκ τῶν συντρόφων μου, οἱ ὅποιοι ἔπρεπε νὰ μὲ βοηθήσωσιν, ὅπως ἐξορύξω τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Κύκλωπος, ὅταν θὰ κοιμᾶται.

Ὁ Κύκλωψ ἐλθὼν τὴν ἐσπέραν ἐκ τῆς βοσκῆς, εἰσήγαγεν εἰς τὸ εὐρύχωρον σπήλαιον τὰ παχέα πρόβατα, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ κανὲν ἐξω εἰς τὴν αὐλήν, ὑποπτεύσας, φαίνεται κακόν τι. Ἐπειτα, ἀφοῦ ἤμελξε καθήμενος τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας αὐτοῦ, ἤρπασε πάλιν δύο ἐκ τῶν δυστυχῶν συντρόφων μου καὶ κατέφαγεν αὐτούς.

Τότε ἐγὼ λαβὼν εἰς τὰς χεῖράς μου ξύλινον ποτήριον πληρὲς ἐρυθροῦ οἴνου, ἐπλησίασα πρὸς αὐτόν μετὰ τόλμης καὶ τῷ εἶπον :

«Κύκλωψ, δοκίμασον τὸν οἶνον τοῦτον, τὸν ὁποῖον σοὶ ἔφερον ὀῶρον, ὅπως μὲ εὐσπλαγχνισθῆς καὶ ἀποστείλῃς εἰς τὴν πατρίδα μου. Εἶμαι δὲ βέβαιος, ὅτι πολὺ θὰ εὐχαριστηθῆς ἐκ τοῦ λαμπροῦ τούτου ποτοῦ».

Ταῦτα τῷ εἶπον, οὗτος δὲ ἐδέχθη τὸ ἀγγεῖον καὶ ἔπινε τὸν οἶνον μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως. Ἐπειτα δὲ μοὶ εἶπε :

«Δός μοι ἀκόμη καὶ εἰπέ μοι ἀμέσως πῶς ὀνομάζουσαι, ἵνα σοὶ δώσω ὀῶρον ξενίας, διὰ τοῦ ὁποῖου πολὺ θὰ εὐχαριστη-

θῆς. Καὶ ἐδῶ ἔχομεν οἶνον, ἀλλ' ὁ ἰδικός σου εἶνε νέκταρ».

Ἐγὼ τότε ἀδιακόπως τῷ ἔδιδον οἶνον, ἐκεῖνος δὲ ἔπιεν ὁ ἀνόητος. Ὅτε δὲ ὁ οἶνος ἐζάλισεν αὐτόν, τῷ εἶπον·

«Κύκλωψ, ἀφοῦ ἐπιθυμεῖς νὰ μάθῃς τὸ ὄνομά μου, θὰ σοὶ τὸ εἶπω. Σὺ ὅμως νὰ μοὶ δώσης τὸ δῶρον, τὸ ὁποῖον μοὶ ὑπεσχέθῃς. Κανεῖς ὀνομάζομαι. Κανένα μὲ ὀνομάζουσιν ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου καὶ ἅπαντες οἱ φίλοι μου».

«Λοιπὸν, εἶπεν ἐκεῖνος, τὸν Κανένα θὰ φάγω τελευταῖον. Τοῦτο θὰ εἶνε τὸ δῶρόν σου».

«Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἔπεσε κατὰ γῆς ὑπτιος ἐξεμῶν οἶνον καὶ τεμάχια ἀνθρωπίνων κρεάτων. Τότε ἐγὼ λαβὼν ἀμέσως τὸ ξύλον, ὃπερ εἶχον προετοιμάσει, καὶ πυρακτώσας ἐπέπηξα τοῦτο μετὰ τῶν ἄλλων τεσσάρων συντρόφων μου εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ Κύκλωπος. Καὶ οἱ μὲν σύντροφοί μου ἐκράτουν τὸ ξύλον στερεῶς, ἐγὼ δὲ ὑπεράνω στηριχθεὶς περιστρέφον αὐτὸ ἐντὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ ὡς τρυπάνην, μέχρις οὗ ὁ ὀφθαλμὸς κατεκάη.

Τὸ τέρας τότε ἐξέβαλε κραυγὴν τρομεράν, ἡμεῖς δὲ φοβηθέντες ἐκρύβημεν εἰς γωνίαν τινὰ τοῦ σπηλαίου. Ὡς μανιώδης δὲ ἀπέσπασεν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ τὸ ξύλον καὶ τὸ ἐξεσφενδόνισε μακράν. Κατόπιν ἤρχισε νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ προσκαλῆ εἰς βοήθειαν τοὺς ἄλλους Κύκλωπας, οἱ ὁποῖοι κατάρχουν εἰς τὰς πέριξ κορυφὰς τῶν ὀρέων ἐντὸς σπηλαίων. Οὗτοι δὲ ἀκούσαντες τὰς φωνὰς ἦλθον πρὸ τοῦ σπηλαίου καὶ ἠρώτησαν αὐτόν:

Τί ἔπαθες, Πολύφημε, καὶ φωνάζεις; Μήπως κλέπται ἀρπάζουσι τὰ πρόβατά σου, ἢ μήπως σὲ φονεύει τις ;»

«Φεῦ! ἐφώναζεν ὁ Πολύφημος, ὁ Κανεῖς, ὁ Κανεῖς μὲ φονεύει.»

«Τότε λοιπὸν ἀπεκρίθησαν ἐκεῖνοι, τί φωνάζεις ἀφοῦ κανεῖς δὲν σὲ ἐνοχλεῖ; Ἐὰν ἔπαθες τὰς φρένας, τότε ἄς σὲ θεραπεύσῃ ὁ πατήρ σου ὁ Ποσειδῶν, διότι ἡμεῖς οὐδόλως δυνάμεθα νὰ σὲ ὠφελήσωμεν».

Ταῦτα εἶπον καὶ ἀνεχώρησαν, ἐγὼ δὲ ἐχάρην ἐγκαρδίως...
διότι τὸ ὄνομά μου τοὺς ἐξηπάτησεν.

30. Ὁ Ὀδυσσεὺς σώζεται διὰ πανουργίας.

Ὁ Πολύφημος στεναζών καὶ βασανιζόμενος ὑπὸ σφοδρῶν πόνων ἐζήτει ψηλαφῶν διὰ τῶν χειρῶν νὰ εὔρη τὸ στόμιον τοῦ σπηλαίου. Ἀφοῦ δὲ τὸ εὔρεν, ἀφήρεσε τὸν λίθον καὶ καθίσας ἐκεῖ ἤπλωσε τὰς χεῖρας, ἵνα συλλάβῃ ἡμᾶς, ἂν τυχὸν ἠθέλομεν διέλθῃ μετὰ τῶν προβάτων καὶ τῶν κριῶν. Ἄλλ' ἡμεῖς βεβαίως δὲν ἤμεθα τόσο ἀνόητοι, ὥστε νὰ πέσωμεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Κύκλωπος.

Ἐν τῷ σπηλαίῳ ὑπῆρχον μεγάλοι καὶ δασύμαλλοι κριοί. Ἐκ τούτων παρέτασσαν ἡσύχως κατὰ σειρὰν ἀνὰ τρεῖς καὶ ἔδενον διὰ βούρλων, τὰ ὁποῖα ὑπῆρχον ἐκεῖ. Ἐπειτα δὲ ὑπὸ τὴν κοιλίαν τοῦ μεσαίου κριοῦ ἔδενον ἀνὰ ἓνα ἐκ τῶν συντρόφων μου. Ἐγὼ δὲ ἐνηγκαλίσθην τὸν ἰσχυρότερον καὶ μεγαλύτερον κριὸν καὶ βυθισθεὶς ὑπὸ τὴν πυκνόμαλλον κοιλίαν αὐτοῦ ἐκρατούμην διὰ τῶν χειρῶν στερεὰ ἐκ τοῦ ἀρθήνου ἐρίου.

Οὕτω δὲ προετοιμασθέντες περιεμένομεν τὴν προΐαν. Ἀφοῦ δὲ ἐφώτισεν ἡ ἡμέρα, τὰ ἄρρενα πρόβατα ἔτρεξαν εἰς τὴν βοσκήν, τὰ δὲ θήλεα, τῶν ὁποίων οἱ μαστοὶ ἦσαν πλήρεις γάλακτος, ἐμηκῶντο περὶ τὴν μάνδραν. Ὁ δὲ Κύκλωψ βασανιζόμενος ὑπὸ φοβερῶν πόνων ἐψηλάφα τὰ νῶτα τῶν προβάτων, μὴ τυχὸν τις ἐξ ἡμῶν ἐκάθητο ἐπ' αὐτῶν, ὅπως ἐξέλθῃ, καὶ δὲν ἐνόησεν ὁ μωρός, ὅτι ἡμεῖς ἤμεθα δεδεμένοι ὑπὸ τὰς κοιλίας τῶν πυκνομάλλων κριῶν. Τελευταῖος δὲ πάντων ἐπορεύετο εἰς τὴν θύραν ὁ ἰδικός μου κριός, διότι τὸν ἐβάρυνον τὰ πολλὰ μάλλια καὶ ἐγὼ ὁ πανοῦργος. Ὁ Πολύφημος ἀνεγνώρισεν αὐτόν, τὸν ἐκράτησε καὶ τῷ εἶπεν :

« Ἀγαπητέ μου κριέ, διατί σήμερον ἐξέρχεσαι τελευταῖος πάντων ἐκ τοῦ σπηλαίου ; Σὺ οὐδέποτε συνείθιζες νὰ μένης ὀπισθεν τῶν ἄλλων κριῶν, ἀλλὰ προεπορεύεσο. Πρῶτος σὺ ἄλλοτε ἐπο-

ρεύεσο εἰς τὴν βοσκὴν καὶ εἰς τὸ ὕδωρ, καθὼς καὶ τὴν ἐσπέραν
 πρῶτος ἐπεθύμεις νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν μάνδραν. Σήμερον ὅμως
 ἔρχεσαι τελευταῖος πάντων. Εἶσαι ἴσως λυπημένος, διότι ὁ κύ-
 ριός σου ἀπώλεσε τὸν ὀφθαλμὸν του, τὸν ὁποῖον ἐξώρυξεν ὁ κα-
 κοῦργος Κανεῖς μετὰ τῶν συντρόφων του. Ἄλλὰ περίμενε
 ὀλίγον καὶ δὲν πιστεύω νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον. Ἄν ἠδύνασο νὰ
 ὀμιλήσῃς, κριέ μου, εὐθὺς θὰ μοὶ ἔλεγες ποῦ εἶνε αὐτὸς ὁ ἄθλιος.
 Τότε δὲ θὰ ἔβλεπες πῶς θὰ ἐσκορπίζετο ὁ ἐγκέφαλός του».

Ταῦτα εἶπε καὶ ἀφῆκε τὸν κριὸν νὰ ἐξέλθῃ.

Ἄφου ἀπεμακρύνθημεν τοῦ σπηλαιου, πρῶτος ἐλύθην ἐγώ,
 ἔπειτα δὲ ἔλυσα καὶ τοὺς συντρόφους μου. Κατόπιν ἐλάβομεν
 πρὸν ἐνθύμησιν τὰ παχέα πρόβατα, ὑπὸ τὰ ὁποῖα εἶχομεν δεθῆ,
 καὶ χαίροντες ἐσπεύσαμεν εἰς τὸ πλοῖόν μας καὶ ἀνεχωρήσαμεν.
 Ὅτε δ' ἀπείχομεν τῆς ξηρᾶς τόσον, ὅσον ἠδύνατο νὰ ἀκουσθῇ
 φωνή, τότε μοὶ ἐφάνη καλὸν νὰ πειράξω τὸν Κύκλωπα.

«Κύκλωψ, βλέπεις, ὅτι δὲν ἐφιλοξένησες ἄνθρωπον ἄνανδρον;
 Ἔπρεπεν, ἀπάνθρωπε, νὰ τιμωρηθῇς διὰ τὰς κακὰς σου πράξεις».

Ταῦτα τῇ εἶπον, ἐκεῖνος δὲ ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους
 ὠργίσθη πολὺ καὶ ἀρπάσας λίθον μέγαν ἐξεσφενδόνισεν αὐτὸν
 μεθ' ὅλης αὐτοῦ τῆς δυνάμεως πρὸς τὸ μέρος ὀπόθεν ἤρχετο ἡ
 φωνή. Ὁ λίθος κατέπεσεν ἔμπροσθεν τοῦ πλοίου μας, τὰ δὲ κύ-
 ματα, τὰ ὁποῖα ἐσῆκωσεν, ὤθησαν ἡμᾶς πάλιν ὑπίσω εἰς τὴν
 ξηράν. Ἄλλ' ἐγὼ λαθὼν εἰς τὰς χεῖρας κοντάριον ἐσπρωξά τὸ
 πλοῖον πρὸς τὴν θάλασσαν καὶ διέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ
 κωπηλατῶσιν ὅσον τὸ δυνατόν ταχέως, ὅπως ἀποφύγωμεν τὸν
 ὄλεθρον.

Ἄλλ' ὅτε ἀπείχομεν τῆς παραλίας διπλάσιον τοῦ προ-
 τέρου διάστημα, τότε ἐγὼ ἐφώναξα πάλιν πρὸς αὐτόν, ἂν
 καὶ μὲ παρεκάλουν οἱ σύντροφοί μου νὰ μὴ ἐρεθίζω τὸν
 ἄγριον τοῦτον ἄνδρα.

«Κύκλωψ, ἐὰν σὲ ἐρωτήσωσι ποῖος σὲ ἐτύφλωσεν, εἰπέ
 ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου ἐξ Ἰθάκης, ὁ πορθητῆς
 τῆς Τροίας.»

Ὁ Πολύφημος ἀκούσας ταῦτα ἐστέναξε καὶ εἶπεν :

« Ἀληθῶς πάντα ταῦτα μοὶ τὰ προεῖπεν ὁ μάντις Τηλέμοσ, ὅτι θὰ τυφλωθῶ ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως. Ἐγὼ ὁμως περιέμενον νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα ἀνὴρ φοβερὸς καὶ ῥωμαλέος καὶ ὄχι μικρὸν καὶ ἀδύνατον ἀνθρωπάριον, ὅπερ μοὶ ἐξώρυξε τὸν ὀφθαλμὸν, ἀφοῦ πρῶτον μὲ ἐμέθυσε δι' οἴνου. Ἄλλ' ἐλθέ ἐδῶ πάλιν, Ὀδυσσεῦ, νὰ σοὶ προσφέρω δῶρόν τι καὶ νὰ παρακαλέσω τὸν πατέρα μου Ποσειδῶνα, ὅπως σὲ ἀποστείλῃ ἀσφαλῶς εἰς τὴν πατρίδα σου. Αὐτός, ἐὰν θέλῃ, θὰ θεραπεύσῃ καὶ τὸν ὀφθαλμὸν μου.»

Τότε ἐγὼ ἀπεκρίθην πρὸς αὐτόν :

« Εἶθε νὰ ἡδυνάμην νὰ σοὶ ἀφαιρέσω καὶ τὴν ζωὴν καὶ νὰ σὲ στείλῳ εἰς τὸν Ἄδην. Τότε οὐδ' ὁ Ποσειδῶν θὰ ἡδύνατο νὰ θεραπεύσῃ τὸν ὀφθαλμὸν σου».

Καθὼς ἐκεῖνος ἤκουσε ταῦτα, ἀνύψωτε τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ποσειδῶνα :

« Ἐπάκουσόν μου, ὦ θεέ. Ἄν ἀληθῶς εἶμαι υἱὸς σου, μὴ ἀφήσῃς τὸν Ὀδυσσεῖα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἄν ὁμως εἶνε πεπρωμένον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς αὐτήν, τότε νὰ φθάσῃ ἀργὰ καὶ ἐπὶ ξένου πλοίου, ἀφοῦ δοκιμάσῃ πολλὰς ταλαιπωρίας καὶ ἀπολέσῃ πάντας τοὺς συντρόφους του. Εἰς δὲ τὸν οἶκόν του νὰ εὕρῃ πολλὰς καὶ μεγάλας συμφοράς.»

Ταῦτα προσηυχῆθη οὗτος κλαίων, ὁ δὲ θεὸς ἐπήκουσε τῆς εὐχῆς του. Ἐπειτα λαβὼν λίθον πολὺ μεγαλύτερον τοῦ πρώτου, ἔρριψεν αὐτὸν καθ' ἡμῶν μετὰ μεγάλη δυνάμει εως.

Τὴν φορὰν ὁμως ταύτην ὁ λίθος ἔπεσεν ὀπισθεν τοῦ πλοίου ἡμῶν καὶ παρ' ὀλίγον νὰ σπηλαιώσῃ τὴν ἄκραν τοῦ πηδαλίου, τὰ δὲ κύματα, τὰ ὅποια ἐσήκωσεν, ὤθησαν τὸ πλοῖον εἰς τὴν μικρὰν νῆσον, ὅπου εἶχομεν ἀφήσει τοὺς συντρόφους μας. Φθάσαντες δὲ ἐκεῖ εὔρομεν αὐτοὺς ὄδυρομένους, διότι ἐνόμιζον, ὅτι ἀπωλέσθημεν.

Οὕτω λοιπὸν ἐσώθημεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Κύκλωπος, ἐγὼ δὲ ἐθυσίασα τὸν κριόν, ὅστις μὲ ἔφερεν ἔξω τοῦ σπηλαιίου, εἰς

τὸν Δία, ἀλλ' εἰς μάτην, καθόσον οὗτος ἐσκέπτετο νὰ καταστρέψῃ καὶ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς συντρόφους μου. Καὶ καθ' ὄλην μὲν τὴν ἡμέραν ἐκαθήμεθα τρώγοντες καὶ πίνοντες. Ὅτε δὲ ἐβασίλευσεν ὁ ἥλιος, ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης.

31. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Αἰόλου.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν λίαν πρωὶ ἐρρίψαμεν τὰ πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀνεχωρήσαμεν.

Μετ' ὀλίγον δὲ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου. Ἐνταῦθα κατῷκει ὁ Αἰόλος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων, ἔχων ἕξ υἱοὺς καὶ ἕξ θυγατέρας. Εἰς τούτου τὰ ἀνάκτορα ἤλθομεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἐφιλοξενήθημεν.

Ὅτε δὲ μετὰ παρέλευσιν μηνὸς ἀπεφάσισαμεν νὰ ἀναχωσωμεν ἐκεῖθεν, ὁ Αἰόλος μοὶ ἔδωκεν ἀσκόν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶχε περικλείσει ἅπαντας τοὺς ἐναντίους ἀνέμους, ἀφήσας ἔξω μόνον τὸν Ζέφυρον, ἵνα φέρῃ τὰ πλοῖά μου ἡσύχως εἰς τὴν πατρίδα.

Ἐννέα ἡμέρας καὶ ἐννέα νύκτας ἐπλέομεν ἔχοντες οὖριον τὸν ἀνεμον, τὴν δὲ δεκάτην ἤρχισαν νὰ φαίνωνται τὰ ὄρη τῆς Ἰθάκης. Τότε μὲ κατέλαβε γλυκὺς ὕπνος, διότι εἶχον ἀποκάμει ἐκ τῶν πολλῶν κόπων. Ἐνῶ δὲ ἐκοιμώμην, οἱ σύντροφοί μου νομίζοντες ὅτι ὁ ἀσκὸς περιέχει χρυσοὺν καὶ ἄργυρον, ἤναιξαν αὐτόν. Εὐθύς δὲ ἐξῆλθον μεθ' ὀρμῆς ἅπαντες οἱ ἀνεμοὶ καὶ ὤθησαν τὰ πλοῖα μακρὰν τῆς πατρίδος μου.

Τότε ἐγὼ ἐγερθεὶς ἐκ τοῦ ὕπνου καὶ ἰδὼν τὴν συμφορὰν μας, ἐσκέφθην, ἂν ἦτο προτιμότερον νὰ πέσω εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ πνιγῶ. Ἀπεφάσισα ὅμως νὰ ὑπομείνω καὶ τὸ δυστύχημα τοῦτο καὶ καλύψας τὸ πρόσωπόν μου κατεκείμην ἐντὸς τοῦ πλοίου. Οἱ δὲ σφοδροὶ ἀνεμοὶ καὶ τὰ φοβερά κύματα ἔφεραν ἡμᾶς πάλιν εἰς τὴν νῆσον Αἰολίαν.

Ἐκεῖ φθάσαντες ἀπέβημεν εἰς τὴν ξηρὰν. Ἀμέσως δὲ τότε

ἐπορεύθη εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ Αἰόλου, ἔνθα εὔρον ἅπασαν τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ καθημένην εἰς τὸ εἶπνον. Καθὼς δὲ μὲ εἶδον, ἐξεπλάγησαν καὶ μὲ ἠρώτησαν, πόθεν ἔρχομαι καὶ τί μοὶ συνέβη.

Ἐγὼ τότε διηγήθη εἰς αὐτοὺς τὴν ἀνοησίαν τῶν συντρόφων μου καὶ παρεκάλεσα τὸν Αἰόλον νὰ μὲ βοηθήσῃ πάλιν. Οὗτος ὁμως μετ' ἔργῃς μοὶ εἶπε :

«Φύγε τὸ ταχύτερον ἐκ τῆς νήσου μου. Ἐγὼ δὲν φιλοξενῶ ἄνθρωπον, τὸν ὁποῖον μισοῦσιν οἱ θεοί».

Καὶ ταῦτα λέγων μὲ ἀπέπεμπε. Λυπημένος τότε ἐγὼ ἐπέστρεψα εἰς τοὺς συντρόφους μου καὶ εἰσελθόντες εἰς τὰ πλοῖα ἀνεχωρήσαμεν.

32. Ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῇ Κίρκῃ.

Ἐξ ἡμέρας καὶ ἔξ νυκτας ἐπλέομεν ἀδιακόπως, τὴν δὲ ἐβδόμην ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Λαιστρυγόνων Τηλέπυλον. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ὄχι μόνον δὲν ἦσαν φιλόξενοι, ἀλλὰ καὶ μᾶς ὑπεδέχθησαν διὰ μεγάλων λίθων, τοὺς ὁποίους ἔριπτον καθ' ἡμῶν καὶ τῶν πλοίων. Καὶ τὰ μὲν πλοῖα συνέτριψαν, τοὺς δὲ συντρόφους μου ἐφόνευσαν καὶ διαπεράσαντες διὰ τριαίνης ὡς ἰχθῦς κατέτρωγον αὐτοὺς.

Μόνος δὲ ἐγὼ κατώρθωσα μετὰ μεγάλης δυσκολίας νὰ σωθῶ μεθ' ἑνὸς καὶ μόνου πλοίου καὶ νὰ φύγω εἰς τὸ πέλαγος.

Ἐκεῖθεν ἐπλέομεν μετὰ μεγάλης λύπης, μέχρις οὗ ἐφθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον Αἰαίαν, ὅπου κατῴκει ἡ θεὰ Κίρκη, θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου. Ἀφοῦ δὲ ἐξήλθομεν εἰς τὴν ξηράν, ἔστειλά τινος τῶν συντρόφων μου εἰς τὴν μακρόθεν φαινομένην κατοικίαν τῆς, ἵνα λάβωσι πληροφορίας.

Προχωρήσαντες οὗτοι εἶδον εἰς τὸ βάθος τῆς κοιλάδος τὰ ὠραῖα ἀνάκτορα τῆς Κίρκης, τὰ ὁποῖα ἦσαν κατεσκευασμένα ἐκ λίθων πελεκητῶν, περίξ δὲ αὐτῶν περιεφέροντο σαρκοφάγα θηρία, λύκοι καὶ λέοντες, οἵτινες περικυκλώσαντες τοὺς συν-

τρόφους μου ἐπήδων καὶ ἔσειον τὰς οὐράς των, ὡς οἱ κύνες
 πέριξ τοῦ κυρίου αὐτῶν. Ἐρριπτον δὲ ἐπὶ τοῦ Εὐρυλόχου καὶ
 τῶν ἄλλων συντρόφων λυπημένα βλέμματα, ὡς νὰ ἤθελον νὰ

Ἡ Κίρκη μεταμορφώνουσα τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσεύς εἰς χοίρους.

ἀποτρέψωσιν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν κατοικίαν
 τῆς θεᾶς.

Οὗτοι τότε φόβηθέντες ἐστάθησαν εἰς τὰ πρόθυρα τῶν
 ἀνατόρων καὶ ἤκουον τὴν Κίρκην ὑφαίνουσαν καὶ τραγου-

δοῦσαν διὰ μελωδικῆς φωνῆς. Μετ' ὀλίγον ὁμως λαβόντες θάρρος ἔκρουσαν τὴν θύραν.

Ἡ Κίρκη ἀκούσασα τὸν κρότον ἠνοιξεν ἀμέσως τὴν θύραν καὶ παρεκάλεσεν αὐτοὺς διὰ γλυκῶν λόγων νὰ εἰσέλθωσιν. Οἱ σύντροφοι ὑπήκουσαν καὶ εἰσῆλθον, μόνος δὲ ὁ Εὐρύλοχος ἔμεινεν ἔξω φοβούμενος μὴ ὑποκρύπτηται δόλος τις εἰς τοὺς λόγους τῆς.

Ἡ Νύμφη τοὺς ὑπεδέχθη φιλοφρόνως καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ ὠραίων θρόνων. Ἐπειτα ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς νὰ φάγωσι καὶ νὰ πῶσιν, ἐντὸς δὲ τοῦ οἴνου ἀνεμίγνυε κρυφίως βότανα φθοροποιά. Ἀφοῦ δὲ ἔπιον ἀπὸ τοῦ μίγματος τούτου, τοὺς ἐκτύπησε διὰ τῆς μαγικῆς τῆς ράβδου καὶ εὐθὺς μετεμορφώθησαν οἱ δυστυχεῖς εἰς γρυλλίζοντας χοίρους, τοὺς ὁποίους ἐνέκλεισε κλαίοντας εἰς στάβλον καὶ ἔρριψεν εἰς αὐτοὺς βαλάνους νὰ φάγωσι, τὴν συνήθη τροφήν τῶν χοίρων.

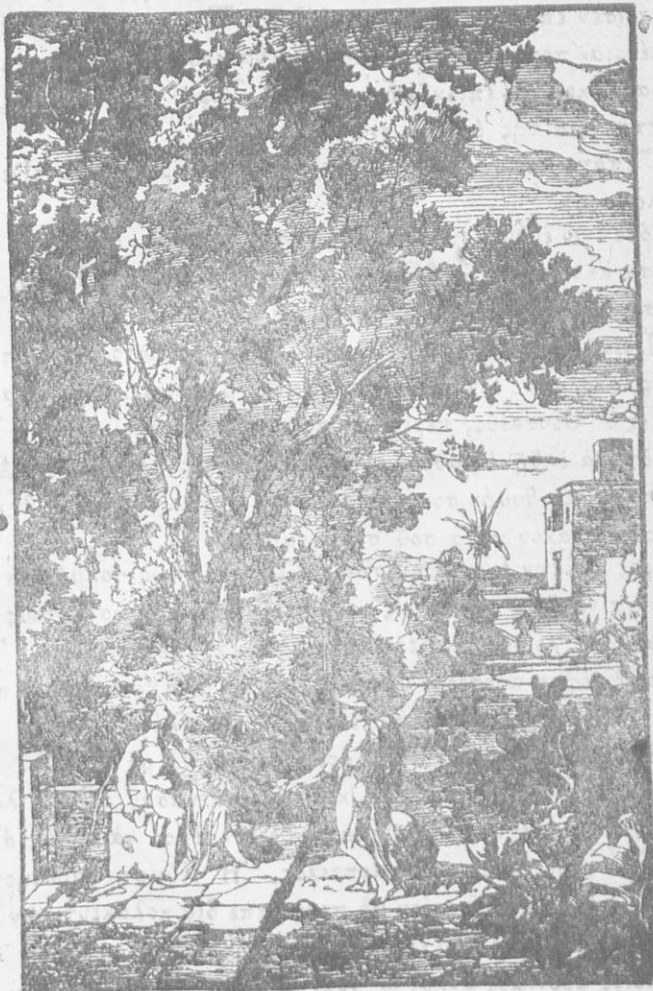
Ὁ Εὐρύλοχος περιέμενεν ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν ἐκτός, ἵνα ἐπαέλθωσιν οἱ σύντροφοί του. Ἐπειδὴ ὁμως ἐβράδυναν πολὺ, ἐπέστρεψεν εἰς τὸ πλοῖον, ἵνα μοὶ ἀναγγείλῃ τοῦτο.

Εὐθὺς ἐγὼ τότε κρεμάσας ἀπὸ τῶν ὤμων μου τὸ ξίφος καὶ λαβὼν τόξον καὶ βέλη ἔδραμον μόνος καὶ ἐντὸς ὀλίγου ἤμην πλησίον τῆς κατοικίας τῆς Κίρκης.

Ἐνταῦθα παρουσιάζεται εἰς ἐμὲ ὠραῖος νεανῖσκος, ὁ Ἑρμῆς, καὶ μοὶ λέγει :

« Δυστυχισμένε, ποῦ περιπλανᾶσαι ἐδῶ μόνος εἰς τὰ ἄγρια ταῦτα μέρη ; Μήπως ἤλθες ἐνταῦθα, ἵνα ἐλευθερώσης τοὺς φίλους σου, τοὺς ὁποίους ἡ Κίρκη μετεμόρφωσεν εἰς χοίρους ; Φόβος ὑπάρχει μὴ καὶ σὺ πάθῃς τὰ ἴδια. Πρόσεξον λοιπὸν εἰς ταῦτα, ἅτινα θὰ σοὶ εἴπω, ἐὰν θέλῃς νὰ ἀποφύγῃς τὰς δολοπλοκίας τῆς Νύμφης. Λάβε τὸ φάρμακον τοῦτο καὶ εἰσελθε ἀφ' ὧς εἰς τὰ ἀνάκτορα, αὐτὸ δὲ θὰ σὲ διαφυλάξῃ ἀπὸ παντὸς κακοῦ. Δύνασαι νὰ φάγῃς καὶ νὰ πῆς ὅ,τι θὰ σοὶ προσφέρῃ ἡ θεά. Ὅταν ὁμως σὲ κτυπήσῃ διὰ τῆς μαγικῆς ράβδου, τότε νὰ ἐπιτεθῆς εὐθὺς κατ' αὐτῆς διὰ τοῦ ξίφους σου, ὡς θέλων δῆθεν

νά τήν φονεύσης. Αὕτη δὲ θὰ φοβηθῆ καὶ θὰ προσπαθήσῃ διὰ
 γλυκέων λόγων νά σέ ἀφοπλίσῃ. Σὺ ὁμως νά πράξῃς τοῦτο τότε

«Ὁ Ἑρμῆς δίδων τὸ ἀντιφάρμακον εἰς τὸν Ὀδυσσεά.
 μόνον, ὅταν σοὶ ὁμόση μέγαν ὄρκον, ὅτι δὲν θὰ ἐπιχειρήσῃ νά
 σέ βλάψῃ.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἑρμῆς καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν μέγαν Ὀλυμ-

πον. Ἐγὼ δὲ ἐξηκολούθησα τὸν δρόμον μου καὶ ἔφθασα εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Κίρκης. Ἐκεῖ μὲ ὑπεδέχθη φιλοφρόνως ἡ θεὰ καὶ μὲ ἐκάθισεν ἐπὶ ἀναπαυτικῆς καθέδρας. Ἐπειτα μοὶ προσέφερε τὸ ὀλέθριον ποτόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἔρριψα κρυφίως ὀλίγον ἐκ τοῦ ἀντιφαρμάκου καὶ ἔπιον χωρὶς φόβον. Ἀποῦ δὲ τὸ ἔπιον, μὲ ἐκτύπησε διὰ τῆς ράβδου τῆς καὶ μοὶ εἶπε :

« Ὑπαγε καὶ σύ, ζῶν μου, εἰς τὴν μάνδραν, ὅπου εἶνε καὶ οἱ φίλοι σου ».

Τότε ἐγὼ εὐθύς ἔσυρα ἐκ τῆς θήκης τὸ μέγα ξίφος μου καὶ ὤρμησα κατ' αὐτῆς ὡς θέλων νὰ τὴν φονεύσω. Ἡ Κίρκη φοβηθεῖσα ἐξέβαλε δυνατὴν κραυγὴν καὶ μοὶ εἶπε :

« Ποῖος εἶσαι καὶ πόθεν ἔρχεσαι ; Εἶσαι ὁ πρῶτος, τὸν ὁποῖον τὰ φάρμακά μου δὲν ἠδυνήθησαν νὰ βλάψωσι. Θὰ εἶσαι ἐξ ἅπαντος ὁ Ὀδυσσεύς, περὶ τοῦ ὁποίου ἄλλοτε μοὶ εἶπεν ὁ Ἑρμῆς, ὅτι θὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα μετὰ μακρὰς περιπλανήσεις. Ἄλλ' ἄφες τῶρα τὸν θυμὸν σου καὶ βάλε τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην, διότι οὐδὲν κακὸν κατὰ σοῦ σκέπτομαι. »

Πρὸς ταύτην ἐγὼ ἀπήντησα : « ὦ θεά, πῶς τολμᾶς νὰ μοὶ προτείνῃς νὰ ἔχω πίστιν εἰς σέ, ἣτις μετεμόρφωσες τοὺς φίλους μου εἰς χοίρους καὶ ἐπιβουλεύεσαι καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον ; Ἐὰν δὲν μοὶ ὁμόσῃς πρότερον μέγαν ὄρκον, ὅτι οὐδέποτε θὰ μοὶ προξενήσῃς κακὸν τι, δὲν θὰ πιστεύσω εἰς τοὺς λόγους σου ».

Ἡ Κίρκη εὐθύς ὠρκίσθη, ὅτι οὐδέποτε θὰ μὲ βλάψῃ. Ἐπειτα διέταξε τὰς ὑπηρετρίας καὶ παρεσκεύασαν δι' ἐμὲ λαμπρὸν φαγητόν. Ἐγὼ ὅμως οὐδεμίαν ὄρεξιν εἶχον νὰ φάγω, ἀλλ' ἐκαθήμην περίλυπος καὶ σχεπτικός. Ἡ Νύμφη παρετήρησε τοῦτο, καὶ ἔλθοῦσα πλησίον μὲ προέτρεπε διὰ κολαχευτικῶν λόγων νὰ φάγω. Τότε ἐγὼ εἶπον πρὸς αὐτήν.

« Ποῖος φρόνιμος ἀνὴρ, ὦ θεά, δύναται νὰ τρώῃ καὶ νὰ πίνῃ, ἐνῶ οἱ σύντροφοί του πάσχουσιν ; »

Ἡ Κίρκη εὐθύς τότε μετέβη εἰς τὰς μάνδρας καὶ ἐκβαλοῦσα τοὺς χοίρους, ἤλειψεν αὐτοὺς δι' ἄλλου μαγικοῦ φαρμάκου. Παρευθύς δὲ ἔπεσον αἱ τρίχες καὶ ἔγιναν πάλιν ἄνθρωποι

νεώτεροι καὶ ὠραιότεροι παρὰ πρότερον. Εὐθύς δὲ μὲ ἀνεγνώρισαν καὶ σφίγγοντες τὴν χεῖρά μου ἔχουν δάκρυα χαρᾶς, σύμπασα δὲ ἡ οἰκία ἀντήχει ἐκ τοῦ θορύβου. Ἐπειτα προσεκάλεσα καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους μου ἐκ τοῦ πλοίου, οἵτινες ἔδραμον μετὰ μεγάλης προθυμίας, καὶ εἰσελθόντες εἰς τὰ ἀνάκτορα μᾶς ἐνηγαλίσθησαν, καὶ ἤρχισαμεν πάλιν νὰ κλαίωμεν ἐκ χαρᾶς. Ἡ Κίρκη ἦλθε τότε πλησίον καὶ εἶπεν εἰς ἡμᾶς :

«Παύσατε πλέον τοὺς θρήνους. Γνωρίζω πόσας τάλαιπωρίας ὑπέστητε καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ. Ἀλλὰ τώρα τρώγετε καὶ πίνετε, ἕως οὐ ἀνακτῆσητε πάλιν δυνάμεις, διότι αἱ περιπλανήσεις ἀπεθάρρυναν καὶ ἐξησθένισαν ὑμᾶς».

Οἱ φιλοφρονητικοὶ οὗτοι λόγοι τῆς θεᾶς ἐπαρηγόρησαν ἐμὲ καὶ τοὺς συντρόφους μου. Καὶ ἐπὶ ἐν ὀλόκληρον ἔτος ἐμείναμεν ἐκεῖ τρώγοντες ἄφθονα κρέατα καὶ πίνοντες γλυκὺν οἶνον. Ὅτε δμως ἐνεθυμήθημεν τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα, παρεκάλεσα τὴν Κίρκην νὰ ἐπιτρέψῃ εἰς ἡμᾶς νὰ ἀναχωρήσωμεν. Αὕτη δὲ μοι ἀπεκρίθη: «Καὶ ἐγώ, ὦ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, δὲν ἀπαιτῶ νὰ μένητε ἐνταῦθα ἀκουσίως. Εἶνε δμως καλόν, πρὶν ἀναχωρήσητε εἰς τὴν πατρίδα σας, νὰ καταβῆτε εἰς τὸν Ἄδην, εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Πλούτωνος καὶ τῆς Περσεφόνης, ἵνα συμβουλευθῆτε τὸν Θηβαῖον μάντιν Τειρεσίαν, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Περσεφόνη ἐχάρισε τὸ πολὺ τιμὸν δῶρον νὰ διατηρῇ καὶ ἐν τῷ Ἄδι σῶον τὸν νοῦν του, ἐνῶ αἱ ἄλλαι ψυχαὶ περιφέρονται ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὡς σκιαί».

Ταῦτα ἀκούσας ἀπηλπίσθη καὶ δὲν ἤθελον πλέον νὰ ζῶ καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, εἶπον δὲ εἰς τὴν θεάν :

«Καὶ τίς θὰ ὀδηγήσῃ ἡμᾶς ἐκεῖ, ὦ θεά; Διότι οὐδεὶς ζῶν ἐπορεύθη μέχρι τοῦδε εἰς τὸν Ἄδην».

Τότε ἀπήντησεν ἐκείνη: «Μὴ φροντίζης περὶ ὀδηγοῦ, Ὀδυσσεῦ, διότι δὲν θὰ λάβῃς ἀνάγκην τοιούτου. Ὅταν εἰσέλθῃς εἰς τὸ πλοῖόν σου, νὰ ἀπλώσῃς τὰ πανία καὶ νὰ καθίσῃς ἥσυχος, καὶ ὁ βορρᾶς θὰ φέρῃ αὐτὸ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ Ὠκεανοῦ. Ἐκεῖ ρέουσιν οἱ φοβεροὶ ποταμοὶ Στύξ, Κωκυτὸς καὶ Πυριφλε-

γέθων. Ἄφοῦ δὲ φθάσης ἐκεῖ, νὰ σκάψης λάκκον ἑνὸς πή-
χειος μήκουσ καὶ πλάτους καὶ νὰ χύτῃς ἐντὸς μέλι, γάλα,
οἶνον καὶ ὕδωρ ὡς σπονδὴν εἰς τοὺς νεκρούς. Μετὰ ταῦτα
νὰ ἱκετεύσῃς τοὺς θεοὺς τοῦ Ἄδου καὶ νὰ τάξῃς εἰς τὰς σκιάς
τῶν νεκρῶν, ὅτι ἐπανερχόμενος εἰς Ἰθάκην θὰ θυσιάσῃς εἰς
αὐτοὺς ἀρίστην στείραν ἀγελάδα, εἰς δὲ τὸν Τειρεσίαν ἰδιαιτέ-
ρως μέλανα κριόν. Κατόπιν νὰ λάβῃς δύο πρόβατα, ἄρρην καὶ
θῆλυ, καί, ἀφοῦ τὰ θυσιάσῃς, νὰ δώσῃς ταῦτα εἰς τοὺς συντρό-
φους σου νὰ τὰ ἐκδώρωσι καὶ τὰ καύσωσιν. Εὐθύς δὲ τότε θὰ
ἐλθωσιν ἐκεῖ σωρηδὸν αἱ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν, ἐπιθυμοῦσαι νὰ
πίωσιν αἷμα. Σὺ ἔμωσ νὰ σύρῃς τὸ ξίφος καὶ νὰ ἐμποδίσῃς αὐ-
τάς, ἕως ὅτου ἔλθῃ ἡ ψυχὴ τοῦ Τειρεσίου τοῦ μάντεως καὶ
ἐρωτήσῃς αὐτὴν περὶ τοῦ ταξιδίου σου καὶ τῆς ἐπιστροφῆς εἰς
τὴν πατρίδα.

Ἐνῶ δὲ οὕτω συνωμιλοῦμεν, ἀνέτειλε καὶ ἡ ἡμέρα. Τότε
ἐγὼ ἐξύπνισα τοὺς συντρόφους μου καί, ἀφοῦ ἀνήγγειλα εἰς
αὐτοὺς τὸν ἀπόπλουν μας, μετέβημεν ἀμέσως εἰς τὸ πλοῖον καὶ
ἠτοιμαζόμεθα πρὸς ἀναχώρησιν. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ εἶπον
πρὸς αὐτούς, ὅτι πρὶν ἢ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν φίλην πατρίδα,
πρέπει κατὰ συμβουλήν τῆς Κίρκης νὰ καταβῶμεν εἰς τὸν
Ἄδην, ἵνα ἐρωτήσωμεν τὸν μάντιν Τειρεσίαν περὶ τοῦ ταξιδίου
ἡμῶν. Ἀκούσαντες τοῦτο οἱ σύντροφοί μου ἤρχισαν νὰ κλαί-
ωσι καὶ νὰ μαδῶσι τὰς τρίγας τῆς κεφαλῆς των, ἀλλ' ἀνωφε-
λῶς. Μετ' ὀλίγον δὲ ἦλθε καὶ ἡ Κίρκη κρυφίως καὶ ἔδесе πλη-
σίον τοῦ πλοίου κριὸν καὶ μαύρην προβατίναν.

33. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῷ Ἄδῃ.

Μετὰ καρδίας τεθλιμμένης ἀπεπλεύσαμεν ἐκ τῆς νήσου ταύ-
της διευθυνόμενοι εἰς τὸν Ἄδην. Φθάσαντες δὲ εἰς τὸ ὑπὸ τῆς
θεᾶς ὑποδειχθὲν μέρος, ἐσύραμεν ἔξω τὸ πλοῖον καὶ ἐπράξαμεν
ὅσα αὕτη μοὶ παρήγγειλε. Καθὼς δὲ τὸ μέλαν αἷμα τῶν
προβάτων εἰσέρρευεν εἰς τὸν λάκκον, εὐθύς ἀναρίθμητοι ψυ-

χαί ἔδραμον ἐκ τοῦ Ἄδου διὰ νὰ πίωσιν. Ἄλλ' ἐγὼ πλησίον τοῦ λάκκου καθήμενος ἠμπόδιζον αὐτὰς διὰ τοῦ ξίφους μου νὰ πλησιάσωσι πρὶν ἢ ἐρωτήσω τὸν Τειρεσίαν. ἸΜετ' ὀλίγον δὲ ἦλθε καὶ αὐτὸς κρατῶν χρυσοῦν σκῆπτρον καὶ μὲ διέταξε νὰ ἀποσύρω τὸ ξίφος μου καὶ νὰ τὸν ἀφήσω νὰ πῖη αἷμα. Ἄφου δὲ ἔπει, μοὶ εἶπε

• «Διὰ τί, δυστυχισμένε, ἀφῆκες τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ ἦλθες ἐνταῦθα; Ἐπιθυμεῖς βεβαίως νὰ ἐπιστρέψῃς καλῶς εἰς τὴν πατρίδα σου. Ὁ Ποσειδῶν ὅμως δυσκόλως θὰ σοὶ ἐπιτρέψῃ τοῦτο, διότι ἐτύφλωσες τὸν υἱόν του Πολύφημον. Πολλὰ ἔχεις νὰ πάθῃς. Ἐπὶ τέλους ὅμως θὰ ὑπερνικήσῃς τὰς δυσκολίας ταύτας καὶ θὰ ἴδῃς τὴν Ἰθάκην, ἂν ἐν τῇ νήσῳ Τρινακρία* δὲν βλάψῃς τὰς βοῦς καὶ τὰ παχέα πρόβατα τοῦ Ἥλιου. Ἄν ὅμως πρᾶξῃς τὸ ἐναντίον, τότε σοὶ προλέγω τὴν καταστροφὴν τοῦ πλοίου σου καὶ τῶν συντρόφων σου. Καὶ σύ, ἂν σωθῇς, θὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου πολὺ ἄργά καὶ ἐπὶ ξένου πλοίου. Ἐν τῇ οἰκίᾳ σου δὲ θὰ εὔρης ἄλλας συμφοράς. Ἀνθρώπους ἀλαζόνας καὶ ὑβριστὰς κατασπαταλῶντας τὰ ὑπάρχοντά σου καὶ ζητοῦντας εἰς γάμον τὴν ἐνάρετον σύζυγόν σου. Ἄλλὰ τοὺς κακούργους τούτους θὰ φονεύσῃς διὰ τοῦ δόλου ἢ διὰ τῆς βίας. Σὺ δέ, ἀφου φθάσῃς εἰς γῆρας βαθὺ καὶ εὐτυχές, θὰ ἀποθάνῃς θάνατον ἥσυχον μακρὰν τῆς θαλάσσης. Πάντα δὲ ταῦτα, ἅτινα σοὶ λέγω, θὰ πραγματοποιηθῶσιν ἀφεύκτως».

34. Ὀδυσσεὺς συνδιάλεξις μετὰ τῆς μητρός του.

«Ἄφου ἀναχώρησεν ὁ Τειρεσίας, ἦλθεν ἡ ψυχὴ τῆς μητρός μου πλησίον τοῦ λάκκου καὶ ἔπιεν αἷμα· εὐθὺς δὲ μὲ ἀνεγνώρισε καὶ μοὶ εἶπε θρηνοῦσα.

«Τέκνον μου, πῶς ἦλθες εἰς τὸν σκοτεινὸν τοῦτον τόπον

*) Νῆσος μυθικὴ, ἀκατοίκητος καὶ μόνον ὑπὸ τῶν βοῶν τοῦ Ἥλιου βοσκομένη. Πολλοὶ τοῦ Ὅμηρου ἐρμηνεύται νομίζουσιν ὅτι ἡ νῆσος αὕτη εἶνε ἡ Σικελία.

ζωντανός; Μήπως επιστρέφων ἐκ τῆς Τροίας περιεπλανήθης ἐνταῦθα; Καὶ δὲν μετέβης ἀκόμη εἰς τὴν Ἰθάκην, οὐδ' εἶδες τὴν σύζυγον καὶ τὸν οἶκόν σου;

Πρὸς ταύτην ἀπεκρίθη ἐγώ:

«Ἀγαπητὴ μου μήτηρ, ἦναγκάσθην νὰ καταβῶ εἰς τὸ σκοτεινὸν τοῦτο μέρος, ὅπως ἐρωτήσω τὴν ψυχὴν τοῦ μάντεως Τειρεσίου περὶ τῆς ἐπιστροφῆς μου· διότι ἀκόμη δὲν προσήγγισα εἰς ἑλληνικὴν γῆν, ἀλλ' ἀδιακόπως περιπλανῶμαι καὶ ὑποφέρω πολλὰς καὶ μεγάλας συμφορὰς. Ἀλλὰ σὺ, μήτέρ μου, πῶς ἀπέθανες; Ὑπέφερες ἐκ χρονίου νοσήματος ἢ ἀπέθανες αἰφνιδίως; Ὁ δὲ πατήρ μου καὶ ὁ υἱός μου τί γίνονται; Ἐχουσιν ἀκόμη εἰς χεῖρας τῶν τὴν βασιλείαν ἢ μήπως ἄλλος τις ἤρπασεν αὐτήν, νομίσας ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψω πλέον; Ἡ Πηνελόπη μένει πιστὴ ἀκόμη εἰς τὸν σύζυγόν της ἢ ὑπανδρεύθη ἄλλον;

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ἐκείνη:

«Τέκνον μου, ἡ σύζυγός σου μένει εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ κλαίει νύκτα καὶ ἡμέραν διὰ σέ. Τὴν βασιλείαν οὐδεὶς ἄλλος κατέλαβε καὶ ὁ Τηλέμαχος νέμεται τὰ βασιλικὰ κτήματα ἡσύχως. Ὁ πατήρ σου ὁμοίως μένει εἰς τὴν ἐξοχὴν καὶ ποτὲ δὲν καταβαίνει εἰς τὴν πόλιν. Ἡ λύπη, τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται διὰ σέ, τὸν ἔχει καταβάλλει πολὺ, καὶ ἐπὶ τέλους θὰ τὸν φέρῃ εἰς τὸν τάφον, ὡς ἔφερε καὶ ἐμὲ τὸν δυστυχῆ».

35. Συνδιάλεξις μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος.

Ἀφοῦ ἀπεμακρύνθη ἡ μήτηρ μου, εἶδον νὰ πλησιάζῃ τεθλιμμένη ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀτρείδου Ἀγαμέμνονος. Εὐθὺς δέ, ὡς ἔπιε ἀπὸ τὸ μαῦρον αἷμα, μὲ ἀνεγνώρισε καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἐξέτεινε δὲ τὰς χεῖρας, ὅπως μὲ ἐναγκαλισθῆ, ἀλλὰ δὲν τὸ κατάρθωσε, διότι δὲν εἶχε δύναμιν. Ἀλλὰ καὶ ἐγώ, ὡς εἶδον αὐτόν, ἐδάκρυσα καὶ τῷ εἶπον.

«Ἐνδοξε υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, βασιλεῦ Ἀγάμεμνον, εἰπέ μοι πῶς ἀπέθανες; Μήπως σὲ ἀπώλεσεν ὁ Ποσειδῶν ἐν τῇ θαλάσῃ

φοβερὰν καταιγίδα ἢ μήπως ἐφονεύθης πολεμῶν ἐν τῇ ξηρᾷ ;»

Ἐκεῖνος τότε μοι ἀπεκρίθη :

«Εὐγενέστατε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, οὐδὲν τοιοῦτον ἔπαθον, ἀλλ' ἐφονεύθην ὑπὸ τοῦ Διγίσθου, συνεργούσης καὶ τῆς κατηραμένης συζύγου μου. Θάνατος σκληρότερος τούτου ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ! Δὲν ἐπρόφθασα νὰ ἐναγκαλισθῶ τὴν ἄπιστον Κλυταιμνήστραν καὶ ἐπέπεσον οἱ δολοφόνοι αἴφνης κατ' ἐμοῦ καὶ μὲ ἐφόνευσαν ὡς βοῦν ἐντὸς τῆς φάτνης. Ἡ δὲ ἀναίσχυντος σύζυγός μου δὲν ἠθέλησεν οὔτε τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ κλείσῃ ἀποθνήσκοντος οὔτε τὸ στόμα μου. Ὅντως οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ ἀναιδέστερον καὶ φρικωδέστερον γυναικός, ἢ ὅποια ἔχει εἰς τὸν νοῦν τῆς τοιαύτας ἀτίμους πράξεις. Ὅποῖαν χαρὰν ἠσθάνθη, ὅτε ἐπάτησα τὸ πατρικὸν ἔδαφος, διότι ἤλπιζον νὰ ἶδω πάλιν τὰ τέκνα μου καὶ τοὺς φίλους μου. Ἄλλ' ἢ δολία καὶ μοχθηρὰ αὐτῇ γυνὴ κατήσχυε καὶ ἑαυτὴν καὶ τὰς ἄλλας γυναίκας διὰ τῆς ἐπανειδίστου ταύτης πράξεώς της».

Εἰς ταῦτα ἐγὼ ἀπήντησα :

«Φεῦ! πόσα ὑποφέρει ἡ γενεὰ τοῦ Ἀτρέως ἔνεκα τῆς ἀπιστίας τῶν γυναικῶν! Ἐξ αἰτίας μὲν τῆς Ἑλένης ἀπωλέσθησαν πολλοί, εἰς σὲ δὲ ἡ Κλυταιμνήστρα προητοίμασε τρομερὸν θάνατον».

Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ἀγαμέμνων : « ὦ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, σὺ εἶσαι πολὺ εὐτυχής, διότι ἔχεις φρόνιμον σύζυγον καὶ μὲ εὐγενῆ αἰσθήματα. Σὺ οὐδέποτε θὰ διατρέξῃς τοιοῦτον κίνδυνον. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ ἐκστρατεύσωμεν κατὰ τῆς Τροίας, ἢ Πηνελόπη ἦτο ἀκόμη νύμφη καὶ εἶχεν εἰς τὸν μαστόν της μικρὸν υἱόν, τὸν Τηλέμαχον, ὁ ὁποῖος βεβαίως τώρα θὰ εἶνε ἀνὴρ. Σὺ εἶσαι εὐδαίμων πατήρ, διότι ἐπιστρέφων εἰς τὴν Ἰθάκην θὰ ἴδῃς πάλιν τὸ τέκνον σου καὶ θὰ τὸ ἐναγκαλισθῆς, ἐνῶ ἐγὼ ὁ δυστυχής δὲν ἐπρόφθασα οὔτε κἂν νὰ τὸ ἴδω, διότι ἡ σκληρὰ σύζυγός ἐπρόλαβε καὶ μὲ ἐφόνευσεν. Ἄλλ' εἰπέ μοι, Ὀδυσσεῦ, τί γίνεται ὁ Ὀρέστης μου; Μένει εἰς τὴν Σπάρτην πλησίον τοῦ ἀδελφοῦ μου Μενελάου, εἰς τὸν Ὀρχομενὸν ἢ εἰς τὴν Πύλον;»

Πρὸς τοῦτον ἐγὼ ἀπεκρίθην.

«ὦ υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, τί με ἐρωτᾷς περὶ τούτων; Ἐγὼ δὲν γνωρίζω οὔτε ἂν ζῆ ὁ υἱὸς σου, οὔτε ἂν ἀπέθανε. Κακὸν δὲ εἶνε νὰ λέγη τις λόγους τοῦ ἀέρος».

35. Συνδιάλεξις μετὰ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ ἄλλων ἡρώων.

Ἐνῶ συνωμιλοῦμεν, ἦλθεν ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ μετ' αὐτῆς καὶ ἡ τοῦ Πατρόκλου καὶ τοῦ Αἴαντος. Μὲ ἀνεγνώρισε δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέως καὶ μοι εἶπεν :

«Εὐγενέστατε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ποῖον ἄλλο μεγαλύτερον ἔργον θὰ σκεφθῆς; Πῶς ἐτόλμησες νὰ καταβῆς εἰς τὰ σκοτεινὰ δωμάτια τοῦ Ἄδου, ἔνθα κατοικοῦσι μόνον ἀναίσθητοι ψυχαί;»

Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπήντησα πρὸς αὐτόν :

«Θεόμορφε Ἀχιλλεῦ, κατ' ἀνάγκην ἦλθον ἐνταῦθα, ἵνα ἐρωτήσω τὸν μάντιν Τειρεσίαν περὶ τῆς ἐπιστροφῆς μου εἰς τὴν πατρίδα· διότι ἀκόμη δὲν ἐπλησίασα εἰς ἐλληνικὸν ἔδαφος, ἀλλὰ περιπλανῶμαι πολλὰ ὑποφέρων. Σοῦ ὁμως, ὦ Ἀχιλλεῦ, οὐδεὶς ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος, διότι καὶ πρότερον ζῶντα σὲ ἐτιμῶμεν ὡς θεόν, καὶ τώρα πάλιν εἰς τὸν Ἄδην εἶσαι βασιλεὺς τῶν νεκρῶν. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ λυπηῖσαι διὰ τὸν θάνατόν σου».

Τότε ἐκεῖνος μοι ἀπεκρίθη.

«Μὴ με παρηγορήσῃς διὰ τὸν θάνατόν μου, Ὀδυσσεῦ. Ἐπεθύμουν καλλίτερον νὰ εἶμαι δούλος πτωχοῦ ἀνδρὸς καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου παρὰ νὰ εἶμαι εἰς τὸν Ἄδην καὶ νὰ ἄρχω τῶν νεκρῶν. Ἄλλ' ἔλα εἰπέ μοι, Ὀδυσσεῦ, τί γίνεται ὁ υἱὸς μου; Ἦλθεν εἰς τὸν πόλεμον ἢ ὄχι; Περὶ δὲ τοῦ γηραιοῦ πατρός μου τί γνωρίζεις;»

Πρὸς τοῦτον ἐγὼ ἀπήντησα :

«Περὶ μὲν τοῦ γέροντος πατρός σου, ἐνδοξε Ἀχιλλεῦ, οὐδὲν γνωρίζω· περὶ τοῦ υἱοῦ σου ὁμως Νεοπτολέμου ἔχω πολλὰ νὰ

σοὶ διηγηθῶ. Ἐγὼ δ' ἴδιος τὸν μετέφερα ἐκ τῆς Σκύρου διὰ πλοίου εἰς τὸ ἐν Τροίᾳ ἐλληνικὸν στρατόπεδον. Ἐκεῖ, ὅτε μὲν εἶχομεν συμβούλια, ὑπερτέρει πάντας κατὰ τὴν σοφίαν, πλὴν ἐμοῦ καὶ τοῦ Νέστορος. Ὅτε δὲ πάλιν ἐπολεμοῦμεν, ἠγωνίζετο μεταξὺ τῶν πρώτων φονεύων πολλοὺς καὶ γενναίους πολεμιστάς. Πρὸ πάντων ὁμως ἡ ἀνδρεία τοῦ υἱοῦ σου ἐφάνη, ὅτε ἤμεθα ἐντὸς τοῦ ξυλίνου ἵππου· διότι πάντες μὲν ὁ ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἔτρεμον ἐκ φόβου καὶ ἔχυνον κρυφίως ἄφθονα δάκρυα, μόνος δὲ ὁ υἱός σου οὔτε ὠχρίασεν, οὔτε ἐδάκρυσεν, ἀλλ' ἐπέμενε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ ἵππου καὶ νὰ ὀρμήσῃ κατὰ τῶν Τρώων. Ὅτε δὲ τέλος ἐκυριεύσαμεν τὴν Τροίαν, ἔλαβε πλούσιον μερίδιον ἐκ τῶν λαφύρων καὶ ἐπέστρεψε σῶος καὶ ἀβλαβῆς εἰς τὴν πατρίδα του».

Ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέως, ὡς ἤκουσε ταῦτα, ἐπήγαίνε καὶ ἤρχετο χαίρουσα εἰς τὸν πλήρη ἀσφοδέλων λειμῶνα*. Κατόπιν ἦλθον καὶ ἄλλαι ψυχαὶ καὶ μὲ ἠρώτα ἐκάστη τὸν πόνον τῆς. Μόνον ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος δὲν μὲ ἐπλησίασεν, ὠργισμένη ἔνεκα τῆς νίκης, τὴν ὁποίαν ἐκέρδησα πλησίον τῶν πλοίων καὶ ἔλαβον ὡς βραβεῖον τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλέως. Εἶθε νὰ μοι ἔλειπεν ἡ νίκη καὶ τὰ ὄπλα, διότι ἐγένοντο αἰτία νὰ καλύψῃ ἡ γῆ τοιοῦτον ἦρωα, τὸν Αἴαντα, τὸν ὠραιότατον καὶ ἀνδρειότατον τῶν Ἑλλήνων μετὰ τὸν Ἀχιλλέα.

Πρὸς τὴν ψυχὴν τούτου εἶπον ἐγὼ τοὺς ἐξῆς λόγους:

«Αἴαν, υἱὲ τοῦ Τελαμῶνος, δὲν ἀπεφάσιες καὶ ἀποθανῶν ἀκόμη νὰ λησμονήσῃς τὴν κατ' ἐμοῦ ὀργὴν σου διὰ τὰ κατηραμένα ἐκεῖνα ὄπλα, ἅτινα ἔφεραν τόσῃν καταστροφῇν εἰς τοὺς Ἕλληνας; Διότι ἔνεκα τούτων ἀπωλέσθης σύ, τὸ προπύργιον τῶν Ἑλλήνων. Τὸν θάνατόν σου θρηνοῦμεν ἅπαντες οἱ Ἕλληνες τόσον, ὅσον καὶ τὸν τοῦ Ἀχιλλέως. Ἀλλ' ἔλθε πλησιέστερον νὰ σοὶ ὀμιλήσω καὶ δάμασον τὴν ὀργὴν σου».

Ταῦτα εἶπον. Ἐκεῖνος δὲ οὐδὲν μοὶ ἀπήντησεν, ἀλλ' ἀπε-

* Τόπος ἐν τῇ Ἄδι, ὅπου διέτριβον αἱ ψυχαὶ τῶν ἠρώων. Ὁ ἀσφοδέλος εἶνε εἶδος ἀγρίου κρομμύου καὶ σήμερον λέγεται σφερδοῦκλι ἢ σπερδοῦκλα.

σύρθη εἰς τὸ σκότος πρὸς τὰς ἄλλας ψυχάς. Ἐπειτα εἶδον τὸν Μίνωα, τὸν νομοθέτην τῆς Κρήτης, ὅστις ἐκράτει χρυσοῦν σκήπτρον εἰς τὰς χεῖρας καὶ ἐδίκαζε τοὺς νεκροὺς. Μετ' αὐτὸν εἶδον τὸν Τάνταλον, * ὁ ὁποῖος ἴστατο ἐντὸς λίμνης καὶ ἐβασανίζετο ὑπὸ φοβερᾶς δίψης, ἃν καὶ ἦτο μέχρι λαιμοῦ εἰς τὸ ὕδωρ, διότι δσάκις ἔσκυπτε νὰ πῖνῃ, τὸ ὕδωρ ἐχάνετο.

Εἶδον δὲ καὶ τὸν Σίσυφον, ** ὅστις ὑπέφερε φοβερᾶς βασάνου. Ἐκράτει διὰ τῶν χειρῶν λίθον πελώριον καὶ ὄθει αὐτὸν μεθ' ἑλῶν αὐτοῦ τῶν δυνάμεων, ὅπως τὸν ἀναβιβάσῃ ἐπὶ τῆς κορυφῆς λόφου τινός· ἀλλ' ὅτε ἐπλησίαζεν εἰς τὴν κορυφήν, ὁ λίθος ἐστρέφετο πρὸς τὰ ὀπίσω μετὰ μεγάλης ὀρμῆς καὶ ἐκυλλετο πάλιν κάτω εἰς τὴν πεδιάδα. Εὐθύς δὲ πάλιν ὁ δυστυχὴς ἤρχιζε τὴν αὐτὴν ἐπίπονον ἐργασίαν· ἰδρῶς δὲ ἔρρεεν ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ καὶ κονιορτὸς ὑψοῦτο ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του.

Ἐπειτα εἶδον τὸν Ἡρακλέα καὶ τὸν Θησεά, ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασα νὰ ὀμιλήσω εἰς αὐτούς, διότι τὴν στιγμὴν ἐκείνην μυριάδες νεκρῶν ἤρχοντο μετὰ φοβεροῦ θορύβου, ὅπως πίωσιν αἷμα. Τότε ἐγὼ φοβηθεὶς ἔφυγον δρομαίως εἰς τὸ πλοῖον καὶ φθάσας ἐκεῖ διέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὸ καὶ νὰ ἀναχωρήσωμεν. Εὐθύς δὲ οὗτοι ὑπήκουσαν καὶ κωπηλατοῦντες ἐξήλθομεν πάλιν εἰς τὸν Ὠκεανόν.

36. Ἐπιστροφή τοῦ Ὀδυσσεῶς εἰς τὴν νῆσον τῆς Κίρκης καὶ ἀπόπλους.

Ἄφου ἐφθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον Αἰαίαν, ἐσύραμεν ἔξω εἰς

* Ὁ Τάνταλος ἦτο βασιλεὺς τῆς Μηδίας καὶ ἠγαπᾶτο πολὺ ὑπὸ τῶν θεῶν Ὁ Ζεὺς προσεκάλεσεν αὐτὸν ἡμέραν τινὰ εἰς τὴν τράπεζαν τῶν θεῶν καὶ τῇ ἐνεπιστεύθη μυστικόν τι, ὅπερ ὅμως ὁ Τάνταλος διεκρίνωσεν εἰς ἄλλους. Πρὸς δὲ κλέψας ἐκ τῆς τραπέζης τῶν θεῶν γέκταρ καὶ ἀμβροσία ν ἔδωκεν ἐξ αὐτῶν εἰς τοὺς φίλους του. Ἐκτὸς τούτου θελήσας ποτὲ νὰ δοκιμάσῃ τοὺς θεοὺς, ἃν γνωρίζωσι τὰ πάντα, ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς γεῦμα καὶ παρέθετο αὐτοῖς εἰς βρῶσιν τὸν υἱὸν του Πέλοπα διεμελισμένον καὶ μεμαγειρευμένον. Ὁ Ζεὺς ἐνόησας τὸ κακούρημα ἐπέβαλεν αὐτῷ τὴν φοβερὰν ταύτην τιμωρίαν.

** Ὁ Σίσυφος ἦτο βασιλεὺς τῆς Κορίνθου καὶ διέπραξε πολλὰ κακούρηματα. Τὸ φοβερώτερον δὲ τῶν κακούρημάτων ἦτο νὰ ἐνεδρεύῃ τοὺς ὁδοιπόρους καὶ νὰ φονεύῃ ὅσους συνελάμβανε, θάπτων αὐτοὺς ὑπὸ ὑπερμεγέθη λίθον.

τὴν ἄμμον τὸ πλοῖόν μας καὶ ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς παραλίας· Ἄμα δὲ ἐξημέρωσεν, ἡ Κίρκη ἔμαθε τὴν ἄφιξιν ἡμῶν καὶ στολισθεῖσα ἦλθε πρὸς συνάντησίν μας· τὴν συνάδευον δὲ καὶ αἱ θαλαμηπόλοι τῆς φέρουσαι ἄρτον, ἄφθονα κρέατα, καὶ ἐρυθρὸν οἶνον. Σταθεῖσα δὲ ἐν μέσῳ ἡμῶν εἶπε τὰ ἑξῆς :

«Τολμηροί, οἵτινες ζῶντες κατέβητε εἰς τὸν Ἄδην. Πάντες οἱ ἄνθρωποι ἀποθνήσκουσιν ἅπαξ, σεῖς ὅμως δις. Ἄλλ' ἐμπρός, τρώγετε καὶ πίνετε ὅλην τὴν ἡμέραν. Αὔριον δὲ λίαν πρῶι θὰ ἀναχωρήσητε εἰς τὴν πατρίδα σας. Ἐγὼ δὲ θὰ σᾶς δεῖξω τὴν ὁδὸν καὶ θὰ σᾶς εἶπω τί πρέπει νὰ πράξητε, ὅπως ἀποφύγητε πάντα κίνδυνον».

Οὕτω λοιπὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκαθήμεθα ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τρώγοντες καὶ πίνοντες. Ὅτε δὲ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος, οἱ μὲν σύντροφοί μου ἐκοιμήθησαν πλησίον τοῦ πλοίου, ἐμὲ δὲ λαβοῦσα ἡ θεὰ ἀπὸ τῆς χειρὸς ὠδήγησε μακρὰν αὐτῶν καὶ με ἠρώτησε περὶ τοῦ ταξιδίου μου εἰς τὸν Ἄδην. Ἀφοῦ δὲ διηγῆθην εἰς αὐτὴν τὰ πάντα λεπτομερῶς, ἡ Κίρκη μοι εἶπε τὰ ἑξῆς :

«Ὀδυσσεῦ, ἐκεῖνα μὲν ἐτελείωσαν, τώρα ὅμως νέοι κίνδυνοι καὶ νέοι ἀγῶνες σὲ περιμένουσι. Κατὰ πρῶτον θὰ ἔλθῃς με τὸ πλοῖόν σου εἰς τὰς Σειρήνας, αἱ ὁποῖαι διὰ τοῦ θελκτικῆς αὐτῶν ἄσματος μαγεύουσι πάντας, ὅσοι τὰς πλησιάζουσιν. Ἀλλοίμονον δὲ εἰς ἐκεῖνον, ὅστις διευθύνει τὸ πλοῖόν του εἰς αὐτάς. Οὗτος δὲν ἐπιστρέφει πλέον εἰς τὴν πατρίδα του, οὔτε ἐπαναβλέπει τὴν σύζυγον καὶ τὰ τέκνα του. Σὺ ὅμως, ἀφοῦ φράξης τὰ ὄψα τῶν συντρόφων σου διὰ κηροῦ, διάταξον αὐτοὺς νὰ σὲ δέσωσι δυνατὰ εἰς τὸν ἴσθον τοῦ πλοίου, ἂν θέλῃς νὰ τὰς ἀκούσης. Δὸς δὲ αὐστηρὰν διαταγὴν νὰ μὴ σὲ λύσωσιν, ὅταν τοὺς παρακαλῆς, ἀλλὰ νὰ σὲ δένωσιν ἀκόμη σφικτότερα.

Κατόπιν δὲ θὰ φθάσητε εἰς τὸ στενόν, * ὅπου διαμένουσιν ἡ Σκύλλα καὶ ἡ Χάρυβδις. Ἀπὸ τοῦ ἐνός καὶ ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέ-

* Τὸ στενὸν τοῦτο εἶνε ὁ Σικελικὸς πορθμὸς.

ρους τοῦ στενοῦ ὑπάρχουσι δύο βράχοι ἀπόκρημνοι, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν εἰς φθάνει μέχρις οὐρανοῦ μὲ τὴν ὄξειαν κορυφήν του, εἶνε πάντοτε σκεπασμένος ὑπὸ σκοτεινῆς νεφέλης καὶ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀναβῆ τις ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἂν ἔχη εἴκοσι χεῖρας καὶ πόδας. Τόσον κρημνώδης εἶνε ! Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τοῦ βράχου τούτου ὑπάρχει σπήλαιον σκοτεινόν. Ἐκεῖ κατοικεῖ ἡ Σκύλλα, φοβερὸν τέρας, τὸ ὁποῖον φοβοῦνται καὶ αὐτοὶ οἱ θεοί. Αὕτη ἔχει ἕξ λαιμούς, ἕξ φρικαλέας κεφαλὰς καὶ δώδεκα πόδας. Εἰς ἐκάστην δὲ κεφαλὴν ὑπάρχουσι τρεῖς πυκναὶ σειραὶ θανατηφόρων ὀδόντων, διὰ τῶν ὁποίων κατατρώγει δελφίνας καὶ φώκας. Ἐκεῖθεν οὐδέποτε πλοῖον διήλθεν ἄνευ βλάβης, διότι τὸ τέρας ἀρπάζει δι' ἐκάστης κεφαλῆς ἓνα ἄνδρα ἐξ αὐτοῦ.

Ὁ δὲ ἄλλος βράχος εἶνε χαμηλότερος, ἀλλ' ἐπικινδυνότερος. Ἐκεῖ ὑπὸ τὰ φύλλα συκῆς ἐνεδρεῦει ἡ Χάρυβδις, ἣτις τρεῖς φορές τὴν ἡμέραν ροφᾷ τὸ μέλαν ὕδωρ τῆς θαλάσσης καὶ τρεῖς τὸ ἐξεμεῖ πάλιν μετὰ φοβεροῦ κρότου. Φυλάχθητι μὴ τύχης ἐκεῖ, ὅταν ἀπορροφᾷ τὸ ὕδωρ, διότι οὔτε αὐτὸς ὁ Ποσειδῶν θὰ ἠδύνατο νὰ σὲ διασώσῃ ἐκ τοῦ ὀλέθρου. Ὅθεν καλλίτερον εἶνε διέλθης πλησίον τοῦ σκοπέλου τῆς Σκύλλης καὶ νὰ κλαύσης διὰ τὴν ἀπώλειαν ἕξ συντρόφων, ἢ νὰ ἀπολεσθῆτε πάντες ὁμοῦ.

Ἐπειτα θὰ φθάσης εἰς τὴν νῆσον Τρινάκριαν, ὅπου βόσκουσιν αἱ παχεῖαι ἀγελάδες τοῦ Ἥλιου. Δύο δὲ εὐπλόκαμοι Νύμφαι βόσκουσιν αὐτάς, ἡ Φαέθουσα καὶ ἡ Λαμπετία, κόραι τοῦ Ἥλιου. Προσεῆκατε μὴ βλάβητε τὰ ζῶα ταῦτα, διότι εἶνε ἀφευκτος ἡ καταστροφή σας. Σὺ δέ, ἂν σωθῆς, θὰ ἐπιστρέψης εἰς τὴν πατρίδα σου μετὰ πολλὰς περιπλανήσεις καὶ ταλαιπωρίας.

Ἐνῶ δὲ ἡ θεὰ ἔλεγε ταῦτα, ἤρχισε νὰ φωτίζῃ καὶ ἡ ἡμέρα. Τότε ἡ μὲν Κίρκη μετέβη εἰς τὸν οἶκόν της, ἡμεῖς δὲ μὲ οὐριον ἄνεμον ἀπεπλεύσαμεν ἐκ τῆς νήσου.

37. Σειρήνες, Σκύλλα καὶ Χάρυβδις.

*Ὅτε ἐνόησα ὅτι εἴμεθα πλησίον τῶν Σειρήνων, ἔλαβον κη-
Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ρόν, καὶ ἀφοῦ διηγήθη ἐν εἰς τοὺς συντρόφους μου ὅσα μοὶ εἶπεν ἡ θεά, ἔφραξα καλῶς τὰ ὦτά των. Ἐκεῖνοι δὲ πάλιν μὲ ἔδεσαν ὀρθόν, ὡς τοῖς παρήγγειλα, καὶ ἐξηκολούθουν νὰ κωπηλατῶσιν. Ὅτε δὲ ἀπείχομεν τῶν Σειρήνων τόσον, ὅσον νὰ ἀκούηται ἡ φωνή, τότε αὐταὶ ἤρχισαν νὰ τραγουδῶσι διὰ μελφδικῆς φωνῆς:

«Ἐλθέ πρὸς ἡμᾶς, ἐνδοξότατε Ὀδυσσεῦ, μέγα καύχημα τῶν Ἑλλήνων, ἵνα ἀκούσης τὴν φωνὴν ἡμῶν. Ἐλθέ, νὰ σοὶ τραγουδήσωμεν περὶ τῆς Τροίας καὶ τῶν φίλων σου, διότι ἡμεῖς γνωρίζομεν πάντα, ὅσα συμβαίνουσιν ἐπὶ τῆς γῆς».

Τὸ γοητευτικὸν τοῦτο ᾄσμα τῶν Σειρήνων τόσον πολὺ ἔθελλε τὴν καρδίαν μου, ὥστε ἀμέσως διέταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ μὲ λύσωσιν· ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲ ἔδεον διὰ πλειοτέρων δεσμῶν καὶ ἔσφιγγον, μέχρις ὅτου ἀπεμακρύνθημεν. Ἐπειτα μὲ ἔλυσαν καὶ ἀφῆρσαν τὸν κηρὸν ἐκ τῶν ὠτων των.

Ἀλλὰ μόλις ἐγένινεν ἄφαντος ἡ νῆσος αὕτη, καὶ ἀμέσως εἶδομεν πυκνὸν καπνὸν καὶ ὑπερμεγέθη κύματα καὶ ἤκούσαμεν φοβερον πάταγον. Τότε οἱ σύντροφοί μου τοσοῦτον ἐφοβήθησαν, ὥστε τὰ κωπία κατέπεσον ἐκ τῶν χειρῶν των καὶ τὸ πλοῖον ἐστάθη· ἐγὼ δὲ τρέχων ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ πλοίου ἐνεθάρρυνα αὐτοὺς διὰ μελιχίων λόγων, λέγων τὰ ἐξῆς:

«Ἀγαπητοί μου, διὰ τί φοβεῖσθε; Δὲν εἶνε πρώτη φορά, καθ' ἣν παλαίομεν κατὰ μεγάλων κινδύνων. Ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι διὰ τῆς ἀνδρείας καὶ φρονήσεως ἐσφύθημεν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Κύκλωπος, δὲν θὰ ἀπολεσθῶμεν ἐνταῦθα. Τώρα δὲ ἀκούσατε τί πρέπει νὰ πράξητε. Σεῖς μὲν καθήμενοι εἰς τὰς θέσεις σας κωπηλατεῖτε ὅσον δύνασθε ταχέως, σὺ δέ, πηδαλιούχε, κράτει τὸ πλοῖον μακρὰν τοῦ καπνοῦ τούτου καὶ τῶν φοβερῶν κυμάτων».

Οὕτως εἶπον. Ἐκεῖνοι δὲ ὑπήκουσαν προθύμως εἰς τοὺς λόγους μου. Περὶ τῆς Σκύλλης ὁμοίως δὲν ἀνέφερα εἰς αὐτοὺς τίποτε, ἵνα μὴ φοβηθῶσι καὶ κρυβῶσιν εἰς τὸ βάθος τοῦ πλοίου.

Οὕτω λοιπὸν ἐκπλέομεν μεταξὺ τῶν δύο βράχων, ἐξ ὧν ὁ μὲν εἰς ἣτο τῆς Σκύλλης, ὁ δὲ ἕτερον τῆς Χαρυβδεως, ἥτις κατέπινε μετὰ φοβεροῦ πατάγου τὸ ἄλμυρον ὕδωρ τῆς θαλάσσης

καὶ ἔπειτα ἐξήμει αὐτό· τὸ δὲ ὕδωρ ἔβραζε συνταρασσόμενον ὡς ὕδωρ λέβητος ὑπὸ τοῦ πολλοῦ πυρός.

Τότε πάντες κατελήφθημεν ὑπὸ φόβου καὶ τρόμου. Ἐνῶ δὲ εἶχομεν ἐστραμμένα τὰ βλέμματα ἡμῶν πρὸς τὴν Χάρυβδι περιμένοντες τὴν καταστροφὴν μας, ἡ Σκύλλα ἀνῆρπασεν ἐκ τοῦ πλοίου ἐξ τῶν ἀνδρειοτάτων συντρόφων μου, ὅπως ὁ ἄλιεύς διὰ τοῦ ἀγκίστρου τὸν ἀσπαίροντα ἰχθύν. Ἐνῶ δὲ τὸ τέρας τοὺς κατέτρωγεν εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου, ἐκεῖνοι ἐκραύγαζον δυνατὰ καὶ ἐξέτεινον τὰς χεῖρας πρὸς ἐμέ. Οὐδέποτε οἱ ὀφθαλμοί μου εἶδον ἐλεεινότερον θέαμα!

38. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ νήσῳ τοῦ Ἥλιου.

Ἀφοῦ δὲ διεφύγομεν τὴν φοβερὰν Χάρυβδι καὶ Σκύλλαν, ἐπλέομεν εἰς τὴν ὠραίαν νῆσον τοῦ Ἥλιου καὶ ἠκούομεν μακρόθεν τοὺς μυκηθμοὺς τῶν βοῶν καὶ τὸν βληχηθμὸν τῶν προβάτων. Τότε ἐνεθυμήθην τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου καὶ τῆς Κίρκης καὶ εἶπον εἰς τοὺς συντρόφους μου νὰ μὴ προσεγγίσωμεν εἰς τὴν νῆσον ταύτην, ἀλλὰ νὰ διέλθωμεν μακρὰν αὐτῆς, ἵνα μὴ πάθωμεν σοβαρὸν τι δυστύχημα.

Οἱ σύντροφοί μου ὅμως δὲν μὲ ἤκουσαν καὶ μὲ ἠνάγκασαν νὰ ἀράξω ἐκεῖ τὸ πλοῖον. Ἀφοῦ δὲ τοὺς ὄρκισα νὰ μὴ βλάψωσι μήτε ἀγελάδα μήτε πρόβατον, ἐξήλθομεν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ προητοιμάσαμεν τὸ δεῖπνόν μας. Μετὰ δὲ τὸ φαγητὸν ἐνεθυμήθημεν τοὺς ἀγαπητοὺς ἡμῶν συντρόφους, τοὺς ὁποίους κατέφαγεν ἡ Σκύλλα, καὶ ἐκλαίομεν αὐτούς, μέχρις οὗ ἀπεκοιμήθημεν.

Ὀλόκληρον μῆνα ἐμείναμεν ἐκεῖ ἕνεκα τῶν σφοδρῶν ἐναντίων ἀνέμων, Ἐπειδὴ δὲ αἱ τροφαὶ ἐξηντλήθησαν, οἱ σύντροφοί μου περιεπλανῶντο ἐπὶ τῆς νήσου καὶ ἐθήρευον πτηνά, ἣ ἐψάρευον ἰχθῦς.

Συνέβη δὲ ἡμέραν τινὰ νὰ ἀπομακρυνθῶ τοῦ πλοίου εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς νήσου, ἵνα παρακαλέσω τοὺς θεοὺς νὰ δώσωσι πέρας εἰς τὰ δεινὰ μου. Μετὰ τὴν προσευχὴν κατελήφθη ὑπὸ

ὑπνου καὶ ἐκοιμήθην. Τότε ὁ Εὐρύλοχος εἶπε πρὸς τοὺς συντρό-
φους μου τὰ ἑξῆς :

«Ὅλοι οἱ θάνατοι, καλοὶ μου φίλοι, εἶνε κακοί, ἀλλ' ὁ ἐκ τῆς

Ἡ Ἀρμενία ἀναγγέλλει εἰς τὸν ἥλιον τὴν καταστροφὴν τῶν βοῶν του.

πεινῆς θάνατος εἶνε ὁ χείριστος πάντων. Διὰ τοῦτο ἔλθετε νὰ
θυσιάσωμεν τὰς παχυτέρας βοῦς τοῦ Ἡλίου καὶ νὰ τὰς φάγω-
μεν. Ὅταν δὲ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Ἰθάκην, τότε οἰκοδομοῦμεν
λαμπρὸν ναόν εἰς αὐτὸν καὶ καταθέτομεν ἐκεῖ πολλὰ πολύτιμα

ἀφιερώματα. Ἐὰν ὁμως ὀργισθῆ διὰ τοῦτο καὶ θελήσῃ νὰ μᾶς καταστρέψῃ, προτιμῶ νὰ ἀποθάνω καταπίνων κύματα, ἢ νὰ βασανίζωμαι εἰς τὴν ἔρημον ταύτην νῆσον».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος, πάντες δὲ οἱ ἄλλοι παρεδέχθησαν τοὺς λόγους του καὶ εὐθύς συνέλαβον τὰς παχυτέρας βοῦς, τὰς ἔσφαξαν καὶ παρεσκευάζον τὸ φαγητόν των.

Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ ἐξύπνησα καὶ ἐκίνησα νὰ ὑπάγω εἰς τὸ πλοῖον. Ὅτε δὲ ἐπλησίασα, ἤλθεν εἰς τὴν ὄσφρησίν μου ἡ γλυκεῖα ὀσμὴ τῶν ψηνομένων κρεάτων. Ὅργισθεὶς τότε ἐκ τῆς ἀνοσίτου ταύτης πράξεως τῶν συντρόφων μου, ἔσπευσα εἰς τὸ πλοῖον, καὶ ἐπέπληττον ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, ἀλλ' ἦτο πλεον ἄργά. Ἡ Λαμπετία μετέβη εὐθύς καὶ ἀνήγγειλε τοῦτο εἰς τὸν Ἥλιον, ὅστις ὀργισθεὶς εἶπε πρὸς τοὺς θεούς :

«Ζεῦ πάτερ καὶ ἄλλοι αἰώνιοι θεοί, τιμωρήσατε τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσεῶς, οἵτινες ἔσφαξαν τὰς βοῦς μου, διὰ τὰς ὁποίας ἐγὼ ἔχαιρον, καὶ ὅτε ἀνέβαινον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ὅτε κατέβαινον εἰς τὴν γῆν. Ἐὰν οὗτοι δὲν τιμωρηθῶσι, θὰ καταβῶ εἰς τὸν Ἄδην καὶ θὰ φωτίζω μόνον τοὺς νεκρούς».

Ὁ Ζεὺς τότε ὑποσχέθη εἰς αὐτὸν νὰ κατασυντρίψῃ τὸ πλοῖον διὰ κεραυνοῦ καὶ νὰ ἀπολέσῃ τοὺς συντρόφους μου.

39. Κίνδυνος τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ ὄλεθρος τῶν συντρόφων του.

Μετὰ ἕξ ἡμέρας ἐπέβημεν ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ ἀνεχωρήσαμεν. Ὅτε δὲ ἀπεμακρύνθημεν τῆς νήσου καὶ δὲν ἐφαίνετο ἄλλο τι παρὰ οὐρανὸς καὶ θάλασσα, αἴφνης μέλανα νέφη ἐκάλυψαν τὸν οὐρανὸν καὶ ἠγέρθη φοβερὰ θύελλα. Τὸ πλοῖον ἐφέρετο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τῶν φοβερῶν κυμάτων, ἡ δὲ ὄρμῃ τοῦ ἀνέμου ἔσχισε τὰ πανία καὶ ἔρριψε τὸν ἰστόν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ κυβερνήτου, ὅστις, ὅπως ὁ δῦτης, ἔπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν κατὰ κεφαλῆς. Εὐθύς δὲ μετὰ τοῦτο ἠκούσθη βροντὴ καὶ κεραυνὸς ἔπεσεν εἰς τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον ὀλόκληρον ἐκλονίσθη. Οἱ σύντροφοί μου

ἔπεσον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπνίγησαν, μόνος δὲ ἐγὼ ἔμεινα ἐπὶ τοῦ πλοίου, μέχρις οὗ ἡ θύελλα διέλυσεν αὐτό. Τότε δὲ ἀρπάσας τὸ σχοινίον ἔδεσα τὴν τρόπιν μετὰ τοῦ ἰστοῦ καὶ καθήμενος ἐπ' αὐτῶν ἐφερόμην ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ὑπὸ τῆς ὀρμῆς τῶν φοβερῶν κυμάτων καὶ τῶν σφοδρῶν ἀνέμων.

Μετ' ὀλίγον ὁμοῦς ὁ δυτικὸς ἀνεμος μετεβλήθη εἰς μεσημβρινόν, καὶ τὰ κύματα μὲ ἔσπρωχον πάλιν πρὸς τὴν Χάρυβδιν, ἐκ τῆς ὁποίας ὡς ἐκ θαύματος ἐσώθη. Διότι, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ὀρμὴ τῶν κυμάτων μὲ ἔφερε πρὸς αὐτήν, ἥτις ἀπερρόφησε τὴν τρόπιν καὶ τὸν ἰστόν, ἤρπασα τοὺς κλάδους τῆς συκῆς καὶ ἔμεινα ἐκεῖ κρεμάμενος ὡς νυκτερίς. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐξήμεσεν ἡ Χάρυβδις τὸν ἰστόν μετὰ τῆς τρόπιδος, καὶ ἐγὼ τότε πεσὼν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, ἐκάθισα πάλιν καὶ ἐκωπηλάτουں διὰ τῶν χειρῶν, ὅπως ἀπομακρυνθῶ ἐκεῖθεν.

Ἐννέα ἡμέρας καὶ ἑννέα νύκτας περιεπλανώμην ἐπὶ τῆς θαλάσσης, τὴν δὲ δεκάτην ἔφθασα εἰς τὴν νῆσον Ὠκυγίαν, ὅπου κατῴκει ἡ Καλυψώ, ἥτις μὲ ἐφιλοξένησεν ἐπὶ ἑπτὰ ἔτη ὡς διηγῆθη ἡ χθὲς πρὸς σέ, ὦ βασιλεῦ Ἀλκίνοε, καὶ τὴν σεβαστὴν σύζυγόν σου.»

40. Ἀπόπλους τοῦ Ὀδυσσεῶς ἐκ τῆς Σχερίας.

Πάντες οἱ συνδαιτυμόνες μετὰ μεγάλης προσοχῆς ἤκουον τὰς περιπλανήσεις τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ πάντες κατεγοητεύθησαν ἐκ τῆς διηγῆσεώς του καὶ ἔμενον ἐκστατικοὶ καὶ ἄφωνοι. Πρῶτος δὲ ὁ βασιλεὺς Ἀλκίνοος διέλυσε τὴν σιωπὴν εἰπών :

«Ἐνδοξε Ὀδυσσεῦ, ἀφοῦ ἦλθες εἰς τὴν χώραν ἡμῶν, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ περιπλανηθῆς πλέον, ἀλλὰ θὰ ἐπανέλθης ἀσφαλῶς εἰς τὴν πατρίδα σου. Σεῖς δέ, ἡγεμόνες τῶν Φαιάκων, ἔλθετε νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸν ἕκαστος ἀκόμη ἀνὰ ἓν δῶρον, μέγαν τρίποδα μετὰ λέβητος».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος, πάντες δὲ παρεδέχθησαν τοὺς λόγους του. Ἐπειτα μετέβη ἕκαστος εἰς τὴν οἰκίαν του, ἵνα κοι-

μηθῆ. Τὴν δὲ πρῶταν ἔπεμψαν τὰ δῶρα εἰς τὸ πλοῖον καὶ μετέβησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἔνθα προητοιμάζετο λαμπρὸν συμπόσιον».

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Ἀλκίνοος ἐθυσίασεν εἰς τὸν Δία βουῖν, ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν καὶ εὐφραίνοντο τρώγοντες καὶ πίνοντες. Ὁ δὲ Δημόδοκος ἐτραγουδοῦσε καθ' ὄλην τὴν ὥραν τοῦ συμποσίου ὠραῖα ἄσματα. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ὀλίγον προσεῖχεν εἰς αὐτὰ καὶ συχνὰ ἔστρεφε τὴν κεφαλὴν του πρὸς τὸν λαμπρὸν ἥλιον, περιμένων ἀνυπομόνως τὴν δύσιν αὐτοῦ. Τόσην ἐπιθυμίαν εἶχε, πῶς νὰ φθάσῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα του! Καθὼς δὲ ὁ γεωργός, ὅστις ἄπασαν τὴν ἡμέραν ἀροτριᾷ τὴν γῆν καὶ εἶνε κατάκοπος ἐκ τῆς πολλῆς ἐργασίας, βλέπει μετὰ μεγάλης χαρᾶς τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ἵνα ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ ἀναπαυθῆ οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη, ὅτε ὁ ἥλιος ἔδυσεν. Εὐθὺς δὲ τότε εἶπεν εἰς τὸν Ἀλκίνοον:

«Βασιλεῦ Ἀλκίνοε, ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως ἐπλησίασε. Εὐχαριστῶ δὲ ὑμᾶς ἐγκαρδίως διὰ τὴν φιλοξενίαν καὶ τὰ πολυτιμα δῶρά σας. Εἴθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ εὐλογήσωσι ταῦτα. Εἴθε νὰ εὕρω ἐν τῇ οἴκῳ μου τὴν σύζυγόν μου καὶ πάντας τοὺς οἰκείους μου ἀβλαβεῖς καὶ ὑγιαίνοντας. Εἰς ὑμᾶς δὲ εὐχομαι νὰ δώσωσιν οἱ θεοὶ πᾶν ἀγαθόν, καὶ οὐδέποτε νὰ ἐπέλθῃ κακόν τι εἰς τὴν χώραν ταύτην». Ταῦτα εἶπε, πάντες δὲ εὐχαριστήθησαν ἀκούσαντες τὸν ἐγκάρδιον τοῦτον ἀποχαιρετισμὸν καὶ λαβόντες ποτήριον ἐτέλεσαν σπονδὴν εἰς τοὺς θεοὺς καὶ ἠὺχῆθησαν εἰς τὸν ξένον καλὸν ταξίδιον. Τότε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσηκώθη καὶ θέσας εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ἀρήτης ποτήριον, εἶπε πρὸς αὐτήν:

«Σοὶ εὐχομαι, ὦ βασίλισσα, βίον εὐδαίμονα καὶ εὐτυχῆ μέχρι γήρατος καὶ θανάτου, τὰ ὁποῖα οὐδεὶς δύναται νὰ ἀποφύγῃ. Ἐγὼ ἀπέρχομαι τώρα εἰς τὴν πατρίδα μου. Σὺ δὲ τέρπου ἐν τῇ οἴκῳ σου μετὰ τῶν τέκνων σου, τοῦ συζύγου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου».

Ταῦτα εἶπε καὶ ἐξῆλθε τῶν ἀνακτόρων. Ὁ δὲ Ἀλκίνοος ἔστειλε κήρυκα νὰ ὀδηγήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν λιμένα, ὅπου ἦτο τὸ πλοῖον.

Συγχρόνως δὲ καὶ ἡ Ἀρήτη ἀπέστειλε δύο ὑπηρετρίδας, ἐξ ὧν ἡ μὲν ἔφερεν εἰς τὸ πλοῖον ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα, ἡ δὲ τὸ πλήρες πολυτίμων δώρων κιβώτιον. Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ πλοῖον, οἱ ναῦται παρέλαβον τὰ πράγματα καὶ τὰ ἐτοποθέτησαν ἐντὸς αὐτοῦ. Ἐπειτα ἔστρωσαν τάπητα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἵνα κοιμηθῇ ἡσύχως ὁ Ὀδυσσεύς.

Ὅτε δὲ ἦσαν πάντα ἔτοιμα, εἰσῆλθε καὶ οὗτος, οἱ δὲ ναῦται ἔλυσαν τὰ πρυμνήσια σχοινία καὶ καθίσαντες εἰς τὰς θέσεις των ἐκωπηλάτου. Γλυκὺς δὲ ἐπὶ τῶν βλεφάρων τοῦ Ὀδυσσεύος ἐπεκάθησεν ὕπνος, τὸ δὲ πλοῖον, ἔχον οὖριον τὸν ἄνεμον, ἔτρεχε τὸσον ταχέως, ὥστε οὐδὲ ἰέραξ θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ φθάσῃ.

41. Ἐφίξις τοῦ Ὀδυσσεύος εἰς Ἰθάκην.

Ὅτε δὲ ἐφάνη εἰς τὴν ἀνατολὴν ὁ λαμπρότατος ἀστὴρ τῆς αὐγῆς, τότε προσέγγισε τὸ πλοῖον εἰς τὴν νῆσον Ἰθάκην καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν λιμένα τοῦ Φόρκυος, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὁποίου ὑπῆρχε μία ἐλαία καὶ πλησίον αὐτῆς ὠραῖον σπήλαιον, ἱερὸν τῶν Νυμφῶν, οἵτινες καλοῦνται Ναϊάδες*. Ἀφοῦ δὲ τὸ πλοῖον ἔφθασε πλησίον τῆς ἀκτῆς, ἐξήγαγον οἱ ναῦται τὸν Ὀδυσσεῆα ἐπὶ τοῦ τόπητος βοθείως κοιμώμενον καὶ τὸν κατέθεσαν ἐπὶ τῆς ἄμμου. Ἐπειτα ἐξέβαλον καὶ τὰ δῶρα καὶ τὰ ἐτοποθέτησαν ὑποκάτω τῆς ἐλαίας, μακρὰν τῆς ἕδου, ἵνα μὴ διαβάτης τις τὰ ἀφαιρέσῃ πρὶν ἐξυπνήσῃ ὁ Ὀδυσσεύς.

Εἶχε δὲ ἀνοχωρήσει τὸ πλοῖον καὶ ἦτο ἡμέρα πλέον, ὅτε ὁ Ὀδυσσεύς ἠγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου. Δὲν ἐγνώρισεν ἔρωσ τὴν πατρίδα του, διότι καὶ πολὺν χρόνον μακρὰν αὐτῆς ἔλειπε καὶ ἡ Ἀθήνα εἶχε περικαλύψει τὰ περίξ αὐτοῦ δι' ἐμίχλης. Ὑπέθεσε λοιπόν, ὅτι τὸν ἠπάτησαν οἱ Φαίαιες καὶ τὸν ἔφεραν εἰς ἄλλην γῶραν, καὶ ἀναπηδέσας ὀρθίος ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ κτυπάται διὰ τῶν χειρῶν του. Κατηράτο δὲ τοὺς Φαίαιας καὶ παρεχάλει

* Νύμφαι τῶν γλυκέων ὑδάτων· κοινῶς λεγόμεναι Νεραΐδες.

τὸν Δία νὰ τιμωρήσῃ αὐτούς. Φοβηθεῖς δὲ μὴ τὸν ἔκλεψαν οὗτοι, ἤρχισε νὰ μετρήῃ τὰ πράγματά του. Ἄφου δὲ τὰ ἐμέτρησε καὶ

Οἱ Φαίακες ἐκβάλλουσι τοῦ πλοίου τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ τὰ δῶρα. εὔρε πάντα σῶα καὶ ἀνελλιπῆ, περιεφέρετο εἰς τὴν ἀκτὴν χλαίων καὶ στενάζων. Ἐκεῖ τότε ἐμφανίζεται εἰς αὐτὸν ἡ Ἄθηνα, λα-

βοῦσα μορφήν νεαροῦ ποιμένος, ὅστις ἦτο ὡς βασιλόπαις ἐνδε-
δυμένος.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἰδὼν τὸν ποιμένα ἐχάρη καὶ ἔλθων πλησίον
εἶπε :

«Καλὲ νέε, χαῖρε ! Ἐπειδὴ εἶμαι ξένος ἄνθρωπος καὶ πρώ-
την φορὰν ἦλθον ἐνταῦθα, σὲ παρακαλῶ νὰ μοὶ εἴπῃς πῶς ὀνο-
μάζεται ἡ χώρα αὕτη καὶ ποῖοι ἄνθρωποι κατοικοῦσιν αὐτήν».

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἡ Ἀθηναῖα : «Βεβαίως, ξένε, ἀπὸ
πολὺ μακρὰν θὰ ἔρχεσαι, ἀφοῦ δὲν γνωρίζεις τὴν Ἰθάκην, ἣτις
εἶναι γνωστὴ εἰς Ἀνατολὴν καὶ δύσιν. Ἡ νῆσος αὕτη εἶνε μὲν
πετρώδης καὶ ἀκατάλληλος δι' ἵππους, παράγει ὁμως ἄφθονον
σῖτον καὶ λαμπρὸν εἶνον, τρέφει δὲ πολλὰς αἴγας καὶ βοῦς. Τὸ
ὄνομα τῆς μικρᾶς ταύτης νήσου ἔχει φθάσει καὶ εἰς αὐτὴν τὴν
Τροίαν, ἣτις, ὡς λέγουσι, κεῖται πολὺ μακρὰν τῆς Ἑλλάδος».

42. Συνδιάλεξις Ἀθηναῖς μετ' Ὀδυσσεύως.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀκούσας ὅτι εὐρίσκεται εἰς τὴν πατρίδα του,
ἐχάρη πολὺ. Ἄλλ' ἀπέφυγε νὰ εἴπῃ εἰς τὸν ποιμένα τὸ ὄνομα
του καὶ πόθεν ἤρχετο. Προσεποιήθη δὲ ὅτι ἦλθεν ἐκ Κρήτης,
ἐκ τῆς ὁποίας ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ, διότι ἐφόνευε τὸν υἱὸν τοῦ
βασιλέως, τὸν ἄρπαγα τῶν κτημάτων του. Ἡ Ἀθηναῖα τότε ἐγέ-
λασε καὶ λαβοῦσα τὴν μορφήν ὠραίας καὶ μεγαλοπρεποῦς γυ-
ναικὸς τῶ· εἶπε :

«Πανοῦργε, πρὸς ποῖον λέγεις τοιαῦτα ψεύδη ; Δὲν γνωρίζεις
τὴν Ἀθηναῖαν, τὴν κόρην τοῦ Διός, ἣτις πάντοτε εἰς πάντας τοὺς
κινδύνους παρίσταται βοηθὸς σου ; Καὶ τώρα πάλιν ἦλθον, ὅπως
σὲ βοηθήσω νὰ κρύψῃς τοὺς θησαυροὺς σου καὶ νὰ σοὶ εἴπω τί
συμβαίνει ἐν τῷ οἴκῳ σου. Σὺ ὁμως πρέπει νὰ ὑπομείνῃς ταῦτα
καὶ νὰ μὴ φανερωθῆς εἰς κανένα».

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Ὀδυσσεὺς ἠσθάνθη χαρὰν μεγάλην καὶ
ὕψώσας τὰς χεῖρας ἐδέηθη εἰς τὰς Νύμφας εἰπὼν :

«Χαίρετε, ὦ Νύμφαι τῆς πατρίδος μου, κόραι τοῦ Διός. Ἐ-

νόμιζον ὁ δυστυχῆς, ὅτι δὲν θὰ σᾶς ἐπανίδω. Τώρα ὅμως θὰ σᾶς προσφέρω ἄφθονα δῶρα, ἂν εὐδοκήσῃ ἡ Ἄθηνᾶ νὰ διαφυλάξῃ ἐμὲ καὶ τὴν οἰκογένειάν μου ἀπὸ παντὸς κινδύνου».

Κατόπιν δέ, ἀφοῦ ἔφεραν ὅλα τὰ πράγματα ἐντὸς τοῦ σπηλαίου καὶ τὰ ἔκρυψαν καλῶς, ἐκάθισαν εἰς τὴν ῥίζαν τῆς ἐλαίας καὶ ἐσκέπτοντο περὶ τοῦ ὀλέθρου τῶν ἀθάδων μνηστῆρων. Ἡ δὲ Ἄθηνᾶ διηγήθη εἰς αὐτὸν τὴν κατάστασιν τοῦ οἴκου του, ὅτι δηλαδὴ ἀπὸ τριῶν ἐτῶν ἀθάδεις μνηστῆρες περιεμαζεύθησαν ἐκεῖ καὶ ζητοῦσι διὰ δώρων νὰ λάβωσι σύζυγον τὴν Πηνελόπην καὶ ὅτι ἡ φρόνιμος αὕτη γυνὴ τοὺς ἀποπλανᾷ διὰ κενῶν ἐλπίδων περιμένουσα πάντοτε τὴν ἐπιστροφὴν του.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους ἐταράχθη καὶ εἶπεν: Ἄλλοίμονον εἰς ἐμέ! Ἄν δὲ μοὶ προέλεγες, ὦ θεά, πάντα τοῦτα, ἐξάπαντος θὰ ἐφρονεύομην ἐν τῷ οἴκῳ μου ὡς ὁ Ἄγαμέμνων. Ἀλλὰ διὰ νὰ τιμωρήσω αὐτοὺς ἔχω ἀνάγκην τῆς προστασίας σου. Ἄν σὺ μὲ βοηθήσῃς, δύναμαι νὰ ἀγωνισθῶ καὶ κατὰ τριακοσίων».

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ἡ θεά: «Ἐχε θάρρος, Ὀδυσσεῦ, καὶ ἐγὼ πάντοτε θὰ σὲ προστατεύω. Ἀνάγκη ὅμως, ὅπως ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ μας, νὰ σὲ μεταμορφώσω εἰς κυρτὸν γέροντα, μὲ πρόσωπον ἐρρυτιδωμένον καὶ φορέματα κατεσχισμένα καὶ ρυπαρά, ἵνα μηδεὶς σὲ γνωρίσῃ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ.

Καὶ κατὰ πρῶτον νὰ ἀναζητήσῃς τὸν πιστὸν σου χειροβοσκόν, τὸν Εὐμαιόν, ὁ ὁποῖος ἀγαπᾷ τὴν σύζυγόν σου καὶ τὸν υἱόν σου καθὼς καὶ ὅλον σου τὸν οἶκον. Θὰ τὸν εἴρῃς δὲ βόσκοντα τοὺς χοίρους πλησίον τοῦ βράχου τοῦ Κόρακος καὶ τῆς κρήνης Ἀρεθούσης καὶ θὰ μάθῃς παρ' αὐτοῦ μετ' ἀκριβείας τί συμβαίνει ἐν τῇ οἰκίᾳ σου. Ἐγὼ δὲ ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ πορεύομαι εἰς τὴν Σπάρτην καὶ εἰδοποιῶ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τὸν Τηλέμαχον, ὅστις μετέβη ἐκεῖ, ἵνα ἐρωτήσῃ περὶ σοῦ τὸν Μενέλαον, ἂν ὑπάρχῃς ἀκόμη εἰς τὴν ζωὴν».

Ταῦτα εἶπεν ἡ θεά καὶ τὸν ἤγγισε διὰ τῆς ῥάβδου τῆς. Καὶ εὐθὺς μετεμορφώθη οὗτος εἰς ῥακένδυτον ἐπαίτην. Ἐπειτα τῷ

ἔδωκε ράβδον καὶ πενιχρὰν πήραν κατεσχισμένην καὶ τὸν ἔστειλε πρὸς τὸν καλὸν τοῦ χοιροβοσκόν, αὐτὴ δὲ ἀπῆλθεν εἰς Σπάρτην.

43. Ὁ Ὀδυσσεὺς παρὰ τῷ Εὐμαίῳ.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκ τοῦ λιμένος μετέβη διὰ πετρώδους τινὸς καὶ στενῆς ὁδοῦ εἰς τὴν κατοικίαν τοῦ καλοῦ χοιροβοσκοῦ, ὁποῖος ἐφρόντιζε περὶ τῆς περιουσίας τοῦ κυρίου του περισσότερον πάντων τῶν ἄλλων ὑπηρετῶν, τοὺς ὁποίους εἶχεν ὁ Ὀδυσσεὺς. Τὸν εὔρε δὲ καθήμενον ἔξω εἰς τὴν αὐλήν, τὴν ὁποίαν εἶχε κτίσει μόνος του διὰ τοὺς χοίρους τοῦ ἀπόντος βασιλέως καὶ τὴν εἶχε φράζει δι' ἀκανθῶδων θάμνων. Πέριξ δὲ εἶχεν ἐμπήξει πασσάλους πολλοὺς καὶ μεγάλους ἐκ ξύλου ὄρυος.

Ἐντὸς δὲ τῆς αὐλῆς εἶχε κατασκευάσει δώδεκα χοιρομάνδρας, εἰς ἐκάστην τῶν ὁποίων ἐκοιμῶντο πενήκοντα χοῖροι θηλυκοί. Οἱ δὲ ἄρρενες χοῖροι ἐκοιμῶντο ἐκτὸς καὶ ἦσαν πολὺ ὀλιγώτεροι, διότι ὁ Εὐμαῖος ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ στέλλῃ καθ' ἐκάστην εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸν παχύτερον, καὶ διὰ τοῦτο ἦσαν μόνον τριακόσιοι ἐξήκοντα. Πλησίον δὲ τούτων ἐκοιμῶντο πάντοτε τέσσαρες μεγάλοι κύνες ὡς θηρία.

Ὁ Εὐμαῖος τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐκοπτε βόειον δέρμα διὰ νὰ κατασκευάσῃ πέδιλα πρὸς χρῆσίν του. Οἱ δὲ ἄλλοι χοιροβοσκοὶ ἔλειπον, διότι οἱ μὲν τρεῖς ἔβοσκον τοὺς χοίρους, ὁ δὲ τέταρτος εἶχε μεταφέρει εἰς τὴν πόλιν χοῖρον διὰ τοὺς μνηστῆρας.

Ὅτε δὲ οἱ κύνες εἶδον τὸν Ὀδυσσεῖα, ὤρμησαν κατ' αὐτοῦ ὑλακτοῦντες. Ἄλλ' οὗτος εὐθύς ἐκάθισε κάτω καὶ ἀφῆκε κατὰ γῆς τὴν ράβδον του. Θὰ ἐκακοποιεῖτο δὲ ἐκεῖ ὑπὸ τῶν κυνῶν, ἀνδὲν ἤρχετο ταχέως ὁ Εὐμαῖος νὰ τοὺς ἀπομακρύνῃ διὰ φωνῶν καὶ λίθων. Ἐπειτα δὲ εἶπε πρὸς τὸν κύριόν του :

« Δυστυχισμένε γέρον, ὀλίγον ἔλειψε νὰ σὲ κατασπαράξωσιν οἱ κύνες ἔξαφνα καὶ τοῦτο θὰ μοὶ ἐπροξένηι μέγα ὄνειδος. Ἄχ! ἄρκετὰ εἶνε τὰ βάσανα, ἅτινα μοὶ ἔδωκαν οἱ θεοί, διότι κάθημα, ἐνταῦθα κλαίων καὶ λυπούμενος διὰ τὸν ἀγαπητόν μου κύριον

τούς δὲ παχεῖς χοίρους τρέφω διὰ νὰ τοὺς τρώγωσι ξένοι. Τίς γνωρίζει ποῦ πλανᾶται ἐκεῖνος ὡς ἐπαίτης μεταξὺ ἀλλογλώσσων ἀνθρώπων, ἂν ἀκόμη ζῆ καὶ δὲν ἐγένετο βορὰ τῶν ὀρνέων! Ἄλλ' ἔλα, ὦ γέρον, ἅς ὑπάγωμεν εἰς τὴν καλύβην νὰ φάγωμεν καὶ νὰ μοὶ εἴπῃς τίς εἶσαι καὶ καὶ πόσας συμφορὰς ὑπέστης».

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἠκολούθησε τὸν χοιροβοσκὸν εἰς τὴν καλύβην, ἔνθα ὁ Εὐμαιὸς στρώσας κατὰ γῆς χαμόκλαδα πυκνά, ἤπλωσεν ἐπ' αὐτῶν μέγα δέρμα δασυτρίχου ἀγρίας αἰγὸς καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ τὸν ξένον. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάρη διὰ τὴν φιλόξενον ταύτην ὑποδοχὴν καὶ εἶπεν εἰς τὸν χοιροβοσκόν του.

«Εἶθε ὁ Ζεὺς, ξένε μου, καὶ πάντες οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ νὰ σοὶ δώσωσιν ὅ,τι ἐπιθυμεῖς διότι μὲ ὑπεδέχτης τόσον φιλόξενος».

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ καλὸς χοιροβοσκός :

«ὦ ξένε μου, τὸ θεωρῶ φοβερὸν ἀμάρτημα, καὶ ἐλεεινότερος σου ἂν ἔλθῃ ἐνταῦθα ξένος, νὰ μὴ τὸν περιποιηθῶ. Οἱ ξένοι καὶ οἱ ἐπαῖται εἶνε ἄνθρωποι τοῦ Διός. Ὅ,τι προσφέρω εἰς τοὺς ξένους εἶνε μὲν μικρόν, ἀλλ' ἀρεστόν, διότι, ὡς γνωρίζεις, οἱ ὑπηρέται δὲν ἔχουσι πολλὰ νὰ προσφέρωσι καὶ μάλιστα, ὅταν, ὅπως ἐγώ, ἔχουσι νέους κυρίους. Ναί, οἱ θεοὶ ἠμπόδισαν τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ κυρίου μου, ὁ ὁποῖος μὲ ἠγάπα καὶ θὰ μοὶ εἶδιδε δῶρόν τι, ὁποῖον δίδει συνήθως εὐμενῆς κύριος εἰς τὸν ὑπηρέτην του, οἶκον καὶ κτήματα καὶ ἀγαπητὴν σύζυγον, ὅταν βλέπῃ, ὅτι οὗτος τὸν ὑπηρετεῖ πιστῶς, ὁ δὲ Θεὸς εὐλογεῖ τὴν ἐργασίαν του. Ἄλλ' ὁ καλὸς μου κύριος ἀπωλέσθη, ποῦ νὰ ἀπολεσθῇ ὄλον τὸ γένος τῆς Ἑλένης, ἣτις κατέστρεψε τόσους γενναίους ἄνδρας».

Ταῦτα εἰπὼν συνέσφιγξε διὰ τοῦ ζωστήρος τὸν χιτῶνα καὶ μετέβη εἰς τοὺς σταύλους, ὅπου ἦσαν κεκλεισμένοι οἱ χοῖροι. Ἐντεῦθεν δὲ λαβὼν δύο χοιρίδια τὰ ἔσφαξε καὶ ἐκαψάλισεν, ἔπειτα δὲ ἔκοψεν αὐτὰ εἰς τεμάχια καὶ διαπεράσας εἰς τοὺς ὄβελους τὰ ἔψησεν. Ἀφοῦ δὲ ἐπεσπάλισεν ἐπ' αὐτῶν ἄλευρα, παρέθηκε ταῦτα ἐνώπιον τοῦ Ὀδυσσεῶς καὶ τῷ εἶπε :

«Τρώγε τώρα, ξένε, ἐξ αὐτῶν τὰ ὅποια ἔχομεν, διότι οἱ παχεῖς χοῖροι εἶνε διὰ τοὺς μνηστῆρας, οἱ ὅποιοι οὔτε θεόν, οὔτε ἀνθρώπους φοβοῦνται. Καὶ ὅμως οἱ θεοὶ δὲν ἀγαπῶσι τὰ κακὰ ἔργα, ἀλλὰ μόνον τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς ἀγαθὰς τῶν ἀνθρώπων πράξεις. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ λησταὶ καὶ φονεῖς, ὅταν ἀποδιδαθῶσιν ἐν ξένη γῆ καὶ κλέψωσιν ὅ,τι εὔρωσι, φεύγουσι ταχέως ἐκεῖθεν φοβούμενοι τὴν θεϊὰν τιμωρίαν. Οἱ μνηστῆρες ὅμως ὑπερβαίνουν καὶ τούτους κατὰ τὴν κακίαν, διότι κáθηνται ἀμέριμοι καὶ κατατρώγουσι τὰ ἀγαθὰ τοῦ κυρίου μου. Δὲν τρώγουσι δὲ καθ' ἑκάστην ὃν ἡ δύο σφακτά, ἀλλὰ πολὺ περισσότερα, ἄρτον δὲ καὶ οἶνον δὲν προφθάνουσιν οἱ ὑπηρεταὶ νὰ προσφέρωσιν εἰς αὐτούς. Καὶ ὅμως μὲ ὄλην τὴν καταστροφήν ταύτην ἀκόμη ὑπάρχει πολλὴ περιουσία, διότι ὁ κύριός μου ἦτο πλουσιώτατος. Εἶχεν εἰς τὴν Ἑπειρον δώδεκα ἀγέλας βοῶν καὶ ἄλλας τόσας χοίρων. Δώδεκα ποίμνια προβάτων καὶ ἄλλα τόσα αἰγῶν, τὰ ὅποια φυλάττουσι καλοὶ βοσκοί, καὶ ἕκαστος ἐξ αὐτῶν φέρει καθ' ἑκάστην εἰς τοὺς μνηστῆρας ἄριστον τράγον. Ἐγὼ δὲ φυλάττω τοὺς χοίρους τούτους καὶ τοὺς περιποιοῦμαι, καθ' ἑκάστην δὲ ἐκλέγω τὸν παχύτερον καὶ τὸν στέλλω εἰς τὴν πόλιν».

Ὁ Ὀδυσσεὺς καθ' ὄλην τὴν διήγησιν ταύτην ἔτρωγε καὶ ἔπινε σκεπτόμενος πῶς νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας. Ἀφοῦ δὲ ἔφαγεν, ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν ὁ χοιροβοσκός του ξύλινον ποτήριον πλήρες οἴνου. Οὗτος δὲ ἔπινεν εὐχαρίστως καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν.

«Καλέ μου ἀνθρώπε, εἰπέ μοι πῶς ὀνομάζεται αὐτὸς ὁ τόσον πλούσιος καὶ καλὸς κύριός σου, ὅστις, ὡς λέγεις, ἐξεστράτευσε μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος κατὰ τῶν Τρώων, διότι ἴσως τὸν γνωρίζω καὶ σοὶ δώσω καμμίαν εὐχάριστον εἰδησιν περὶ αὐτοῦ.

Πρὸς τοῦτον ἀπεκρίθη ὁ καλὸς χοιροβοσκός :

«ὦ γέρον, σιώπα καὶ ἀγγελίας πλέον δὲν πιστεύομεν, διότι ὅστις ἐπαίτης ἔλθῃ ἐνταῦθα παρουσιάζεται εἰς τὴν καλὴν μου κυρίαν καὶ λέγει πρὸς αὐτὴν ψεύματα, ὅτι εἶδε τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ ὠμίλησε μετ' αὐτοῦ καὶ ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας θὰ ἐπι-

Θεός, ἄλλα μὲν δίδει, ἄλλα δὲ ἀρνεῖται, ὅπως θέλει, διότι εἶνε παντοδύναμος». Μετὰ τὸ φαγητὸν ἐσηκώθη ὁ Εὐμαιοὺς καὶ προητοίμασε διὰ τὸν Ὀδυσσεῆα κλίνην πλησίον τοῦ πυρός, τὴν ὁποίαν ἐστρωσε διὰ δερμάτων προβάτων καὶ αἰγῶν. Ἀφοῦ δὲ κατεκλίθη ὁ Ὀδυσσεύς, ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ χλαῖναν πυκνὴν καὶ μεγάλην, διότι ἦτο νύξ ψυχρὰ καὶ βροχερά, ἔξωθεν δὲ τῆς καλύβης ἐσύριζε δυτικὸς ἀνεμὸς. Πλησίον δὲ τοῦ Ὀδυσσεῶς ἐκοιμήθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ὑπηρέται.

Ὁ Εὐμαιοὺς ὅμως δὲν εὐχαριστεῖτο νὰ κοιμηθῆ μακρὰν τῶν χοίρων. Καὶ διὰ τοῦτο κρεμάσας ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν ὤμων τοῦ τὸ ἐξὺ ξίφος καὶ περιτυλιχθεὶς τὸ μέγα ἐπανωφόριόν του, μετέβη νὰ κοιμηθῆ πλησίον τῆς ἀγέλης του εἰς βαθὺ σπήλαιον προφυλαττόμενον ἀπὸ τὸν βορρᾶν. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ἔχαιρε πολὺ βλέπων ὅτι ὁ ὑπηρέτης του ἐξετελεῖ πιστῶς τὴν ἐργασίαν του.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΤΑΞΙΔΙΟΝ ΤΗΛΕΜΑΧΟΥ, ΑΦΙΞΙΣ ΑΥΤΟΥ ΕΙΣ ΙΘΑΚΗΝ
ΚΑΙ ΜΝΗΣΤΗΡΟΦΟΝΙΑ

44. Ἡ Ἀθηναῖα συμβουλεύει τὸν Τηλέμαχον.

Ἡ Ἀθηναῖα, ἀφοῦ παρεκάλεσε τὸν πανίσχυρον πατέρα τῆς νὰ στείλῃ τὸν Ἑρμῆν εἰς τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς, ὅπως διατάξῃ τὴν Νύμφην νὰ πέμψῃ τὸν Ὀδυσσεῆα εἰς τὴν πατρίδα του, ὑπεδέθη τὰ ὄραια καὶ χρυσὰ πέδιλά της καὶ λαβοῦσα εἰς τὰς χεῖράς της μέγα καὶ βαρὺ δόρυ, ὥρμησεν ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου ὡς πνοὴ ἀνέμου εἰς τὴν Ἰθάκην καὶ ἐστάθη πρὸ τῆς θύρας τοῦ οἴκου τοῦ Ὀδυσσεῶς. Μετέβη δὲ ἐκεῖ, ἵνα προτρέψῃ τὸν Τηλέμαχον, τὸν ἑνδοξὸν υἱὸν τοῦ Ὀδυσσεῶς, νὰ μεταβῆ εἰς τὴν Πύλον καὶ Σπάρτην, ὅπως πληροφορηθῆ περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ πατρὸς.

Φθάσασα αὐτὴ ἐκεῖ καὶ λαβοῦσα αἴφνης τὴν μορφήν τοῦ ἡγεμόνος τῶν Ταφίων * Μέντου, στενοῦ φίλου τοῦ Ὀδυσσεως, ἔβλεπε μετ' ἐκπλήξεως, πῶς οἱ αὐθάδεις μνηστήρες ἔτρωγον καὶ ἔπινον, ἔπαιζον καὶ ἔθορύβουν καὶ πῶς πάντες οἱ ὑπηρέται τοῦ Τηλεμάχου ὑπηρέτουν αὐτοὺς καὶ ἐφρόντιζον ἄλλοι μὲν νὰ μιγνώσιν ἐντὸς κρατήρων οἶνον καὶ ὕδωρ, ἄλλοι δὲ νὰ καθαρίζωσι τὰς τραπέζας καὶ ἄλλοι νὰ κόπτωσι κρέατα καὶ νὰ μοιράζωσι ταῦτα εἰς τοὺς μνηστῆρας. Μεταξὺ δὲ τούτων ἐκάθητο καὶ ὁ Τηλέμαχος μετὰ καρδίας τεθλιμμένης χωρὶς νὰ συμμετέχη τῆς εὐωχίας των.

Πρῶτος δὲ ὁ Τηλέμαχος παρετήρησε τὸν ξένον καὶ εὐθὺς πλησιάσας ἐχαιρέτισεν αὐτὸν ἐγκαρδίως. Ἐπειτα ὠδήγησεν αὐτὸν εἰς ἰδιαιτέρον δωμάτιον, μακρὰν τῶν μνηστήρων, ἵνα μὴ ἐνοχληθῆ ἔκ τῆς διεσκεδάσεως τούτων, καὶ τὸν ἐκάθισεν ἐπὶ ὠραίου θρόνου, θέσας ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ σκαμνίον. Ἀφοῦ δὲ ἔλαβε καὶ αὐτὸς κάθισμα καὶ ἐκάθισε πλησίον τοῦ ξένου, ὑπηρέτρια ἔφερε χρυσὴν πρόχουν** καὶ ἀργυροῦν νιπτῆρα καὶ ἔχυσεν εἰς τὸν ξένον ὕδωρ, ἵνα νιφθῆ. Ἐπειτα ἡ οἰκονόμος ἐτοποθέτησε πλησίον αὐτῶν τράπεζαν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔθηκεν ἄρτον καὶ ἀφθονα φαγητά, ὁ δὲ κῆρυξ ἐκέρνα οἶνον εἰς χρυσᾶ ποτήρια.

Ἀφοῦ ἔφαγον καλὰ καὶ ἔπιον, ἠρώτησεν ὁ Τηλέμαχος τὸν ξένον περὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Ἡ δὲ Ἀθηναῖ ἀπήντησε πρὸς αὐτὸν ὡς ἑξῆς :

«Εἶμαι ὁ Μέντης, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγχιάλου, βασιλεὺς τῶν Ταφίων, Ἦλθον ἐνταῦθα μὲ τὸ πλοῖον καὶ τοὺς συντρόφους μοι ταξιδεύων πρὸς ἀλλογλώσσους ἀνθρώπους, εἰς τὴν Τεμέσσην*** σκοπὸν ἔχων νὰ δώσω στιλπνὸν σίδηρον καὶ νὰ λάβω χαλκόν. Μετὰ τοῦ πατρός σου συνδέομαι διὰ παλαιᾶς φιλίας. Ἐὰν θέλῃς, ἐρώτησον περὶ τούτου τὸν γέροντα Λαέρτην, ὅστις, ὡς λέγουσι, δὲν καταβαίνει πλέον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ κατοικεῖ ἔξω εἰς τὴν ἐξοχὴν μόνος στενάζων καὶ κλαίων νύκτα καὶ ἡμέ-

*) Ἡ νῆσος Τάφος κεῖται μεταξὺ Ἀκαρνανίας καὶ Λευκάδος, λέγεται δι' σήμερον Μεγανήσι-

) Ἡ πρόχους ἦσο ὕδροφορον ἀγγεῖον, συνήθως μετάλλινον, δι' οὗ ἔχουσι ὕδωρ εἰς τὰς χεῖρας τῶν νιπτομένων ἐκ οὐ μ ἀ ρ ι». *) Πόλις ἀρχαία ἐπὶ τῆς νήσου Κύπρου, ὅπου ὑπῆρχον περίφημα χαλκορυχεῖα.

σαν διὰ τὸν ἀγαπητόν του υἱόν. Τώρα δὲ προσωρμίσθη ἐνταῦθα, διότι ὑπέθετο, ὅτι ὁ πατήρ σου ἐπανήλθε. Φαίνεται ὅμως, ὅτι οἱ θεοὶ ἀπεπλάνησαν αὐτὸν καθ' ὁδόν, καὶ τίς ἤξεύρει εἰς ποίαν ἡσὼν ζήσῃ καὶ μετὰ τίνων ἀνθρώπων συναναστρέφεται; διότι βεβαίως ἀκόμη αὐτὸς δὲν ἀπέθανεν. Ἐγὼ μίαν προαίσθησιν, ὅτι ὁ πατήρ σου ταχέως θὰ ἐπανέλθῃ ἐνταῦθα.

Ἄλλ' ἔλα εἰπέ μοι, τί γεῦμα εἶνε τοῦτο καὶ ποῖοι ἄνθρωποι εἶνε οὗτοι; Διατί προσεκάλεσες αὐτούς; Συμπόσιον ἔχεις ἢ γάμιον; Μοὶ φαίνεται δέ, ὅτι ταῦτα δὲν ἐγένοντο ἐξ ἐράνου, διότι οἱ ἄνθρωποι ἀκόλαστοι καὶ ἀναιδεῖς κάθηνται καὶ εὐωχοῦνται. Ἰᾶς φρόνιμος ἄνθρωπος βλέπων ταῦτα, πολὺ θὰ ἠγανάκτει καὶ ἂν δυσηρεστεῖτο.

«Ὁ ξένε μου, ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος, ἐν ᾧ ὁ πατήρ σου ἦτο ἐνταῦθα, ἡ οἰκία μας ἦτο πλουσία καὶ σεβαστή. Τώρα μὲν φαίνεται, ὅτι οἱ θεοὶ ἀπεφάσισαν νὰ καταστρέψωσιν αὐτήν. Ἰὲν ἤρκει ὁ θάνατος τοῦ πατρός μου, ἀλλὰ συνήχθησαν καὶ πάντες οἱ νέοι τῶν πρώτων οἰκογενειῶν τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν πέριξ ἡσῶν, ζητοῦντες τὴν μητέρα μου εἰς γάμον καὶ καταστρέφοντες τὴν περιουσίαν μου. Αὕτη δὲ οὔτε ἀρνεῖται τὸν γάμον τοῦτον, οὔτε δύναται νὰ δώσῃ ἐν τέλος. Οὗτοι ὅμως δὲν ἀναχωροῦν, ἀλλὰ κάθηνται καὶ κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν μου. Δὲν ἀπαρέλθῃ δὲ πολὺς καιρὸς καὶ θὰ ἐξολοθρευθῶσι καὶ ἐμὲ τὸν υἱόν».

Ἡ Ἀθηναῖα ἀκούσασα ταῦτα ἠγανάκτησε καὶ εἶπε :

«Πωπῶ, ἃς ἤρχετο τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ὀδυσσεύς, ὅπως ἰμωρήσῃ τοὺς αὐθάδεις τούτους νέους. Αἱ καὶ νὰ ἐνεφανίζετο ἡν στιγμὴν ταύτην εἰς τὴν θύραν μὲ τὴν περικεφαλαίαν, τὴν σπίδα καὶ τὰ δύο δόρατά του, τοιοῦτος, ὅποιον πρώτην φορὰν ὄν εἶδον εἰς τὸν οἶκόν μου πίνοντα καὶ διασκεδάζοντα! Εὐθὺς ὅτε θὰ εὕρισκον πάντες οὗτοι κακὸν θάνατον καὶ πικρὸν γάμον. Ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἐξαρτῶνται ἐκ τῆς θελήσεως τῶν θεῶν!

Σὺ ὅμως, τέκνον μου, πρέπει νὰ σκεφθῆς καλῶς τίνι τρόπῳ ἂ ἐκδιώξῃς τοὺς αὐθάδεις τούτους ἐκ τοῦ οἴκου σου. Ἐγὼ θὰ σοὶ

δώσω, ὡς φίλος, μίαν συμβουλὴν, σὺ δὲ σκέφθητι, ἐὰν πρέπη νὰ ἐκτελέσῃς ταύτην. Αὐριον προσκάλεσον τὸν λαὸν εἰς συνέλευσιν καὶ εἰπὲ πρὸς αὐτόν, ὅτι δὲν δύνασαι πλέον νὰ υποφέρῃς τοὺς αὐθάδεις τούτους νέους καὶ ὅτι ἀπεφάσισες αὐτοὺς μὲν νὰ ἀποδιώξῃς ἐκ τοῦ οἴκου σου, τὴν δὲ μητέρα σου, ἂν ἔχῃ διάθεσιν νὰ ὑπανδρευθῇ, νὰ στείλῃς εἰς τοὺς πλουσίους γονεῖς τῆς, οἵτινες ἄς φροντίσωσι νὰ ἐτοιμάσωσι τὴν προῖκά τῆς. Ἐπειτα ἐξόπλισον τὸ κάλλιστον τῶν πλοίων σου μετὰ εἴκοσι κωπηλατῶν καὶ ὑπαγε εἰς διάφορα μέρη, ὅπως μάθῃς τι περὶ τοῦ πατρὸς σου.

Καὶ πρῶτον μὲν νὰ μεταβῇς εἰς τὴν Πύλον καὶ νὰ ἐρωτήσῃς τὸν γέροντα Νέστορα· ἀπ' ἐκεῖ δὲ εἰς τὴν Σπάρτην πρὸς τὸν Μενέλαον, ὅστις τελευταῖος ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς Τροίας. Καὶ ἂν μὲν πληροφορηθῇς ὅτι ὁ πατήρ σου ζῆ καὶ μέλλει νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰθάκην, ὑπόμεινε ἀκόμη ταῦτα ἐπ' ὀλίγον χρόνον ἀκόμη. Ἄν ὅμως μάθῃς ὅτι ἀπέθανε, τότε ἐπάνελθε τάχιστα εἰς τὴν πατρίδα σου καὶ προσπάθησον ἐκ παντὸς τρόπου νὰ ἀπομακρύνῃς τοὺς μνηστῆρας ἐκ τοῦ οἴκου σου. Δὲν ἀρμόζει πλέον νὰ παιδιαρίζῃς, διότι δὲν εἶσαι μικρὸ παιδί. Δὲν ἤκουσες ὁποῖαν δόξαν ἀπέκτησεν ὁ Ὀρέστης, διότι ἐφόνευσε τὸν δόλιον Αἰγισθον, τὸν φονέα τοῦ πατρὸς του; Οὕτω καὶ σὺ, ἀγαπητέ μου, ὁ τόσο ὠραίος καὶ μέγας, ἔσο γενναῖος, ἵνα σὲ ἐπαινῶσι καὶ οἱ μεταγενέστεροι. Ταῦτα εἶχον νὰ σοὶ εἶπω. Τώρα δὲ πρέπει νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ πλοῖον καὶ τοὺς συντρόφους μου, οἵτινες μὲ περιμένουσι».

Πρὸς ταύτην ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος :

«Ἐένε μου, ἢ συμβουλὴ σου εἶνε ἀρίστη καὶ θὰ προσπαθῆσω νὰ ἐκτελέσω ταύτην. Θὰ σὲ παρακαλέσω ὅμως νὰ μείνῃς ἀκόμη ὀλίγον ἐνταῦθα, ἵνα λουσθῇς καὶ ἀναπαυθῇς, ἔπειτα δὲ νὰ σοὶ δώσω πρὸς ἐνθύμησιν ἓν πολύτιμον δῶρον, τοιοῦτον, ὅποιον οἱ φίλοι δίδουσι πρὸς τοὺς φίλους των».

«Τηλέμαχέ μου, μὴ μὲ ἐμποδίζῃς περισσότερο, ἀπήντησεν ἡ Ἄθηνα, διότι εἶνε ἀνάγκη εὐθὺς νὰ ἀναχωρήσω. Τὸ δὲ δῶρον μοὶ τὸ δίδεις, ὅταν ἐπάνελθω, ἵνα φέρω τοῦτο ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν οἶκόν μου».

Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἀθηναῖα καὶ ἔγινεν ἄφαντος. Τώρα δὲ ἐνόησεν ὁ Τηλέμαχος, ὅτι εἶχεν ὁμιλήσει μετὰ θεοῦ καὶ ἔμεινεν ἔκθαμβος. Ἀφοῦ δὲ ἐσκέφθη καὶ πάλιν ὅσα τῷ εἶπεν ἡ θεά, ἔλαβε σταθερὰν ἀπόφασιν νὰ ἐκτελέσῃ ταῦτα. Οἱ δὲ μνηστῆρες ἐκάθηντο ἀκόμῃ εἰς τὴν αἴθουσαν ἀκούοντες τὸν περίφημον αἰοδὸν Φῆμιον, τραγουδοῦντα τὴν πολύδακρυον ἐπάνοδον τῶν Ἑλλήνων ἐκ τῆς Τροίας.

45. Ἰθακησίων συνέλευσις.

Ὅτε ὁ Φῆμιος ἐτελείωσε τὸ ᾄσμα του, οἱ μνηστῆρες ἤρχισαν νὰ θορυβῶσι καὶ νὰ φέρωνται ἀπρεπῶς. Τότε ὁ Τηλέμαχος ἐγένετο σοβαρότερος πρὸς αὐτοὺς καὶ τοὺς διέταξε νὰ ἡσυχάσωσιν.

Οἱ μνηστῆρες ἐδάγκασαν τὰ χεῖλη ἀκούσαντες ταῦτα καὶ ἐθαύμασαν διὰ τὸ θάρρος τοῦ νεανίου, διότι οὐδέποτε ἕως τότε ἤκουσαν αὐτὸν ὁμιλοῦντα τόσον ἀνδρικῶς. Ὁ Ἀντίνοος ὁμῶς καὶ ὁ Εὐρύμαχος, οἱ θρασύτατοι τῶν μνηστῆρων, ἤρχισαν νὰ τὸν χλευάζωσι καὶ διήγειραν κατ' αὐτοῦ τὸν γέλωτα τῶν ἄλλων. Ἐπειτα ἐξηκολούθησαν πάλιν νὰ τραγουδῶσι καὶ νὰ χορεύωσι, μέχρις ὅτου ἐπῆλθεν ἡ νύξ.

Τότε ἕκαστος μετέβη εἰς τὸν οἶκόν του νὰ κοιμηθῇ. Τὸ αὐτὸ δὲ ἔπραξε καὶ ὁ Τηλέμαχος. Συνώδευσε δὲ αὐτὸν φέρουσα δύο ἀνημμένας δᾶδας ἢ συνετὴ γραῖα τροφός του Εὐρύκλεια, τὴν ὅποιαν εἶχεν ἀγοράσει ὁ γέρον Λαέρτης ἀντὶ εἴκοσι βοῶν. Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸν θάλαμόν του ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς κλίνης του καὶ ἐκδυθεὶς τὸν μαλακὸν του χιτῶνα ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τῆς γραίας, ἣ ὅποια τὸν ἐδίπλωσε καὶ ἐκρέμασεν ἀπὸ πασσάλου πλησίον τῆς κλίνης. Ἐπειτα κατεκλίθη καὶ ἐσκεπάσθη διὰ μαλακοῦ μαλλίνου σκεπάσματος, ἣ δὲ Εὐρύκλεια ἐξεληθούσα ἔκλεισε καλῶς τὴν θύραν. Καθ' ὅλην δὲ τὴν νύκτα ἐσκέπτετο τὸ ταξίδιον, ὅπερ ἡ θεὰ συνεβούδευσε αὐτὸν νὰ κάμῃ.

Τὴν πρωΐαν ἠγέρθη ὁ ὠραῖος νεανίας ἐκ τῆς κλίνης του, ἐνε-

δύθη, ἐκρέμασε τὸ δξύ ξίφος ἀπὸ τῶν ὤμων του καὶ ἐξῆλθε τοῦ θαλάμου του. Εὐθύς δὲ διέταξε τοὺς κήρυκας νὰ προσκαλέσωσιν εἰς συνέλευσιν τὸν λαόν. Ὅτε δὲ τὸ πλῆθος συνηθροίσθη καὶ ἡ συνέλευσις ἦτο πλήρης, προσῆλθε καὶ αὐτός, κρατῶν εἰς τὴν χεῖρά του στιβαρὸν δόρυ, τὸν παρηκολούθουν δὲ καὶ δύο λαμπροὶ κύνες. Σταθεὶς δὲ ἐν τῷ μέσῳ τῆς συνελεύσεως μὲ τὸ σκῆπτρον εἰς τὰς χεῖρας, εἶπε τὰ ἑξῆς :

«Σὰς προσεκάλεσα, φίλοι μου, οὐχὶ ὅπως σὰς ἀναγγείλω εἰδησίην τινα, ἥτις νὰ ἀποβλέπη εἰς τὸ γενικὸν καλόν, ἀλλ' ἕνεκε ἰδικῆς μου ἀνάγκης. Γνωρίζετε καλῶς τὴν λύπην, ἥτις μὲ κατέχει διὰ τὸν πατέρα μου, τὸν καλὸν ἡγεμόνα σας, ὅστις ἠγάπη ὑμᾶς ὡς τέκνα του καὶ ἐφρόντιζεν ὅσον ἡδύνατο περὶ τῆς εὐτυχίας σας. Ἐκεῖνος ὅμως ἀπωλέσθη καὶ δὲν ὑπάρχει ἐλπίς νὰ ἐπανέλθῃ πλέον. Δὲν μὲ φθάνει λοιπὸν ἡ δυστυχία αὐτῆ, ἀλλὰ συνηθροίσθησαν ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ υἱοὶ τῶν εὐγενῶν οἰκογενειῶν τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν περίξ νήσων ζητοῦντες νὰ λάβωσι σύζυγον τὴν μητέρα μου, χωρὶς αὐτῆ νὰ ἐπιθυμῇ τοῦτο. Ἐκεῖ δὲ καθημένοι κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν μου θέλοντες νὰ μὲ καταστήσωσιν ἐπαίτην. Ἐγὼ δυστυχῶς δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ ἀποδιώξω αὐτοὺς ἐκ τῆς οἰκίας μου. Ἐκεῖνος δέ, ὅστις εὐκόλῳ ἡδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο, ἀπωλέσθη μακρὰν τῆς πατρίδος του

Συναισθάνθητε λοιπὸν τὴν ἀδικίαν, τὴν ὁποίαν πάντες οὗτοι πράττουσιν εἰς ἐμέ, καὶ ἐμποδίσσατε αὐτοὺς νὰ φέρωνται οὕτω εἰς τὸν οἶκόν μου. Θὰ εἶνε αἰσχος εἰς τοὺς Ἰθακησίους νὰ μάθωσιν οἱ περίξ λαοί, ὅτι ἀφήσαν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως αὐτῶ ἀπροστάτετον εἰς χεῖρας τοιοῦτων ἀνθρώπων».

Ταῦτα εἶπε μετ' ὀργῆς ὁ Τηλέμαχος καὶ ἔρριψε τὸ σκῆπτρον χαμαί, χύνων ἄφθονα δάκρυα. Ὁ λαὸς συνεκινήθη ἀκούσα ταῦτα καὶ πάντες εὐσπλαγχνίσθησαν τὸν νεανίαν, ὅστις ὑπέφερε τόσα δεινά. Μόνος δὲ ὁ ἀυθαδέστατος τῶν μνηστήρων, Ἄντινοος, ἔλαβε τὸν λόγον καὶ εἶπε :

«Διὰ τί μᾶς μέμφεσαι, ἀναίσχυντε Τηλέμαχε; Ἡμεῖς εἰμεθα οἱ αἴτιοι τοῦ κακοῦ τούτου ἢ ἡ μήτηρ σου, ἥτις ἐξηπάτ

μας ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἔτη καὶ ὑπέσχετο, ὅτι θὰ ἐκλέξῃ ἓνα
 ἡμῶν ὡς σύζυγον, ἀφοῦ πρῶτον ἀποτελειώσῃ τὸ ὕφασμα,
 περ θὰ χρησιμεύσῃ ὡς σάβανον εἰς τὸν γέροντα Λαέρτην, ὅταν
 ποθάνῃ, καὶ τὸ ὅποῖον δὲν ἐτελείωνε, διότι, ὅ,τι ὕφαινε τὴν
 μέραν, τὸ ἐξύφαινε τὴν νύκτα; Μόλις δὲ τῶρα τὸ ἐτελείωσεν,
 φοῦ ἀνεκαλύψαμεν τὸν δόλον τῆς.

Ἄν θέλῃς λοιπὸν νὰ ἡσυχάσῃς καὶ νὰ ἀπέλθωμεν πάντες
 ἐκ τοῦ οἴκου σου, στείλῃς τὴν μητέρα σου εἰς τὸν πατρικὸν αὐ-
 τῆς οἶκον καὶ παρακίνησον αὐτὴν νὰ λάβῃ σύζυγον ἐκεῖνον, τὸν
 ποῖον θὰ ἐκλέξῃ ὁ πατὴρ τῆς. Ἄν τοῦτο πράξῃς, οὐδεὶς θὰ σέ
 «οχλῇ πλέον».

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ Τηλέμαχος μετ' ἀγανακτήσεως.

«Οὐδέποτε, Ἄντινοε, θὰ ἀποπέμψω τὴν μητέρα μου. Με-
 αλύτερον τούτου ἀμάρτημα δὲν δύναται νὰ γίνῃ. Ἐξάπαντος
 εἶμι καὶ ἄνθρωποι θὰ μὲ ἐμίσουν ἕνεκεν τῆς κακῆς ταύτης πρά-
 ξεως. Ἐξέλθετε λοιπὸν τῆς οἰκίας μου, μνηστῆρες, καὶ παύ-
 ατε νὰ κατατρώγητε τὰ ἀγαθὰ μου, εἰ δὲ μὴ θὰ ἐπικαλεσθῶ
 κατ' ἡμῶν τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν».

Ὁ Τηλέμαχος, ἀφοῦ εἶπε ταῦτα, ἐκάθισεν. Ἐσηκώθη δὲ
 κτόπιν ὁ γέρον Ἀλιθέρσης, ὅστις ὑπερεῖχε πάντων τῶν ἄλ-
 λων κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὴν μαντικὴν τέχνην, καὶ εἶπε
 ἔξῃς.

«Καὶ ἐγὼ συμβουλεύω ὑμᾶς, ὦ εὐγενεῖς νέοι, νὰ ἀπομα-
 ρυνθῆτε ἐκ τῆς βασιλικῆς οἰκίας, διότι προαισθάνομαι ταχεῖαν
 ἡν ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσεύς. Ἀλλοίμονον δὲ τότε, ἂν σᾶς εὕρῃ
 εἰς τὸν οἶκόν του! Πάντες θὰ εὕρητε ἐκεῖ κακὸν θάνατον».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Εὐρύμαχος.

«ὦ γέρον, τὰς συμβουλὰς σου φύλαζον διὰ τὰ τέκνα σου,
 ὅτι ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἀνάγκην τούτων. Ἄντι δὲ νὰ λέγῃς τὰς
 ἰουσιὰς ταύτας, θὰ ἦτο πολὺ καλλίτερον νὰ συμβουλεύσῃς τὸν
 Τηλέμαχον νὰ μεταβάλλῃ γνώμην καὶ νὰ πράξῃ ὅσα ἡμεῖς τῶ
 πομεν. Διότι ἂν ἐξακολουθῇ νὰ ἔχῃ τὴν μητέρα του εἰς τὸν
 οἶκόν του, ἡμεῖς θὰ μένωμεν ἐκεῖ καὶ θὰ καταστρέφωμεν τὴν πε-
 ρουσίαν του».

Ἄκουσας ταῦτα ὁ Μέντωρ, στενὸς φίλος τοῦ Ὀδυσσέως, ὠργίσθη σφόδρα, ἐγερθεὶς δὲ ἐκ τῆς ἔδρας του εἶπε πρὸς τὸν λαὸν τὰ ἑξῆς :

«Οὐδεὶς τῶν βασιλέων πρέπει εἰς τὸ ἑξῆς νὰ εἶνε δίκαιος καὶ φιλόφρων, ἀλλὰ σκληρὸς καὶ ἄδικος, ἀφοῦ πάντες ἐλησμονῆσαν τὸν Ὀδυσσεά, ὅστις ἐβασίλευε μεταξύ ἡμῶν ὡς πατήρ. Δὲν ἀγανακτῶ τόσον κατὰ τῶν ἀκολάστων καὶ ὑπερηφάνων τούτων μνηστήρων, ὅσον ἀγανακτῶ ἐναντίον σας, ὦ Ἰθακήσιοι, οἱ ὅποιοι, ἐνῶ βλέπετε αὐτοὺς πράττοντας τοιαύτας καταπτύστου πράξεις, δὲν τοὺς περιορίζετε».

Πρὸς τοῦτον δὲ πάλιν ἀπήντησεν ὁ Λεώκριτος :

«Μέντωρ ἄφρον, τί ἀνοησίας λέγεις ; Τίς δύναται νὰ περιορίσῃ ἡμᾶς ; Καὶ αὐτὸς ὁ Ὀδυσσεὺς ἂν ἔζη καὶ ἤρχετο ἐνταῦθα, οὐδὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ. Ὅστις δὲ θεωρεῖ τὸν ἑαυτὸν τοιζικανὸν πρὸς τοῦτο, ἄς δοκιμάσῃ». Μετὰ τοὺς λόγους τούτου διελύθη ἄπρακτος ἡ συνέλευσις, καὶ οἱ μὲν πολῖται μετέβησαν εἰς τὰς οἰκίας των, οἱ δὲ μνηστῆρες διηυθύνθησαν εἰς τὰ μέγαρον τοῦ λαμπροῦ Ὀδυσσέως.

46. Ταξίδιον Τηλεμάχου.

Ὁ Τηλέμαχος ἀναχωρήσας μόνος ἐκ τῆς συνελεύσεως, μετέβη λυπημένος εἰς τὴν παραλίαν καὶ πλύνων τὰς χεῖρας εἰς τὴν θάλασσαν ἐζήτηε βοήθειαν παρὰ τῆς θεᾶς, ἥτις χθὲς τὸν συνήντησε. Καὶ ἰδοὺ μετ' ὀλίγον παρουσιάζεται ἐνώπιόν του ἡ Ἀθηναῖα λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Μέντορος, καὶ προτρέπει αὐτὸν νὰ μὴ ἀναβάλῃ τὸ ταξίδιον, προσεφέρῃ μάλιστα ἡ ἴδια νὰ φροντίσῃ περὶ πλοίου καὶ συντρόφων.

Τότε ὁ Τηλέμαχος λαβὼν θάρρος, μετέβη εὐθὺς εἰς τὸν αἶχόν του καὶ ἀνεκοίνωσε τὴν ἀπόφασίν του μόνον εἰς τὴν γραῖαν θεράπειάν του Εὐρύκλειαν. Παρήγγειλε δὲ εἰς αὐτὴν νὰ τῷ προετοιμάσῃ ὅ, τι χρειάζεται διὰ τὸ ταξίδιον. Ἡ καλὴ γραῖα ἀκούσασα τοῦτο ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ νὰ κτυπᾷ τὸ στῆθός της καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν :

«Τέκνον μου, ποῖος ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν σου τοιαύτην σκέψιν ; Ποῦ θὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν ἀπέραντον γῆν σὺ μονογενῆς καὶ πολὺ ἠγαπημένος υἱός ; Δὲν βλέπεις τί ἔπαθεν ὁ πατήρ σου, διότι μετέβη μακρὰν τῆς πατρίδος του ; Φοβοῦμαι δὲ μήπως καὶ σὺ πάθῃς τὰ αὐτά, ἢ μήπως κατὰ τὴν ἀναχώρησίν σου ἀποφασίσωσιν οἱ μνηστῆρες νὰ σὲ φονεύσωσι δολίως, ὅπως διανείμωσι μεταξὺ τῶν τὴν περιουσίαν σου. Μεῖνε καλλίτερα ἐδῶ, Τηλέμαχέ μου, καὶ μὴ ἐπιχειρήσῃς τόσον μακρὸν καὶ ἐπικίνδυνον ταξίδιον».

Πρὸς αὐτὴν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς νεανίας ;

«Ἐχε θάρρος, καλὴ κυροῦλα, διότι τὸ ταξίδιον τοῦτο δὲν γίνεται ἄνευ τῆς προτροπῆς θεοῦ τινος. Τοῦτο μόνον σὲ παρακαλῶ, νὰ μὴ μάθῃ τίποτε ἢ μήτηρ μου πρὶν παρέλθωσιν ἔνδεκα ἢ δώδεκα ἡμέραι διότι θὰ ἀρχίσῃ νὰ κλαίῃ καὶ νὰ φθείρῃ τὴν υἱείαν της».

Ἡ γραῖα ἐπέισθη καὶ τῷ ὑπεσχέθη, ὅτι θὰ ἐκτελέσῃ τὴν παραγγελίαν του. Ἐπειτα αὐτὴ μὲν ἠτοίμαζεν ὅσα ἐκεῖνος διέταξεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἦλθε καὶ ἐκάθισε πλησίον τῶν μνηστήρων.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ἡ Ἀθηναῖα λαβοῦσα τὴν μορφήν τοῦ Τηλεμάχου ἐνησχολεῖτο νὰ ἐτοιμάσῃ πλοῖον καὶ κωπηλάτας, ὥστε πρὸς τὴν ἐσπέραν τὰ πάντα νὰ εἶνε ἔτοιμα. Ὅτε δὲ ἐνύκτωσεν, ἔλαβε πάλιν τὴν μορφήν τοῦ Μέντορος καὶ μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ὀδυσσεῶς, ὅπου πάντες ἐχοιμῶντο· προσκαλέσασα δὲ ἔξω τὸν Τηλέμαχον εἶπε πρὸς αὐτόν :

«Τηλέμαχε, οἱ ῥωμαλέοι σύντροφοί σου σὲ περιμένουσιν.

Ἄς σπεύσωμεν καὶ ἄς μὴ χάνωμεν καιρόν».

Καὶ ταῦτα εἰπούσα ἡ θεὰ ἐπορεύθη ἔμπρός, ὁ δὲ Τηλέμαχος τὴν παρηκολούθει. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ πλοῖον, ἔστειλεν ὁ Τηλέμαχος δύο κωπηλάτας νὰ φέρωσιν ἐκ τῆς οἰκίας του τροφάς. Ἀφοῦ δὲ τὰς ἔθεσαν ἐντὸς τοῦ πλοίου, εἰσῆλθε πρώτη ἡ Ἀθηναῖα εἰς αὐτὸ καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν πρῶμνην, μετ' αὐτὴν δὲ ὁ Τηλέμαχος καθίσας πλησίον της. Οἱ δὲ ναῦται λύσαντες τὰ πρυ-

μνήσια, ἤπλωσαν τὰ πανία καὶ καθίσαντες εἰς τὰς ἔδρας τῶν ἐκωπηλάτων.

Τότε ἡ Ἄθηνᾶ ἔστειλεν οὖριον ἄνεμον, ὅστις ἐφούσκωσε τὰ πανία, καὶ τὸ πλοῖον ἐκινήθη πρὸς τὰ ἐμπρὸς διασχίζον τὰ ἀφρίζοντα κύματα τῆς θαλάσσης. Ὠραία δὲ καὶ σιγῶσα νύξ περιεκάλυπτε τοὺς πλέοντας καὶ οἱ σπινθηροβολοῦντες ἀστέρες ἐφώτιζον ἀμυδρῶς τὸν σκοτεινὸν αὐτῶν δρόμον.

47. Ὁ Τηλέμαχος ἐν Πύλῳ.

Ὅτε δὲ ὁ ἥλιος ἤρξατο ἀνατέλλων, ἔφθασε τὸ πλοῖον εἰς τὴν Πύλον. Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν στιγμήν οἱ κάτοικοι ἦσαν συνηθροισμένοι παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης καὶ ἐτέλουν θυσίας εἰς τὸν Ποσειδῶνα. Πολλὰ παχέα μηρία ἐκαίοντο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ πρὸς τιμὴν τοῦ Θεοῦ, τὸ δὲ ἄλλο κρέας εἶχον διανεῖμει μεταξὺ τῶν οἱ θυσιάζοντες καὶ εὐωγοῦντο.

Ὁ Τηλέμαχος καὶ ἡ Ἄθηνᾶ εὐθύς ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἀφήσαντες τοὺς κωπηλάτας νὰ φυλάττωσι τὸ πλοῖον, διηθύνηθησαν πρὸς τοὺς εὐωχομένους. Καθ' ὁδὸν δὲ ἡ Ἄθηνᾶ ἐνεθάρρυνε καὶ συνεβούλευε τὸν Τηλέμαχον πῶς πρέπει νὰ ὁμιλήσῃ καὶ νὰ φερθῆ. Μόλις δὲ εἶδον αὐτοὺς οἱ Πύλιοι καὶ εὐθύς ἔδραμον εἰς προὔπαντήσιν τῶν. Πρῶτος δὲ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισίστρατος ἐπλησίασε τοὺς ξένους καὶ ἔτεινε πρὸς αὐτοὺς τὴν χεῖρα. Ἐπειτα παραλαβὼν αὐτοὺς καὶ καθίσας πλησίον τοῦ πατρὸς του, προσέφερεν εἰς αὐτοὺς κρέας νὰ φάγωσι. Μετὰ δὲ τὸ φαγητὸν πληρώσας οἴνου χρυσοῦν ποτήριον, ἐνεχείρισεν εἰς τὸν Μέντορα, ὡς πρεσβύτερον ἵνα πῆι.

Ὁ Μέντωρ εὐχαριστηθεὶς ἐκ τῶν εὐγενῶν τρόπων τοῦ νέου, ἔλαβε τὸ ποτήριον καὶ ἀπέτεινε πρὸς τὸν Ποσειδῶνα τὴν ἀκόλουθον ἔνθερμον δέησιν :

«Εἰσάκουσόν μου, ὦ Ποσειδὸν· εἰς μὲν τὸν Νέστορα καὶ τοὺς υἱοὺς του δὸς δόξαν καὶ ἰσχύν, εἰς δὲ τοὺς θεοσεβεῖς Πυλίους μεγάλην ἀμοιβὴν διὰ τὴν λαμπρὰν ταύτην θυσίαν, εἰς δὲ τὸν

Τηλέμαχον καὶ ἐμὲ καλὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον, ἀφοῦ πρῶτον κατορθώσωμεν τὸν σκοπὸν μας»).

Ἐπειτα ἔλαβε τὸ ποτήριον καὶ ὁ Τηλέμαχος, ὅστις τὰς αὐτὰς σχεδὸν εὐχὰς ἐπανελάβεν. Ἀφοῦ δὲ ἔφαγον καλὰ καὶ ἔπιον, ὁ Νέστωρ ἠρώτησε τοὺς ξένους περὶ τοῦ ὀνόματός των καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ ταξιδίου των. Πρὸς τοῦτον ἀπήντησε τότε μετὰ θάρρους ὁ συνετὸς Τηλέμαχος :

«ὦ Νέστωρ, υἱὲ τοῦ Νηλέως, μέγα καύχημα τῶν Ἑλλήνων, ἐρχόμεθα ἐκ τῆς Ἰθάκης. Σκοπὸς τοῦ ταξιδίου ἡμῶν εἶναι νὰ μάθωμέν τι περὶ τοῦ πατρός μου, τοῦ ἀτυχοῦς Ὀδυσσέως, ὁ ὁποῖος συνεξεστράτευσε μετὰ σοῦ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ἡγεμόνων κατὰ τῆς Τροίας. Ἀκόμη δὲν γνωρίζομεν, ἂν καὶ παρῆλθον τόσα ἔτη, ἂν ζῆ ἢ ἀπέθανε. Διὰ τοῦτο σὲ παρακαλῶ θερμῶς, νὰ μοὶ εἴπῃς ὅ,τι γνωρίζεις περὶ τοῦ πατρός μου καὶ νὰ μὴ ἀποκρύψῃς τίποτε, ἔστω καὶ δυσάρεστον».

Πρὸς τοῦτον ὁ γέρον Νέστωρ ἀπήντησε :

«Τέκνον μου, πολλὰ βάσανα ἐπανεφέρεις εἰς τὴν μνήμη μου, τὰ ὁποῖα ὑποφέραμεν οἱ Ἕλληγες, μέχρις οὗ καταστρέψωμεν τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου. Διὰ νὰ σοὶ διηγηθῶ ταῦτα, δὲν φθάνουσιν ὀλόκληρὰ ἔτη. Ἐπειδὴ ὅμως βιάζεσαι νὰ ἀναχωρήσῃς καὶ δὲν ἔχεις καιρὸν νὰ τὰ ἀκούσῃς, τοῦτο μόνον σοὶ λέγω, ὅτι εἶμαι ἐπιστήθιος φίλος τοῦ πατρός σου, τοῦ σοφοῦ ἐκείνου ἀνδρός, ὁ ὁποῖος διὰ τῶν συμβουλῶν καὶ τῆς ἀνδρείας του ἀπέκτησε δόξαν ἀθάνατον μετὰ τῶν Ἑλλήνων.

Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Τροίας οἱ περισσότεροὶ τῶν Ἑλλήνων εἰσῆλθομεν εἰς τὰ πλοῖα, ἵνα μεταβῶμεν εἰς τὰς πατρίδας ἡμῶν. Ὅτε ὅμως ἐφθάσαμεν εἰς τὴν Τένεδον, ὁ πατήρ σου ἐπέστρεψεν ὀπίσω εἰς τὴν Τροίαν, ὅπως ἀναχωρήσῃ μετὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τῶν ἄλλων, οἵτινες εἶχον μείνει ἐκεῖ, ἵνα καταπραύνωσι τὴν Ἀθηναίαν, ἣ ὁποία ἦτο ὠργισμένη κατὰ τῶν Ἑλλήνων ἕνεκα τῆς ἐν τῷ ναῷ αὐτῆς ἀσεβείας τοῦ Αἴαντος, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὀϊλέως. Ἐκτοτε δὲν τὸν εἶδον πλέον.

Ἡμεῖς ἐξηκολουθήσαμεν τὸ ταξιδιὸν μας καὶ ἐφθάσαμεν

πάντες αἰσίως εἰς τὰς πατρίδας μας, πλὴν τοῦ Μενελάου, ὅστις περιεπλανήθη εἰς τὴν Κρήτην καὶ τὴν Αἴγυπτον. Καλὸν λοιπὸν θὰ ἦτο νὰ ἴδῃς καὶ τὸν Μενέλαον καὶ ἐρωτήσῃς αὐτὸν περὶ τοῦ πατρός σου. Ἄν δὲν θέλῃς νὰ μεταβῆς ἐκεῖ διὰ θαλάσσης, εἶνε εἰς τὴν διάθεσίν σου καὶ δῖφοι καὶ ἵπποι καὶ οἱ υἱοί μου νὰ σὲ συνοδεύσωσιν ἕως ἐκεῖ.

Ἐνῶ δὲ ὁ γέρον ἔλεγε ταῦτα, ὁ ἥλιος εἶχε βασιλεύσει. Τότε εἶπεν ἡ Ἄθηνᾶ :

«ὦ γέρον, ἡ συμβουλή σου εἶναι ἀρίστη καὶ θὰ ἐκτελέσωμεν ταύτην. Τώρα δὲ εἶνε καιρὸς νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸ πλοῖόν μας».

«Θεὸς νὰ φυλάξῃ! ἀπήντησεν ὁ γέρον Νέστωρ. Οὐδέποτε θὰ ἐπιτρέψω νὰ πλαγιάσῃ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου ὁ υἱὸς τοῦ καλοῦ μου φίλου Ὀδυσσεύς. Δὲν εἶμαι τόσο πτωχός, ὥστε νὰ μὴ θέλῃτε νὰ μὲ ἐπιβαρύνητε. Καὶ κλῖναι καὶ σκεπάσματα καὶ πάντα εἶνε ἄφθονα ἐν τῷ οἴκῳ μου».

Πρὸς τοῦτον πάλιν εἶπεν ἡ Ἄθηνᾶ : «Ἀγαπητέ μου γέρον, οἱ λόγοι σου εἶνε ὀρθοὶ καὶ ὀφείλει ὁ Τηλέμαχος νὰ ὑπακούσῃ, διότι οὕτως ἀπαιτεῖ ἡ εὐπρέπεια. Ἐγὼ ὅμως πρέπει νὰ σπεύσω εἰς τὸ πλοῖον καὶ νὰ διέλθω τὴν νύκτα μεταξὺ τῶν συντρόφων, διότι εἶμαι ὁ μόνος γέρον μεταξὺ ἐκείνων καὶ πείθονται εἰς ἐμέ».

Οὕτως εἶπεν ἡ Ἄθηνᾶ καὶ ἀπῆλθε. Μετ' ὀλίγον δὲ διελύθη ἡ συνάθροισις, ὁ δὲ Νέστωρ μετὰ τῶν υἱῶν του καὶ τοῦ ξένου ἐπορεύθη εἰς τὸν οἶκόν του, καὶ ἀφοῦ ἔπιον πάλιν ἐνταῦθα γλυκύτατον φῖνον καὶ ἐτέλεσαν σπονδὰς εἰς τοὺς θεοὺς, μετέβησαν ἕκαστος εἰς τὴν κλίνην του.

48. Ὁ Τηλέμαχος ἐν Σπάρτῃ.

Τὴν πρωίαν, ὅτε ἐξημέρωσεν, ἐσηκώθησαν πάντες καὶ ἐκάθισαν ἀπὸ τῶν πελεκητῶν λιθίνων καθισμάτων, ἅτινα ἦσαν πρὸ τῶν ὑψηλῶν πυλῶν τοῦ μεγάρου λευκὰ καὶ λάμποντα. Τότε ὁ σοφὸς γέρον διέταξε τοὺς ὑπηρέτας νὰ ἐτοιμάσωσι λαμπρὸν συμπόσιον πρὸς τιμὴν τοῦ ξένου. Ἀφοῦ δὲ ἠτοιμάσθη τοῦτο καὶ

ἔφαγον πάντες καλὰ καὶ ἔπιον, εἶπεν ὁ Νέστωρ πρὸς τοὺς υἱούς του: «Ἐμπρὸς ζεῦξάτε διὰ τὸν Τηλέμαχον μίαν ἄμαξαν, ὅπως τελειώσῃ τὸ ταξίδιον του».

Οὕτως εἶπεν ὁ γέρων, ἐκεῖνοι δὲ προθύμως ὑπήκουσαν καὶ ἐξετέλεσαν τὴν διαταγὴν του. Εὐθύς δὲ δύο λαμπροὶ ἵπποι ἐξεύχθησαν εἰς τὴν ἄμαξαν καὶ ἡ οἰκονόμος ἔθεσεν ἐντὸς ἄρτον καὶ κρέας. Ἐπ' αὐτῆς δὲ ἀνέβησαν ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος, ὅστις λαβὼν εἰς τὰς χεῖρας τὰ ἡνία, ἐμάστιζε τοὺς ἵππους διὰ νὰ τρέξωσιν. Οἱ ἵπποι τότε εὐθύς ὤρμησαν πρὸς τὰ ἔμπρὸς καὶ ἐπέτωσαν τρέχοντες μετὰ χαρᾶς διὰ τῆς πεδιάδος.

Μετὰ δύο ἡμέρας ἔφθασαν εἰς τὴν Σπάρτην. Ὁ Πεισίστρατος διηύθυνε τὴν ἄμαξαν πρὸς τὸ μέγαρον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου καὶ ἐσταμάτησε τοὺς ἵππους πρὸ τῆς θύρας αὐτοῦ. Τὴν ἡμέραν δὲ ἐκείνην ἔτυχε νὰ τελῆ οὗτος τοὺς γάμους τῆς θυγατρὸς του Ἐρμιόνης μετὰ τοῦ Νεοπτολέμου, τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀχιλλέως. Ἐνεκα τούτου εἶχον συναχθῆ πάντες οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι εἰς τὸν οἶκόν του καὶ διεσκέδαζον. Ἀκούσας δὲ τὸν κρότον τῆς ἀμάξης ὁ Ἐτεωνεύς, ὁ θεράπων τοῦ Μενελάου, ἐξῆλθε τῆς οἰκίας καὶ παρατηρήσας τοὺς ξένους ἔτρεξε καὶ εἶπε πρὸς τὸν Μενέλαον:

«Δύο ξένοι, βασιλεῦ, εὐγενοῦς καταγωγῆς, ἴστανται πρὸ τῆς θύρας τῶν ἀνακτόρων. Νὰ ἀποζεύξω τοὺς ἵππους αὐτῶν ἢ νὰ τοὺς πέμψω πρὸς ἄλλον τινὰ νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ ;»

Ὁ Μενέλαος ἀγανακτήσας ἐκ τῶν λόγων τούτων ἀπεκρίθη:

«Ἐτεωνεῦ, ἂν καὶ εἶσαι φρόνιμος ἄνθρωπος, τῶρα ὁμῶς ὠμίλησες ὡς ἄφρον παιδίον. Ἐλησμόνησες τὰ δῶρα καὶ τὰς περιποιήσεις, τὰς ὁποίας ἐλάβομεν παρὰ τῶν ἀνθρώπων, ὅτε περιεπλανώμεθα ἐπὶ τόσα ἔτη εἰς τὴν θάλασσαν; Ὑπαγε, ἀπόζευξον τάχιστα τοὺς ἵππους καὶ ὁδήγησον ἐντὸς τοὺς ξένους».

Ὁ Ἐτεωνεύς εὐθύς ἐξετέλεσε τὴν διαταγὴν τοῦ κυρίου του, ὁ δὲ Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος εἰσῆλθον εἰς τὸ λαμπρὸν μέγαρον καὶ ἐθεώρουν μετὰ θαυμασμοῦ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ πολυτέλειαν, ἣτις ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ. Ἐπειτα μετέβησαν εἰς τὸ

λουτρὸν καί, ἀφοῦ ἐλούσθησαν καὶ ἠλείφθησαν δι' ἐλαίου, ἐνεδύθησαν λαμπρὰ ἐνδύματα καὶ ὀδηγηθέντες εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐκάθισαν πλησίον τοῦ Μενελάου. Ὑπηρέτρια τότε ἔφερε χρυσοῦν πρόχουν καὶ ἀργυροῦν νιπτῆρα, ἵνα νιφθῶσιν ἢ δὲ σεβασμία οἰκονόμος παρέθηκε τράπεζαν εἰς αὐτοὺς μὲ ἀφρονα φαγητά. Χαιρετίσας δὲ αὐτοὺς ὁ Μενέλαος εἶπε.

«Καλῶς ἦλθετε ξένοι· ὀρίσασθε, παρακαλῶ, εἰς τὴν τράπεζαν, διότι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς ἐρωτήσω ποῖοι εἰσθε καὶ πόθεν ἔρχεσθε, πρὶν ἢ φάγητε καὶ πίνητε. Δὲν φαίνεσθε ὅμως νὰ εἰσθε ἄνθρωποι ἀσημοί, ἀλλ' ὁμοιάζετε πρὸς τέκνα βασιλέων».

Ταῦτα εἶπε καὶ προσέφερον εἰς αὐτοὺς παχέα νῶτα βοδὸς ἐψημένα, ἐκεῖνοι δὲ ἤπλωσαν τὰς χεῖρας εἰς τὰ ὦρατα ταῦτα φαγητά καὶ ἔτρωγον. Κατόπιν λέγει ὁ Τηλέμαχος πρὸς τὸν Πεισίστρατον, κλίνας πρὸς αὐτὸν τὴν κεφαλὴν, ἵνα μὴ τὸν ἀκούσωσιν οἱ ἄλλοι :

«Ἴδὲ, Πεισίστρατε, ὅποια λάμψις χρυσοῦ, ἀργύρου καὶ ἤλεκτρου ὑπάρχει ἐντὸς τῆς μεγάλης ταύτης αἰθούσης. Βεβαίως ἢ κατοικία τοῦ Διὸς δὲν θὰ εἶνε καλλιτέρα».

Ὁ Μενέλαος ἀκούσας τοὺς λόγους τούτους εἶπεν :

«Ἀγαπητά μου τέκνα, οὐδεὶς τῶν θνητῶν δύναται νὰ παραβληθῆ ἢ πρὸς τὸν Δία, διότι τὰ μέγαρα αὐτοῦ εἶνε ἀρθάρτα καὶ αἰώνια. Τὰ πλοῦτη ταῦτα, τὰ ὅποια βλέπετε μετὰ θαυμασμοῦ, τὰ ἐσύναξα περιπλανηθεὶς καὶ ταλαιπωρηθεὶς εἰς πολλὰ μέρη ἐπὶ ὀκτῶ ὀλόκληρα ἔτη. Περιεπλανήθην εἰς τὴν Κύπρον, εἰς τὴν Φοινίκην καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀκόμη δὲ εἰς τὴν Λιβύαν. Ἀλλὰ καθ' ὃν χρόνον ἐγὼ διέμενον μακρὰν τῆς πατρίδος μου συναθροίζων τὸν πλοῦτον τούτον, ἄλλος μοὶ ἐδολοφόνει τὸν ἀδελφόν, συνεργούσης τῆς κατηραμένης συζύγου μου. Τούτου ἕνεκα οὐδεμίαν χαρὰν αἰσθάνομαι βασιλέων μεταξὺ τοσοῦτων ἀγαθῶν. Εἶθε νὰ εἶχον τὸ τρίτον τούτων καὶ νὰ ἔζων οἱ ἄνδρες, οἱ ὅποιοι χάριν ἐμοῦ ἀπωλέσθησαν ἐν Τροίᾳ. Καὶ περὶ πάντων μὲν θρηνῶ καὶ λυποῦμαι καθήμενος πολλάκις ἐν τοῖς μεγάροις μου, ὅταν ὅμως ἐνθυμηθῶ ἕνα ἐξ αὐτῶν οὔτε τρώγω, οὔτε κοιμῶ».

μαι ἐκ τῆς λύπης μου, διότι οὐδείς τῶν Ἑλλήνων προσήνεγκε τόσας ὑπηρεσίας καὶ ἐμόχθησε τόσον πολὺ, ὅσον ὁ Ὀδυσσεύς. Τὰ πάντα ἤθελον λησμονήσει, ἂν ἐσφίζετο ὁ εὐγενὴς οὗτος φίλος μου. Δὲν ἐμάθομεν δὲ ἀκόμη περὶ αὐτοῦ, ἂν ζῆ ἢ ἀπέθανεν. Ὅποίαν δὲ λύπην θὰ ἔχῃ καὶ πόσα πικρὰ δάκρυα θὰ χύνῃ καθ' ἐκάστην ὁ γέρον Λαέρτης καὶ ἡ φρόνιμος Πηνελόπη καὶ ὁ Τηλέμαχος, τὸν ὁποῖον ἀφῆκε βρέφος ἐν τῷ οἴκῳ του!»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Μενέλαος. Εἰς δὲ τὸν Τηλέμαχον διηγέρθη ἡ ἐπιθυμία θρήνου διὰ τὸν πατέρα του καὶ δάκρυα ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν του ἔρρεον κατὰ γῆς, ὅτε ἤκουσε τὸ ὄνομα τοῦ Ὀδυσσεως, κρύψας δὲ τὸ πρόσωπόν του ὑπὸ τὴν πορφυρὰν χλαϊνάν του ἐθρήνει.

Τότε ἀνεγνώρισεν αὐτὸν ὁ Μενέλαος, ἐνῶ δὲ ἐσκέπτετο, ἐὰν ἤρμοζεν αὐτὸς πρῶτος νὰ τὸν ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ πατρὸς του ἢ νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ ἀναφέρῃ ὁ ἴδιος περὶ αὐτοῦ, ἐξῆλθεν ἡ Ἑλένη ἐκ τοῦ εὐώδους καὶ ὑψηλοῦ θαλάμου τῆς ὁμοίᾳ κατὰ τὴν ὠραιότητα πρὸς τὴν θεὰν Ἀφροδίτην. Καθίσασα δὲ πλησίον τοῦ Τηλεμάχου καὶ παρατηρήσασα αὐτὸν μετὰ προσοχῆς, εἶπε πρὸς τὸν σύζυγόν της:

«Ἡρώτησες, Μενέλαε, τοὺς ξένους ποῖοι εἶνε; Ἀπατῶμαι ἄρα γε ἢ εἶνε ἀληθὲς ὅ,τι θὰ εἶπω; Δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχῃ ἀνθρώπος, ὅστις νὰ ὁμοιάζῃ τόσον πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, ὅσον ὁ νέος οὗτος».

«Ἀληθῶς, Ἑλένη, ἀπεκρίθη ὁ Μενέλαος, καὶ ἐγὼ τῆς αὐτῆς γνώμης εἶμαι. Αἱ χεῖρες, οἱ πόδες, τὸ βλέμμα τῶν ὀφθαλμῶν, ἡ κεφαλὴ καὶ ἡ κόμη εἶνε τοῦ Ὀδυσσεως. Καὶ πρὸ ὀλίγου, ὅτε ὠμίλουν περὶ τοῦ παλαιοῦ φίλου μου, ὁ νέος οὗτος ἔχυσε πολλὰ δάκρυα». Πρὸς αὐτὸν εἶπε τότε ὁ Πεισίστρατος:

«Μενέλαε, υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, ἐκείνου τῷ ὄντι υἱὸς εἶνε οὗτος. Ὁ πατήρ μου, Νέστωρ μὲ ἀπέστειλε μετ' αὐτοῦ νὰ σὲ ἐρωτήσωμεν τί γνωρίζεις περὶ τοῦ πατρὸς του καὶ νὰ τὸν συμβουλεύσῃς τί νὰ πράξῃ, διότι πολλὰ ὑποφέρει εἰς τὴν οἰκίαν του, οὐδείς δὲ τὸν προστατεύει κατὰ τῶν καχοποιῶν».

Ὁ Μενέλαος ἀκούσας ἔτι ὁ νέος οὗτος ἦτο ὁ υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεύς ἐχάρη ὑπερβολικῶς. Ἡ ἀνάμνησις ὁμῶς τοῦ φίλου του κατελύπησεν αὐτὸν καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Τότε ὁ Πεισίστρατος εἶπε πρὸς αὐτόν: «Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, πολλάκις ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου, ὅτι εἶσαι πολὺ συνετὸς ἀνὴρ. Σὲ παρακαλῶ λοιπὸν, ἐὰν εἶνε δυνατόν, νὰ παύσωμεν τὴν ὁμιλίαν ταύτην, διότι δὲν εἶνε ἡ ἡμέρα κατάλληλος πρὸς θρήνους».

Πρὸς τοῦτον ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Μενέλαος:

«Ἔχεις δίκαιον, ἀγαπητὲ Πεισίστρατε. Naί, ἄς ἀφήσωμεν τοὺς θρήνους καὶ ἄς ἐνθυμηθῶμεν τὸ δεῖπνόν μας. Καὶ τὴν πρῶταν σκεπτόμεθα πάλιν περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης».

Ἀφοῦ δὲ διεσκέδασαν μέχρι τῆς ἐσπέρας τρώγοντες καὶ πίνοντες, ὁ μὲν Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη ἀπεσύρθησαν εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτῶν, οἱ δὲ ξένοι ὀδηγούμενοι ὑπὸ κήρυκος μετέβησαν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκοιμήθησαν ἐκεῖ.

49. Ὁ Μενέλαος διηγεῖται τὰ παθήματά του.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ὁ Μενέλαος ἐσηκώθη λίαν πρῶτὸν ἐκ τῆς κλίνης του, ἐφόρεσε τὰ ἐνδύματά του καὶ ἐξελθὼν τοῦ θαλάμου ἦλθε πρὸς τὸν Τηλέμαχον, ὅστις καὶ αὐτὸς εἶχεν ἤδη σηκωθῆ. Καθίσας δὲ πλησίον του, ἠρώτησεν αὐτὸν διατί ἦλθε διαπλεύσας ἀπέραντον θάλασσαν. Ὁ Τηλέμαχος διηγῆθη τότε λεπτομερῶς εἰς αὐτὸν πάντα τὰ κακουργήματα τῶν μνηστήρων καὶ τὸν παρεκάλεισε θερμῶς νὰ τῇ εἴπῃ ὅ,τι γνωρίζει περὶ τοῦ δυστυχοῦς πατρός του.

Ὁ Μενέλαος ἀκούσας ταῦτα ὠργίσθη καὶ εἶπεν:

«ὦ, τοὺς ἀνάνδρους, οἱ ὅποιοι θέλουσι νὰ κοιμηθῶσιν εἰς τὴν κλίνην ἀτρομῆτου ἀνδρός! ὦς ὁ λέων ἐπιστρέφων εἰς τὴν φωλεάν του κατασπαράττει τὰ νεογνὰ ἐλάφου, ἅτινα ἢ μήτηρων εἶχε θέσει ἐκεῖ, οὕτω καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ κατασπαράξῃ τοὺς ἀθλίους μνηστήρας! Εἶθε, ὦ Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπολλῶν, νὰ ἐπαρουσιάζετο τοιοῦτος ὁ Ὀδυσσεὺς μεταξὺ τῶν μνηστή-

ρων, ὅποῖος πάλαι ποτὲ εἰς τὴν Λέσβον, ὅπου ἀγωνισθεῖς πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Φιλομήλου ἔρριψεν αὐτὸν κατὰ γῆς πρὸς χαρὰν πάντων τῶν Ἑλλήνων. Τότε πάντες οἱ μνηστῆρες θὰ εὑρισκον θάνατον κακὸν καὶ γάμον πικρὸν.»

Μετὰ ταῦτα διηγήθη τὰς περιπλανήσεις του, ὅτι ἐρρίφθη ὑπὸ τῶν ἀνέμων εἰς τὴν Αἰθιοπίαν, τὴν Λιβύαν καὶ τὴν Αἴγυπτον. Ἐπὶ δὲ τῆς νήσου Φάρου, ἣτις κεῖται πλησίον τῆς Αἴγυπτου, ἔνεκα διαρκοῦς τρικυμίας ἔμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον. Ἐκεῖ δὲ ἐρωτήσας τὸν θαλάσσιον θεὸν Πρωτέα, ἔμαθε παρ' αὐτοῦ πολλὰς λυπηρὰς εἰδήσεις περὶ τῶν συντρόφων του· ὅτι δηλαδὴ ὁ μὲν Αἴας ἐπνίγη εἰς τὴν πολυκύμαντον θάλασσαν παρὰ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Εὐβοίας Καφηρέα, ὁ δὲ Ἀγαμέμνων, ὅτι εὔρε κακὸν θάνατον διὰ τῆς χειρὸς τῆς ἀπίστου συζύγου του Κλυταιμνήστρας καὶ τοῦ κακούργου Αἰγίσθου, τὸν δὲ πατέρα του, τὸν εὐγενῆ Ὀδυσσεά, ὅτι κρατεῖ ἢ νύμφη Καλαφῶ ἐπὶ τῆς νήσου Ὠγυγίας καὶ δὲν τῷ ἐπιτρέπει νὰ ἀναχωρήσῃ.

«Τώρα ὅμως, ἀγαπητὲ Τηλέμαχε, προσέθηκεν ὁ Μενέλαος, μείνε ἀκόμῃ εἰς τὴν οἰκίαν μου ὀλίγας ἡμέρας καὶ ἔπειτα θὰ σὲ προπέμψω καθὼς πρέπει, δίδων εἰς σὲ λαμπρὰ δῶρα, τρεῖς ἵππους, ἓν ὠραῖον ἄρμα καὶ ἓν πολύτιμον ποτήριον, ἵνα μὲ ἐνθυμήσῃ, ὅταν προσφέρῃς σπονδὰς εἰς τοὺς θεοὺς».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος :

«Ἰεὲ τοῦ Ἀτρέως, μὴ μὲ ἐμποδίξῃς πολὺν χρόνον ἐνταῦθα. Πλησίον σου ὀλόκληρον ἔτος εὐχαρίστως θὰ διέμενον, χωρὶς νὰ ποθήσω τὸν οἶκόν μου καὶ τοὺς συγγενεῖς μου. Τόσον πολὺ εὐχαριστοῦμαι ἀκούων τοὺς λόγους καὶ τὰς διηγήσεις σου ! Ἄλλ' ἔχω ἀφήσει καὶ συντρόφους ἐν Πύλῳ ἐντὸς τοῦ πλοίου, οἱ ὅποιοι βεβαίως στενοχωροῦνται περιμένοντές με. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὰ δῶρα, ἄτινα θέλεις νὰ μοὶ χαρίσῃς, τί νὰ τὰ κάμω ; Ἄς μείνωσι καλλιτέρα ἐνταῦθα, ὅπου φύεται ἄφθονος κριθὴ καὶ τριφύλλιον, διότι εἰς τὴν πατρίδα μου οὔτε λειμῶνες, οὔτε δρόμοι πλατεῖς ὑπάρχουσι.»

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος. Ὁ δὲ μεγαλόδωρος Μενέλαος

μειδιάσας και θωπεύσας αὐτὸν διὰ τῆς χειρὸς εἶπεν :

« Ἡ εὐγενὴς καταγωγὴ σου, ἀγαπητὸν τέκνον, φαίνεται ἐκ τῶν λόγων σου. Δοιπὸν καὶ ἐγὼ, ὅπως εὐχαριστηθῆς, θὰ σοὶ προσφέρω ἄλλο δῶρον, κρατῆρα ἀργυροῦν μὲ χρυσᾶ χεῖλη, ἐξόχου τέχνης, τὸν ὁποῖον μοὶ ἐχάρισεν ὁ Φαίδιμος, ὁ βασιλεὺς τῶν Σιδωνίων, ὅτε μὲ ἐφιλοξένησεν ἐν τῇ οἴκῳ του ».

50. Συναμοσία μνηστήρων.

Ἡμέραν τινά, ἐνῶ ὁ Τηλέμαχος εὕρισκετο πλησίον τοῦ Με-
 νελάου, οἱ μνηστήρες διεσκέδαζον πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ὀδυσ-
 σέως ῥίπτοντες τὸν δίσκον καὶ τὸ ἀκόντιον. Μόνος ὁ Ἀντίνοος
 καὶ ὁ ὠραίος Εὐρύμαχος, οἱ πρῶτοι τῶν μνηστήρων, ἐκάθηντο
 κατὰ μέρος. Πλησιάσας τότε αὐτοὺς ὁ Νοήμων, ὅστις πρὸ ὀλίγων
 ἡμερῶν εἶχε δώσει τὸ πλοῖον εἰς τὸν Τηλέμαχον, εἶπε πρὸς τὸν
 Ἀντίνοον :

« Γνωρίζεις, Ἀντίνοε, πότε θὰ ἐπιστρέψῃ ὁ Τηλέμαχος ἐκ
 τῆς Πύλου ; Ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ πλοίου μου, ἐγὼ δὲ τὸ χρειά-
 ζομαι τώρα, ἵνα μεταβῶ εἰς τὴν Ἥλιδα, ὅπου ἔχω ἐργασίαν κα-
 τεπέιγουσαν ». Ταῦτα εἶπεν ὁ Νοήμων. Ἐκεῖνοι δὲ μὴ γνωρίζον-
 τες, ὅτι ἀνεχώρησεν ὁ Τηλέμαχος εἰς Πύλον ἐξεπλάγησαν. Ἐνό-
 μιζον ὅτι εἶχε μεταβῆ εἰς τοὺς ἀγρούς του, ἢ εἰς τὸν χοιροβοσκόν
 του. Πρὸς αὐτὸν λοιπὸν ἀπεκρίθη ὁ Ἀντίνοος : « Πότε ἀνεχώρη-
 σεν ὁ Τηλέμαχος καὶ ποῖαι νέοι τὸν ἠκολούθησαν ; Ἐλαβε τὸ
 πλοῖόν σου διὰ τῆς βίας ἢ ἐκουσίως τὸ ἔδωκες εἰς αὐτόν ; »

« Τὸ πλοῖον ἀπῆντησεν ὁ Νοήμων, τὸ ἔδωκα εἰς αὐτὸν θε-
 ληματικῶς. Καὶ τίς ἠδύνατο νὰ ἀρνηθῆ τὴν χάριν ταύτην εἰς ἄν-
 θρωπον, ὁ ὁποῖος τόσα ὑποφέρει ; Οἱ δὲ νέοι, οἵτινες ἠκολούθησαν
 αὐτόν, εἶνε ἐκ τῶν εὐγενεστέρων οἰκογενειῶν τῆς Ἰθάκης ».

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Νοήμων ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν του. Οἱ
 δὲ μνηστήρες παραιτήσαντες τὰς ἀγῶνας συνεσκέπτοντο περὶ

*) Σιδωνιοὶ ὀνομάζοντο οἱ κάτοικοι τῆς Σιδῶνος, πρωτεύουσος τῆς Φοινίκης.

τοῦ πρακτέου ἀπεφασίσθη δέ, ἵνα ὁ Ἄντινοος ἐπιβῆι πλοίου μετὰ εἴκοσι κωπηλατῶν καὶ ἐνεδρεύσῃ τὸν Τηλέμαχον εἰς τὸν μεταξὺ Ἰθάκης καὶ Σάμης πορθμόν. Τὴν κακοῦργον ὁμῶς ταύτην ἀπόφασιν τῶν μνηστήρων προδίδει εἰς τὴν βασιλισσαν ὁ πιστὸς κῆρυξ Μέδων. Τότε ἡ Πηνελόπη κατελήφθη ὑπὸ θανατηφόρου λύπης καὶ καθίσασα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας ἤρχισε νὰ κλαίῃ πικρῶς, περὶ αὐτὴν δὲ ἔκλαιον καὶ πᾶσαι αἱ ὑπῆρέτριαι. Ἐπειτα εἶπε πρὸς αὐτάς :

«Τί δυστυχία πάλιν εἶνε αὐτή, ἥτις μὲ εὔρε; Δὲν ἤρκει ὁ θάνατος τοῦ συζύγου μου, ἀλλὰ νὰ χάσω καὶ τὸ μόνον μου τέκνον, χωρὶς νὰ λάβω εἶδησιν τῆς ἀναχωρήσεώς του; Ἄχ διὰ τί δὲν μοι τὸ ἐλέγετε, ὅπως τὸν ἐμποδίσω ἀπὸ τοῦ ταξιδίου; Τώρα τί νὰ πράξω ἢ δυστυχίης; Ποῖον ἔχω νὰ μὲ συνδράμῃ εἰς τὴν περιστασιν ταύτην; Τί δύναται νὰ πράξῃ ὁ δυστυχίης πενθερός μου; Ἐν τούτοις ἄς δράμῃ ὁ γέρον Δολίος νὰ εἴπῃ εἰς αὐτόν, ὅτι εἶνε ἀνάγκη τάχιστα νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα».

Πρὸς ταύτην ἀπεκρίθη ἡ γραῖα Εὐρύκλεια: «Ἀγαπητή μου κόρη, ἐγὼ θὰ σοὶ εἴπω πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, σὺ δὲ ὅ,τι θέλεις κάμε με. Ἐγὼ ἐγνώριζον τὰ πάντα καὶ ἐγὼ ἔδωκα εἰς τὸν Τηλέμαχον, ὅ,τι μοι ἐζήτησεν, ἄλευρον καὶ γλυκὺν οἶνον. Μὲ ὤρκισεν ὁμῶς πρὶν ἢ παρέλθωσι δώδεκα ἡμέραι νὰ μοι σοὶ εἴπω τίποτε, διότι ἐφοβεῖτο μήπως κλαίουσα βλάβῃς τὴν ὑγείαν σου. Τώρα δέ, ἀφοῦ λουστῆς καὶ φορέσης καθαρὰ ἐνδύματα, ἀνάβα εἰς τὸ ὑπερφῶν μετὰ τῶν θαλαμηπόλων σου καὶ δεθήθῃ εἰς τὴν Ἀθηναῖν, ὅπως σώσῃ τὸν υἱόν σου. Μὴ λυπῆς περισσότερον τεθλιμμένον γέροντα. Δὲν πιστεύω οἱ θεοὶ νὰ ἀπεφάσισαν τὴν καταστροφὴν τῆς γενεᾶς τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀρχειοῦ»*.

Ἡ Πηνελόπη ἐξετέλεσεν εὐθὺς τοὺς λόγους τῆς Εὐρυκλείας καὶ ἀναβάσα εἰς τὸ ὑπερφῶν προσηυχήθη πρὸς τὴν Ἀθηναῖν, τὴν προστάτιδα τῆς οἰκογενείας της, ὡς ἑξῆς :

«Ἐπάκουσόν μου, κόρη τοῦ Διός. Ἐάν ποτε σοὶ ἐθυσίασεν ὁ

* Υἱὸς τοῦ Ἀρχειοῦ ἦτο ὁ Λαέρτης, ὁ πατὴρ τοῦ Ὀδυσσεύς.

ἀγαπητός μου σύζυγος παχέα μηρία ταύρων καὶ αἰγῶν, σῶσον τὸν προσφιλή μου Τηλέμαχον καὶ ἐξολόθρευσον τοὺς μνηστήρας οἱ ὅποιοι ἀπεφάσισαν τὴν καταστροφὴν του».

Οὕτω προσηυχῆθη ἡ Πηνελόπη, ἡ δὲ θεὰ ἐπήκουσε τῆς προσευχῆς τῆς καὶ ἔστειλεν εἰς αὐτὴν γλυκὺν ὕπνον καὶ ὠραῖον ὄνειρον. Εἶδεν εἰς τὸν ὕπνον τῆς τὴν ἀδελφὴν τῆς Ἰφθίμην, τὴν σύζυγον τοῦ Εὐμήλου ἐκ Φερῶν *, ἣτις εἶπε πρὸς αὐτὴν :

«Παρηγορήθητι, ἀδελφή μου, καὶ ὁ υἱός σου δὲν θὰ πάθῃ τίποτε, διότι οἱ θεοὶ ἔχουσι λάβει αὐτὸν ὑπὸ τὴν προστασίαν των».

Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἡ φρόνιμος Πηνελόπη βεβητισμένη εἰς γλυκὺν ὕπνον · «Διατὶ ἤλθες ἐν ταῦθα, ἀδελφή μου, ἐνῶ οὐδεποτε ἄλλοτε μὲ ἐπεσκεφέθης, διότι κατοικεῖς πολὺ μακρὰν; Δύναμαι νὰ μὴ κλαίω καὶ θρηνῶ, ἀφοῦ πρὸ ὀλίγου μὲν ἀπώλεσα χρηστὸν σύζυγον, τῶρα δὲ πάλιν ὁ υἱός μου ἀνεχώρησεν ἐπὶ κοίλου πλοίου, παιδίον ἀκόμη ἀσυνείθιστον εἰς τὰς ταλαιπωρίας καὶ τοὺς κόπους; Ἄχ πόσον τρέμω καὶ φοβοῦμαι μὴ πάθῃ κακόν τι εἰς τὰ ξένα, διότι πολλοὶ ἐχθροὶ τὸν ἐπιβουλεύουσι καὶ θέλουσι νὰ τὸν φονεύσωσι κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του».

Τότε εἶπε πρὸς αὐτὴν τὸ ὄνειρον : «Θάρρει καὶ μὴ φοβῆσαι, διότι τὸν υἱόν σου συνοδεύει καὶ προστατεύει ἡ Ἄθηνᾶ, ἣτις μὲ ἔστειλε νὰ σοὶ εἶπω ταῦτα, ἵνα μὴ κλαίῃς καὶ θρηνῆς ἀδίκως».

Ἡ Πηνελόπη τότε ἐξύπνησε καὶ ἐχάρη πολὺ διὰ τὸ καλὸν τοῦτο ὄνειρον. Ἐν τούτῳ δὲ τῷ μεταξὺ ὁ Ἄντινοος μετὰ εἴκοσι γενναίων ἀνδρῶν ἐπέβη ἐπὶ πλοίου καλῶς ὠπλισμένου, καὶ περιέμενεν ἐνεδρεύων εἰς τὴν βραχῶδη νῆσον Ἀστερίαν ** τὸν ἐπιστρέφοντα νεανίαν.

51. Ἄφιξις τοῦ Τηλεμάχου εἰς Ἰθάκην.

Ἡ θεὰ Ἄθηνᾶ ἐπιθυμοῦσα νὰ ἐπανέλθῃ ὁ Τηλέμαχος εἰς Ἰθάκην, ἵνα σκεφθῇ μετὰ τοῦ πατρὸς τοῦ περὶ τοῦ ὀλέθρου τῶν

* Φεραί πόλις τῆς Θεσσαλίας ἔχουσα ἐπίγειον τὰς Παγασάς. Ὁ Εὐμήλος ἦτο ἡγεμὼν τῆς πόλεως ταύτης.

** Μικρὰ νῆσος τοῦ Ἰονίου πελάγους, κεκμένη ἐν τῷ μεταξὺ Ἰθάκης καὶ Κεφαλληνίας πορθμῶ.

αὐθαδῶν μνηστήρων μετέβη ἐν καιρῷ νυκτος εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Μενελάου, ἔνθα εὗρεν ἐπὶ τῆς κλίνης ἄγρυπνον τὸν Τηλέμαχον, διότι πολλαὶ φροντίδες καὶ σκέψεις ἐβασάνιζον τὴν ψυχὴν του. Σταθεῖσα δὲ πλησίον του εἶπε :

«Τηλέμαχε, πρέπει τάχιστα νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν πατρίδα σου, διότι ἡ μήτηρ σου πολλὰ ὑποφέρει κατὰ τὴν ἀπουσίαν σου. Πρὸς τούτοις δὲ σὲ καθιστῶ προσεκτικόν, ὅταν φθάσῃς εἰς τὸ μεταξὺ Ἰθάκης καὶ Σάμης στενόν, διότι ἐκεῖ σὲ ἐνεδρεύουσιν οἱ μνηστῆρες νὰ σὲ φονεύσωσι. Σὺ λοιπὸν νὰ διευθύνῃς τὸ πλοῖον μακρὰν τῶν νήσων καὶ νὰ πλεύσῃς ἐκεῖθεν ἐν καιρῷ νυκτός. Ὄταν δὲ φθάσῃς εἰς τὴν Ἰθάκην, τοὺς μὲν συντρόφους σου καὶ τὸ πλοῖον στεῖλε εἰς τὴν πόλιν, σὺ δὲ πορεύθητι εἰς τὴν καλύβην τοῦ καλοῦ χοιραβοσκοῦ σου Εὐμαίου καὶ ἐκεῖ μείνε τὴν νύκτα. Ἄλλὰ τὴν πρωίαν νὰ διατάξῃς αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ ἀναγγείλῃ τὴν ἀφίξίν σου εἰς τὴν ἀγαπητὴν σου μητέρα».

Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἄθηνᾶ καὶ ἔγινεν ἄφαντος. Ὁ δὲ Τηλέμαχος ἀφοῦ ἐξημέρωσε, παρεκάλεσε θερμῶς τὸν Μενέλαον νὰ τοὺς ἀφήσῃ εὐθὺς νὰ ἀναχωρήσωσιν. Ὁ Μενέλαος δὲν ἔφερε καμμίαν ἀντίρρησην, ἀλλ' εὐθὺς μετέβη μετὰ τῆς Ἑλένης εἰς τὸν εὐώδη θάλαμον, καὶ μετέφεραν διάφορα ὠραῖα δῶρα, ἅτινα ἐνεχείρισαν εἰς τὸν Τηλέμαχον. Οὗτος δὲ ἔλαβε ταῦτα μετὰ μεγάλης χαρᾶς καί, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὸ βασιλικὸν ζεῦγος διὰ τὰ δῶρα καὶ τὴν λαμπρὰν φιλοξενίαν, τοὺς ἀπεχαιρέτισε καὶ ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ Πεισιστράτου εἰς τὴν Πύλον.

Φθάσας ἐκεῖ ἐξέφρασε τὰς ἐγκαρδίους εὐχαριστίας του εἰς τὸν Νέστορα διὰ τὰς καλὰς συμβουλὰς, τὰς ὁποίας τῷ ἔδωκεν, ἔπειτα δὲ εἰσηλθὲν εἰς τὸ πλοῖόν του καὶ ἀνεχώρησεν εἰς τὴν πατρίδα του· διὰ βοηθείας δὲ τῆς Ἄθηνᾶς διέφυγε κατὰ τὸν πλοῦν τὴν ἐνέδραν τῶν αὐθαδῶν μνηστήρων. Ὅτε δὲ ἐφάνη ὁ λαμπρότατος ἀστὴρ, ὁ προάγγελος τῆς ἡμέρας, τὸ πλοῖον ἔφθασεν αἰσίως εἰς τὴν Ἰθάκην. Ὁ Τηλέμαχος εὐθὺς τότε ἐξῆλθεν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἶπεν εἰς τοὺς συντρόφους του :

«Σεῖς μὲν τῶρα νὰ πλεύσητε εἰς τὴν πόλιν, ἐγὼ δὲ θὰ με-

ταβῶ εἰς τὴν ἐξοχὴν. Θὰ ἔλθω δὲ εἰς τὴν πόλιν τὴν ἐσπέραν, ἀφοῦ πρῶτον παρατηρήσω τὰ κτήματά μου. Αὖριον δὲ τὴν πρωΐαν, πρὸς ἀμοιβὴν τοῦ ταξιδίου τούτου, θὰ σὰς προσφέρω λαμπρὸν γεῦμα».

Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ μὲν Τηλέμαχος ἔδεσεν ὑπὸ τοὺς πόδας τὰ ὠραῖα πέδιλά του καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸν χοιροβοσκόν του, οἱ δὲ σύντροφοί του ἔλυσαν, τὰ πρυμνήσια καὶ ἀνεχώρησαν.

52. Ὁ Τηλέμαχος παρὰ τῷ Εὐμαίῳ.

Ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Εὐμαῖος, ὡς ἐξημέρωσεν, ἔσηκώθησαν ἐκ τῆς κλίνης των, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους βοσκούς ἐξαπέστειλαν μὲ τὰς ἀγέλας τῶν χοίρων εἰς τοὺς ἀγρούς, αὐτοὶ δὲ ἔμειναν καὶ ἠτοιμάζον τὸ πρόγευμά των. Δὲν εἶχε δὲ παρέλθει πολὺς χρόνος καὶ ἠκούσθησαν βήματα, οἱ δὲ κύνες ἤρχισαν νὰ σείωσι τὰς οὐράς των χωρὶς καθόλου νὰ ὑλακτῶσιν. Ὁ Ὀδυσσεὺς παρατηρήσας τοῦτο, εἶπεν εἰς τὸν Εὐμαῖον :

«Εὐμαῖε, βεβαιότατα ἔρχεται ἐνταῦθα κανεὶς σύντροφός σου ἢ ἄλλος τις γνωστός σου, διότι οἱ κύνες δὲν ὑλακτοῦσιν».

Δὲν εἶχε ἐξ ἀποτελειώσει τοὺς λόγους τούτους, καὶ ὁ ἀγαπητὸς αὐτοῦ υἱὸς ἐπαρουσιάσθη εἰς τὰ πρόθυρα. Ὁ Εὐμαῖος ἐκθαμβὸς ἀνεπήδησε καὶ ἔδραμεν εἰς προὔπαντήσιν τοῦ κυρίου του. Ἐναγκαλισθεὶς δὲ αὐτὸν ὡς πατὴρ τὸ πρό πολλοῦ ἀπουσιάζον τέκνον του, ἠσπάσθη τὸ πρόσωπον, τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὰς χεῖράς του καὶ ἄφθονα ἔχυνε δάκρυα. Ἐλεγε δὲ πρὸς αὐτὸν κλαίων.

«Ἦλθες, Τηλέμαχέ μου, γλυκύ μου φῶς! Δὲν ἤλπιζον ὁ δυστυχὴς νὰ σὲ ἐπανίδω πλέον. Ἄλλ' ἔλα, εἴσελθε, προσφιλὲς τέκνον, ἵνα χαρῶ ὀλοφύχως βλέπων σε ἐλθόντα εἰς τὴν καλύβην μου ἀμέσως μετὰ τὴν ἐπιστροφήν σου ἐκ τῆς ξένης χώρας. Δὲν ἔρχεται πλέον εἰς τοὺς ἀγρούς σου καὶ τοὺς βοσκούς σου, ἀλλ' εὐχαριστεῖσαι νὰ μένης πάντοτε εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ βλέπῃς τὸ κατηραμένον πλῆθος τῶν μνηστήρων».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησε τότε ὁ Τηλέμαχος :

«Πάτερ μου, θὰ πράξω ὅ,τι λέγεις, διότι ἐπίτηδες διὰ σέ
ἦλθον ἐνταῦθα, ἵνα καὶ διὰ νὰ σέ ἶδω καὶ διὰ νὰ μάθω παρὰ σοῦ,

Ὁ Εὐμαιοὺς ὑποδεχόμενος τὸν Τηλέμαχον.

Ἴαν ἡ μήτηρ μου μένη ἀκόμη ἐν τῇ οἰκίᾳ μας ἢ ἐξέλεξεν ἄλλον
σύζυγον».

« Ἡ μήτηρ σου, τέκνον μου, ἀπήντησεν ὁ καλὸς χοιροβοσκός, μένει ἀκόμη ἐν τῇ οἰκίᾳ σας, διέρχεται δὲ ἅσας ἡμέρας καὶ τὰς νύκτας κλαίουσα καὶ στενάζουσα ».

Ταῦτα εἶπε καὶ ἔλαβε τὸ δόρυ ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Τηλεμάχου· οὗτος δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσηκώθη, ἵνα παραχωρήσῃ εἰς αὐτὸν τὴν θέσιν του, ἀλλ' ὁ Τηλέμαχος ἠμπόδισεν αὐτὸν εἰπὼν : « Κάθισε, ξένε· ὁ Εὐμαιοὺς θὰ ἐτοιμάσῃ καὶ δι' ἐμὲ θέσιν ».

Τότε ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐπιστρέψας ἐκάθισε πάλιν εἰς τὴν θέσιν του, ὁ δὲ Εὐμαιοὺς κόψας θάμνους ἔστρωσεν αὐτοὺς καὶ ἐκάλυψε διὰ δέρματος. Ἐκεῖ δὲ ἐκάθισεν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεὺς. Ἐπειτα ἔθεσεν ὁ Εὐμαιοὺς ἐνώπιον αὐτῶν ἄρτον, κρέατα καὶ γλυκύτατον οἶνον. Ἀφοῦ δὲ ἔφαγον καὶ ἔπιον, ἠρώτησεν ὁ Τηλέμαχος τὸν χοιροβοσκὸν του πόθεν ἦλθεν ὁ ξένος οὗτος καὶ πῶς ὀνομάζεται.

« Ὁ ξένος οὗτος ἀπήντησεν ὁ Εὐμαιοὺς, λέγει ὅτι κατάγεται ἐκ Κρήτης καὶ ὅτι περιεπλανήθη εἰς πολλὰ μέρη καὶ ὑπέστη πολλὰς ταλαιπωρίας. Τώρα δὲ πάλιν ἐδραπέτευσεν ἐκ τινος πλοίου καὶ ἦλθεν ἐνταῦθα. Σοὶ τὸν παραδίδω λοιπὸν, καὶ σὺ πρᾶξον ὅ,τι θέλεις ».

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος.

« Πολὺ μὲ λυπεῖς διὰ τῶν λόγων σου, Εὐμαιε. Πῶς νὰ δεχθῶ τὸν ξένον τοῦτον ἐν τῷ οἴκῳ μου, ἀφοῦ δὲν δύναμαι νὰ προστατεύσω αὐτόν, ὅταν τις τῶν αὐθαδῶν μνηστῆρων προσβάλλῃ αὐτόν ; Προτιμότερον εἶνε νὰ μένη ἐδῶ, καὶ διὰ νὰ μὴ σὲ ἐπιβαρύνῃ, ἐγὼ θὰ στείλω εἰς αὐτόν τροφὰς καὶ ἐνδύματα. Κατόπιον δὲ θὰ φροντίσω νὰ τὸν ἀποστείλω, ὅπου ἡ καρδία του ἐπιθυμεῖ ».

Πρὸς αὐτὸν εἶπε τότε ταπεινοφρόνως ὁ Ὀδυσσεὺς :

« ὦ φίλε, ἐπιτρέπεται καὶ εἰς ἐμὲ νὰ εἶπω μίαν λέξιν ; Πίστευσόν με ὅτι πολὺ κατασπαράσσεται ἡ καρδία μου, ὅταν ἀκούω νὰ πράττωσι τοιαῦτα φοβερὰ κακουργήματα οἱ αὐθάδεις μνηστῆρες εἰς τὰ ἀνάκτορά σου, καὶ ἀπορῶ πῶς σὺ, τοιοῦτος νέος, ἐπιτρέπεις ταῦτα. Ἄν ἐγὼ ἤμην εἰς τὴν θέσιν σου καὶ εἶχον τὴν ἡλικίαν σου, θὰ προετίμων νὰ μοὶ κοπῆ ἡ κεφαλὴ, παρὰ νὰ βλέπω τοιαῦτα ἀνόσια ἔργα καθ' ἐκάστην ἐν τῇ οἰκίᾳ μου.

« Ἀγαπητὲ ξένε, ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος, ἀγνεῖς τὰ πράγματα καὶ διὰ τοῦτο ὀμιλεῖς τοιουτοτρόπως. Οἱ μνηστῆρες δὲν εἶνε πέντε ἢ δέκα, ἀλλὰ πολὺ περισσότεροι. Τί δύναμαι λοιπὸν

εἷς μόνος ἐγὼ νὰ πράξω κατὰ τόσων ἐχθρῶν; Σὺ δέ, Εὐμαιε, πορεύθητι εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶπε εἰς τὴν μητέρα μου, ὅτι ἐπανήλθον ἀβλαβῆς ἐκ Πύλου καὶ μένω ἐνταῦθα».

Ὁ Εὐμαιοὺς ἀμέσως ἔδεσεν ὑπὸ τοὺς πόδας του τὰ πέδιλά του, ἔλαβε τὴν βακτηρίαν του καὶ ἀνεχώρησε ὁρομαίως.

53. Ὁ Τηλέμαχος ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσσεά.

Δὲν εἶχε πολὺ ἀπομακρυνθῆ τῆς καλύβης ὁ Εὐμαιοὺς καὶ ἡ Ἀθηναῖα λαβοῦσα τὴν μορφήν ὠραίας γυναικὸς ἐνεφανίσθη ἔξω τῆς καλύβης καὶ ἔνευσεν εἰς τὸν Ὀδυσσεά νὰ ἐξέλθῃ. Ὁ Τηλέμαχος οὔτε εἶδεν αὐτήν, οὔτε ἐνόησε τίποτε, διότι οἱ θεοὶ δὲν εἶνε καταφανεῖς εἰς πάντας. Μόνον ὁ Ὀδυσσεὺς εἶδεν αὐτήν καὶ οἱ κύνες, οἵτινες δὲν ὑλάκτησαν, ἀλλ' ἔφυγον κλαυθμηρίζοντες πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τῆς καλύβης. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς, προφασισθεὶς τι, ἐξῆλθε καὶ ἐστάθη ἐνώπιον τῆς θεᾶς, ἣτις τῷ εἶπεν :

«Υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, εἶνε καιρὸς πλέον νὰ φανερωθῆς εἰς τὸν υἱόν σου καὶ νὰ σκεφθῆς μετ' αὐτοῦ πῶς θέλετε ἐκδικηθῆ τοὺς μνηστῆρας. Καὶ ἐγὼ ἡ ἴδια δὲν θὰ μείνω ἐπὶ πολὺν χρόνον μακρὰν ὑμῶν, διότι σκοπεύω νὰ σᾶς βοηθήσω».

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ θεὰ ἤγγισεν αὐτὸν διὰ τῆς χρυστῆς ράβδου, καὶ εὐθὺς μετεμορφώθη ὁ ἄσχημος καὶ κατερρυτιδωμένος γέρον εἰς ὠραῖον καὶ εὐρωστον νεανίαν, τὰ δὲ ράκη του μετεβλήθησαν εἰς ὠραίαν ἐνδυμασίαν. Μετὰ τοῦτο ἡ μὲν θεὰ ἀνεχώρησεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην.

Ὁ Τηλέμαχος, καθὼς τὸν εἶδεν, ἔμεινεν ἐκστατικὸς καὶ ἔρριψε τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὴν γῆν, διότι ἐνόμισεν, ὅτι ἦτο θεός· εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν τὰ ἐξῆς: «Ἔνε, μοὶ φαίνεσαι τώρα πολὺ διαφορετικὸς παρὰ πρότερον. Ἴσως εἶσαι θεός τις. Ἀλλ' ἔσο εὐμενὴς πρὸς ἡμᾶς καὶ διαφύλαττε ἀπὸ παντὸς κακοῦ».

«Ὅχι, δὲν εἶμαι θεός, ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς. Εἶμαι ὁ πατήρ σου, χάριν τοῦ ὁποίου σὺ ὑπέστης τόσας βασάνους».

Τότε ὁ Τηλέμαχος ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς του καὶ ἔχυνον ἀμφοτέροι ἀφθονα δάκρυα χαρᾶς. Ἀφοῦ δὲ ἔμειναν ἐπὶ πολὺν χρόνον οὕτως ἐνηγκαλισμένοι, εἶπε μετὰ ταῦτα ὁ Τηλέμαχος πρὸς τὸν πατέρα του: «Διὰ τίνος πλοίου ἦλθες ἐνταῦθα, πάτερ, καὶ ποῖοι ναῦται σὲ ἔφεραν;»

«Οἱ Φαίακες, ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς, ναυτικοὶ περίφημοι, οἱ ὅποιοι μοὶ ἔδωκαν λαμπρὰ δῶρα, χρυσόν, χκλκόν ἄφθονον καὶ πολύτιμα ἐνδύματα. Καὶ ταῦτα μὲν ἔκρυψα ἐντὸς σπηλαίου, τῶρα δὲ ἤλθον ἐνταῦθα κατὰ συμβουλήν τῆς Ἀθηναῖς, ἵνα συσκεφθῶμεν πῶς νὰ ἐξολοθρεύσωμεν τοὺς μνηστῆρας. Εἰπέ μοι λοιπὸν πόσοι εἶνε καὶ ὅποιοι, ἵνα σκεφθῶ, ἂν δυνάμεθα ἡμεῖς μόνοι νὰ πολεμήσωμεν κατ' αὐτῶν ἢ θὰ χρειασθῶμεν καὶ ἄλλους».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος: «Πάτερ μου, πῶς εἶνε δυνατόν δύο ἄνθρωποι νὰ πολεμήσωσιν ἐναντίον τοσοῦτου πλήθους; Οἱ μνηστῆρες οὔτε δέκα εἶνε, οὔτε εἴκοσιν, ἀλλὰ πολὺ περισσότεροι. Πεντήκοντα δύο εἶνε ἐκ τοῦ Δουλιχίου, εἴκοσι τέσσαρες ἐκ τῆς Σάμης, εἴκοσιν ἐκ τῆς Ζακύνθου καὶ δώδεκα ἐκ τῆς Ἰθάκης. Ἐὰν λοιπὸν προσβάλωμεν ὅλους τούτους ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μας ἠνωμένους, φοβοῦμαι μήπως ἀντὶ νὰ ἐκδικηθῶμεν αὐτοὺς πάθωμεν μεγαλύτερόν τι δυστύχημα. Καὶ διὰ τοῦτο σκέφθητι ποίους ἄλλους πρέπει νὰ καλέσωμεν εἰς βοήθειαν».

«Ἐχε θάρρος, τέκνον μου, ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς. Ἐχομεν τοὺς θεοὺς βοηθοὺς κατὰ τὴν φοβεράν ταύτην πάλην καὶ μάλιστα τὸν Δία καὶ τὴν Ἀθηναῖαν οἵτινες θὰ σπεύσωσι πρὸς βοήθειαν ἡμῶν. Σὺ αὔριον τὴν πρωΐαν νὰ μεταβῆς εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ συναναστρέφῃσαι μετὰ τῶν μνηστήρων. Ἀργότερον δὲ θὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ μετὰ τοῦ Εὐμαίου ὡς ἐπαίτης. Ἄν τότε μὲ περιφρονῶσιν οἱ μνηστῆρες ἢ μὲ κακομεταχειρίζωνται, σὺ νὰ λησμονήσῃς ὅτι εἶμαι πατὴρ σου καὶ νὰ ὑπομένης ταῦτα. Δὲν πρέπει νὰ ὀργίζῃσαι, ἀλλὰ νὰ προσπαθῆς διὰ γλυκεῶν λόγων νὰ μὴ φέρονται οὕτως. Αὐτοὶ ὅμως δὲν θὰ σὲ ἀκούσωσι, διότι πλησιάζει βεβαίως ἡ ἡμέρα τοῦ ὀλέθρου των. Κανείς δὲ ἄς μὴ μάθῃ τὴν ἔλευσίν μου, οὔτε ὁ Λαέρτης, οὔτε ὁ Εὐμαῖος, οὔτε αὐτὴ ἡ Πηνελόπη».

Ἐπειτα ὁ Ὀδυσσεύς καὶ ὁ Τηλέμαχος ἔσφαζαν χοῖρον μονοετῆ καὶ παρεσκευάζον τὸ δεῖπνόν των. Περί δὲ τὴν ἔσπεραν ἐπέστρεψε καὶ ὁ καλὸς χοιροβοσκὸς εἰς τὴν καλύβην. Τότε ἡ Ἀθηναῖα μετεμόρφωσε πάλιν τὸν Ὀδυσσεῆα εἰς γέροντα ἐπαίτην, ἵνα μὴ τὸν ἀναγνωρίσῃ ὁ Εὐμαῖος. Εἰσελθὼν δὲ ὁ βοσκὸς εἰς τὴν καλύβην διηγήθη εἰς τὸν Τηλέμαχον ὅτι ἐπανῆλθον οἱ μνηστῆρες ἐκ τῆς ἐνέδρας καὶ ὅτι ἔμαθον τὴν ἐπάνοδον αὐτοῦ εἰς Ἰθάκην. Μετ' ὀλίγον δὲ ἤτοιμάσθη τὸ δεῖπνον, οὔτοι δὲ καθίσαντες

ἔφαγον καὶ ἔπιον ὅσον ἐπεθύμει ἡ καρδία των. Ἐπειτα δὲ ἐκοιμήθησαν.

54. Ὁ Τηλέμαχος ἔρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορά του.

Τὴν ἐπομένην ἡγέρθη λίαν πρῶτὶ ὁ Τηλέμαχος ἐκ τῆς κλίνης του, ἔδεσεν ὑπὸ τοὺς πόδας τὰ πέδιλά του, ἔλαβε τὸ δόρυ καὶ εἶπε πρὸς τὸν χοιροβοσκόν του :

« Πάτερ μου, ἐγὼ θὰ ὑπάγω τώρα εἰς τὴν πόλιν. Σὺ δε ὀδήγησον τὸν ξένον εἰς τὴν πόλιν, ὅπου δύναται ἐπαιτῶν νὰ ἀνακουφίξῃ τὰς ἀνάγκας του. Ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ φιλοξενῶ πάντα ἄνθρωπον ἐν τῇ οἰκίᾳ μου. Μὲ φθάνουσι τὰ βάσανά μου ».

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς :

« ὦ φίλε, καὶ ἐγὼ δὲν ἐπιθυμῶ περισσότερο νὰ μὲνῶ ἐνταῦθα, διότι εἰς τὸν πτωχὸν εἶνε προτιμότερον νὰ ἐπαιτῇ εἰς τὴν πόλιν παρὰ εἰς τὴν ἐξοχὴν. Ἐκτὸς τούτου εἶμαι καὶ γέρον καὶ δὲν δύναμαι νὰ ἐκτελῶ ὅ,τι μὲ διατάττει ὁ χοιροβοσκός σου. Ὑπαγε λοιπὸν ἐμπρός, ἐγὼ δὲ θὰ ἔλθω κατόπιν, ἀφοῦ θερμανθῶ εἰς τὸ πῦρ καὶ προχωρήσῃ ἡ ἡμέρα, διότι τὰ φορέματά μου εἶνε πολὺ ἄθλια καὶ φοβοῦμαι μὴ μὲ βλάβῃ τὸ πρῶϊνὸν ψῦχος. Δὲν εἶνε δέ, ὡς λέγουσι καὶ τὸ διάστημα ἀπ' ἐδῶ μέχρι τῆς πόλεως μικρόν ».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐξῆλθε τῆς κλύβης καὶ ἀνεχώρησε μὲ βῆμα ταχὺ εἰς τὴν πόλιν. Ὡς δὲ ἔφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν του, πρῶτῃ τὸν εἶδεν ἡ τροφός του Εὐρύκλεια καὶ εὐθὺς ἔδραμεν εἰς προὔπαντήσιν του καὶ ἠσπάζετο αὐτὸν ἐγκαρδίως. Μετ' αὐτῆς δὲ ἔτρεξαν καὶ αἱ ἄλλαι ὑπῆρέτριαι, χαίρουσαι διὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ κυρίου των. Ἡ δὲ Πηνελόπη μαθοῦσα ὅτι ἦλθεν ὁ υἱὸς τῆς, ἐξῆλθε τοῦ νομφικοῦ θαλάμου τῆς καὶ κλαίουσα ἔθλιψεν αὐτὸν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, τὸν κατεφίλησε καὶ τῷ εἶπεν :

« Ἦλθες, Τηλέμαχέ μου γλυκύ μου φῶς ! Δὲν ἠλπιζον νὰ σὲ ἐπανίδῳ πλέον, ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησας κρυφίως εἰς τὴν Πύλον διὰ νὰ μάθῃς τι περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός σου. Ἄλλ' ἔλα εἶπέ μοι, ἔχεις εὐχάριστόν τινα εἶδησιν περὶ αὐτοῦ ;

« Μῆτερ μου, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, μὴ θλίβῃς περισσότερο τὴν καρδίαν μου, διότι μόλις ἠδυνήθην νὰ σωθῶ ἐκ τοῦ φοβεροῦ χινδύνου. Ὑπαγε νὰ λουστῇς καὶ νὰ φορέσῃς καθαρὰ ἐνδύματα.

Ἐπειτα παρακάλεσον τοὺς θεοὺς καὶ ὑποσχέθητι εἰς αὐτοὺς μεγάλης θυσίας, ἂν ποτε ὁ Ζεὺς τιμωρήσῃ τοὺς μνηστῆρας».

Ἡ Πηνελόπη εὐθὺς ἐξετέλεσε τοὺς λόγους τοῦ υἱοῦ τῆς, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐπορεύθη εἰς τὴν ἀγοράν.

55. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔρχεται ὡς ἐπαίτης εἰς τὰ ἀνάκτορά του.

Μετ' ὀλίγον ἐπορεύθη καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ Εὐμαίου εἰς τὴν πόλιν. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὴν κρήνην, ἐκ τῆς ὁποίας αἱ νεάνιδες τῆς πόλεως ἐλάμβανον ὕδωρ, συνήντησαν τὸν αἰγοβοσκὸν Μελάνθιον, ὅστις ὠδήγει διὰ τὸ συμπόσιον τῶν μνηστῆρων τὰς καλλίστας αἶγας τοῦ ποιμνίου του. Ἄμα δὲ τοὺς εἶδεν, εἶπε πρὸς αὐτοὺς:

«Ἴδού ἄθλιος ὠδήγων ἄλλον ἄθλιον. Ὁ θεὸς ὠδήγει τὸν ὅμοιον πρὸς τὸν ὅμοιον. Ποῦ πηγαίνει, ἀχρεῖε χοιροβοσκέ, μὲ τὸν πειναλέον αὐτόν, τὸν ὀχληρὸν ψωμοζήτην, τὸν βρωμερὸν γέροντα, ὅστις ἴσταται εἰς ὄλας τὰς θύρας ξύων τοὺς ὦμους του καὶ ζητῶν νὰ χάψῃ κομμάτια ἄρτου; Δὲν μοὶ τὸν δίδεις νὰ φυλάττῃ τοὺς στάβλους μου, νὰ καθαρῖζῃ τὴν αὐλήν μου καὶ νὰ φέρῃ τρυφεροῦς κλώνας εἰς τὰ ἐρίφια; Ἐγὼ δὲ ὡς ἀμοιβὴν θὰ τῷ δίδω νὰ πίνῃ τυρόγαλα, ὅπως παχύνωσιν οἱ μηροὶ του. Ἄλλ' ἢ ἐργασία δὲν θὰ τῷ ἀρέσκῃ, διότι ἔχει συνειθίσει διὰ τῆς ἐπαυτείας νὰ γεμίζῃ τὴν ἀχόρταγον κοιλίαν του. Ἐὰν φέρῃς αὐτόν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ὀδυσσεως, πολλὰ σκαμνία θὰ σπᾶσωσιν οἱ μνηστῆρες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Μελάνθιος καὶ πλησιάσας ἐλάκτισε τὸν Ὀδυσσεά κατὰ τὴν ὀσφύν. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσκέφθη, ἂν ἔπρεπε δι' ἐνὸς κτυπήματος ἐπὶ τῆς κεφαλῆς νὰ τῷ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν, ἢ νὰ υπομείνῃ ταῦτα. Ἐπροτίμησε δὲ τὸ δεύτερον. Ὁ Εὐμαῖος ὁμῶς ὠργίσθη πολὺ καὶ εἶπε πρὸς αὐτόν:

«Αἶ καὶ νὰ ἤρχετο ὁ Ὀδυσσεὺς, ταλαίπωρε, καὶ τότε θὰ ἔβλεπες τὴν συμφορὰν σου! Περιφέρεσαι ὄλην τὴν ἡμέραν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀφίνεις τὰ ποίμνια τοῦ κυρίου μας νὰ καταστρέφονται».

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ Μελάνθιος: «Τί εἶπεν ὁ κύων οὗτος, τὸν ὅποιον θὰ φέρω ἡμέραν τινὰ μακρὰν τῆς Ἰθάκης, ἵνα τὸν πωλήσω ἀντὶ πολλῶν χρημάτων καὶ ὠφεληθῶ; Εἶθε καὶ ὁ Τηλέ-

μαχος να ἀπολεσθῆ ταχέως ὑπὸ τῶν μνηστήρων, ὅπως ἀπωλέσθῃ καὶ ὁ πατήρ του».

Ταῦτα εἰπὼν μετέβη ταχέως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου του, ὅπου ἐκάθισε μεταξὺ τοῦ πλήθους τῶν μνηστήρων. Μετ' ὀλίγον δὲ ἐπλησίασε καὶ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ Εὐμαίου εἰς τὰ ἀνάκτορα. «Εὐμαιε, εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσεύς, βεβαίως αὐτὴ θὰ εἶνε ἡ οἰκία τον Ὀδυσσεως. Εὐκόλως δύναται τις νὰ τὴν διακρίνῃ τῶν ἄλλων οἰκιῶν. Δὲν βλέπεις πόσῃ μεγαλοπρέπειαν ἔχει, τί ὠραίαν ἀδλὴν καὶ τί στερεὰς θύρας! Ὑποθέτω δὲ ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι θὰ εὐωχῶνται ἐν αὐτῇ, διότι αἰσθάνομαι γλυκεῖαν ὄσμῃν φηγομένωνν κρεάτων καὶ ἀκούω τὸν ἤχον τῆς κιθάρας, τὴν ὁποίαν οἱ θεοὶ ὤρισαν σύντροφον εἰς τὰς εὐωχίας».

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ καλὸς χοιροβοσκός:

«Τῷ ὄντι, ξένε μου, ἡ οἰκία αὕτη εἶνε τοῦ Ὀδυσσεως. Ἄλλ' ἄς σκεφθῶμεν πρῶτα τί θὰ πράξωμεν. Θέλεις πρῶτος σὺ νὰ εἰσέλθῃς, ἐγὼ δὲ νὰ ἔλθω μετ' ὀλίγον, ἢ νὰ προπορευθῶ ἐγώ, σὺ δὲ ἔρχεσαι κατόπιν; Ἄλλὰ μὴ βραδύνης νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς, διότι δὲν εἶνε δύσκολον νὰ σὲ κτυπήσῃ τις καὶ σὲ ἀπωθήσῃ βλέπων σε ἱστάμενον ἔξωθεν». Πρὸς ταῦτα ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς.

«Θὰ πράξω, Εὐμαιε, ὅ,τι λέγεις. Ἄλλὰ προπορεύθητι σὺ, ἐγὼ δὲ ἔρχομαι μετ' ὀλίγον». Ἐνῶ δὲ οὗτοι συνωμίλου, κύων τις ἐξηπλωμένος ἐπὶ τῆς κόπρου ὕψωσε τὴν κεφαλὴν. Ἦτο ὁ Ἄργος, τὸν ὁποῖον εἶχεν ἀναθρέψει ὁ ἴδιος ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐχάρη, διότι μετέβη εἰς τὴν Τροίαν. Τὸν κύνα τοῦτον ἀπέλυον ἄλλοτε οἱ νέοι κατὰ τῶν ἐλάφων, τῶν λαγωῶν καὶ τῶν ἀγρίων αἰγῶν. Ἀφ' ὅτου ὅμως ἀνεχώρησεν ὁ κύριός του, οὐδεὶς ἐφρόντιζε περὶ αὐτοῦ. Ἐνεκα τούτου δὲ κατέκειτο ὁ δυστυχὴς ἐκεῖ εἰς τὴν κοπρίαν κάτισχνος καὶ πλήρης ζυφύων. Ὡς δὲ ἠσθάνθη τὸν Ὀδυσσεῖα πλησιάζοντα, ἔσεισε τὴν οὐρὰν καὶ κατεβίβασε τὰ ὠτά του, ἀλλὰ δὲν εἶχε πλέον δύναμιν νὰ ριφθῆ εἰς τὸν κύριόν του. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἰδὼν αὐτὸν δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα. Εὐθὺς ὅμως στρέψας τὸ πρόσωπον πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, ἐσπόγγισε τοὺς ὀφθαλμούς του, ἵνα μὴ ἐννοήσῃ τί ὁ Εὐμαιος, καὶ εἶπε:

«Δὲν μοὶ λέγεις, Εὐμαιε, τί κύων εἶνε οὗτος; Εἶνε ὠραῖος μὲν κατὰ τὸ σῶμα, δὲν γνωρίζω ὅμως, ἂν ἦτο καλὸς καὶ εἰς τὸ τρέξιμον· ἢ μήπως εἶνε ἐξ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους τρέφουσιν οἱ εὐγενεῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ πρὸς στολισμόν;»

Ὁ κύων οὗτος, ξένε μου, ἀπήντησεν ὁ Εὐμαιος, εἶνε τοῦ καλοῦ μου κυρίου. Ἄν τὸν ἔβλεπες πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὴν Τροίαν, θὰ ἐθαύμαζες τὴν ρώμην καὶ τὴν ταχύτητά του. Εἰς τὰ πυκνὰ βάθη τοῦ δάσους οὐδὲν ἀγρίμιον ἠδύνατο νὰ διαφύγῃ καταδιωκόμενον ὑπ' αὐτοῦ, διότι ἦτο ἄριστος εἰς τὴν ἰχνηλασίαν. Τώρα ὅμως εὐρίσκεται εἰς τοιαύτην ἐλεεικὴν θέσιν, διότι ὁ μὲν κύριός του ἀπωλέσθη μακρὰν τῆς πατρίδος του, αἱ δὲ ὀκηγεραὶ ὑπηρέτριαι καθόλου δὲν τὸν περιποιοῦνται. Οἱ ὑπηρέται, ὅταν λείπῃ ὁ κύριός των, δὲν θέλουσι νὰ ἐργάζωνται κατὰ τὸ δίκαιον». Ταῦτα εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὰ λαμπρὰ ἀνάκτορα. Τὴν αὐτὴν δὲ στιγμήν ἐξέπνευσε καὶ ὁ Ἄργος, ἀφοῦ μετὰ εἰκοσαετῆ ἀποδημίαν εἶδε τὸν κύριόν του.

56. Ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τῶν μνηστήρων.

Πρῶτος ὁ Τηλέμαχος εἶδε τὸν χοιροβοσκὸν εἰσερχόμενον καὶ τῷ ἔνευσε νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ καθίσῃ πλησίον του. Μετ' ὀλίγον δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ὁμοίως πρὸς ῥυπαρὸν γέροντα ἐπαίτην καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου. Τότε ὁ Τηλέμαχος ἔδωκεν εἰς τὸν Εὐμαιοῦν ὀλόκληρον ἄρτον καὶ κρέας ὅσον ἐχώρου αἱ χεῖρές του καὶ τὸν διέταξε νὰ τὰ προσφέρῃ εἰς τὸν δυστυχεῖ ἐπαίτην. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐδέχθη ταῦτα, καὶ ἀφοῦ ἠὺχαρίστησε τὸν Τηλέμαχον καὶ ἠὺχρήθη νὰ τῷ δώσῃ ὁ θεὸς ὅλα τὰ καλὰ, τὰ ἔθεσε πρὸ τῶν ποδῶν του ἐπὶ τῆς ἀθλίας πήρας του καὶ ἔτρωγεν, ἐνῶ ὁ αἰοιδὸς ἐτραγουδοῦσεν ὠραῖα ἄσματα εἰς τοὺς μνηστῆρας. Ὅτε δὲ ὁ αἰοιδὸς ἐσιώπησεν, ἐσηκώθη οὗτος καὶ περιήρχετο τοὺς μνηστῆρας ἐπαϊτῶν. Τότε ἕκαστος ἐξ εὐσπλαγχνίας τῷ ἔδιδεν ὀλίγον ἄρτον καὶ κρέας καὶ ἠρώτα τίς εἶνε καὶ πόθεν ἦλθεν. Ὁ Μελάνθιος εἶπε πρὸς αὐτούς, ὅτι τὸν ἔφερον ὁ Εὐμαιοσ, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δὲν ἐγνώριζε ποῖος εἶνε. Ὁ Ἀντίνοσ ἀκούσας ταῦτα εἶπε: «Διατί, ἀνόητε χοιροβοσκέ, ὠδηγήσας ἐνταῦθα τὸν ἄθλιον τοῦτον ἐπαίτην; Δὲν φθάνουσι λοιπὸν πάντες οὔτοι νὰ καταφάγωσι τὰ ἀγαθὰ τοῦ κυρίου σου, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ προσθέσης καὶ ἄλλον;»

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ χοιροβοσκός: «Ἀντίνοε, δὲν ἀρμόζει σύ, ὁ τόσον εὐγενὴς νέος, νὰ ὀμιλῆς οὕτω. Τίς προσκαλεῖ ἐν τῇ οἰκίᾳ του ξένον τινά, ἂν δὲν εἶνε ἰατρὸς ἢ μάντις ἢ ἄλλος τις ὠφέλιμος τεχνίτης; Οἱ ἐπαῖται ἔρχονται μόνοι των. Σὺ ὅμως Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

πάντοτε κατατρέχεις τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Ὀδυσσεύς και μάλιστα ἐμέ. Ἄλλ' ἐγὼ οὐδέλωσ ἀνησυχῶ περι τοῦτου, ἐν ὄσφ ἡ συνετῆ Πηνελόπη και ὁ Τηλέμαχος ζῶσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ».

Ὁ Τηλέμαχος τότε, ἐπειδὴ εἶδεν, ὅτι ὠργίσθη πολὺ ὁ Ἀντίνοος, ἐπενέβη εἰς τὴν ὁμιλίαν ταύτην και τὸν μὲν Εὐμαιον διέταξε νὰ σιωπήσῃ, τὸν δὲ Ἀντίνοον παρεκάλεσε νὰ μὴ ἐνοχλῆ τοὺς ὑπηρέτας του.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ πάντες οἱ ἄλλοι μνηστήρες ἔδιδον εἰς τὸν Ὀδυσσεᾶ φαγητὰ και ἐπλήρωσαν τὴν πύραν του ἄρτων και κρεάτων. Μόνος δὲ ὁ Ἀντίνοος δὲν εἶχε δώσει ἀκόμη τίποτε εἰς αὐτόν. Ἐλθὼν λοιπὸν πρὸς αὐτόν ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν παρεκάλε νὰ τῷ δώσει τι διὰ νὰ ἐκλύσῃ δὲ τὴν συμπάθειάν του, ἤρξατο διηγούμενος εἰς αὐτόν ψευδῆ ἱστορίαν, ὅτι περιεπλανήθη εἰς τὴν Αἴγυπτον και εἰς τὴν Κύπρον και ὅτι ὑπέστη ἄπειρα δεινά. Ὁ Ἀντίνοος ὅμως ὀργισθεὶς εἶπε πρὸς αὐτόν.

«Τίς δαίμων ὠδήγησεν ἐνταῦθα τὸν ὀχληρὸν τοῦτον ἐπαίτην; Φύγε εὐθὺς ἀπ' ἐδῶ, ἵνα μὴ σὲ στείλω κακῶς ἔχοντα εἰς τὴν Αἴγυπτον και τὴν Κύπρον σου. Τί θρασὺς και ἀναιδέης ἐπαίτης εἶνε! Κατὰ σειρὰν ὄλους μᾶς ἐνοχλεῖ και ὄλοι τῷ δίδομεν ἀφθῶνας, ἐπειδὴ εἶνε ξένα πράγματα και οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν τὰ λυπεῖται».

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεὺς: «Ἀλλοίμονον, πόσον ὀλίγον ἡ ψυχὴ σου ὁμοιάζει πρὸς τὴν μορφὴν σου! Σὺ ἐκ τῶν ἰδικῶν σου πραγμάτων δὲν θὰ ἔδιδες εἰς τὸν ὑπηρέτην σου, οὔτε ὀλίγον ἄλλας, ἀφοῦ καθήμενος τώρα εἰς ξένην τράπεζαν φοβεῖσαι νὰ μοὶ δώσει τεμάχιον ἄρτου, ἐνῶ τὰ πάντα ὑπάρχουσιν ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ».

«Ἄθλιε ἐπαῖτα, εἶπε τότε μετ' ὀργῆς ὁ Ἀντίνοος, τολμᾶς ἀκόμη και νὰ μᾶς ὑβρίζης; Τώρα βεβαίως δὲν θὰ ἐξέλθης τοῦ οἴκου τοῦτου ἀβλαβής». Ταῦτα εἶπε και ἀρπάσας σκαμνίον ἐξεσφενδόνισεν αὐτὸ κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύς και ἐκτύπησεν αὐτόν εἰς τὸν δεξιὸν ὤμον. Οὗτος ὅμως ἔμεινεν ἀκλόνητος ὡς βράχος και καθόλου δὲν ὑπεχώρησεν εἰς τὸ ἰσχυρὸν κτύπημα τοῦ Ἀντινοῦ, ἀλλ' ἐκίνησε σιωπῶν τὴν κεφαλὴν και ἐμελέτησε φρικώδη ἐκδίκησιν. Ἐπειτα ἐπέστρεφεν εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας και θέσας χαμαὶ τὴν πύραν του εἶπε πρὸς τοὺς μνηστήρας.

«Ἀκούσατε, μνηστήρες, μετὰ προσοχῆς τί θὰ σᾶς εἶπω. Ὅταν τις πληγθῇ μαχόμενος χάριν τῶν κτημάτων του ἢ τῶν βοῶν του, δὲν αἰσθάνεται μεγάλην λύπην. Ἐμὲ ὅμως ὁ Ἀντίνοος

ἐκτύπησε χάριν τῆς κοιλίας, ἣτις εἶνε πρόξενος πολλῶν κακῶν εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἄλλ' ἂν ὑπάρχωσι θεοὶ προστάται τῶν ἀδίκως πασχόντων, ἃς πέμψωσιν εἰς αὐτὸν τὸν θάνατον, πρὶν ἴδῃ τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου του».

Πρὸς αὐτὸν ἀπήντησεν ὁ Ἄντινοος.

«Ἡ τρῶγε καθήμενος ἐκεῖ ἠσύχως, ὧ ξένη ἢ ἔξελθε τοῦ οἴκου, διότι ἄλλως θὰ σὲ σύρωσιν ἐκ τῶν ποδῶν οἱ ὑπηρέται ἔξω καὶ θὰ σὲ ἐκδάρωσι ζῶντα». Ταῦτα εἶπεν ὁ Ἄντινοος, ὁ δὲ Τηλέμαχος μετὰ δυσκολίας ἐκράτησε τὸν θυμὸν του· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ Πηνελόπη, ἣτις ἤκουεν ἐκ τῶν ἀνοικτῶν παραθύρων τοῦ δωματίου τῆς, εὐσπλαγχνίσθη τὸν ξένον καὶ εἶπεν.

«Εἶθε οὕτω νὰ κτυπήσῃ καὶ σὲ ὁ Ἀπόλλων, Ἄντινοε».

Ἐπειτα πρᾶσκαλέσσασα τὸν Εὐμαιοὺν παρήγγειλε νὰ ὀδηγήσῃ τὸν ξένον εἰς τὰ δωμάτιά τῆς, ὅπως ἐρωτήσῃ αὐτόν, ἐὰν ἤκουσέ τι περὶ τοῦ Ὀδυσσεῶς. Ὁ χοιροβοσκὸς εὐθὺς ἐπορεύθη εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἀνήγγειλεν εἰς τὸν ἐπαίτην τὴν διαταγὴν τῆς Πηνελόπης. Οὗτος ὅμως ἀπήντησεν ὅτι ἡ στιγμή δὲν ἦτο κατάλληλος, διότι ἦσαν παρόντες οἱ μνηστῆρες, καὶ ὅτι περὶ τὴν ἐσπέραν θὰ πράξῃ τοῦτο, ὅταν οὗτοι μεταβῶσιν εἰς τὰς οἰκίας των.

Ἡ Πηνελόπη μαθοῦσα τὴν ἀπόκρισιν τοῦ ξένου ἐχάρη καὶ ὠμολόγησεν, ὅτι ὁ ἐπαίτης οὗτος εἶνε πολὺ συνετός.

Περὶ τὴν ἐσπέραν ὁ Εὐμαιοὺς ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἑπαυλὴν του πρὸς φύλαξιν τῶν χοίρων, ὁ δὲ Τηλέμαχος παρήγγειλεν εἰς αὐτὸν νὰ ἐπανέλθῃ τὴν πρωΐαν καὶ νὰ φέρῃ παχεῖς χοίρους.

57. Συνδιάλεξις Ὀδυσσεῶς καὶ Πηνελόπης.

Ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν μνηστῆρων εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν του: «Τηλέμαχε, εἶνε ἀνάγκη νὰ κρύψῃς πάντα τὰ ἐνταῦθα εὐρισκόμενα ὄπλα ἐντὸς τοῦ θαλάμου. Ἐὰν δὲ οἱ μνηστῆρες ζητήσωσι νὰ μάθωσι τὴν αἰτίαν, εἶπε πρὸς αὐτούς, ὅτι μετέφερες ταῦτα εἰς ἄλλο δωμάτιον, διότι κατήντησαν ἀγνωρίστα ὑπὸ τοῦ καπνοῦ καὶ τῆς ἀκαθαρσίας».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς, ὁ δὲ Τηλέμαχος εὐθὺς ὑπήκουσε καὶ λαβὼν τὰ ὄπλα μετεκόμισεν εἰς ἄλλο δωμάτιον. Ἀφοῦ δὲ ἐτοποθέτησε ταῦτα, αὐτὸς μὲν μετέβη εἰς τὴν κλίνην του, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἔμεινεν εἰς τὴν αἴθουσαν περιμένων τὴν Πηνελόπην. Δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ πιστὴ σύζυγος τοῦ Ὀδυσσεῶς,

Εὐθὺς δὲ διέταξε νὰ ρίψωσι ξύλα εἰς τὴν ἐστίαν καὶ νὰ θέσωσι πλησίον τοῦ πυρὸς κάθισμα διὰ τὸν ξένον· αὕτη δὲ ἐκάθισε ἀντικρὺ του. Τότε ἤλθον ἐκεῖ πολλαὶ ὑπηρέτριαι ἐκ τῶν ἄλλων δωματίων, ὅπως καθάρισωσι τὰς τραπέζας καὶ θέσωσιν ἕκαστον σκεῦος εἰς τὴν θέσιν του. Μία δὲ ἐξ αὐτῶν, ἡ Μελανθώ, ἣτις ἦτο ὠραία μὲν κατὰ τὸ πρόσωπον, ἀλλ' αὐθάδης, καθὼς εἶδε τὸν Ὀδυσσεά νὰ μένη ἀκόμη ἐκεῖ, ὠργίσθη καὶ τῷ εἶπε.

«Ξένε, ἀκόμη δὲν ἐχόρτασες; Πρώτην φοράν βλέπω τόσον ἀναιδῆ καὶ ἀχόρταγον ἐπαίτην! Ἔλα ὑπαγε ἔξω, ἄθλιε, ἄλλως θὰ σὲ ἐκβάλω μὲ τὸν δαυλόν».

Ταύτην ἰδὼν ἀγρίως ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε· «Τί κακὸν ἔπραξα, σκληρά, καὶ φέρεσαι οὕτω πρὸς ἐμέ; Μήπως διότι εἶμαι ἀκάθαρτος καὶ φορῶ ἄθλια ἐνδύματα; Ἀλλὰ τί πταίω ἐγὼ πρὸς τοῦτο; Τοιαύτη εἶνε ἡ τύχη τῶν ἐπαιτῶν! Πρόσεχε δὲ μὴ μάθῃ τὴν διαγωγὴν σου ἡ κυρία σου ἢ ὁ Ὀδυσσεύς, ὅστις δὲν θὰ θραδύνη νὰ ἐπιστρέψῃ, καὶ σοὶ ἀφαιρέσωσιν ὅλην αὐτὴν τὴν ἔπαρσιν».

Ἡ Πηνελόπη ἀκούσασα ταῦτα ἐπέπληξε τὴν ὑπηρέτριαν σκληρῶς. Ἐπειτα δὲ στραφεῖσα πρὸς τὸν ξένον, ἠρώτησεν αὐτὸν τίς εἶνε. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἤρχισε νὰ διηγῆται ψευδῆ ἱστορίαν, ὅτι ἦτο ἐκ Κρήτης καὶ ὅτι πρὸ εἴκοσι ἐτῶν ἐφιλοξένησε τὸν Ὀδυσσεά ἐν τῇ οἰκίῃ του. Τότε ἡ φρόνιμος Πηνελόπη θέλουσα νὰ πληροφορηθῆ καλῶς ἐὰν ὁ ὑπ' αὐτοῦ φιλοξενηθεὶς ἦτο ὁ σύζυγός της, ἠρώτησε: «Δὲν μοὶ λέγεις, ξένε, τί ἐνδύματα ἐφόρει τότε ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ποῖον εἶχε μετ' αὐτοῦ;»

«Ἐφόρει, βασίλισσα, ἀπῆντησεν ὁ Ὀδυσσεύς, μάλλινον ἐπανωφόριον, πορφυροῦν, τὸ ὁποῖον συνεῖχε περόνη χρυσοῦ μὲ δύο ὀπάς. Ἐπ' αὐτῆς δὲ ὑπῆρχεν ὠραῖον τεχνουργήμα. Κύων ἐκράτει διὰ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν του μικρὰν ἔλαφον θέλων νὰ τὴν πνίξῃ, αὕτη δὲ προσπαθοῦσα νὰ φύγῃ ἤσπαιρε διὰ τῶν ποδῶν της. Ἐνθυμοῦμαι προσέτι ὅτι ἐφόρει λαμπρὸν χιτῶνα, ὁμοιάζοντα κατὰ τὸ χρῶμα πρὸς φλοιὸν ξηροῦ κρομμύου. Τὸν συνώδευε δὲ καὶ κήρυξ μὲ κυρτοὺς ὤμους, ὅστις ὠνομάζετο Εὐρυδάτης. Τοῦτον ἐτίμα ὁ Ὀδυσσεὺς περισσότερον τῶν ἄλλων συντρόφων του, διότι ἦτο πολὺ συνετὸς ἄνθρωπος».

Ἡ Πηνελόπη, ὡς ἤκουσε ταῦτα, ἤρχισε νὰ κλαίῃ καὶ θρηνητὴ τὸν πλησίον αὐτῆς καθήμενον σύζυγόν της. «Ναί, εἶπε, τοιαῦτα φορέματα ἐφόρει ὁ ἀγαπητός μου Ὀδυσσεύς, ὅτε ἐξεστράτευσε κατὰ τῆς Τροίας. Ἐγὼ τοῦ τὰ εἶχον κατασκευάσει.

Κλαίω δέ, διότι εμαι βεβαία, ὅτι δὲν θὰ τὸν ἐπανίδω πλέον. Δὲν δύνασαι νὰ φαντασθῆς, ξένε μου, πόσα δάκρυα ἔχω χύσει δι' αὐτὸν καὶ τί ὑποφέρω ἢ δυστυχῆς καθ' ἡμέραν ὑπὸ τῶν μνηστήρων».

Ὁ Ὀδυσσεὺς πολὺ συνεκινήθη βλέπων τὴν πιστὴν του σύζυγον κλαίουσαν καὶ θρηγοῦσαν, ἐκρατήθη ὁμως καὶ εἶπε πρὸς αὐτήν: «Καλή μου κυρία, μὴ κλαίῃς καὶ φθείρῃς τὴν υγείαν σου. Ὁ Ὀδυσσεὺς ζῆ καὶ δὲν θὰ βραδύνη νὰ ἐπανέλθῃ ἐνταῦθα. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶδον ἐγὼ ὁ ἴδιος εἰς τὴν χώραν τῶν Θεσπρωτῶν τὸ πλοῖον καὶ τοὺς ναύτας, οἵτινες ἐμελλον νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα του. Θὰ εἶχε μάλιστα φθάσει, ἂν δὲν μετέβαινε εἰς τὸ μάντειον τῆς Δωδώνης, ἵνα ἐρωτήσῃ αὐτό, πῶς ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, φανερὰ ἢ κρυφά. Ὁρκίζομαι, βασίλισσα, εἰς τὸν Δία, ὅτι οἱ λόγοι μου ταχέως θὰ ἐκτελεσθῶσι».

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἡ φρόνιμος Πηνελόπη: «Εἶθε νὰ ἐξετελοῦντο τὰ ὅσα λέγεις, ξένε μου, καὶ τότε θὰ ἔδλεπες πόσα δῶρα θὰ σοὶ ἔδιδον. Ἡ ψυχὴ μου ὁμως προαισθάνεται, ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν θὰ ἐπανέλθῃ πλέον ἐνταῦθα. Σὺ ὁμως θὰ εἶσαι τοῦ λοιποῦ εἰς τὴν οἰκίαν μου ἀγαπητὸς καὶ σεβαστὸς, διότι πολὺ ἀνεκούφισές τὴν καρδίαν μου διὰ τῆς διηγήσεως ταύτης. Σεῖς δέ, κοράσια, νίψατε καὶ καθαρίσατε τὸν ξένον καὶ ἐτοιμάσατε δι' αὐτὸν κλίνην μὲ μαλακὰ στρώματα καὶ μάλλινα σκεπάσματα διὰ νὰ ζεσταθῇ καὶ κοιμηθῇ μέχρι τῆς πρωίας. Προσέξατε δὲ καλῶς μὴ τὸν ἐνοχλήσητε, διότι εὐθὺς θὰ σᾶς ἀποδιώξω ἐκ τοῦ οἴκου μου.»

Πρὸς ταύτην ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς: «Τὰ μαλακὰ στρώματα καὶ τὰ καθαρὰ σκεπάσματα, βασίλισσα, εἰς ἐμὲ εἶνε μισητά, ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησα ἐκ τῆς πατρίδος μου. Ἄφες με νὰ κοιμηθῶ ἐπὶ ἀθλίας στρωμνῆς πλησίον τοῦ πυρός, ὅπως εἶμαι συνειθισμένος. Οὔτε αὐτὸ τὸ πλύσιμον τῶν ποδῶν ἐπιθυμῶ ἢ κυχή μου. Δὲν θέλω νὰ μὲ ἐγγίσῃ ὑπηρέτριά τις ἐκ τῶν ἐνταῦθα εὐρισκομένων, πλὴν ἂν ὑπάρχῃ γραιὸς τις πιστῆ, ἥτις νὰ ὑπέστη ὅσα καὶ ἐγὼ. Εἰς ταύτην μόνην θὰ ἐπιτρέψω νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας μου.»

58. Ἡ Εὐρύκλεια ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσσεά.

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ἡ Πηνελόπη: «Ξένε μου, πολὺ φρονίμως σκέπτεσαι. Οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ξένος, ἐξ ὧν εἶδον ἐν

τῆ οἰκίᾳ μου, ἦτο τόσον συνετός, ὅσον σύ. Πράγματι ἔχω μίαν
καλὴν καὶ φρόνιμον γραῖαν, ἣτις ἐγαλοῦργησε καὶ ἀνέθρεψε τὸν
δυστυχῆ σύζυγόν μου. Ἐλθέ ἐδῶ, καλὴ μου Εὐρύκλεια, καὶ

Ἡ γραῖα Εὐρύκλεια ἀναγνωρίζουσα τὸν Ὀδυσσεύα.

πλῦνε τὸν συνομήλικα τοῦ κυρίου σου. Καὶ ὁ Ὀδυσσεύς ἴσως
τώρα δὲν θὰ εἶνε ὠραιότερος τοῦ ξένου τούτου, διότι αἱ δυστυ-
χίαι ταχέως γηράσκουσι τοὺς ἀνθρώπους».

Ταῦτα εἶπεν ἡ Πηνελόπη, ἡ δὲ καλὴ γραῖα καλύψασα διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπόν της ἀνέκραξε μετὰ λυγμῶν :

«ὦχ εἰς ἐμέ, ἀγαπητέ μου κύριε, ἡ ὅποια σὲ ἀνέθρεψα καὶ ἠγάπησα ὡς υἱόν μου καὶ πάντοτε ἐλπίζω, ὅτι θὰ ἐπανέλθης. Φαίνεται ὁμως, ὅτι οἱ θεοὶ σὲ ἐμίσησαν, καὶ διὰ τοῦτο πλανᾶσαι ἐπὶ τόσα ἔτη μεταξὺ ἀλλογλώσσων ἀνθρώπων, ἀν ἀκόμη ζῆς καὶ δὲν ἔχῃς καταστῆ βορὰ τῶν ὀρνέων. Ἴσως δὲ χλευάζουσι καὶ σὲ τῶρα αἱ ὑπηρέτριαι, ὅπως ὄλαι αὐταὶ αἰ μισραὶ φέρονται πρὸς τὸν δυστυχεῖ τούτον ξένον. Ἄλλ' εἶμαι πρόθυμος, κυρία μου, νὰ ἐκτελέσω ὅ,τι μὲ διέταξες. Ἡ ψυχὴ μου πολὺ εὐνοϊκῶς διετέθη ὑπὲρ τοῦ ξένου τούτου, εὐθύς ὡς τὸν εἶδον, διότι πολὺ ὁμοιάζει τὸν Ὀδυσσεῖα καὶ κατὰ τὴν φωνὴν καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα». Πρὸς ταύτην ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς :

«Καλὴ γραῖα, τοῦτο λέγουσιν ὄλοι ὅσοι μᾶς εἶδον καὶ τοὺς δύο, ὅτι πολὺ ὁμοιάζομεν». Τότε ἡ γραῖα ἔλαβε λαμπρὰν λεκάνην, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἔχουσε ψυχρὸν ὕδωρ καὶ κατόπιν θερμόν. Ὁ δὲ Ὀδυσσεύς ἐν τούτῳ τῷ μεταξὺ ἀπομακρυνθεὶς τῆς ἐστίας ἐστράφη πρὸς τὸ σκοτεινὸν μέρος τοῦ θαλάμου, διότι ἐφοβήθη μήπως ἡ γραῖα πλύνουσα τοὺς πόδας του ἀναγνωρίσῃ αὐτὸν ἐκ τῆς πληγῆς, τὴν ὁποίαν εἶχε προξενήσῃ ποτὲ εἰς αὐτὸν ὁ ἀγροῖοχοῖρος ἄνω τοῦ γόνατος ὅτε ἐκυνήγει εἰς τὸν Παρνασσὸν μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ Ἀυτολύκου, τοῦ πατρὸς τῆς μητρὸς του. Πλησιάζουσα λοιπὸν ἡ γραῖα ἤρχισε νὰ πλύνῃ τοὺς πόδας τοῦ κυρίου της. Ἄλλ' ὡς ἡ χεὶρ της ἔφθασεν εἰς τὸ σημεῖον τῆς πληγῆς, εὐθύς ἀνεγνώρισεν αὐτὸν καὶ ἐκ τῆς μεγάλης χαρᾶς ἀφῆκε τὸν πόδα νὰ πέσῃ ἐντὸς τῆς λεκάνης, ἣτις ἀνετράπη καὶ ὄλον τὸ ὕδωρ ἐχύθη εἰς τὴν γῆν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς Εὐρυκλείας ἐπληρώθησαν ὀακρῶν καὶ ἡ φωνὴ της ἐκόπη. Ἐπειτα εἶπε πρὸς τὸν κύριόν της.

«Σὺ εἶσαι, ἀγαπητόν μου τέκνον, καὶ ἐγὼ δὲν σὲ ἀνεγνώρισα ;» Εὐθύς δὲ ἐστράφη πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, ἵνα ἀναγγείλῃ τοῦτο εἰς τὴν Πηνελόπην. Ὁ Ὀδυσσεύς ὁμως διὰ τῆς μῆρας χειρὸς ἔκλεισε τὸ στόμα τῆς γραίας καὶ διὰ τῆς ἄλλης ἔστυρεν αὐτὴν πλησίον του καὶ τῇ εἶπε :

«Μῆτέρ μου, θέλεις λοιπὸν νὰ μὲ ἀφανίσῃς ; Οὐδεὶς πρέπει νὰ μάθῃ ὅτι εἶμαι ἐνταῦθα, διότι ἄλλως πάντες θὰ καταστραφῶμεν. Σιώπησον λοιπὸν, ἀν μὲ ἀγαπᾶς, καὶ μὴ ἀναφέρῃς τίποτε εἰς τὴν σύζυγόν μου». Ἡ γραῖα ἐσιώπησε καὶ ὑπεσχέθη

νά μὴ φανερώσῃ τοῦτο εἰς οὐδένα. Εὐθύς δὲ ἔφερεν ἄλλο ὕδωρ καὶ ἔπλυνε τοὺς πόδας του. Κατόπιν ὁ Ὀδυσσεὺς ἔσυρε τὸ κάθισμα πλησίον τοῦ πυρός, ἵνα θερμανθῇ, τὴν δὲ πληγὴν του ἐσκέπασε καλῶς μὲ τὰ ῥάκη του.

59. "Ονειρον Πηνελόπης.

Ἡ Πηνελόπη εἶπε τότε πρὸς αὐτόν: «Ἐένε μου, κάτι τι ἀκόμη θέλω νὰ σὲ ἐρωτήσω καὶ ἔπειτα θὰ σὲ ἀφήσω νὰ ἡσυχάσῃς, διότι πλησιάζει ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου. Οἱ θεοὶ μοὶ ἔδωκαν ἀπείρους θλίψεις καὶ δυστυχίας καὶ δὲν δύναμαι οὔτε ἡμέραν οὔτε νύκτα νὰ εὕρω ἡσυχίαν. Τώρα δέ, ὡς νὰ μὴ ἤρκουν αἱ συμφοραὶ αὐται, προσετέθη καὶ ἄλλη. Συνηθροίσθησαν εἰς τὴν οἰκίαν μου πάντες σχεδὸν οἱ νέοι τῶν εὐγενῶν οἰκογενειῶν τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν πλησίον νήσων καὶ ἀπαιτοῦσι νὰ λάβω ἓνα ἐξ αὐτῶν ὡς σύζυγον. Ἐπειδὴ δὲ ἐγὼ δὲν θέλω νὰ πράξω τοιοῦτόν τι, κáθηνται ἐν τῇ οἰκίᾳ μου καὶ κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν μου. Ἄκουσον δὲ καὶ ἐν ὄνειρον, τὸ ὁποῖον εἶδον τὴν παρελθούσαν νύκτα· σὲ παρακαλῶ δὲ νὰ μοῦ τὸ ἐξηγήσῃς. Εἶδον ὅτι εἶχον ἐν τῇ αὐλῇ μου εἴκοσι χῆνας· ἐνῶ δὲ αὐται ἔτρωγον σῆτον, μέγας ἀετὸς ἐλθὼν ἐκ τοῦ ὄρους τὰς ἐπνιξεν. Ἐπειτα αὐτὸς ὑψώθη εἰς τὸν αἰθέρα, ἐγὼ δὲ ἔκλαιον καὶ ἐθρήνουν διὰ τὰς χῆνάς μου. Ὁ ἀετὸς ἔμωσ ἐπανῆλθε μετ' ὀλίγον καὶ καθίσας ἐπὶ τῆς στέγης τῶν ἀνακτόρων, μοὶ εἶπε μὲ φωνὴν ἀνθρωπίνην. — Ἐχε θάρρος, Πηνελόπη. Δὲν βλέπεις ὄνειρον, ἀλλὰ καθαρὰν ἀλήθειαν, ἣς θὰ πραγματοποιηθῇ. Αἱ χῆνες εἶνε οἱ μνηστῆρες, ἐγὼ δὲ ὁ ἀετὸς εἶμαι ὁ σύζυγός σου καὶ ἐπέσειρα τώρα, ὅπως φονεύσω τοὺς θρασεῖς τούτους μνηστῆρας. — Ἐντρομος ἐγὼ τότε ἐσηκώθην καὶ τρέξασα εἰς τὴν αὐλὴν εἶδον τὰς χῆνάς μου, αἵτινες ἔτρωγον σῆτον εἰς τὸ σκαφίδιον».

Πρὸς ταύτην ἀποκριθεὶς εἶπεν ὁ Ὀδυσσεὺς: «Βασίλισσα· δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἐξηγήσῃ τις ἄλλως πως τὸ ὄνειρον τοῦτο, ἀφοῦ αὐτὸς ὁ Ὀδυσσεὺς σοὶ τὸ ἐξήγησεν. Ὁ ὄλεθρος τῶν μνηστῆρων ἐπλησίασεν, οὐδεὶς δὲ ἐξ αὐτῶν θὰ δυνηθῇ νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον».

«Ὅλα τὰ ὄνειρα, ξέενε μου, ἀπῆντησεν ἡ Πηνελόπη, δὲν πραγματοποιοῦνται. Εἶθε ὅμως νὰ γίνῃ ὅ,τι εἶπες. Τώρα δὲ ἔχω νὰ σοὶ εἶπω καὶ ἄλλο τι. Ἀπεφάσισα αὔριον τὴν πρωίαν νὰ προτείνω εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸν ἐξῆς ἀγῶνα· θὰ δώσω εἰς

αὐτοὺς τὸ τόξον τοῦ συζύγου μου καὶ δώδεκα πελέκεις καὶ θὰ εἶπω εἰς αὐτούς, ὅτι, ὅστις κατορθώσῃ νὰ ἐντείνῃ τὸ τόξον καὶ διαπεράσῃ διὰ τοῦ βέλους πάντας κατὰ σειράν τοὺς δώδεκα πελέκεις, ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου, τοῦτον ἐγὼ θὰ λάβω ὡς σύζυγον».

«Πολὺ καλῶς ἐσκέφθης, βασίλισσα, ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς. Ἐλπίζω ὅμως πρὶν ἢ ἀρχίσῃ ὁ ἀγὼν, ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ εἶνε ἐνταῦθα».

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ἡ Πηνελόπη :

«Τόσῃν εὐχαρίστησιν αἰσθάνομαι, ξένη μου, ἐκ τῆς συναστροφῆς σου, ὥστε ὀλόκληρον τὴν νύκτα θὰ ἐκαθήμην ἄπνος, ὅπως ἀκούω τὰς διηγήσεις σου. Ἐπειδὴ ὅμως ἔχεις ἀνάγκην ἀναπαύσεως, θὰ ἀναβῶ εἰς τὸ δωμάτιόν μου νὰ κατακλιθῶ· σὺ δὲ κοιμήθητι εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην ἢ χαμαὶ ἢ ἐπὶ κλίνης».

Ἄφου ἡ Πηνελόπη εἶπε ταῦτα, ἐπορεύθη εἰς τὸ δωμάτιόν της καὶ κατεκλίθη. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἔμεινεν ἐκεῖ καὶ στρώσας κατὰ γῆς πολλὰ δέρματα προβάτων, κατεκλίθη. Ἡ δὲ Εὐρύνομη ἔρριψεν ἐπ' αὐτοῦ μάλλινον σκέπασμα.

60. Ἡ Ἀθηναῖα ἐνθαροῦνει τὸν Ὀδυσσεά.

Ἔοικον Πηνελόπης.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἔκειτο μὲν ἐπὶ τῆς κλίνης του, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ κοιμηθῇ σκεπτόμενος πῶς νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς μνηστήρας. Αἰφνης ὅμως ἐνεφανίσθη πρὸς αὐτὸν ἡ Ἀθηναῖα καὶ τῷ εἶπε : «Διὰ τί μένεις ἄγρυπνος, Ὀδυσσεῦ ; Δὲν εἶσαι εἰς τὴν οἰκίαν σου πλησίον τῆς συζύγου σου καὶ τοῦ τέκνου σου ;»

«Πάντα ταῦτα, θεά, ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς, εἶνε ἀληθῆ· σκέπτομαι ὅμως πῶς θὰ δυνηθῶ νὰ ἐξολοθρεύσω τόσον πλῆθος μνηστήρων». Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ἡ Ἀθηναῖα :

«Ἐχε θάρρος, Ὀδυσσεῦ, διότι ἐπλησίασεν ὁ χρόνος, καθ' ὃν θὰ παύσωσι τὰ δεινά σου. Κοιμήθητι, διότι εἶνε βάσανος νὰ μένη τις ὄλην τὴν νύκτα ἄπνος. Ἐχε τὰς ἐλπίδας σου εἰς ἐμέ».

Ταῦτα εἶπεν ἡ θεά, καὶ ἀφου ἐπέχυσεν ἐπὶ τῶν βλεφάρων του γλυκὺν ὕπνον, ἐπανῆλθεν εἰς τὸν Ὀλυμπον. Ἐνῶ δὲ κατελάμβανε τὸν Ὀδυσσεά ὁ ὕπνος, ἐξύπνησεν ἡ σύζυγός του καὶ καθίσασα ἐπὶ τῆς κλίνης της ἐκλαιεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπαρηγόρητα. Ἐπειτα προσηυχῆθη εἰς τὴν θεάν Ἄρτεμιν καὶ εἶπε :

«Προτιμότερον θὰ ἦτο νὰ μοὶ ἀφήρεις τὴν ζωὴν, ὦ θεά, παρὰ νὰ γίνω σύζυγος ἄλλου ἀνδρός. Δὲν δύναμαι ἢ δυστυχῆς νὰ ὑποφέρω πλέον, διότι οὔτε τὴν ἡμέραν οὔτε τὴν νύκτα ἔχω ἡσυχίαν. Πρὸ ὀλίγου δὲ εἶδον καθ' ὕπνον τὸν Ὀδυσσεά, ὅστις ἦτο τοιοῦτος, ὅποιος ἦτο, ὅτε ἀνεχώρησε μετὰ τῶν ἄλλων ἡγεμόνων κατὰ τῆς Τροίας. Ἐχάρην δὲ πολύ, διότι ἐνόμισα ὅτι δὲν ἦτο ὄνειρον, ἀλλὰ καθαρά ἀλήθεια».

Ταῦτα εἶπε, μετ' ὀλίγον δὲ ἤρχισε νὰ φωτίζει ἡ ἡμέρα. Τότε πάντες ἐξύπνησαν καὶ ἐσηκώθησαν ἐκ τῶν κλινῶν. Καὶ ὁ μὲν Τηλέμαχος ἐξῆλθε κατευθυνόμενος εἰς τὴν ἀγοράν, ἡ δὲ Εὐρύκλεια προσεκάλεσε τὰς ὑπηρετρίας καὶ τὰς διέταξε ταχέως νὰ ἐκτελέσωσι τὰς ἐργασίας διότι ἦτο ἑορτὴ τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ οἱ μνηστῆρες θὰ ἤρχοντο λίαν πρῶι. Αἱ ὑπηρετρίαι ὑπήκουσαν εἰς τὰς διαταγὰς τῆς. Μετ' ὀλίγον δὲ ἦλθον καὶ οἱ ὑπρέται τῶν μνηστήρων καὶ ἤρχισαν νὰ σγίζωσι ξύλα, κατόπιν δὲ αὐτῶν ὁ Εὐμαιὸς φέρων τρεῖς παχεῖς χοίρους. Ἴδων δὲ τὸν Ὀδυσσεά τῷ εἶπε : «Ἐένε μου, σὲ περιποιῶνται τώρα περισσότερον οἱ μνηστῆρες ἢ σὲ μεταχειρίζονται ὡς πρότερον ;»

Πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίθη ὁ Ὀδυσσεύς. «Εἶθε, Εὐμαιε, οἱ θεοὶ νὰ τιμωρήσωσι τοὺς αὐθάδεις τούτους μνηστῆρας διὰ τὰ κακουργήματα, ἅτινα πράττουσιν εἰς ξένον οἶκον».

Κατόπιν ἦλθεν ἐκεῖ καὶ καὶ ὁ βουκόλος Φιλοίτιος φέρων εἰς τοὺς μνηστῆρας δάμαλιν καὶ ἐρίφια· πλησιάσας δὲ τὸν Εὐμαιὸν εἶπε πρὸς αὐτόν : «Τίς εἶνε ὁ ξένος οὗτος, Εὐμαιε, καὶ πόθεν

έρχεται ; Ὁ δυστυχής ! καὶ ἔμωσ ὁμοιάζει κατὰ τὴν μορφήν καὶ τὸ σῶμα πρὸς βασιλέα. Φαίνεται, ὅτι ἡ δυστυχία τὸν ἐγήρασε καὶ ἔφερον εἰς τοιαύτην θέσιν».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Φιλοίτιος καὶ πλησιάσας τὸν Ὀδυσσεά εἰσφιγξέ τὴν δεξιὰν χεῖρα αὐτοῦ καὶ τῷ εἶπε : «Χαῖρε, ὦ ξένε· εἶθε εἰς τὸ μέλλον νὰ γίνῃς εὐτυχής, διότι τώρα φαίνεσαι ὅτι κατέχεσαι ὑπὸ δυστυχίας. Ἄχ ! Ζεῦ, πῶς ὑποφέρετε νὰ βλέπησ τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους σὺ ἔπλασες, νὰ βασανίζωνται τόσον πολὺ. Πάντοτε, ὅσάκις βλέπω τοιοῦτον ἄνδρα. σκέπτομαι τί ἄρα νὰ πάσχη ὁ κύριός μου εἰς τοὺς ξένους τόπους. Ἄχ ! ὅς ἤρχετο εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπως τιμωρήσῃ τοὺς κακούργους μνηστῆρας».

Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς : «Βουκόλε, ἐπειδὴ μοὶ φαίνεσαι ἀνθρωπος ἀγαθός, θὰ σοὶ εἶπω λόγον τινά, ὅστις ἀρεύκτως θὰ ἐκτελεσθῇ. Ὁ Ὀδυσσεύς ταχέως θὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Ἰθάκην, καὶ θὰ τὸν ἴδῃς μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου νὰ φονεύῃ τοὺς μνηστῆρας, οἵτινες τώρα καταστρέφουσι τὴν περιουσίαν του».

Πρὸς τοῦτον δὲ πάλιν εἶπεν ὁ Φιλοίτιος : «Εἶθε, ξένε, νὰ ἐγίνετο ὅ,τι λέγεις καὶ θὰ ἔβλεπες ὁποῖαν δύναμιν ἔχω καὶ πῶς πλήττουσιν αἱ χεῖρές μου».

61. Συμπόσιον τῶν μνηστῆρων. Ὁ Κτήσιππος κτυπᾷ τὸν Ὀδυσσεά.

Ἐνῶ οὗτοι συνωμίλουν, ἦλθον οἱ μνηστῆρες εἰς τὰ ἀνάκτορα καὶ ἐκάθισαν εἰς τὴν τράπεζαν. Οἱ ὑπηρεταὶ τότε ταχέως διεμοίρασαν ὄρτον καὶ κρέατα, ὁ δὲ Μελάνθιος ἐκέρνα οἶνον. Ὁ Τηλέμοχος ἔβαλε τὸν Ὀδυσσεά νὰ καθίσῃ εἰς τὸ κατώφλιον, ἔθεσε πρὸ αὐτοῦ σπλάγγνα καὶ γλυκὺν οἶνον καὶ τῷ εἶπε :

«Κάθου, τρῶγε καὶ πίνε ἐδῶ, ξένε, ἀνευ φόβου, διότι εἰς οὐδένα ἐκ τῶν μνηστῆρων θὰ ἐπιτρέψω νὰ σὲ ἐνοχλήσῃ».

Τότε εἷς ἐκ τῶν μνηστῆρων, ὁ Κτήσιππος ἐκ Σάμης, ἀνὴρ πλούσιος, ἀλλὰ κακεντρεχής, εἶπε πρὸς τοὺς ἄλλους μνηστῆρας :

«Ὁ ξένος οὗτος, φίλοι, ἀρκετὰ ἔφαγε καὶ ἔπιε, διότι δὲν εἶνε καλὸν νὰ περιφρονῇ τις τοὺς ξένους τοῦ Τηλεμάχου, οἱ ὁποῖοι ἐρχονται εἰς τὸν οἶκόν του ὡς ἰκέται. Ἐπιθυμῶ ὁμῶς καὶ ἐγὼ νὰ δώσω εἰς αὐτὸν δῶρόν τι, ὅπερ δύναται καὶ αὐτός νὰ χάρισῃ εἰς ἄλλον ἐπαίτην».

Ταῦτα εἰπὼν ἔλαβεν ἐκ τοῦ κανίστρου πόδα βοῶς καὶ ἐσφενδόνισεν αὐτὸν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεύς. Οὗτος ὅμως ἀπέφυγε τὸ κτύπημα κλίνας τὴν κεφαλὴν του. Ὁ Τηλέμαχος τότε ὠργίσθη πολὺ καὶ ἐπέπληξε τὸν Κτήσιππον διὰ τῶν ἐξῆς λόγων.

«Κτήσιππε, ἔχε χάριν διότι ἀπέτυχε τὸ κτύπημά σου, ἄλλως εὐθὺς θὰ διεπέρων διὰ τοῦ δόρατος τὸ στήθος σου καὶ ὁ πατήρ σου θὰ σοὶ ἠτοίμαζε τῶρα ταφὴν ἀντὶ γάμου».

Ταῦτα εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, πάντες δὲ οἱ μνηστῆρες ἐσιώπων.

Μετ' ὀλίγον δὲ κατέβη εἰς τὴν αἴθουσαν ἡ Πηνελόπη κρατοῦσα τὸ μέγα τόξον τοῦ συζύγου της καὶ τὴν φαρέτραν μετὰ τῶν βελῶν καὶ εἶπε πρὸς τοὺς μνηστῆρας: «Γενναῖοι μνηστῆρες, ἀκουσατε μετὰ προσοχῆς τί θὰ σᾶς εἶπω. Παύσετε τοῦ νὰ κατατρώγητε τὴν περιουσίαν τοῦ συζύγου μου καὶ ἔλθετε νὰ ἀγωνισθῆτε. Ὅστις δὲ ἐξ ὑμῶν δυνηθῆ νὰ ἐντείνῃ τὸ τόξον τοῦ ἀπόντος συζύγου μου καὶ νὰ διαπεράσῃ διὰ τοῦ βέλους τοὺς δώδεκα πελέκεις τοῦτον ἐγὼ θὰ λάβω σύζυγον».

Τότε ὁ Τηλέμαχος ἔστησε τοὺς πελέκεις κατὰ σειράν, οἱ δὲ μνηστῆρες προσῆλθον εἰς τὸν ἀγῶνα· ἀλλ' οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ ἐντείνῃ τὸ τόξον. Ἐμενον δὲ ἀκόμη ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ Εὐρύμαχος, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μνηστήρων, οἵτινες ἦσαν πάντων τῶν ἄλλων ἰσχυρότεροι. Κατ' ἐκείνην δὲ τὴν στιγμήν ἐξῆλθον τῆς αἰθούσης ὁ Εὐμαιος καὶ ὁ Φιλοίτιος, τοὺς ἠκολούθησε δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεύς. Ὅτε δὲ ἦσαν μακρὰν τῆς θύρας καὶ τῆς αὐλῆς, εἶπε πρὸς αὐτοὺς ὁ Ὀδυσσεύς: «Βουκόλε καὶ χοιροβοσκέ, ἂν τὴν στιγμήν ταύτην ἤρχετο ὁ Ὀδυσσεύς, σεῖς τότε τί θὰ ἐκάμνετε; Θὰ ἐβοηθεῖτε αὐτὸν ἢ τοὺς μνηστῆρας;»

«Ἄχ! ἂς ἤρχετο ἐνταῦθα ὁ Ὀδυσσεύς, ξένε, ἀπήντησεν ὁ Φιλοίτιος, καὶ τότε θὰ ἐβλεπες τί ἀξίζουσιν αἱ χεῖρές μου».

Τὰ αὐτὰ δὲ σχεδὸν ἐπανέλαβε καὶ ὁ Εὐμαιος. Τότε ὁ Ὀδυσσεύς ἐνόησε τὴν ἀγάπην τῶν ὑπηρετῶν του καὶ εἶπεν εἰς αὐτούς.

«Ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀδυσσεύς. Ἐφθασα τέλος εἰς τὴν πατρίδα μου, ἀφοῦ ὑπέφερα ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη πολλὰ δεινὰ καὶ περιεπλανήθην εἰς πολλὰς ξένας χώρας. Βλέπω δέ, ὅτι μόνον σεῖς ἐκ ὑπηρετῶν μου μένετε πιστοὶ εἰς ἐμέ. Ἄν λοιπὸν ὁ θεὸς μὲ βοηθήσῃ καὶ τιμωρῆσω τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας, θὰ σᾶς δώσω συζύγους καὶ κτήματα. Ἴδου καὶ ἡ πληγὴ, τὴν ὁποίαν ἄλλοτε μοὶ ἐπροξένησεν ὁ ἀγριόχοιρος, ἵνα βεβαιωθῆτε, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ κύριός σας.

Ταῦτα εἰπὼν ἀπεμάκρυνε τὰ βράχη του ἀπὸ τῆς οὐλῆς. Οὗτοι τότε ἀνεγνώρισαν τὸν κύριόν των καὶ ἐναγκαλισθέντες αὐτὸν ἔκλαιον καὶ ἠσπάζοντο τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του. Ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἠσπάζθη αὐτούς. Καὶ θὰ ἔκλαιον μέχρις τῆς ἑσπέρας, ἐὰν ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν τοὺς καθησύχαζε λέγων :

«Παύσατε τοὺς κλαυθμούς καὶ τοὺς θρήνους μὴ ἐξέλθῃ κανεὶς τῶν μνηστήρων καὶ μᾶς ἴδῃ. Ἄς εἰσέλθωμεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ἀλλ' οὐχὶ πάντες ὁμοῦ. Ἐγὼ εἰσέρχομαι πρῶτος, σεῖς δὲ ἔρχεσθε κατόπιν. Θὰ ζητήσω δέ, Εὐμαιε, μετ' ὀλίγον τὸ τόξον, ἀλλ' οἱ μνηστῆρες θὰ ἀρνηθῶσι τοῦτο καὶ θὰ φωνάζωσι. Σὺ ὅμως λάβε καὶ φέρε τοῦτο πρὸς ἐμέ, ἔπειτα δὲ διάταξον τὰς ὑπηρετρίας νὰ κλείσωσι καλῶς τὰς θύρας τῶν ἀνακτόρων. Ἐὰν δέ τις ἐξ αὐτῶν ἀκούσῃ ἐντὸς τῆς αἰθούσης στεναγμούς ἢ κτύπους, νὰ μὴ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου τῆς, ἀλλ' ἄς ἐξακολουθῇ ἡσυχῶς τὴν ἐργασίαν τῆς. Σὺ δέ, Φιλοίτιε, φρόντισον νὰ κλείσῃς καλῶς τὰς θύρας τῆς αὐλῆς καὶ νὰ τὰς στερεώσῃς διὰ σχοιρίου».

62. Ὁ Ὀδυσσεὺς τοξεύει καὶ ἐπιτυγχάνει.

Ταῦτα εἰπὼν εἰσῆλθε καὶ ἐκάθισεν εἰς τὴν θέσιν του· ἔπειτα δὲ εἰσῆλθον καὶ οἱ ὑπῆρέται. Μέχρι δὲ τῆς στιγμῆς ἐκείνης οὐδεὶς τῶν μνηστήρων ἠδυνήθη νὰ ἐντείνῃ τὸ τόξον. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς εἶπε πρὸς αὐτούς : «Δότε καὶ εἰς ἐμέ, μνηστῆρες, τὸ τόξον, ἵνα δοκιμάσω, ἂν ἡ νεανικὴ μου δύναμις δὲν μὲ ἐγκατέλιπεν ἐντελῶς ἕνεκα τῶν ταλαιπωριῶν. Οἱ μνηστῆρες τότε ὠργίσθησαν πολὺ κατὰ τοῦ ξένου. Ὁ Εὐμαιὸς ὅμως ἔλαβεν εὐθὺς τὸ τόξον καὶ τὸ ἔφερεν εἰς αὐτόν. Ἐπειτα δὲ καλέσας ἔξω τὴν Εὐρύκλειαν εἶπε πρὸς αὐτήν.

«Ὁ Τηλέμαχος σὲ διατάττει, συνετὴ Εὐρύκλεια, νὰ κλείσῃς καλῶς τὰς θύρας τῶν ἀνακτόρων. Ἐὰν δέ τις τῶν ὑπηρετριῶν ἀκούσῃ στεναγμούς καὶ θόρυβον καὶ θέλει νὰ ἐξέλθῃ τοῦ δωματίου τῆς, σὺ νὰ μὴ ἐπιτρέψῃς εἰς αὐτὴν τοῦτο». Ταῦτα εἶπεν ὁ Εὐμαιὸς, ἡ δὲ Εὐρύκλεια εὐθὺς ἔκλεισε τὰς θύρας τοῦ μεγαλοπρεποῦς μεγάρου. Τότε δὲ καὶ ὁ Φιλοίτιος ἔδραμεν ἔξω τῆς αἰθούσης καὶ ἔκλεισε καλῶς τὴν θύραν τῆς αὐλῆς.

Ὅτε ὁ Ὀδυσσεὺς ἔλαβε τὸ τόξον, ἡ Πηνελόπη ἀνέβη εἰς τὸ δωματίον τῆς κατὰ παράκλησιν τοῦ υἱοῦ τῆς. Ἐκεῖνος δὲ τανύσας αὐτὸ ἄνευ δυσκολίας ἔρριψε τὸ βέλος, ὅπερ διεπέρασε πάντας

κατὰ σειρὰν τοὺς πελέκεις ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου. Τότε δὲ εἶπε πρὸς τὸν υἱὸν του· «Τηλέμαχε πιστεύω ὅτι δὲν σὲ καταίσχυνει ὁ ξένος, ὅστις εὐρίσκεται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου, διότι καὶ τὸ τόξον ἐτάνυσα καὶ τοῦ σκοποῦ ἐπέτυχον. Αἱ δυνάμεις μου ἀκόμη εἶνέ ἀκμαῖαι. Τώρα δὲ εἶνε καιρὸς νὰ προετοιμάσωμεν τὸ δεῖπνον διὰ τοὺς μνηστῆρας».

Ταῦτα εἰπὼν ἔνευσεν εἰς τὸν Τηλέμαχον διὰ τῶν ὀφρύων. Οὗτος δὲ εὐθὺς ἐξώσθη τὸ ὄξυ ξίφος του, ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖρας τὸ δόρυ καὶ ἐκάθισεν ὀπλισμένος πλησίον τοῦ πατρὸς του.

63. Μνηστηροφονία.

Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπεδύθη τὰ ράκη του καὶ ἐπήδησεν εἰς τὸ ὑψηλὸν κατώφλιον τῆς θύρας κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τὸ τόξον καὶ τὴν πλήρη βελῶν φαρέτραν του· χύσας δὲ πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ τὰ βέλη εἶπε πρὸς τοὺς μνηστῆρας: «Ὁ ἀγὼν οὗτος ἐτελείωσε. Τώρα δὲ ἐκλέγω ἄλλον σκοπὸν, τὸν ὅποιον οὐδεὶς ἕως τώρα ἐπέτυχεν». Καὶ εὐθὺς ρίψας τὸ βέλος ἐκτύπησεν τὸν Ἀντίνοον εἰς τὸν λαιμόν. Τότε πάντες οἱ μνηστῆρες ἤρχισαν νὰ ὑβρίζωσι τὸν Ὀδυσσεά διὰ λόγων σκληρῶν λέγοντες:

«Ἄθλιε, τί ἐπραξες; Διατί δὲν ἐπρόσεχες, ὅτε ἔρριπτες τὸ βέλος; Τώρα ἀπωλέσθης καὶ οἱ γύπες θὰ σὲ καταφάγωσι, διότι ἐφόνευσες τὸν κάλλιστον νέον τῆς Ἰθάκης».

Ἐλεγον δὲ ταῦτα πρὸς τὸν Ὀδυσσεά, διότι ἐνόμιζον, ὅτι τὸ βέλος ἐρρίφθη ἐξ ἀπροσεξίας καὶ δὲν ἔβλεπον οἱ δυστυχεῖς, ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς καταστροφῆς τῶν ἐφθασεν. Ἄλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ρίψας κατ' αὐτῶν βλέμμα ἄγριον ἀνέκραξεν:

Ἐνομίζετε, ἄθλιοι, ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐπέστρεφον εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ τούτου ἔνεκα κατεστρέφετε τῶν περιουσίαν μου καὶ ἐζητεῖτε εἰς γάμον τὴν γυναῖκά μου, χωρὶς νὰ φοβῆσθε τοὺς θεοὺς καὶ νὰ ἐντρέπησθε τοὺς ἀνθρώπους! Τώρα ἔμωσ δὲν θὰ ἀποφύγητε τὸν θάνατον».

Ταῦτα εἶπε, μέγας δὲ τρόμος κατέλαβεν ἅπαντας τοὺς μνηστῆρας καὶ ἕκαστος ἐσκέπτετο πῶς νὰ διαφύγη τὸν ὄλεθρον. Μόνος ὁ Εὐρύμαχος ἔλαβε θάρρος καὶ τὸν παρεκάλεσε νὰ μὴ τοὺς φονεύσῃ ὑπισχνόμενος νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ διὰ τὰ κατασπαταληθέντα πράγματα. Πρὸς τοῦτον ἀπήντησεν ὁ Ὀδυσσεύς:

«Εὐρύμαχε, καὶ ὀλόκληρον τὴν περιουσίαν σου ἐὰν μοὶ προσφέρῃς, ἐγὼ κατ' οὐδένα τρόπον θὰ ἀφήσω ἀτιμώρητον τὴν ὕβριν

ταύτην. Τώρα δὲ ἐκλέξατε ἓν ἐκ τῶν δύο ἢ νὰ πολεμήσητε ἢ νὰ φύγητε, ἂν δύνασθε».

«Ἐμπρὸς λοιπόν, μνηστῆρες, ἐφώνησε τότε ὁ Εὐρύμαχος. Ἄς σύρωμεν τὰ ξίφη μας καὶ ἄς ὀρμήσωμεν κατὰ τοῦ ἀνδρὸς τούτου πάντες διὰ μιᾶς, ἴσως δυνηθῶμεν νὰ τὸν καταβάλωμεν».

Ταῦτα εἰπὼν ἔσυρε τὸ ξίφος, φωνάζων τρομερά. Τὴν αὐτὴν ὁμοῦς στιγμήν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐτόξευσεν αὐτὸν εἰς τὸ στήθος πλησίον τοῦ μαστοῦ, διεπέρασε δὲ τὸ βέλος τὸ ἠπάρ του καὶ ὁ Εὐρύμαχος περιστραφείς κατέπεσεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, τὴν ὁποίαν ἀνέτρεψε, τὰ δὲ φαγητὰ καὶ ποτήρια ἐκυλίσθησαν κατὰ γῆς. Τότε ὁ Ἀμφινόμος ὤρμησε ξιφῆρης κατὰ τοῦ Ὀδυσσεὺς θέλων νὰ διέλθῃ διὰ τῆς θύρας, ἀλλ' ὁ Τηλέμαχος ἐγκαίρως τὸν ἐκτύπησε διὰ τοῦ ἀκοντίου εἰς τὸ μέσον τῶν ὤμων καὶ διεπέρασε τὸ στήθος του. Ἐπειτα ἦλθε πλησίον τοῦ πατρὸς του, ὅστις τῷ εἶπεν: «Ἵπαγε ταχέως νὰ φέρῃς ὄπλα, διότι μετ' ὀλίγον δὲν θὰ ἔχω βέλη νὰ παλαίσω, εὐκόλως δὲ τότε οἱ μνηστῆρες θὰ μὲ ἐκτοπίσωσιν ἐκ τῆς θύρας».

Ὁ Τηλέμαχος πάραυτα ἔδραμεν εἰς τὸν θάλαμον καὶ ἔφερεν ἀσπίδας, δόρατα καὶ περικεφαλαίας εἰς τὸν πατέρα του. Πρῶτος δὲ αὐτὸς ἐνεδύθη τὰ χάλκινα ὄπλα, ἔπειτα δὲ ἐνέδυσσε καὶ τοὺς δύο ὑπηρέτας. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐνεδύθη τελευταῖος, ἀφοῦ ἐξήντηλσε τὰ βέλη καὶ ἐφόνευσε πολλοὺς μνηστῆρας. Τότε ὁ Μελάνθιος μεταβαίνει εἰς τὴν ὀπλοθήκην, τὴν ὁποίαν ἐξ ἀπροσεξίας ἀφήκειν ὁ Τηλέμαχος ἀνοικτήν, καὶ φέρει εἰς τοὺς μνηστῆρας ἀσπίδας, δόρατα καὶ περικεφαλαίας. Ταῦτα ἰδὼν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐδειλίασε, διότι ὁ ἀγὼν ἦτο πλέον ἄνισος. Ἐστειλε δὲ εὐθὺς τὸν Εὐμαιοὺν καὶ τὸν Φοιλίτιον νὰ κλείσωσι καλῶς τὴν θύραν τῆς ὀπλοθήκης καὶ νὰ ἴδωσι τίς ἔφερε τὰ ὄπλα εἰς τοὺς μνηστῆρας. Διέταξε δὲ αὐτοὺς νὰ τὸν συλλάβωσι καὶ ἀφοῦ τὸν δέσωσι καλῶς, νὰ τὸν κρεμάσωσιν. Οἱ δύο ὑπηρέται εὐθὺς ἔδραμον εἰς τὴν ὀπλοθήκην χωρὶς νὰ τοὺς ἐννοήσῃ ὁ Μελάνθιος, ὅστις εἶχεν ἤδη εἰσέλθει καὶ πάλιν εἰς αὐτήν. Ὀρμήσαντες δ' αἰφνης ἔρριψαν αὐτὸν κατὰ γῆς καὶ τοῦ ἔδεσαν χεῖρας καὶ πόδας. Ἐπειτα ἐκρέμασαν αὐτὸν ὑψηλὰ ἐν τῇ ὀπλοθήκῃ. Ἀφοῦ δὲ ἐκλείσαν καλῶς τὴν θύραν, ἐπέστρεψαν ὀπλισμένοι πλησίον τοῦ Ὀδυσσεὺς.

64. Ἡ Ἀθηναῖ βοηθεῖ τὸν Ὀδυσσεά. Θάνατος πολλῶν μνηστήρων

Ἐνῶ δὲ ἀμφοτέρωτα τὰ μέρη ἐπολέμουν μανιωδῶς, ἦλθεν ἡ Ἀθηναῖ πλησίον τοῦ Ὀδυσσεὺς λαβοῦσα τὴν μορφήν τοῦ Μέν-

τορος. Τότε ὁ Ἀγέλαος εἶπε πρὸς αὐτήν : « Μέντορ, μὴ τολμήσης καὶ βοηθήσης τὸν Ὀδυσσεά, διότι, ἀφοῦ φονεύσωμεν αὐτὸν καὶ τοὺς συντρόφους του, θὰ φονεύσωμεν καὶ σέ. Κατόπιν δὲ θὰ ἐκδιώξωμεν ἐκ τῆς Ἰθάκης τὰ τέκνα σου καὶ τὴν σύζυγόν σου καὶ θὰ διανείμωμεν τὴν περιουσίαν σου ».

Ταῦτα εἶπεν ἐκεῖνος, ἡ δὲ Ἀθηναῖα ἔτι μᾶλλον ὠργίσθη κατὰ τῶν αὐθαδῶν μνηστήρων καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσεά.

« Δὲν ἔχεις πλέον, Ὀδυσσεῦ, τὸ θάρρος καὶ τὴν δύναμιν, τὴν ὁποῖαν εἶχες, ὅτε ἐπολέμεις ἐπὶ ἑννέα κατὰ συνέχειαν ἔτη κατὰ τῶν Τρώων χάριν τῆς Ἑλένης. Διατί τώρα, ὅτε εὕρισκεσαι ἐν τῷ οἴκῳ σου, ἀποδειλᾶς ἐνώπιον τῶν μνηστήρων »; Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἀθηναῖα διὰ νὰ τῷ ἐμβάλῃ θάρρος καὶ μεταμορφωθεῖτα εἰς χελιδόνα ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς μαύρης ὀροφῆς τῆς αἰθούσης.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς θεᾶς οἱ μνηστῆρες ἔλαβον θάρρος καὶ πάντες ἔρριψαν τὰ ἀκόντιά των κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς διὰ νὰ τὸν φονεύσωσιν, ἀλλ' ἡ Ἀθηναῖα προεφύλαξεν αὐτόν. Τότε καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ Τηλεμάχου καὶ τῶν δύο ὑπηρετῶν ρίψαντες τὰ ἀκόντια ἐφόνευσαν τέσσαρας ἐκ τῶν μνηστήρων, οἱ δὲ λοιποὶ φοβηθέντες πρὸς στιγμὴν κατέφυγον εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης. Μετ' ὀλίγον ὁμοῦς ἐπανέκτησαν τὸ θάρρος των καὶ ὀρμήσαντες πάλιν ἐξάγουσιν ἐκ τῶν νεκρῶν τὰ ἀκόντια καὶ ἀκοντίζουσιν ἐκ νέου. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀπέτυχον, καὶ μόνον τοῦ Ἀμφιμέδοντος τὸ ἀκόντιον ἀπέξεσεν ὀλίγον τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς τοῦ Τηλεμέχου καὶ τοῦ Κτησίπου. τὸ ἔρῳ ἐχάραξε τὸ ὤμον τοῦ Εὐμαίου. Ὁ Ὀδυσσεὺς τότε καὶ οἱ σύντροφοί του ἔρριψαν πάλιν τὰ ἀκόντια κατ' αὐτῶν, καὶ ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐκτύπησε τὸν Εὐρυδάμαντα, ὁ Τηλέμαχος τὸν Ἀμφιμέδοντα, ὁ Εὐμαῖος τὸν Πόλυβον καὶ ὁ Φιλίτιος, τὸν Κτήσιππον εἰς τὸ στῆθος. Πρὸς τοῦτον δὲ ἀποθνήσκοντα εἶπεν ὁ βουκόλος.

« ὦ ἀνόητε υἱὲ τοῦ Πολυθέρσου, φιλοκατήγορε Κτήσιππε, δὲν θὰ ὁμιλῆς πλέον ὑπερηφάνως παρασυρόμενος ὑπὸ τῆς ἀσυνεσίας σου. Λάβε τὸ δῶρον τοῦτο διὰ τὸν βόειον πόδα, τὸν ὁποῖον ἔρριψας ἀντὶ δώρου φιλοξενίας κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς, ὅτε ἐζήτει ἐλεημοσύνην ἐν τῇ οἰκίᾳ του ».

65. Φόνος τῶν λοιπῶν μνηστήρων καὶ τῶν αἰσχυρῶν ὑπηρετριῶν.

Τότε ἡ Ἀθηναῖα ἔσεισεν ἐκ τῆς ὀροφῆς τὴν ἀνθρωποκτόνον αἰγίδα τῆς καὶ ἀμέσως ἐφοβήθησαν οἱ μνηστῆρες καὶ ἔτρεχον ἐντὸς τοῦ μεγάρου ὡς βόες, τοὺς ὁποίους διώκει κατὰ τὸ ἔαρ ὁ

οϊστρος (ἀλογόμυια). Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς μετὰ τῶν ἄλλων ὤρμησαν κατ' αὐτῶν καὶ μετ' ὀλίγον πάντες οἱ μνηστῆρες ἦσαν νεκροί, πλὴν τοῦ αἰδοῦ Φημίου καὶ τοῦ κήρυκος Μέδοντος· διότι ὁ μὲν αἰδὸς διὰ τῆς βίας ἐτραγουδοῦσεν εἰς τὰ συμπόσια τῶν μνηστήρων, ὁ δὲ κῆρυξ ἔπροστάτευε καὶ συνεβούλευε τὸν Τηλέμαχον κατὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ πατρὸς του.

Ἀφοῦ δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξεδικήθη οὕτω τοὺς μνηστῆρας, προσεκάλεσε τὴν γραῖαν Εὐρύκλειαν καὶ τὴν ἠρώτησε, ποῖαι ἐκ τῶν ὑπηρετριῶν ἠτίμασαν τὸν οἶκόν του. Ἐπειτα ἔστειλεν αὐτὴν νὰ τὰς καλέσῃ. Αἱ ὑπηρετρίαι μετ' ὀλίγον ἦσαν ἐν τῇ αἴθουσῃ ἐνώπιόν του. Ἀφοῦ δὲ κατὰ τὴν διαταγὴν του μετεκόμισαν εἰς τὴν αὐλὴν τὰ πτώματα καὶ ἐκαθάρισαν τὴν αἴθουσαν, τὰς ὠδήγησεν ὁ Τηλέμαχος μετὰ τῶν δύο ὑπηρετῶν του ἔξω εἰς τὴν αὐλὴν καὶ τὰς ἐκρέμασεν.

Μετὰ ταῦτα ἡ Εὐρύκλεια ἔφερε κατὰ διαταγὴν τοῦ Ὀδυσσεῶς θεῖον καὶ πῦρ καὶ ἐκάπνισε τὴν αἴθουσαν, τὰ δωμάτια καὶ τὴν αὐλὴν. Κατόπιν ἐκάλεσε πάσας τὰς πιστὰς ὑπηρετρίαις εἰς τὴν αἴθουσαν· αὐταὶ δὲ κρατοῦσαι δάδας εἰς τὰς χεῖρας περιεκύκλωσαν τὸν κύριόν των, ἔσφιγξαν τὰς χεῖράς του καὶ ἠσπάσθησαν τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του.

66. Ἡ Εὐρύκλεια ἀναγγέλλει εἰς τὴν Πηνελόπην τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσεῶς.

Ἡ Εὐρύκλεια ἀνέβη εὐθύς πλήρης χαρᾶς εἰς τὰ δώματα τῆς κυρίας της, ἵνα ἀναγγείλῃ εἰς αὐτὴν, ὅτι ὁ σύζυγός της ἦτο ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Στάθεισα δὲ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς της εἶπε πρὸς αὐτὴν· «Πηνελόπη, ἀγαπητὴ μου κόρη, ἐγέρθητι διὰ νὰ ἴδῃς ὅ,τι τόσον χρόνον περιμένεις! Ὁ Ὀδυσσεὺς ἦλθε καὶ ἐφόνευσε πάντας τοὺς μνηστῆρας, οἱ ὅποιοι κατέστρεφον τὴν περιουσίαν του». Πρὸς αὐτὴν ἀπεκρίθη ἡ συνετὴ Πηνελόπη:

«Ἀγαπητὴ Εὐρύκλεια, τί ἔπαθες; Δὲν ἐντρέπεσαι νὰ ἔλθῃς νὰ με ἐξυπνίσῃς διὰ νὰ μοὶ εἴπῃς τοιαῦτα ψεύδη; Ἄν ἄλλη ἔπραττε τοῦτο, εὐθύς θὰ τὴν ἀπεδίωκον με ὑβριστικούς λόγους».

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ἡ καλὴ γραῖα· «Δὲν σὲ περιπαίζω τέκνον μου. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἦλθε καὶ εἶνε κάτω εἰς τὴν αἴθουσαν. Εἶνε ὁ ἐπαίτης, τὸν ὅποιον πάντες οἱ μνηστῆρες περιεφρόνουν. Ὁ Τηλέμαχος ἐγνώριζε τοῦτο πρὸ πολλοῦ, ἀλλὰ τὸ ἔκρυπτε, μέχρις οὐ ἐκδικηθῶσι τοὺς μνηστῆρας». Ἡ Πηνελόπη τότε ἐπήδησεν ἐκ τῆς κλίνης καὶ ἐναγκαλισθεῖσα τὴν γραῖαν εἶπε πρὸς αὐτὴν·

«Μίπέ μοι, καλή μου γραῖα, ἄν πράγματι ἦλθεν ὁ σύζυγός μου, ὡς λέγεις, πῶς ἠδυνήθη ἄλλος νὰ φονεύσῃ τόσους μνηστήρας;»

«Δὲν εἶδον, ἀπήντησεν ἡ Εὐρύκλεια, ἀλλὰ μόνον ἤκουσα τοὺς στεναγμοὺς τῶν φονευομένων· διότι ἡμεῖς αἱ ὑπηρέτριαι ἐκαθήμεθα πεφοβισμένοι ἐντὸς τῶν καλῶς κεκλεισμένων δωματίων. Ὅτε δὲ ὁ Τηλέμαχος μὲ προσεχώρησεν, εὗρον τὸν Ὀδυσσεῖα καταματωμένον ἐν μέσῳ τῶν φονευθέντων μνηστήρων. Ἀφοῦ δὲ ἐκαθαρίσαμεν καλῶς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκαπνίσαμεν αὐτὴν διὰ θείου, μὲ διέταξεν ὁ σύζυγός σου νὰ σὲ καλέσω. Ἀκούθησόν με λοιπόν, τέκνον μου, καὶ ἔλθῃ νὰ ἴδῃς τὸν σύζυγόν σου, ἵνα χαρῆ ἡ καρδία σου, ἥτις ὑπέστη χάριν αὐτοῦ τόσα δεινά.»

Πρὸς ταῦτα ἀπήντησεν ἡ Πηνελόπη: «Ἀκόμη δὲν δύναμαι νὰ τὸ πιστεύσω, καλή μου γραῖα. Δὲν εἶνε δυνατόν ἐκεῖνος νὰ εἶνε ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλὰ θεὸς τις, ὅστις ἔλαβε τὴν μορφήν τοῦ συζύγου μου, ὅπως τιμωρήσῃ τοὺς μνηστήρας διὰ τὰς κακὰς αὐτῶν πράξεις. Ὁ δυστυχὴς σύζυγός ἀπωλέσθη μακρὰν τῆς πατρίδος του. Ἡμέρα ἐπιστροφῆς δι' αὐτὸν δὲν ὑπάρχει πλέον.»

«Τί λέγεις, κόρη μου; Ὁ Ὀδυσσεύς εἶνε ἐδῶ καὶ λέγεις ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον; Αὐτὸς εἶνε ὁ Ὀδυσσεύς, παιδί μου. Τὸν ἐγνώρισα ἐκ τῆς οὐλῆς, ὅτε τοῦ ἔπλυνον τοὺς πόδας. Ἦθελον δὲ εὐθὺς νὰ σοὶ ἀναγγείλω τοῦτο, ἀλλ' ἐκεῖνος μὲ ἠμπόδισε.»

«Γραῖα, ἀπήντησεν ἡ Πηνελόπη, εἶνε δύσκολον σὺ νὰ ἐνοήσῃς τὰς σχέσεις τῶν θεῶν, ἄν καὶ εἶσαι πολὺ πειρος. Ἀλλ' ὅμως ἄς καταβῶμεν νὰ ἴδωμεν καὶ τὸν υἱόν μου καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ ἐκεῖνον, ὅστις ἐφόνευσεν αὐτούς.»

67. Ἀναγνώρισις Ὀδυσσεῶς καὶ Πηνελόπης.

Ἡ Πηνελόπη κατέβη εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκάθισε πλησίον τοῦ πυρὸς καὶ ἀντικρὺ τοῦ Ὀδυσσεῶς, οὗτος δὲ καθήμενος εἶχε τοὺς ὀφθαλμοὺς του εἰς τὴν γῆν καὶ περιέμενε νὰ τῷ ὁμιλήσῃ ἡ σύζυγός του. Ἀλλ' ἡ Πηνελόπη ἔμενεν ἀκίνητος καὶ ἄφωνος, διότι θάμβος κατέλαβε τὴν ψυχὴν της. Καὶ ἄλλοτε μὲν ἐπίστευεν ὅτι ἦτο αὐτός, ἄλλοτε δὲ δὲν τὸν ἀνεγνώριζε, διότι ἐφόρει ἄθλια ἐνδύματα. Τότε ὁ Τηλέμαχος λέγει πρὸς αὐτὴν:

«ὦ μητέρα μου, βλέπω ὅτι ἔχεις καρδίαν σκληροτέραν τοῦ λίθου. Ποία ἄλλη γυνὴ θὰ ἐφέρετο οὕτω πρὸς τὸν σύζυγόν της, ὅστις, ἀφοῦ ὑπέστη πολλὰς ταλαιπωρίας, ἐπανῆλθε μετὰ εἰκοσιν ἔτη εἰς τὴν πατρίδα του; Διατί δὲν πλησιάζεις νὰ τῷ ὁμιλήσῃς.»

« Ἡ ψυχὴ μου, υἱέ μου, ἀπεκρίθη ἡ Πηνελόπη, κατέχεται ὑπὸ ἐκπλήξεως, καὶ δὲν δύναμαι μῆτε νὰ ὀμιλήσω, μῆτε νὰ τὸν ἐρωτήσω, μῆτε νὰ τὸν ἴδω κατὰ πρόσωπον. Ἄλλ' ἐὰν ἀληθῶς εἶνε ὁ Ὀδυσσεύς, θὰ γνωρισθῶμεν μετ' ὀλίγον καλλίτερα. »

Τότε μειδιάσας ὁ Ὀδυσσεύς, ἐστράφη πρὸς τὸν υἱὸν του καὶ τῷ εἶπε : « Τηλέμαχε, ἄφες τὴν μητέρα σου νὰ μὲ δοκιμάζη. Τώρα μὲ περιφρονεῖ, διότι φορῶ ἄθλια ἐνδύματα, μετ' ὀλίγον ὁμως θέλει πεισθῆ, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ὁ σύζυγός της. Ἡμεῖς ἔμως πρέπει τώρα νὰ σκεφθῶμεν, πῶς νὰ μὴ διαδοθῆ εἰς τὴν πόλιν ὁ θάνατος τῶν μνηστήρων. Θεωρῶ λοιπὸν καλὸν νὰ λουσθῆτε καὶ νὰ φορέσητε λαμπροὺς χιτῶνας· διατάξατε δὲ καὶ τὰς ὑπηρετρίας νὰ πράξωσι τὸ αὐτό. Ἐπειτα ὁ ἀοιδὸς ἄς τραγουδῆ καὶ ἄς παίζη μὲ τὴν κιθάραν τοῦ ἄσματος τοῦ χοροῦ, ἵνα οἱ πλησίον ἡμῶν κατοικοῦντες καὶ οἱ διαβάται νομίζωσιν ὅτι γίνεται γάμος. Οὕτω δὲ θὰ δυνηθῶμεν ἡσύχως νὰ μεταβῶμεν εἰς τὴν ἐσχὴν καὶ νὰ σκεφθῶμεν ἐκεῖ τί πρέπει νὰ πράξωμεν. »

Ἀφοῦ δὲ ἐλούσθησαν καὶ ἐφόρεσαν ὠραῖα ἐνδύματα, ἤρχισαν νὰ τραγουδῶσι καὶ νὰ χορεύωσιν. Ὅσοι, δὲ ἤκουον ταῦτα ἔξωθεν, ἔλεγον μεταξὺ των : « Βεβαίως τῶν μνηστήρων τις νυμφεύεται τὴν ὠραίαν βασίλισσαν. Διατί ἡ ἀνόητος δὲν περιέμενε τὴν ἐπάνοδον τοῦ συζύγου της ; »

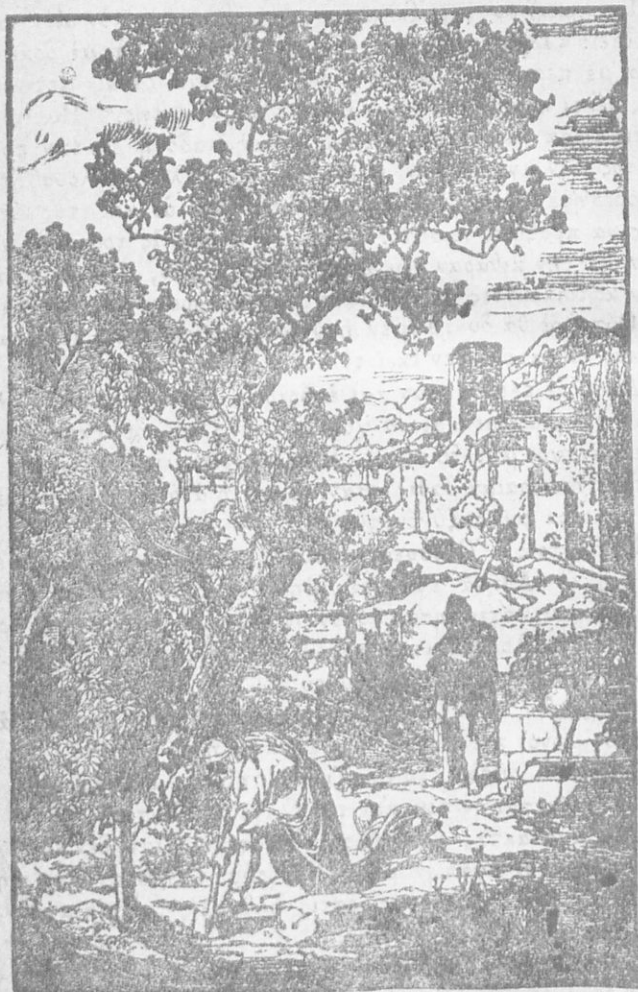
Ἐν τούτοις ὁ Ὀδυσσεύς ἐλούσθη καὶ ἐφόρεσεν ὠραῖα ἐνδύματα· ἡ δὲ Ἀθηναῖ ἐπέχυσεν ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐξαισίαν καλλονὴν καὶ κατέστησεν αὐτὸν ὑψηλότερον καὶ μεγαλοπρεπέστερον. Οὕτω λοιπὸν μεταμορφωμένος μετέβη εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ ἐκάθισεν ἀντικρὺ τῆς συζύγου του. Ἡ Πηνελόπη τότε ἤρχισε νὰ ἐξετάζη τὸν Ὀδυσσεῖα περὶ διαφόρων πραγμάτων, ἅτινα εἰς αὐτὸν μόνον καὶ εἰς τὴν Πηνελόπην ἦσαν γνωστά. Ἀφοῦ δὲ ἐβεβαιώθη ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ σύζυγός της, τὸν ἐνηγκαλίσθη, κατεφίλει τὴν κεφαλὴν του καὶ τῷ ἔλεγε κλαίουσα :

« Μὴ ἀγανακτῆς κατ' ἐμοῦ, Ὀδυσσεῦ, διότι δὲν ἐδειξα εὐθὺς τὴν πρὸς σὲ ἀγάπην μου. Ἐφοβοῦμην ἡ δυστυχῆς μήπως δὲν ἦσο σύ, ἀλλ' ἄλλος τις, ὅστις ἦλθεν εἰς τὴν οἰκίαν μου διὰ νὰ μὲ ἀπατήσῃ. »

Οἱ λόγοι οὗτοι διήγειραν εἰς τὸ στήθος τοῦ ἥρωος τὴν ἐπιθυμίαν δακρῶν. Ἐκλαίει δὲ κρατῶν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν πιστὴν καὶ φρόνιμον αὐτοῦ σύζυγον. Καὶ ἡ Πηνελόπη δὲ ἐθεώρει μετὰ μεγάλης του χαρᾶς τὸν σύζυγόν της καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποσύρῃ ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ του τοὺς λευκοὺς αὐτῆς βραχίονας. Οὕτω δὲ ἐνηγκαλιζόμενοι διηγῶντο πρὸς ἀλλήλους μέχρι βαθείας νυκτός τὰ πολυπληθῆ αὐτῶν καθήματα.

68. Ὀδυσσεὺς καὶ Λαέρτης.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν λίαν πρῶι ἐπορεύθη ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καὶ τῶν ὑπηρετῶν εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν τοῦ

Λαέρτης καὶ Ὀδυσσεὺς.

Λαέρτου. Ὅτε δὲ ἐφθασαν ἐκεῖ, οἱ μὲν ἄλλοι εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπως ἐτοιμάσωσι τὸ γεῦμα, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς μόνος ἐπορεύθη εἰς τὸν κῆπον. Ἐκεῖ εὗρε τὸν γέροντα Λαέρτην σκαλί-
ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τοῦ Ἰνστιτούτου Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

ζοντα φυτόν τι. Ἐφόρει ἄθλια καὶ ῥυπαρὰ ἐνδύματα, ὁ πώγων του ἦτο κατάλευκος, ἐπὶ δὲ τοῦ προσώπου του ἦτο διακεχυμένη μεγίστη λύπη καὶ ἀπελπισία. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἰδὼν τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς τοιαύτην ἐλεεινὴν κατάστασιν, ἐστάθη ὑπὸ μεγάλην ἀπιδεάν καὶ ἤρχισε νὰ κλαίῃ. Ἐπειτα πλησιάσας ἡσυχῶς τὸν γέροντα καὶ χαιρετίσας αὐτὸν ἤρξατο ὁμιλῶν μετ' αὐτοῦ περὶ τοῦ Ὀδυσσεὺς ὡς ξένος. Ὅτε δὲ προπαρεσκευάσεν αὐτὸν καταλλήλως διὰ τὴν ἀνέλπιστον ἀναγνώρισιν, ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς του, ἡσπάσθη τὰς τρεμοῦσας χεῖράς του καὶ τῷ εἶπεν :

« Ἐγὼ εἶμαι, πάτερ, ὁ Ὀδυσσεὺς, ὁ ἀγαπητός σου υἱός. Ἴδὲ καὶ τὴν πληγὴν, τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπροξένησεν ὁ ἀγριόχοιρος. Ἄκουσον δὲ νὰ σοὶ περιγράψω καὶ τὰ δένδρα τοῦ κήπου, ἅτινα μοὶ ἐχάρισες, ὅτε ἤμην παιδίον. Μοὶ ἔδωκες δεκατρεῖς ἀπιδέας, δέκα μηλέας καὶ τεσσαράκοντα συκέας. Παῦσον τὰ δάκρυα καὶ τοὺς στεναγμούς, πάτερ, διότι τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας ἐφόνευσα πάντας ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μας.»

Τότε ὁ καλὸς γέρον ἐκ τῆς μεγάλης συγκινήσεως ἐλιποθύμησεν. Ἀφοῦ δὲ μετ' ὀλίγον συνῆλθεν εἰς ἑαυτόν, ἐνηγκαλίσθη τὸν προσφιλεῖ αὐτοῦ υἱὸν καὶ κατερίλησε αὐτὸν χύνων ἀφθονα δάκρυα χαρᾶς. Ἀναβάντες δὲ κατόπιν εἰς τὴν οἰκίαν, εὔρον τὸν Τηλέμαχον καὶ τοὺς ὑπηρέτας κόπτοντας τὰ κρέατα καὶ μιγνύοντας τὸν οἶνον μετ' ὕδατος. Ὁ Λαέρτης εὐθύς ἐλούσθη καὶ ἐνεδύθη λαμπρὰ φορέματα· ἐφαίνετο δὲ τότε ὑψηλότερος καὶ ὠραιότερος ἢ πρότερον. Μετὰ ταῦτα ἐκάθισαν πάντες εἰς τὴν τράπεζαν καὶ εὐωχοῦντο.

69. Στάσις τοῦ λαοῦ. Ὁ Ὀδυσσεὺς νικᾷ τοὺς στασιαστὰς καὶ συμφιλιοῦται μετὰ τοῦ λαοῦ του.

Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ διεδόθη ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ἡ εἰδήσις τοῦ φοβεροῦ θανάτου τῶν μνηστήρων, οἱ δὲ Ἰθακήσιοι κλαίοντες καὶ στεναζόντες συνηθροίσθησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ὀδυσσεὺς. Καὶ τοὺς μὲν ἐξ Ἰθάκης καταγομένους μνηστῆρας παρελάμβανον, ἵνα ἐνταφιάσωσιν αὐτούς, τοὺς δὲ ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων ἔθετον εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἀπέστελλον εἰς τὰς πατρίδας των.

Ἐπειτα δὲ συνῆλθον πάντες εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ ἐσκέπτοντο ἐκδίκησιν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεὺς. Ὁ σοφὸς ὁμῶς γέρον Ἀληθέρης συνεβούλευσεν αὐτούς νὰ μὴ προβῶσιν εἰς ἀπονενομημένα κινήματα κατὰ τοῦ βασιλέως, διότι ὁ αἴτιος τῆς δυστυχίας αὐτῶν δὲν ἦτο ὁ Ὀδυσσεὺς, ἀλλ' αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, οἵτινες δὲν ἠμπόδισαν τὰ τέχνα των ἀπὸ τοῦ νὰ πράττωσι τοιαῦτα κακοεργήματα. Οἱ

περισσότεροι τότε τῶν Ἰθακησίων ἤκουσαν τὴν συμβουλὴν τοῦ σοφοῦ γέροντος καὶ ἀνεχώρησαν. Οἱ λοιποὶ ὁμως, ἀφοῦ ὠπλίσθησαν, ἐπορεύθησαν κατὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Εὐπείθη, τὸν πατέρα τοῦ Ἀντιόου. Τότε ἡ Ἀθηναῖα δὲν ἐλησμόνησε τὸν ἀγαπητὸν τῆς, ἀλλὰ λαβοῦσα τὴν μορφήν καὶ τὴν φωνὴν τοῦ Μέντορος ἦλθε καὶ ἐστάθη πλησίον τοῦ Ὀδυσσεῶς. Ὅτε δὲ εἰς τῶν υἱῶν τοῦ Δολίου ἀνήγγειλεν εἰς αὐτούς, ὅτι τὸ πλῆθος ἤρχετο ἐναντίον των, ἠγέρθησαν ἅπαντες, ἐνεδύθησαν τὰ ὄπλα των καὶ ἐξήλθον. Εἶπε δὲ τότε ὁ Ὀδυσσεὺς πρὸς τὸν υἱὸν του.

«Τηλέμαχε, ἰδοὺ ἡ στιγμή, καθ' ἣν θὰ δείξης τὴν ἀνδρείαν σου. Πρόσεξον μὴ καταισχύνῃς τὸ γένος τῶν πατέρων σου, οἵτινες εἶνε ὀνομαστοὶ εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον διὰ τὴν ἀνδρείαν των».

«Θὰ ἴδῃς μετ' ὀλίγον, ἀγαπητὲ πάτερ, ἀπήντησεν ὁ Τηλέμαχος, ὅτι καθόλου δὲν θὰ καταισχύνω τὸ γένος μας».

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Λαέρτης ἐχάρη καὶ εἶπεν: «Ὅποια εὐτυχὴς ἡμέρα δι' ἐμέ, ὦ θεοὶ! Πόσον χαίρω, διότι ὁ υἱός μου καὶ ὁ ἐγγονός μου φιλονικοῦσι περὶ ἀνδρείας!»

Ἡ Ἀθηναῖα εἶπε τότε πρὸς αὐτόν. «ὦ υἱὲ τοῦ Ἀρκεσίου, εὐχθήτητι εἰς τὴν Ἀθηναῖαν καὶ εἰς τὸν Δία καὶ ῥίψον εὐθὺς μεθ' ὀρμῆς κατὰ τῶν ἀντιπάλων τὸ δόρυ σου».

Ὁ Λαέρτης εὐχθῆεις ἔρριψε τὸ δόρυ καὶ ἐκτύπησε τὸν Εὐπείθη εἰς τὴν κεφαλὴν· ἔπεσε δὲ οὗτος κατὰ γῆς νεκρὸς καὶ ἐβρόντησαν τὰ ὄπλα του. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ Τηλέμαχος ὤρμησαν κατὰ τῶν προμάχων καὶ ἐκτύπων αὐτούς διὰ τῶν ξιφῶν καὶ τῶν δοράτων. Θὰ ἐφόνευον δὲ ἅπαντας, ἀν' ἣ Ἀθηναῖα δὲν συνεκράτει αὐτούς λέγουσα· «Παύσατε, ὦ Ἰθακήσιοι, τὸν πόλεμον· μὴ χύνετε περισσότερον αἷμα, ἀλλ' ἀποχωρίσθητε ἀμέσως».

Οὗτοι, ὡς ἤκουσαν τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς, ἔρριψαν πάραυτα τὰ ὄπλα κατὰ γῆς καὶ ἔτρεχον εἰς τὴν πόλιν, ἵνα σωθῶσι. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἐφώναξε φοβερὰ καὶ ὤρμησε κατ' αὐτῶν ὡς ὑψιπέτης ἀετός. Τὴν στιγμήν ταύτην ὁμοίως ὁ Ζεὺς ἐβρόντησε καὶ ἔρριψε κεραυνὸν ἐμπροσθεν τῆς Ἀθηναῖας, ἣτις εἶπε τότε πρὸς τὸν Ὀδυσσεῖα: «Υἱὲ τοῦ Λαέρτου, παῦσον πλέον τὴν μάχην μῆπως ὀργισθῇ ἐναντίον σου ὁ Ζεὺς».

Ταῦτα εἶπεν ἡ Ἀθηναῖα, ἐκεῖνος δὲ ὑπήκουσε χαίρων. Ἐπειτα ἡ θεά, ὑπὸ τὴν μορφήν πάντοτε τοῦ Μέντορος, συνεφιλίωσε τὸν Ὀδυσσεῖα μετὰ τῶν ὑπηκόων του. Ἐβασίλευσε δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν Ἰθάκῃ μέχρι βαθέος γήρατος ὡς πατὴρ ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ του.

ΤΕΛΟΣ

0020561259
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

